

EENVOUDIGE OEFENINGEN

ACHTSTE BUNDEL MET 25 OEFENINGEN

En de eerste oefening van Wulfert Floor

DOOR

WULFERT FLOOR

**en de leerrede gehouden op 20 mei 1876 op de zondag na de
begrafenis van Wulfert Floor
door ds. A.H. de Klerck**

UITGAVE: Kampen, Kok z.j. 2e onveranderde druk.

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2017**

INHOUD

Voorwoord ds. A.H. de Klerck

Voorbericht Wulfert Floor

EERSTE OEFENING

OVER PSALM 17: 15

Maar ik zal uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen, ik zal verzadigd worden met uw beeld, als ik zal opwaken.

TWEEDE OEFENING

OVER 3 JOH. VERS 2

Geliefde, ik wens voor alle dingen dat gij welvaart en gezond zijt; gelijk uw ziel welvaart.

DERDE OEFENING

OVER JES. 27:5

Of hij moest mijn sterkte aangrijpen, hij zal vrede met Mij maken; vrede zal hij met Mij maken.

VIERDE OEFENING

OVER 1 SAM. 7:12

Tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen.

VIJFDE OEFENING

OVER 1 JOH. 2:13

Ik schrijf u, vaders, want gij hebt Hem gekend, die van den beginne is. Ik schrijf u, jongelingen, want gij hebt de boze overwonnen. Ik schrijf u, kinderen, want gij hebt de Vader gekend.

ZESDE OEFENING

OVER FIL. 1:23

Hebbende begeerte, om ontbonden te worden en met Christus te zijn: want dat is zeer verre het beste.

ZEVENDE OEFENING

OVER JES. 42:3

Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken, en de rokende vlaswiek zal Hij niet uitblussen.

ACHTSTE OEFENING

OVER JES. 3:10 en 11

Zegt de rechtvaardige, dat het hem welgaan zal; dat zij de vrucht hunner werken zullen eten. Wee de goddeloze, het zal hem kwalijk gaan! want de vergelding zijner handen zal hem geschieden.

NEGENDE OEFENING

OVER JOH. 5:40

En Gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij 't leven moogt hebben.

TIENDE OEFENING

OVER 2 KOR. 5:5^a

Die ons nu tot ditzelve bereid heeft, is God.

ELFDE OEFENING

OVER HEBR. 4:16

Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden, om geholpen te worden ter bekwamer tijd.

TWAALFDE OEFENING

OVER GEN. 42:18b

Ik vrees God.

DERTIENDE OEFENING

OVER 1 JOH. 5:3b

En zijn geboden zijn niet zwaar

VEERTIENDE OEFENING

OVER ROM. 8:26a

En desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp.

VIJFTIENDE OEFENING

OVER JOB 23:7

Daar zou de oprechte met Hem pleiten; en ik zou mij in eeuwigheid van mijn Rechter vrij maken.

ZESTIENDE OEFENING

OVER MATTH. 6:33

Zoekt eerst het Koninkrijk Gods.

ZEVENTIENDE OEFENING

OVER 2 Kron. 19:11

De Heere zal met de goeden zijn.

ACHTTTIENDE OEFENING

OVER LUK. 16:24

Want ik lijd smart in deze vlam.

NEGENTIENDE OEFENING

OVER DEUT. 8:2

En gij zult gedenken aan al de weg die u de Heere, uw God, deze veertig jaren in de woestijn geleid heeft.

TWINTIGSTE OEFENING**OVER JER. 28:16**

Dit jaar zult gij sterven.

EEN EN TWINTIGSTE OEFENING**OVER KLAAGL. 5:21**

Heere, bekeer ons tot U.

TWEE EN TWINTIGSTE OEFENING**OVER PSALM 45:16**

Zij zullen geleid worden met alle blijdschap en verheuging; zij zullen ingaan in des Konings paleis.

DRIE EN TWINTIGSTE**OEFENING****OVER JES. 55:10 en 11**

Want gelijk de regen en de sneeuw van de hemel nederdaalt, en derwaarts niet wederkeert, maar doorvochtigt de aarde, en maakt, dat ze voortbrengt en uitspruikt, en zaad geeft de zaaier en brood de eter: also zal mijn woord, dat uit mijn mond uitgaat, ook zijn, het zal niet ledig tot Mij wederkeren, maar het zal doen hetgeen dat Mij behaagt, en het zal voorspoedig zijn in hetgeen, waartoe Ik het zende.

VIJF EN TWINTIGSTE OEFENING**OVER COL. 3:3**

Want gij zijt gestorven en uw leven is met Christus verborgen in Gode.

VIJF EN TWINTIGSTE OEFENING**OVER EF. 5:8**

Want gij waart eertijds duisternis, maar nu zijt gij licht in de Heere; wandelt als kinderen des lichts.

De eerste oefening van Wulfert Floor**OEFENINGSREDE OVER LUKAS 12:32**

Vreest niet, gij klein kuddeke! want het is uws Vaders welbehagen, ulieden het koninkrijk te geven.

Voorwoord ds. A.H. de Klerck

Welk een dank is de Christen zijn God verplicht, indien hem mensen worden tegemoet gevoerd, wier omgang heiligend, wier woord bemoedigend werkt. Welk een dank, zelfs al beschikt 's Heeren wijze raad „een kleinen tijd" en die niet hoeft onder te gaan in tranen wegens gemis.

Ik ben die aan mijn God verplicht, Die mij Wulfert Floor deed ontmoeten, een man wiens bundel ik inleid, omdat het mij door de ontslapene een dag voor zijn sterven opgedragen werd.

Sinds mijn komst alhier heb ik hem persoonlijk leren kennen en waarderen. Hij was geen oefenaar om den brode, uit traagheid, uit heerszucht, maar uit oprechte belangstelling in het heil van onsterfelijke zielen.

De Geest des Heeren had reeds vroeg in hem getuigd en Deze liet hem niet met rust totdat hij van Dezen getuigde; en nooit trad hij onvoorbereid op om getuigenis af te leggen. Hij studeerde halve nachten door. Vijf uren slaap achtte hij genoeg. En overdag veronachtzaamde hij zijn taak niet als landbouwer; nog minder als huisvader. (Zie grafrede.)

En hoe hij getuigde bewijzen zijn met graagte gelezen, ik geloof verslonden, oefeningen.

Hij noemde ze zelf: „eenvoudige," voor landlieden, voor geringen uitgesproken, maar waarbij, ik weet het, menig aanzienlijke zich niet schaamde tegenwoordig te zijn.

Zij zijn niet koud, niet dor, niet opgeblazen; zij zweven niet over de hoofden heen, maar dringen door in de harten.

Bloemetjes strooide hij niet om onbeduidende gedachten te dekken of te rekken, want hij wist dat de hongerende ziel bij bloemen niet leeft.

Van platheid, zo zei hij zelf, had hij een afkeer; van stroefheid in gang geen zweem; geen stijfheid in woordenkeus. En altijd (velen ter beschaming) sprak hij uit het hoofd. Of hij de zielen ook liefhad! Nadat hij herhaalde malen bloed had opgegeven ging hij toch voort met prediken.

Ik heb Floor zien lijden en sterven. Nooit, nee nooit heb ik iemand zo zien heengaan; in volle vrede, met smachtend, schoon niet ongeduldig verlangen naar het Vaderland. Dit getuigen zijn woorden: „Oost, west, thuis best."

„Ik heb het zo goed, antw. 58 van de Heid. Cat. leeft zo in mijn hart."

„Dokter, zijt gij daar," zo sprak hij tot de geneesheer, „o, wat ben ik blij, nu komt gij zeker weer zeggen, dat ik minder word!"

„Ik mag op mij toepassen: „Welzalig hij, wiens zonden zijn vergeven," enz.

„De alleen wijze God zij eer en heerlijkheid" mocht hij uitroepen, als op de lange duur der krankheid gewezen werd.

„God zal voor mijn kinderen zorgen, op die belofte en verwachting ga ik gerust heen." Aandoenlijk was bovenal de 7de April, zijn verjaardag, waarop juist een jaar tevoren zijn vrouw was overleden.

Deze was een Elisabeth voor deze Zacharias, zijnde beiden rechtvaardig voor God, in alle geboden en rechten des Heeren wandelende, onberispelijk.

Enige dagen tevoren was hij merkkelijk verzwakt. Hij hoopte op de 7de April te mogen „verhuizen". „Hoe aardig zou zijn vrouw dan wel opzien in de hemel, als zij er hem ontmoette!"

7 April kwam: de vervulling bleef uit.

Ik bezocht hem die dag, en las Jozua 1. Hem trof het uitstel van 3 dagen (vs. 11), maar vooral het bevel vs. 7, 9, 18c.

„Hij zou dan maar weer goede moed hebben. De Heere was altijd goed voor hem geweest, dit alles kon dan ook niet kwaad voor hem zijn."

Geen vriend die tot hem kwam, die niet verkwikt heenging, al moest het gemoed vol schieten bij de gedachte aan scheiden.

De tijd van heengaan kwam eerst op Vrijdag 13 Mei.

Ik werd op zijn begrafenis (18 Mei) genodigd en voldeed aan dit verzoek.

Op de begraafplaats te Driebergen sprak ik ongeveer aldus:

Ernstige tempel, gij Godsakker!

Ernstige prediker, gij dood!

Ernstige stof tot overweging, dit stof!

Maar al die ernst wordt niet gevoeld als de natuurlijke mens nog leeft, het leven der zonde ons toelacht; en deze plaats wordt niet betreden, tenzij God er toe dwingt.

En dan hoe schroomvallig! Voor ons uit dragen wij een dode, en achter ons komt de grote drijver en roept: heden hij, morgen gij!

Die drijver is deurwachter aan ons aller broze woning; hij staat met een schuldbrief, die wij aannemen en voldoen moeten, die wij in onze boosheid hebben getekend. Hij is een moordenaar, die, bedenkt het wel, aan de vensters loert, terwijl Jezus aan de deur staat en klopt om binnengelaten te worden en het leven te geven om niet. Als hij de knie zet op ons of de onzen en langzaam wortt of snel doodt, dan roepen wij om uitstel. . . hij is doof; bidden wij om plaatsvervanging, liever een Ismaël dan Isaak, hij neemt wat hij wil en allen zijn hem welkom.

De mens zoekt hem te verbidden, maar hij wijst allen af. Hij wijst naar boven; God is zijn zender.

Wij riepen hem in. God beval hem tot ons te gaan.

Zo heeft dan nu de zondaar zijn zin en is sterveling geworden.

Maar ook hoe schoorvoetend tevens gaan wij te dezer rustplaats op.

Gij toch, kinderen! brengt herwaarts uw dierbare vader; een vader, die zijn ouderlijke taak niet lichtvaardig opnam, en die bij de heilige, u toegediende Doop, de laatste vraag aldus scheen te hebben opgevat: of gij niet belooft en u voorneemt deze kinderen, waarvan gij vader of moeder zijt, hiervan breder te onderwijzen.

Gij genoot, och of dat gij het waardeerde, boven ontelbare andere kinderen, zijn bijzonder onderwijs, het was in de volle zin Christelijk onderwijs, dat hij gaf.

Nu zijt gij wezen. Vader en moeder hebben u verlaten, maar uwer ouderen God leeft nog, die ook voor het zaad der Zijnen wil zorgen.

Bedenkt voorts, dat "Geen armer wees op aarde zwerft, Dan die der wezen Vader derft!"

Gij toch, broeder en zuster, brengt hier een broeder naar de plaats der rust . . . een die aan eenzelfde borst is gezoogd, maar zich bovenal als een dorstige heeft mogen laven aan het water des levens, in zijn krankheid zich heeft mogen voelen sterken door het sap van de ware wijnstok.

Gij allen, zijn vrienden en burenen! die uw vriend brengt, en bij welk een vijand, immers de laatste ook voor de vrome en oprechte, maar van wiens verschrikking ook Hij wil verlossen, Die van de zonde uit genade alleen bevrijdt.

Gij legt hier geen bloemenkrans op zijn grafstede neer, maar parels zijn uw tranen, die gij wis uit dankbaarheid schreit, omdat 's Heeren onnaspeurlijke goedheid en duizendwerf verbeurde gunst u deze vriend deed ontmoeten op uw weg, hem u tot leidsman naar Christus wilde beschikken.

Ook ik . . . die hier een ambtsbroeder de laatste eer ga bewijzen.

Een ambtsbroeder? Gewis! die wel niet van een kerkelijk bestuur een profetenmantel zich zag toegemeten en geknipt of een papieren diploma ontving, maar toch door de Heilige Geest was afgezonderd tot het uitdelen der bijzondere gaven hem verleend; een dienaar des Evangelies vol oprechtheid en trouw, die sprak omdat hij geloofde!

Hij sprak; en dan hoe ootmoedig!

Zonder zelfverheffing of opgeblazenheid.

Niet, nooit als een indringer. Tot oefenen en uitgeven is hij gedwongen. Wat hij gaf, hij schreef het zelf (en zijn voorberichten zijn uit dit oogpunt lezenswaardig) was slechts een handvol geitenhaar, dat hij aan 's Heeren tabernakel toevoegen wilde.

En dan hoe eenvoudig, zodat hij op dit punt benijdenswaardig mag heten, gelijk ik ook heilig naijverig mocht worden op zijn leven en sterven.

En dan hoe onbaatzuchtig! Hij zocht geen geld maar zielen te winnen voor het koninkrijk Zijns Meesters.

En dan hoe gelovig! Niet met Jakobs fijne stem, schoon met Ezau's ruwe hand, maar oprecht, waarvan zijn einde Gods genadige bekroning mocht heten.

Nu ligt hij hier in 't graf. Hoort nog hier voor 't laatst zijn stem. Hij spreekt immers nog na zijn dood:

O mens gedenk te sterven!

Sterveling bereid uw huis!

Zondaar laat u toch met God verzoenen door het dierbaar zoenbloed van Jezus.

Hoe zullen wij deze plaats verlaten? Als doden? Die in zijn plaats hadden begraven mogen worden? Als doden, d.i. als levende buiten God, zonder borg voor onze schuld, zonder vertroosting op ons sterfbed, zonder vooruitzicht op de hemel, omdat wij het eigendom, als deze, van Christus niet zijn?

Och, mocht het in waarheid zijn als doden, die zich in hun onmacht lieten neerzinken op de knie, die om genade roepen in stee van om recht; neerzinken voor Hem, Die door de adem Zijns Geestes de winter daarbuiten, de dood hierbinnen doet voorbijgaan; met de bede der diepe afhankelijkheid, van de fel gevoelde nood, der volkomen overgave: och Heere! maak mij levend naar Uw woord, levend als deze, die stierf voordat hij stierf, zodat, toen hij stierf, hij niet meer stierf!

De genade van onze Heere Jezus Christus, die hiertoe in staat stelt, de liefde Gods die geen lust heeft in onze dood, maar daarin, dat er bekering kome en wij leven, de gemeenschap des Heiligen Geestes, die vernieuwt, die heiligt, die verblijdt en tot in eeuwigheid niet van Gods kinderen wijkt, zij met ons allen. Amen!"

De Heere gebiede Zijn zegen ook over deze bundel.

A. H. DE KLERCK, *Predikant.*

Neerlangbroek, Juni 1876.

VOORBERICHT

Deze vijf en twintig korte oefeningen heb ik met veel zorg en veel zwakheid geschreven, om die nog bij mijn leven of na mijn dood te laten drukken en uitgeven. De oefeningen zijn alle kort; zoals ik ze vroeger heb uitgesproken, waren ze veel langer, maar de schetsen die ik er van gemaakt had waren nog veel korter; ik heb er zoveel mij doenlijk was bijgevoegd, maar om ze een genoegzame uitgebreidheid te geven, dat laten mijn verstand en geheugen niet meer toe. Ik wens, gij zult er het gebrekkige in overzien, en er verder uw voordeel mee doen voor de eeuwigheid.

In het openbaar tot het volk spreken kan ik niet meer, hoe graag ik ook zou willen; ik heb het acht en twintig en een half jaar gedaan, en nu laten mijn zwakke krachten het niet meer toe; de 8^e Juni 1873 heb ik het voor het laatst gedaan, en later heb ik het moeten opgeven.

In dit jaar 1875, de 7de April, trof mij de zware slag, dat ik mijn lieve en altijd onvergetelijke vrouw verloor door de dood, na een droevige ziekte van bijna twee en een half jaar. Zij vreesde echter de Heere zolang ik haar gekend heb, en is tot mijn grote blijdschap met volle verzekering van zaligheid de Jordaan des doods doorgestaan. Zij is ontvlucht uit een wereld van ongerechtigheid en moeite: God heeft haar weggenomen uit al haar smarten, ziekten en zorgen, naar een zalig thuis, naar het beste vaderland.

Na de dood van mijn vrouw is echter mijn ongesteldheid op de borst, en ook mijn zwakheid zeer toegenomen, zodat mijn einde mogelijk nabij is. Ik weet met Izak de dag mijns doods niet, maar voel mij toch oud en ziek en bijna van alle eetlust beroofd; maar er zijn drie dingen, die mij zeer troosten in het gezicht van dood en eeuwigheid. Ten eerste, ik heb geen leven in de zonde achter mij liggen. Ten tweede, ook geen leven van werkheiligheid. En ten derde, geen leven van schijnheiligheid.

Vooreerst zei ik, dat ik geen leven in de zonde achter mij heb liggen. Versta mij echter niet verkeerd: ik wil niet zeggen, dat ik geen of maar weinig zonde heb gedaan op mijn afgelegde levensweg. Ik ben een spruit uit de vergiftige stam van Adam, en daar ligt nog al wat in opgesloten. Mijn hart, mijn arm hart, heb ik duidelijk leren kennen als uiterst boos en vuil, en een onzalige walm van vuiligheden is daaruit menigmaal tot mijn smart opgegaan; en had de Allerhoogste mij niet vastgehouden, ik zou in hetzelfde kwaad zijn uitgebroken, dat menig ander vroeger onder beulshanden heeft doen sterven op het schavot. Ook ben ik nooit, nee nooit voor God en mijn naasten geweest die ik had behoren te zijn.

Maar als ik zeg dat het mij troost dat ik geen leven in de zonde achter mij heb liggen, dan wil ik zeggen: door Gods genade heb ik in mijn vroege jeugd, met hart en ziel het smalle pad gekozen, en van de brede weg heb ik gezegd: „Heere, op deze weg en met dat gezelschap kan ik niet sterven; maar ik kan en wil er ook niet op leven, al was er in de toekomst geen loon of straf te wachten.” Daarom koos ik, onder beding van genade, eens en nog duizendmaal Gods volk als mijn volk; en Gods weg, de loopbaan der Godzaligheid, koos ik om op te wandelen. Dit deed ik in mijn jeugd, reeds zeer vroeg, en ik houd in diezelfde keus nog stand nu ik oud en zwak ben, en mogelijk binnenkort ga sterven. Ik ben in alles ellendig, en ik heb mijn ganse weg over in velen gestruikeld; maar ik mag toch met David zeggen: ik heb des Heeren wegen gehouden, en ben mijn God niet goddelooslijk afgegaan, (2 Sam. 22:22). Ik heb alleen door genade volhard tot vandaag toe. Ik ben een ellendige onder de ellendigen, maar toch, door Gods genade ben ik die ik ben.

Ten tweede zei ik, dat het mij troost dat ik ook geen leven van werkheiligheid achter mij heb liggen. Ongerechtigheid, eigengerechtigheid, en schijnheiligheid, wie onzer zal zich van dit alles volkomen vrij pleiten, zolang wij in de staat der onvolmaaktheid zijn. Evenwel, ik heb al vroeg leren zien, als ik door mijn eigen deugden en plichten zalig moest worden, dat de zaak dan ten enenmale hopeloos was. Ik heb mij menigmaal voor God neergeworpen als een blinde, onmachtige, onreine en helwaardige, met smart, beschaamdheid en vernedering. Ik heb de weg der zaligheid als een weg van vrije genade, door het bloed van de grote Middelaar, leren goedkeuren met mijn hele hart. Ik ben menigmaal tot Jezus gevluht met al mijn ellende, heb hem aangenomen en mij aan Hem overgegeven en toevertrouwd, als mijn Profeet om mij te leren, als mijn Hogepriester om al mijn erf- en dadelijke schuld te verzoenen, en als mijn Koning om over mijn hart en leven, voor eeuwig een onbepaalde heerschappij te voeren. Ik heb Jezus aangenomen op Zijn eigen aanbieding,

hartelijk, gul, gedurig, met verwondering, met blijdschap en met volle amen-zegging op de van eeuwigheid beraamde weg van vrije genade. Ik heb in Jezus vrede en troost gezocht en ook menigmaal gevonden; en ik vertrouw ook nu en voor eeuwig, mijn arme schuldige ziel aan Hem toe. En hoe menigmaal heeft de Heere mij getroost uit Zijn woord! dan eens met Joh. 3:36, die in de Zoon gelooft heeft het eeuwige leven. Dan weer met Joh. 6:40, dit is de wil desgenen die Mij gezonden heeft, dat een iegelijk die de Zoon aanschouwt, en in Hem gelooft het eeuwige leven hebbe, en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage. Vooral was mij dat woord zo zoet uit 1 Joh. 2:1 en 2, indien wij gezondigd hebben, wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus de Rechtvaardige; en Hij is een verzoening voor onze zonden.

En nog zo onlangs heeft de Heere mij zo buitengewoon vertroost in mijn smartelijke ziekte, met de zoete woorden uit Psalm 68:

De Heer heeft zelf ons toegeleid, 'k Zal u door macht en wijs beleid,
Uit Bazan weer doen komen. U zullen als op Mozes beê,
Wanneer uw pad loopt door de zee, Geen golven overstromen.

Zodat ik in verwondering en blijdschap moest uitroepen: ik heb genade gevonden in de ogen des Heeren, en kan niet verloren gaan in der eeuwigheid!

Jezus is mij niet vreemd; Hij heeft mij als een weggedrevene opgezocht en heeft mij steeds geleid met genade en getrouwheid. Alleen door Zijn genade heb ik Hem in mijn jeugd gezocht, en mij aan Hem vertrouwd met al mijn gebrek, en Hij zal steeds mijn Priester en voorbidder zijn in de hemel, en alleen door Zijn gerechtigheid zal ik binnen komen.

Ten derde, troost het mij in het gezicht des doods, dat ook mijn leven geen leven van schijnheiligheid geweest is. Ik ben aan alle struikelingen en misstappen schuldig; maar een schijnheilige, die zich vroom houdt om van de mensen geëerd en geacht te worden, ben ik nooit geweest. Ik ben altijd bang geweest om meer kennis of godsvrucht voor te wenden dan ik bezat, en zocht God oprecht te vrezen, zowel onder vijanden als bij de vrienden; hierin veroordeelt mijn hart mij niet. Ik ben in mijn beste tijden altijd oneindig ver af geweest van de volmaaktheid, maar heb nochtans voor Gods aangezicht gewandeld in oprechtheid, en heb een vermaak gehad in de wet Gods naar de inwendige mens. Dit alles is nochtans niet het fundament van mijn hoop voor de eeuwigheid; Jezus, Jezus alleen, met alles wat Hij deed en nog doet, is voor mij de hoop der heerlijkheid, de hoop des eeuwigen levens.

En als ik mij nu in mijn zwakheid en ziekte de dood voorstel, dan zeg ik met Mozes, toen de Heere aan hem vroeg: zou Mijn aangezicht mee gaan om u gerust te stellen? „Heere, indien Uw aangezicht niet meegaan zal, doe mij dan ook niet van hier optrekken.” (Exod. 33:14 en 15). Ik, arme zondaar, durf de Jordaan des doods, die vol staat aan al zijn oevers, niet door, tenzij Jezus, de grote Priester voorga, en als Hij dan Zijn voeten voor mij maar zal believen in te dopen, dan zullen de wateren vaneen scheiden en ik zal er droogvoets doorgaan.

Ik voelde behoefte op mijn ziekbed, om dit korte voorbericht te schrijven, opdat, indien ik mocht komen te sterven, mijn kinderen, familie en verdere vrienden, mochten kunnen zien, op welke grond ik heengegaan ben naar de eeuwigheid; en mocht ik nog weer herstellen, dan zal dit nog altoos dienen ter gedachtenis aan de trouw en goedheid Gods. Ik ben er dan aan begonnen toen ik van zwakheid nauwelijks een kwartier lang de pen hanteren kon; ik heb er ongeveer drie weken over gedaan en heb het werk nu met veel moeite ten einde gebracht.

Met toewensing van Gods besten zegen aan al de lezers, ben ik nog heden uw zeer toegenegen vriend

DRIEBERGEN,
December 1875
W. Floor

EERSTE OEFENING

OVER PSALM 17: 15

Maar ik zal uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen, ik zal verzadigd worden met uw beeld, als ik zal opwaken.

In deze Psalm spreekt David van zijn oprechte verbintenis aan de Heere, maar klaagt ook over de goddelozen die zijn verwoesting zochten, zijn doodsvijanden die hem omringden. En tevens spreekt hij van de voorspoed van die vijanden. Maar hoe geplaagd en verdrukt hij dan ook wezen mocht, en hoe voorspoedig zijn vijanden waren, hij zag iets aan de overkant van het donkere graf tegemoet, dat tegen al zijn kruis rijkelijk kon opwegen, en waarvoor hij de beste voorspoed hier op aarde niet graag ruilen wou. Hij zou wel met alle mensen sterven, maar zou dan ook eenmaal weer opwaken, en dan Gods aangezicht in gerechtigheid aanschouwen en met zijn beeld verzadigd worden.

Wij letten dan hier op de volgende drie zaken:

- A. *Ten eerste.* Hij zou uit het graf weer opstaan.
- B. *Ten tweede.* Hij zou Gods aangezicht in gerechtigheid aanschouwen.
- C. *En ten derde.* Dan zou hij met Gods beeld verzadigd worden.

A. *Vooreerst* dan, de goede David zou eenmaal *opwaken*, dat is, uit zijn graf opstaan. Dit opwaken stelt een slapen vooraf. Eerst zou hij ontslapen of sterven en in zijn graf neerdalen, en daarna weer opstaan of opwaken. O ja, zo is het toch, elk mens, wie het ook is, moet sterven, zowel de koning als de bedelaar; het graf is een huis der samenkomst van al de levenden. Wat man leeft er, die de dood niet zien zal, die zijn ziel zal bevrijden van het geweld des graf? Het is ons allen gezet eenmaal te sterven. Dit sterven, vooral van de godzaligen, wordt een slapen of een ontslapen genoemd. De graven der heiligen worden daarom slaapsteden genoemd, en van Lazarus werd gezegd, *onze vriend slaapt*. En ook zeer gepast wordt de dood der godvruchtigen een slapen, en hun graf een slaapstede genoemd: daar rusten de vermoeiden van kracht, en horen de stem des drijvers niet; de kleine en de grote is daar: en de knecht is vrij van zijn heer. Daar rust en slaapt hun lichaam, en is voor altoos vrij van scherpe zinkingen, van koude en hete koortsen en andere pijnlijke kwalen. Geen zoon van de Sunemitische vrouw zal dan meer klagen: *mijn hoofd, mijn hoofd!* Geen kwaal of pijn, of zorg of ramp, zal daar in dat huis der samenkomst van al de levenden, de slaap der heiligen storen, maar zij zullen daar rusten van al hun arbeid. Nu, in dat graf zou Davids lichaam eenmaal indalen door de dood. Dat zag en wist hij uit de ervaring van zovelen die hij gekend en overleefd had, en die hem waren voorgegaan; dat wist hij ook uit het woord des Heeren, waarin het doodvonnis van alle mensen geveld wordt. En niets deed hij liever, dan om hier maar als vreemdeling te verkeren, en de indruk van zijn sterfelijkheid steeds met zich om te dragen: daarom bad hij: *Heere, maak mij bekend mijn einde, en welke de mate mijner dagen zij, opdat ik wete hoe vergankelijk ik zij.*

Maar wist nu David dat hij door de dood ontslapen zou, hij wist ook, dat hij eenmaal weer zou opwaken, of opstaan uit zijn graf. Er zal eenmaal een opstanding der doden zijn, beide der rechtvaardigen en der onrechtvaardigen, (Hand. 24:15). Allen die in de graven zijn, zullen de stem van Jezus horen, en zullen uit hun graven uitgaan. Dit leerstuk van de opstanding der doden was reeds aan de aartsvaders bekend in de vroegste tijden. De Heere zei tot Mozes aan het braambos: Ik ben de God van Abraham, Izaak en Jakob, (Exod. 3:6).

En daaruit bewees de Heere Jezus de leer der opstanding der doden tegen de Sadduceeën, omdat God is een God der levenden en niet der doden, (Matth. 22:31,32). Ook beleet Job die opstanding, en troostte er zich mee in zijn druk; en de Profeet zegt: uw doden zullen leven, ook mijn dood lichaam, zij zullen opstaan, (Jes. 26:19). En van Christus wordt door diezelfde profeet gezegd: Hij zal de dood verslinden tot overwinning, en de Heere HEERE zal de tranen van alle aangezichten afwissen: en hij zal de smaadheid van zijn volk van de ganse aarde wegnemen, (Jes. 25:8.) O! Dat

opwaken, zal een ontzaglijke en wonderbare gebeurtenis zijn, die ook wij allen zullen bijwonen. Wat is God wonderlijk, als Hij elk voorjaar de dorre winterachtige natuur weer doet herleven, en het gelaat des aardrijks weer vernieuwt. Wat is God wonderlijk, als Hij uit een kleine eikel een grote boom laat voortkomen, geschikt om onze huizen en schepen te bouwen, en ook om onze doodskisten te maken. Wat is God wonderlijk, als Hij uit een klein zaadje een plant laat voortkomen, die dertig, zestig, en honderdvoudige vrucht kan voortbrengen. Maar zal God dan niet ten hoogste wonderlijk zijn, als al het stof der doden zal herleven, en elk been weer tot zijn been zal naderen, zoals dit in een gezicht aan Ezechiël vertoond werd. Nu, dit zal plaats hebben in de opstanding in de jongste dag. Dan zullen de lichamen der godzaligen opwaken tot hun heerlijkheid. Een natuurlijk lichaam wordt er in het graf gezaaid, maar een geestelijk lichaam wordt er uit opgewekt; een sterfelijk lichaam wordt er gezaaid, maar een onsterfelijk lichaam wordt er opgewekt. Nu, dit zag dan ook de vrome David tegemoet; hij zag niet alleen tegen het graf, of in het graf, maar over het graf heen, op die zalige tijd, als hij met alle vromen zou opwaken.

B. Maar laat ons nu in de *tweede plaats* eens zien, wat hij zich dan wel beloofde. Dan zou hij Gods aangezicht in gerechtigheid aanschouwen. Eerst spreekt hij hier van het aanschouwen van *Gods aangezicht*. En dan, dit aangezicht zou hij aanschouwen *in gerechtigheid*. *Uw aangezicht*, dit is een zinnebeeldige manier van spreken van Gods gunstige tegenwoordigheid, die de dichter zich beloofde te zien, of te genieten. Een kind van God ziet hier Gods aangezicht, als God hem zonderling met Zijn Geest nabij is, en hem in meerdere of mindere mate Zijn liefde en goedheid aan zijn hart laat ondervinden. Deze spreekwijze en de zaak die ermee bedoeld wordt, is onverklaarbaar voor de blinde wereld, maar de vromen kennen dit wel. David zegt hiervan op een andere plaats: voorwaar ik heb u in het heiligdom aanschouwd, ziende uw sterkte en uw eer. Want uw goedertierenheid is beter dan het leven, (Psalm 63:3,4). Dat was het ondervinden hoe goed het is als het hart gesterkt wordt door de genade. Dat was die verheffing van Gods aangezicht, waar hij op een andere plaats zo om bad. Dat was dat liefelijk aangezicht, dat ook David hier zo dikwijls miste, zodat hij klagen moest: Heere, waarom staat Gij van verre? waarom verbergt Gij U ter tijd van benauwdheid, (Psalm 10:1). Ja mijn vrienden! wat de gevoelige genade betreft, dan kennen de godzaligen hier in dit jammerdal zo wat het is, een gaande en komende Jezus. Het gaat hun hier als Abraham, van wie de schrift zegt: God voer op van Abraham, (Gen. 17:22.) O, hoe menigmaal komt er om onze zonde een donkere wolk tussen God en onze zielen! Hoe menigmaal vaart God van ons op, dat wij lange tijd in duisternis moeten wandelen, en geen licht zien. Vooral in onze dagen, nu er zulk een dorheid en magerheid in onze zielen is, vanwege onze afwijkingen van de God der vaderen. Nochtans, in mindere of meerdere mate, kenden ook David en alle de heiligen deze afwisselingen.

Maar na zijn opwaken uit het graf, zou het anders gaan: dan zou hij Gods aangezicht in gerechtigheid aanschouwen: hij zou dat liefelijk en vriendelijk aangezicht altijd zien, en hij zou het zien zonder zonde. Volmaakt zou hij dan de Heere kennen, eeuwig zou hij de Heere zonder gebrek liefhebben, en nooit zou de Heere zich weer voor hem verbergen.

C. Laat ons nu in de *derde plaats* zien, wat die manier van spreken betekent: *ik zal verzadigd worden met uw beeld*. Merk hierover kort het volgende op: Gods beeld of gelijkenis bestaat in ware kennis Gods, gerechtigheid en heiligheid. Naar dit beeld of gelijkenis Gods is de mens geschapen, (Gen. 1:26).

De mens heeft door de droevige zondeval dit beeld geheel verloren, en heeft het beeld des duivels in de plaats gekregen, en bekommert zich nu nog wel enigszins om de helse straf te ontgaan, maar hij treurt niet omdat hij Gods beeld kwijt is, en het is ook zijn begeerte niet om dit weer te krijgen. Het is waar, sommigen leren ons dat de mens nog in zijn gevallen staat een kleine tint van Gods beeld heeft overgehouden. Maar Paulus leert ons, dat de zondaar is vervreemd van het leven Gods, (Ef. 4:18) en dood in zonde en misdaden, (Ef. 2:1.) En Mozes leert ons, het gedichtsel der gedachten van des mensen hart is alleen boos van zijn jeugd aan, (Gen. 6:5 en 8:21.) En mij dunkt het woordje

dood, vervreemd van God, en alleen boos, geeft ons blijk genoeg, dat de mens Gods beeld door de zonde geheel verloren heeft.

Maar, mensen die bekeerd, geroepen, getrokken, wedergeboren zijn, die zijn weer bij aanvang naar dat beeld vernieuwd. En zij zoeken, en jagen, en hongeren ernaar, om dit beeld volkomen, en zonder smet weer in zich hersteld te krijgen. Dit was het doelwit, waar Paulus naar jaagde, de volmaaktheid die hij nog niet bezat, maar die hij toch zo vurig begeerde, en waarnaar zich al de reine begeerten van zijn hart uitstrekten.

Hier op aarde hongeren zij naar dat beeld, en hierna zullen zij ermee verzadigd worden, of met andere woorden: hier jagen en grijpen ze naar de volmaaktheid, en hierna zullen zij die volkomen deelachtig zijn. Als ik zal opwaken, dan zal ik met Gods beeld verzadigd worden. Bij de dood wordt steeds de ziel volmaakt, maar bij het opwaken uit het graf zal beide ziel en lichaam in de eeuwige zaligheid delen en met Gods beeld eeuwig verzadigd zijn.

TOEPASSING

Dat zalige voorrecht is voor u niet zondaar, die Jezus niet kent, die de vromen niet liefhebt, noch Gods instellingen bemint, die uw heil en troost in de wereld zoekt, en op wiens hart uw belang voor de eeuwigheid of nooit, of immers zelden zwaar weegt.

Nee, gij zult wel vallen door de dood, en opstaan ten jongste dage, maar dan zult gij niet Gods aangezicht in gerechtigheid aanschouwen, en niet verzadigd worden met Zijn beeld, maar gij zult bij het zien van Jezus' heerlijk aangezicht, tot bergen en heuvelen roepen, dat die u mochten bedekken. Gij zult dan de dood zoeken, en wensen voor eeuwig te sterven, maar de dood zal van u vlieden. En dan zult gij, in plaats van met Gods beeld verzadigd te worden, verzadigd worden met Gods toorn, en met de vlam der hel, en dat voor eeuwig en altoos.

Ik heb gelezen van een heer, die op zijn doodsbed vele duizenden aan zijn arts aanbood als hij maken kon dat hij nog slechts één enkele dag leefde. En van een ander, die wees op een vuur dat in zijn kamer lag te branden, en zei, mocht ik twintigduizend jaren in dat vuur liggen, als ik dan mijn straf maar geleden had, ik zou dat voor een grote gunst achten. Och mijn vrienden! Vreselijk zal het eenmaal voor u zijn om te vallen in de handen van de levende God. Dat *eeuwig, eeuwig*, dat zal voor u wat te zeggen zijn. Niet eeuwig in het graf, maar eeuwig in de pijnbank der hel. Niet eeuwig missen uw goed, maar eeuwig missen Gods gunst en liefde; en eeuwig zelfverwijt en smart en berouw. En dan zal u mogelijk in de hel nog omringen een echtgenoot aan wiens rampzaligheid en ongeluk gij hebt meegewerkt, en kinderen, die gij nooit voor hel en eeuwigheid hebt gewaarschuwd, en nog veel minder tot de hemel hebt zoeken voor te bereiden. Mij dunkt, het gezicht van de zodanigen zal u nog een rampzaligheid in de rampzaligheid zijn. En dat zal dan eindeloos voortduren, zonder dat gij ooit verlost zult worden.

Daarom raden wij u aan, met al de ernst die ons mogelijk is, och zoekt toch genade en pardon in Jezus' bloed, eer het voor eeuwig te laat is. Wij stellen u de hel niet voor om u te pijnigen voor de tijd, of om u moedeloos of toornig te maken, maar opdat gij nog bijtijds naar Jezus zou vluchten, en door Hem nog de zaligheid mag deelachtig worden. Jezus roept en nodigt u nog, en zal u niet uitwerpen, indien gij als een arm hulpeloos zondaar tot Hem komt. Bedenkt u echter niet te lang, de dood mocht u verrassen, de eeuwigheid mocht u overvallen, gelijk met zovelen het treurige geval geweest is.

Maar mogelijk zijn hier heilbegerige en overtuigde mensen, die vragen wat er nodig is om gekend te worden, om eenmaal mede Gods aangezicht in gerechtigheid te aanschouwen en met Zijn beeld verzadigd te worden? Hierop dient tot antwoord: indien gij eenmaal met Gods beeld zult verzadigd worden, dan moet gij leren kennen, dat gij dit beeld Gods, door de zonde hebt verloren. „Ach” zal zulk een zeggen, „ik heb Gods gunst verloren; ik heb het recht tot het eeuwige leven verloren; ik draag een hel van zonden in mijn binnenste; er is bij mij in mijn hart een wortel van bitterheid die gal en alsem draagt, (Deut. 29:18); en uit die bittere wortel spruit al de boosheid van mijn natuur naar buiten: ik ellendig mens, wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods!”

Verder, met droefheid en smart zult gij dan uzelf bij de Heere aanklagen en met David belijden: *ik heb gezondigd, ik heb onrecht gedaan*, en ik heb Uw toorn en de straf van mijn ongerechtigheid rechtvaardig verdiend. De duivel wordt een verklager der broeders genoemd, die hen dag en nacht bij God aanklaagt. Maar zichzelf klagen zich menigmaal al eerder bij de Heere aan dan de duivel. En als de duivel dan komt om hen aan te klagen, dan kan de Heere zeggen: „gij komt reeds te laat, zij hebben het zelf Mij al beleden, en Mij al hun zielsgebrek geopenbaard."

Als gij ook eenmaal met Gods beeld zult verzadigd worden, dan zal Jezus u hier in alles dierbaar en noodzakelijk moeten worden; Hem zult gij dan boven alles begeren en kiezen tot uw profeet, Hogepriester en Koning.

Nog eens: als gij eenmaal met Gods beeld zult verzadigd worden, dan zult gij ook hier naar dat beeld moeten leren hongeren. Zeker, de honger moet altoos de verzadiging voorafgaan. Allen, die nu daar boven reeds met dat beeld verzadigd zijn, die hebben het hier omlaag hun zaligheid geacht om naar dat beeld te hongeren. Ziet dit in Paulus, en in al de heiligen voor en na hem. Kent gij dit ook, en zegt gij dagelijks met David: *och Heere, laat toch mijn wegen gericht worden om Uw inzettingen te bewaren?*

Eindelijk, uw bekering en verandering van keus, zal dan ook voor anderen zichtbaar zijn. Paulus ging als een slaaf des duivels naar Damaskus, en hij kwam als een dienstknecht van Christus weer terug; en allen die hem tevoren gekend hadden, zagen dit en waren verwonderd en zeiden: is het deze niet, die hen allen gebonden naar Jeruzalem bracht die deze Naam aanriepen? (Hand. 9:21.) Daarom zei Paulus ook zelf van zijn tijdgenoten en kennissen: zij hadden gehoord dat men zei, degene die ons eertijds vervolgde, verkondigt nu het geloof, hetwelk hij eertijds verwoestte. En zij verheerlijkten God in mij, (Gal. 1:23,24). De stokbewaarder was in zijn treurig eertijds een ongelukkige heiden; maar toen hij bekeerd was, riep hij de verachte aanhangers van Jezus in zijn huis, waste hen van de striemen, en zette hun vriendelijk de tafel voor, (Hand. 16:33,34). Ziet dus, hoe zichtbaar de verandering ten goede is. En is het nu met u ook zo; scheldt de wereld u voor een fijne; erkent het volk van God u voor een veranderd en bekeerd mens; en is het uit uw wandel zichtbaar dat uw aangezicht naar Sion gekeerd is? Indien gij deze vijf zaken bezit, die wij hier maar kort genoemd hebben, dan durf ik gerust te zeggen, dat de Heere u zalig spreekt, en dan behoeven de gedachten aan de toekomst, uw ziel niet te pijnigen. Maar zijt gij van dit alles nog een vreemdeling, dan is uw geval nog vol zwaarigheid, en het zal u bang vallen om zo te gaan sterven.

Maar gij, volk van God! Gij zijt verbazend gelukkig. De Engelen in de hemel zijn over uw geluk verwonderd. Gij, die beroofd van Gods beeld, als een slangenzaad geboren zijt, kent nu wat het is naar Gods beeld te hongeren, en zult er eens volkomen mee verzadigd worden in de zalige toekomst, en dat voor eeuwig. O! wat zal het zijn, als een verzoend zondaar te sterven, en bij het opwaken Gods aangezicht in gerechtigheid te aanschouwen, en met Zijn beeld verzadigd te worden tot in alle eeuwigheid. Hoe mocht dit blij vooruitzicht uw ziel bemoedigen onder al het kruis der wereld. Hier hebt gij al eens telkens wat te zuchten, onder ziekte, armoede en verdriet; maar uw ontslapen en opwaken zal alles verzoeten, en u eeuwig van allen druk verlossen. Wat is toch hierbij al het arme klatergoud, waarmee de blinde wereld zich vermaakt?

Hoe jammer is het maar, dat die eeuwige troost, en dat zalige vooruitzicht, menigmaal zo weinig invloed op uw hart heeft. Ach, wat is het al dikwijls laag water bij de godvruchtigen! Hoe druk zijt gij nog menigmaal met de aarde, zodat gij om de hemel niet denken kunt. Dan eens hebt gij twist, dan eens begeerte naar rijkdom, dan eens zondige gedachten, dan weer dodigheid en werkeloosheid; en dit alles trekt het hart van God af, en maakt ons onbekwaam voor de hemel.

Bidt veel en ziet naar boven op de overste leidsman uwer zaligheid, totdat gij eenmaal komt voor God in het hemelse vaderland.

TWEEDE OEFENING

OVER 3 JOH. VERS 2

Geliefde, ik wens voor alle dingen dat gij welvaart en gezond zijt; gelijk uw ziel welvaart.

Deze derde brief van Johannes is geschreven aan Gajus. Lukas droeg zijn twee boeken, zijn Evangelie en de Handelingen der Apostelen, op aan een zekere Theofilus. En Paulus schreef aan drie bijzondere personen: Timotheüs, Titus en Filemon; en zo schreef ook Johannes zijn tweede brief aan een zekere uitverkoren vrouw en haar kinderen en deze derde aan Gajus. Er was een Gajus te Korinthe, die door Paulus gedoopt was, (1 Cor. 1:14.) en waar Paulus van zei: Gajus is mijn huiswaard, en van de gehele gemeente, (Rom. 16:23.) Dan was er nog een andere Gajus, van Macedonië, een metgezel van Paulus, (Hand. 19:29) en er was een Gajus van Derbe. (Hand. 20: 4). Aan wie van deze drie, of mogelijk nog aan een andere Gajus Johannes hier schrijft, is niet met volkomen zekerheid te bepalen. Maar nu, het was een bekeerd mens, en woonde niet zeer ver van Johannes af, want hij beloofde hem nu maar niet veel te schrijven, maar hem spoedig te komen zien, en dan van mond tot mond met hem te spreken.

In de overdenking van onze tekstwoorden merken wij drie dingen op:

- A. *Eerst*, de minzame uitspraak.
- B. *Ten tweede*, hetgeen hij aan Gajus toewenst.
- C. *En ten derde*, hetgeen hij van hem vaststelt.

A. *Vooreerst* dan, Johannes noemt hem met den schone naam van *geliefde*, en dien naam geeft hij Gajus viermaal in deze korte brief, vers 1, 2, 5 en 11. En hieruit valt op te merken, dat Gajus een geliefde was van de Apostel, en ook een geliefde van al het vrome volk, maar bovenal ook een geliefde van Jehova zelf, waar de Heere van zegt: *ja Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde!* En op een andere plaats: *alzo hij de zijnen, die in de wereld waren, heeft liefgehad, zo heeft hij ze liefgehad tot het einde toe.* Zó lief had God Zijn volk, dat Hij Zijn Zoon voor hen liet lijden en sterven; zó lief, dat Hij hen als Zijn kinderen en erfgenamen aanneemt, heiligt en met Zijn beeld versiert, almachtig bewaart, en uit genade eeuwig zalig maakt. Hier mag ieder wel vragen, ben ik ook met Gajus een geliefde des Heeren? En heb ik ook mijn Schepper lief; en zijn alle vrome mensen ook de geliefden van mijn hart; of zijn de dienaren des duivels nog mijn vrienden en metgezellen?

En voor Gods volk ligt hier ook een les in, om elkaar niet alleen geliefde te noemen, maar vooral elkaar als geliefden te behandelen, en alle twist en scheuring voor goed aan de kant te zetten. De hemelse Vader wil het niet zien, dat Zijn kinderen in twist en onenigheid leven. Daarom, indien gij God vreest, schrijft dan niet alleen *geliefde vriend* aan het hoofd van uw brief, maar toont overal en altijd, dat de kinderen van God uw *geliefden* inderdaad en waarheid geworden zijn. De harten der wereldlingen zijn menigmaal vervuld met concurrentie, afgunst, haat, nijd en vijandschap, en toch schrijven zij aan het hoofd van hun brieven: „*zeer geliefde vriend!*” en onderaan de voet plaatsen zij: „*ik ben met de meeste achting geheel de uwe.*” Indien zulke schrijvers recht bedachten dat Gods heilige wet zegt: „*gij zult geen vals getuigenis spreken!*” O, hoeveel valse titels zouden er dan van de brieven wegvallen!

Gij dan niet alzo; zeg of schrijf nooit iets anders dan uw hart meent. Hebt al uw naasten, en vooral Gods volk, lief, uit een goed en eerlijk hart.

B. In de *tweede plaats* merken wij hier op, wat Johannes aan Gajus toewenst, namelijk dat hij mocht welvaren en gezond zijn. Welvaren is hier, naar de bedoeling van Johannes, dat hij mocht bewaard zijn voor rampen en ongelukken, en voor armoede, voor twist of hartzeer over zijn

kinderen en anderszins: en dat hij mocht gevoed worden met het brood van zijn bescheiden deel; en dat hij met de vrome vrouw van Sunem mocht kunnen zeggen: *ik woon in het midden mijns volks*, rustig, gezond en welvarend, en heb dus niets te klagen of *te vragen aan de koning of aan de krijgsoversten*, (2 Kon. 4:13.) Ja, dat hij mocht gezegend worden met tijdelijke goederen: zo toch komt ons het welvaren voor in de heilige schrift: daarom noemde David de man met zijn drieduizend schapen en duizend geiten, die welvarende, (1 Sam. 25:6). En elders staat: vrede zij in uw vestingen, welvaren in uw paleizen. (Psalm 122:7).

Daarbij wenst hem Johannes ook een goede gezondheid. Als de mens ziek is, dan is hij niet welvarend, al heeft hij ook grote schatten en veel land en vee. Ik heb een man gekend, die wel dertig koeien had, maar hij kon er geen een van zien, want hij was blind; en toch ging hij bijna elke dag in zijn stal om zijn koeien stuk voor stuk te bevoelen. Wat een genot en genoegen zou die man van zijn vee gehad hebben, indien zijn gezicht goed geweest was. En zo is het in alles: een goed gezicht, een goed gehoor, niet krom en kreupel, en tevens goed gezond, dat is de grootste van alle aardse zegeningen. En die gezondheid is een geschenk des Heeren, waar wij dankbaar voor moeten zijn, en een goed gebruik van moeten maken, tot Gods eer.

Johannes had nu zoveel liefde in zijn hart, en wist ook dat er aan de welstand en gezondheid van een nuttige christen veel gelegen is, en daarom wenst hij aan de geliefde Gajus, dat hij die zegeningen van de Heere mocht genieten, dat hij mocht welvaren en gezond zijn.

C. Nu hebben wij in de *derde plaats* te zien, wat de Apostel van zijn geliefden Gajus vaststelt, namelijk het welvaren van zijn ziel. Ik wens dat gij welvaart en gezond zijt, *gelijk uw ziel welvaart*. Hier moeten wij nu vragen: waarin bestaat eigenlijk de welvaart van de ziel van een mens? Merk dan hier met mij de volgende zaken op:

Ten eerste. De ziel van een onbekeerd en van God vervreemd zondaar vaart niet wel, maar is in een ziekelijke, ja dodelijke toestand, onder Gods vloek en toorn, en in het ogenblikkelijk gevaar om voor eeuwig verloren te gaan. Zondaar! gij die uw vermaak zoekt bij kaart en dobbelsteen, bij de fles en in het ijdel gezelschap, of bij het klatergoud van deze wereld; denkt gij dat uw ziel welvaart omdat gij gedoopt zijt, van christenouders geboren, belijdenis gedaan hebt, en ten avondmaal gaat? Ach, het tegendeel is waar, uw arme ziel vaart niet wel, maar is in een groot en vreselijk gevaar om voor eeuwig verloren te gaan. En gij, die langs de weg van eigengerechtigheid uw zaligheid zoekt, die blind zijt voor uw afval van God, en Jezus niet kent: uw arme ziel vaart niet wel. Gij zijt de man die rein is in uw eigen ogen, en die van uw drek niet gewassen zijt, (Spreuk. 30:12), en gij behoort tot de rijken, waar Jezus een wee over uitsprekt, en die in die dag ledig zult worden weg gezonden. Gij kunt dit nu niet geloven, maar ik wens dat uw ogen mogen opengaan om uw gevaar te zien, en dat gij als een arme schuldenaar moogt leren smeken om verzoening, eer het voor eeuwig te laat is.

Ten tweede. De eerste stap tot het welvaren der ziel is een waarachtige en duidelijke ontdekking dat de ziel niet welvaart, en dat men daardoor arm wordt, daarover treurt en een gebroken hart heeft, en onder dat gevoel tot Jezus komt. De Schrift zegt: zij zullen komen met geweën, en met smekingen zal ik ze voeren, (Jer. 31:9.) En wederom: een verbroken en verslagen hart, zult gij o God niet verachten, (Ps. 51:19). En, die tot Jezus komt, zal Hij niet uitwerpen. Ziet, dan begint de mens van zijn eigen grond af te zien, bij zichzelf de hoop op te geven, en als een arme zondaar te zien op het *Lam Gods*. Hij draagt zich op aan die grote Zaligmaker, door wiens gerechtigheid hij alleen behouden kan worden; en of nu zijn geloof zwak is of sterk, groot of klein, in dit arme geloof, dat alleen bij Jezus schuilt, en zich in Jezus verbergt, bestaat het wezenlijke welvaren der ziel.

Ten derde. De ziel begint wél te varen, als zij de keus van Maria doet, die het goede deel had uitverkoren, dat niet weer van haar zou worden weggenomen. Het hart aan de Heere geven en Zijn dienst oprecht te kiezen, is welvaren der ziel. Amazia had zich vrijwillig aan de Heere overgegeven; en dat is ook maar de zaak waar het voor elk van ons op aankomt. De zonde en de wereld de scheidbrief te geven, en zich oprecht aan God te verbinden, dat is het beste welvaren der ziel.

Ten vierde. Dan vaart de ziel wel, als zij zich niet alleen aan de Heere aanbiedt en overgeeft, maar zich ook kwijtraakt en kwijt bevindt, en zich mag beschouwen als voor eeuwig het eigendom des Heeren. Ziet dit in de kamerling, die zijn weg met blijdschap reisde, toen hij Jezus Christus had

leren kennen als de enige hoop voor zijn hart. Ziet het in David in de 116^e Psalm; hoe verwonderd en verblijd roept hij daar uit: Heere, gij hebt mijn ziel gered van de dood! En elders: onze ziel is ontkomen als een vogel uit de strik der vogelvangers, (Psalm 124:7). O! Ik heb in dit welvaren der ziel wel mensen gekend, die zó uitgelaten waren van blijdschap, dat ze zelfs onbekeerde mensen toeriepen: wees blij met mij, want mijn ziel is gered voor de eeuwigheid!

Ten vijfde. De ziel van al Gods volk vaart wel, zelfs in donkerheid en tegenspoed, omdat de Heere hun leidsman is, die hen onderwijst welke weg zij hebben te verkiezen; die hen almachtig bewaart, en gezegd heeft, *ziet, Ik ben met ulieden tot aan de voleinding der wereld, en alle dingen zullen u meewerken tot zaligheid.*

Maar in het bijzonder vaart de ziel van een godvruchtige wel, als hij arm en nederig, en teer van geweten, zijn weg mag gaan als een vreemdeling op aarde. Als hij in de liefde wandelt. Als hij mag ondervinden dat allen die Gods wet beminnen, grote vrede hebben. Als hij met Asaf mag zeggen: het is mij goed nabij God te zijn. Dat is welvaren, zalig welvaren dat de wereld niet kent, en waarmee zich Gods volk uitnemend rijk bevindt.

Ten zesde. Eindelijk bij de dood komt het beste welvaren der ziel, en dan ook in de zalige opstanding ten jongsten dage, een zalig welvaren van lichaam en ziel beide, dat eeuwig duren zal. Dan zal onze dauw zijn als de dauw der moeskruiden, en het land zal de overledenen uitwerpen, (Jes. 26:19). En ons nu zo vernederde lichaam zal het heerlijke lichaam van Christus gelijkvormig zijn. En alzo zullen wij altijd met de Heere zijn, Maar er is nog een hoge berg, die wij eerst over moeten, of zo gij wilt, een diepe rivier, die wij eerst door moeten, of een moeilijke en sterke vijand die wij overwinnen moeten, namelijk de dood. Ja zeker, God helpt, Hij begeeft en verlaat niet; evenwel kan Gods wijsheid het wel eens nodig keuren, om ons nog door een diepe weg in de heerlijkheid te brengen. Ik heb heiligen gekend die donker gestorven zijn, en anderen die pijnlijke doden stierven: een aan een koliek in zijn ingewanden, een aan de kanker in de maag, en anderen, die het lang hard hadden eer zij in de heerlijkheid des hemels binnen waren.

TOEPASSING

Het is een in het oog lopende zaak, als het in de wereld gebeurt, dat een familie zover terug gaat, dat de vader rijk was, en de kinderen al de welvaart verliezen en bijna tot de bedelstaf gebracht worden. De vader deed grote handel op land en zee, en was een zeer welvarend man, en ziet, de kinderen moeten nu door de diaconie worden ondersteund. En zo is het nu ook met ons in het geestelijke: wij verloren al onze welvaart door de val in ons eerste verbondshoofd Adam. Ach, in wat staat van armoede en ellende zijn wij toch gekomen, beroofd van Gods beeld, onmachtig, onrein en voor God verdoemelijk, en we bezitten van nature geen lust of kracht om tot God, de bron van licht en leven terug te keren.

Eén persoon is er echter, die ons van ons ongelukkig en vervallen leven weer kan verlossen, en zalig als wij nu de staat onzer ellende gewaar worden, en dadelijk de toevlucht tot Hem nemen om uit onze val weer opgericht te worden.

En nu, hebt gij nu reeds van de Heere gesmeekt, dat Hij u ontdekt dat uw ziel niet wel vaart? Hebt gij daar min of meer gezicht en gevoel van gekregen? En schuilt gij met uw ellende bij Jezus, die alleen uw ziel genezen en uw schuld vergeven kan? Hij kwam voor arme zondaars in de wereld, en Hij leeft nog voor zulken aan de rechterhand Zijns Vaders in de hemel; en ik verzeker u, gij zult de welvaart van uw ziel niet tevergeefs bij Hem zoeken.

En gij, wiens ziel ten minste in zoverre wel vaart, dat gij uw gevallen staat kent; kent niet alleen, maar ook betreurt en ermee naar Jezus vlucht, u aan Hem overgeeft, en het ganse gewicht van uw zaligheid aan Hem toebetrouwt; die Hem als Koning over uw hart gekozen hebt, en Hem ook met vermaak des harten aanbidt en dient, o, bedenk welk een weldaad u geschonken is, waar niemand de grootheid van kan uitdrukken. Wees er dankbaar voor, leef nederig, zie met al uw tijdelijke en geestelijke belangen op God, die u tot hiertoe gebracht heeft, en nooit uw hand zal loslaten.

Verkeer in liefde met zulke mensen van wie gij ook met grond geloven kunt, dat hun zielen door genade wel varen. En wacht zo samen die tijd af, dat ge voor eeuwig samen zult wel varen in de

hemel. O! Wat zal het heerlijk zijn aan de overkant van 't graf, als de gehele schare der gekochten met Jezus' bloed daar samen zal wandelen voor de troon en eeuwig zal uitroepen: het is door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen dat wij hier zijn, en Gij alleen zijt deswege waardig te ontvangen de lof en dank tot in eeuwigheid. Amen.

DERDE OEFENING

OVER JES. 27:5

Of hij moest mijn sterkte aangrijpen, hij zal vrede met Mij maken; vrede zal hij met Mij maken.

VOORAFSPRAAK

Wij lezen in Luk. 14:30 en 31: Als de ene koning oorlog voert met tienduizend man, en de andere heeft er twintigduizend om daartegen te zetten, dan is het niet raadzaam met zulke ongelijke krachten de strijd te beginnen, maar dan is het beter om gezanten te zenden en de vrede te begeren. De man die maar tien tegen twintig, of maar één tegen twee kan zetten moet niet te verwaand zijn, niet met geweld aanvallen, maar liever een voetval doen, zich vernederen en ernstig de vrede begeren. Evenwel mensen tegen mensen dan kan men toch niet weten wie het soms wint; denk slechts om de oorlog tussen Abia en Jerobeam, daar stonden er twaalfmaal honderdduizend tegenover elkaar, achtmaal honderdduizend van Jerobeam, en slechts de helft van Abia. En toch werd de zwakste overwinnaar, en versloeg van het grote leger van Jerobeam vijfmaal honderdduizend man, (2 Kron. 13:1-16). En zo is het meer gebeurd; denk slechts aan Gideon, en aan meer andere gevallen onder oud Israël.

Maar nu, de mens, de zondaar tegenover God, wie zal dan den strijd winnen? Dan is het immers: *wie heeft zich tegen Hem verhard en vrede gehad?* Nee, tegen deze grote Koning moet gij niet te velde trekken: hier is het nodig gezanten te zenden en te begeren wat tot de vrede dient. Hier is het nodig de Heere te voet te vallen, en om genade en vrede te bidden, eer men in het oordeel te doen krijgt met een rechtvaardig God, die dan ook tevens onverbiddelijk is. Dit hopen wij thans nader te beschouwen.

TEKST JES. 27:5 *Of hij moest mijn sterkte aangrijpen, hij zal vrede met Mij maken; vrede zal hij met Mij maken.*

Hoewel onze tekstwoorden duidelijk zijn, vallen zij toch niet zeer duidelijk in verband met het vorige vierde vers. *Polus* bij de Engelse godgeleerden en ook de geleerde en godvruchtige *Abraham Hellenbroek* hadden daarom het woordje *of*, waar onze tekst mee begint, liever vertaald door *zo*, of door *indien*: zo iemand, of indien iemand, wie het dan ook zijn mag, Mijn sterkte zal aangrijpen, die zal vrede met Mij maken. Dan, zegt *Hellenbroek*, vielen onze woorden voor ieder allerduidelijkst. En, zegt hij, zonder onze geachte overzetters te beschuldigen, mag ik dit toch zeggen, temeer omdat zij hetzelfde Hebreeuwse woord dat hier in de grondtaal gevonden wordt en door *of* wordt overgezet, elders vertaald hebben door *zo*, namelijk in Lev. 26:41, *zo* dan haar onbesneden hart gebogen wordt. En, in 1 Sam 20:10, vertalen zij ditzelfde woord door *indien*, waar David tegen Jonathan zei: *indien uw vader u wat hards antwoordt*.

Maar nu, dit laten wij voor de taalkundigen over, en geven nu acht op de volgende drie zaken:

- A. *Eerst*. Wie is hier des Heeren sterkte?
- B. *Ten tweede*. Hoe en wanneer beginnen wij die sterkte aan te grijpen?
- C. *Ten derde*. Het gezegende gevolg van dit aangrijpen, namelijk de zalige vrede met God.

A. Wie is des Heeren sterkte?

Staring, in zijn bijbels zakelijk woordenboek, en ook de geleerde en godvruchtige *Hellenbroek*, verstaan er de dierbare Zaligmaker door, die van Zichzelf zei: Ik ben het verstand, Mijne is de sterkte, (Spreuk. 8:14). En die elders de sterke God genoemd wordt, (Jes. 9:5). En die sterker is dan de sterk gewapende, en dus bekwaam om hem zijn vaten te ontroven. (Matth. 12: 29) *Zijn naam is*

een sterke toren, de rechtvaardige loopt daarheen en wordt in een hoog vertrek gesteld. De Heere is goed, en ter *sterkte* in de dag der benauwdheid, (Nahum 1:7). In Hem zijn gerechtigheden en *sterkte*, (Jes. 45:24). Dus, welzalig hij die al zijn kracht, en hulp alleen van Hem verwacht! Hij kan en wil ons door alle moeilijkheden heen helpen, en ondersteunt al Zijn heiligen in de strijd, als de overste leidsman en voleinder des geloofs. Daarom zei de Apostel: zij worden door God de Vader geheilgd, en door Jezus Christus bewaard, (Jud. 1). En die sterke God zal hen eenmaal opwekken ten uitersten dage en inbrengen in de hemel, gelijk Hij hen opgewekt en levend gemaakt heeft uit de dood der zonde, en getrokken heeft uit deze tegenwoordige boze wereld.

B. Nu in de *tweede plaats*, wat is het die *sterkte* aan te grijpen? Dat Jezus de hier bedoelde *sterkte* is, blijkt dunkt mij genoeg, niet alleen uit het gezegde, maar ook uit de vrede, die men door Hem aan te grijpen verkrijgt. Buiten en zonder Jezus is er toch geen vrede met God denkbaar. Maar nu, wat is het dan die *sterkte* aan te grijpen?

Hier zullen wij kortelijk de volgende dingen waarnemen:

Ten eerste. Met het woord aangrijpen, wordt hoogst waarschijnlijk gezien op het aangrijpen van de hoornen van het altaar, dat een onschuldige doodslager doen mocht, die niet met moedwil, maar uit een ongeluk iemand doodgeslagen had. Dat zulk een aangrijpen van de hoornen van het altaar een ongelukkige doodslager vrij maakte van de straf van de bloedwreker, komt ons niet onduidelijk voor, in Exod. 21:14, waar de Heere van de moedwillige doodslager zegt: *gij zult de moedwillige doodslager van voor mijn altaar wegnemen, dat hij sterve.* En volkomen duidelijk wordt ons dit uit het aangrijpen van de hoornen des altaars door Adonia en Joab, gelijk te lezen is. in de twee eerste hoofdstukken van het eerste boek der Koningen.

Nu indien wij nu des Heeren *sterkte*, de Heere Jezus zullen aangrijpen, moeten wij vooraf overtuigd zijn van het doodsgevaar waarin wij zijn. Heere, zeiden de Apostelen, toen zij in zeenood waren, behoed ons, wij vergaan! (Matth. 8:25) En toen de Profeet Gods heerlijkheid en Majesteit zag, en zijn afschuwelijkheid en zonde daar tegenover, riep hij verbaasd uit: O wee mij, ik verga! (Jes. 6:5) En de verloren zoon: ik verga van honger! (Luk. 15:17) Ziedaar, driemaal hetzelfde woord. En ook elke ziel die zalig zal worden, leert, hetzij met grote verbaasdheid, of met meerdere bedaardheid zien, dat hij vergaan, ja eeuwig vergaan moet, indien Jezus hem niet redt en vrijmaakt; en dat de wet en zijn plichten hem niet kunnen helpen.

Ten tweede. Er komt een gezicht van de weg, het middel ter ontkoming, namelijk de heerlijke volheid van Christus en de genoegzaamheid en berekenbaarheid van Zijn dierbaar bloed en eeuwig geldende verdienste. Hij is de deur, de weg tot de Vader, de Middelaar Gods en der mensen, die gezegd heeft: *daar is geen Heiland behalve Mij.* De zaligheid is in Hem, en in geen ander, Hij kan volkomen zalig maken degenen die door Hem tot God gaan, en is allen die Hem gehoorzaam zijn een oorzaak van eeuwige zaligheid geworden. Nu begint de ziel ook te geloven dat zij door Jezus zeer minzaam en vriendelijk genodigd wordt, en dus komende ook niet zal worden terug gestoten. Het is heerlijk dat de stijven van harte genodigd worden, (Jes. 46:12). Ja zelfs de slechten, de zotten en spotters, met belofte als zij het spotten willen laten, en tot de Zaligmaker komen, om zich aan Hem over te geven, dan zal de Heere niet alleen aan hen Zijn woorden bekend maken, maar hun ook zijn Geest overvloedig uitstorten. (Spreuk. 1:20-23) Dit nu begint de arme ziel te geloven, hetzij meer bevende en met strijd, of met gulle blijdschap.

Ten derde. Hierop volgt het dadelijk aangrijpen van Jezus door het geloof. De ziel is arm en in nood en moet Jezus hebben of eeuwig omkomen. Jezus is ook volkomen bekwaam om de ziel te kunnen verlossen, en tevens gewillig, dat betuigt Hij overal. Wel waarom zou de arme schuldige ziel dan niet toetasten, niet aangrijpen, niet vast houden? En met zeker iemand uit de oude tijd zeggen:

Hoe dat het gaat of niet en gaat, 'k Laat Jezus nimmer losgaan.
Schoon alles 't onderst' boven staat, 'k Laat Jezus nimmer losgaan.
Hoe dat de duivel vleit of woed, En komt m' als leeuw of vos aan,
't Is al vergeefs al wat hij doet, 'k Laat Jezus nimmer losgaan.

Zo sprak de bruid in het Hooglied: ik vond hem, ik hield hem vast, ik liet hem niet gaan, (Hoogl. 3:4). Zo sprak ook vader Jakob: *Heere, ik zal U niet laten gaan, tenzij Gij mij zegent!* En de Kananese vrouw, en David toen hij zei: gedenk des woords tot uw knecht gesproken, op hetwelk Gij mij hebt doen hopen, (Psalm 109:49). En toen hij de Heere vast zette op Zijn eigen woord, zei: Heere, doet zoals Gij gesproken hebt, (2 Sam. 7:25). En dat de Heere aangrijpen op Zijn woord, en dat pleiten op Jezus' eeuwig durend Middelaarsleven, en dat opdragen van zichzelf aan Hem, wie men zijn ganse zaligheid vertrouwt is ook voorwaar geen vreemde zaak nog dagelijks onder het ware heilbegerige volk.

Ten vierde. En dan is er ook niet alleen een aangrijpen als Borg en Zaligmaker, maar ook een hartelijk kiezen als Koning, en een van harte gehoorzaam worden aan Hem, gelijk Paulus zei van de gemeente te Rome, zij waren tevoren wel dienstknechten der zonde geweest, maar Gode zij dank, zegt hij, dat gij nu *van harte* gehoorzaam geworden zijt. Hij die Jezus als Hogepriester en Zaligmaker meent aangegrepen te hebben, maar Hem niet *van harte* in alles wil dienen, die bouwt het huis van zijn hoop op een jammerlijke wijze buiten het ware fundament.

C. *Nu eindelijk* het zalig vruchtgevolg van dit aangrijpen, namelijk een dierbare vrede met God. Hij die mijn sterkte aangrijpt, *hij zal vrede met Mij maken; vrede zal hij met Mij maken.*

Merk hier drie dingen op: *Ten eerste.* Deze vrede stelt oorlog vooraf. De zondaar is door Paulus genoemd, een hater Gods, (Rom. 1:30). En Jezus zei: zij hebben beide Mij, en mijn Vader gehaat, (Joh. 15:24). Dus of de onbekeerde mens ook doorgaans zijn mond vol heeft van „onze lieve Heer,” de Bijbel leert ons, dat het bedenken des vleses vijandschap tegen God is. Maar nu ook van de zijde Gods blijft de toorn Gods op allen die de Zoon ongehoorzaam zijn, (Joh. 3:36.) Daarom wordt er bij Job gevraagd: wie heeft zich tegen Hem verhard en vrede gehad? (Job 9:4) En de Profeet zegt: de goddelozen, zegt mijn God, hebben geen vrede, (Jes. 57:21). Dit is een ongelukkige toestand, waarin elk mens leeft zolang hij nog buiten Christus is, en bijzonder is deze toestand ongelukkig als de mens zo op zijn sterfbed komt, en zo de geduchte eeuwigheid ingaat, en zo God als zijn vijand zal ontmoeten, en ondervinden dat het vreselijk is te vallen in de handen van de levende God.

Ten tweede. Indien echter de zondaar, vroeg genoeg aan zijn ellendige en deerniswaardige toestand ontdekt wordt, bekommerd wordt vanwege zijn zonden, de toevlucht door het geloof tot Jezus neemt, bij Hem schuilt, zich aan Hem opdraagt en Zijn sterkte aangrijpt, dan ook leert mijn tekst dat hij vrede met God krijgt. Leeft hij gerust en zorgeloos in de zonden, dan heeft hij geen vrede; en neemt hij zijn toevlucht tot de wet en tot zijn deugden en plichten, dan krijgt hij geen vrede. Maar mag hij als een arme schuldenaar Jezus aangrijpen, dan verkrijgt hij ook dadelijk, door Jezus, vrede met God. Want wij worden om niet gerechtvaardigd, uit zijn genade, door de verlossing die in Christus Jezus is. Welke God voorgesteld heeft, tot een verzoening door het geloof in zijn bloed, (Rom. 3:24,25). En die vrede wordt nu verkondigd aan een iegelijk die door 't geloof Jezus aangrijpt, wat hij vroeger ook mag geweest zijn, en hoe oud hij ook in de dienst der wereld geworden is. Het zij u bekend mannen broeders, zei Paulus, dat door deze u vergeving van zonden verkondigd wordt en dat voor een iegelijk die gelooft. (Hand. 13:38,39) En hier is het: *hij die mijn sterkte aangrijpt, zal vrede met Mij maken.* En met de arme klagende tollenaar was het: *hij ging af, gerechtvaardigd in zijn huis.* Zo ook ging het met de moordenaar aan het kruis, met de Kananese vrouw, met de hoofdman, die zich niet waardig keurde dat Jezus onder zijn dak zou inkomen, en die toch deze sterkte aangreep, met dat gelovige woord: *Heere, spreek alleen één woord, en mijn knecht zal genezen worden.* Hoe zalig en vol troost voor een komende ziel; grijpt gij des Heeren sterkte aan, gij zult dan ook dadelijk vrede met God ontvangen! Met recht mochten onze gelovige voorouders dan leren: „de ziel wordt voor God gerechtvaardigd, en ontvangt vrede met Hem op de eerste daad van het toevluchtnemend geloof.”

Stel u nu zulk een arme bedelaar voor; hij was vroeger een wereldling; hij leerde later zijn zonden kennen en betreuren; hij nam vruchteloos de proef, om van de angst van zijn geweten verlost te worden door de werken der wet; eindelijk komt hij tot Jezus, schat Hem boven alles dierbaar, grijpt Zijn eeuwige gerechtigheid aan door het geloof, en kiest Hem ook voor eeuwig als Koning over zijn hart. En ziedaar, nu krijgt hij vrede met God, en hij krijgt ook dadelijk vrede met al zijn volk.

Mogelijk was hij vroeger een ongelukkige jeneverproever, of in andere opzichten een zeer zedeloos mens; dadelijk als zulk een om genade begint te kermen, Jezus aangrijpt, en tot een besliste keus komt om hem te dienen en het smalle pad te bewandelen, dan beginnen de vromen aan zulk een liefdebanden te gevoelen, en komen er op af om te horen en te zien, bijna als de buurvrouwen als er een kindje in de buurt geboren wordt. Een ware christen toch heeft vrede, en voelt dadelijk banden aan elke zoekende ziel, zonder met verachting aan het treurig eertijds van zulk een te denken. En die zielen ook van hun kant, zij hebben vrede met al het volk Gods, en zoveel in hun is ook vrede met andere mensen; alleen hebben zij dan geen vrede meer met de zonde waarin zij voorheen geleefd hebben.

Ten derde. Een heilbegerig mens kan dit maar nauwelijks geloven, daarom wordt het in mijn tekst tweemaal herhaald: *hij zal vrede met Mij maken, vrede zal hij met Mij maken.* En deze herhaling geeft te kennen het zekere van de zaak. Het is het getuigenis uit Gods mond: elke ziel die zoekt, die zal vinden, die op God wacht zal niet beschaamd worden. De hongerigen zullen met goederen vervuld worden, (Luk. 1:53). De Heere zal de hinkenden behoeden, (Zef. 3:19). De lammen zullen de roof roven, (Jes. 33:23). Dus, rekent er maar op, de kreupelen zullen de prijs winnen, en die lam zijn zullen den roof uitdelen, de armen worden rijk, en die zwak zijn zal de Heere redden en dragen. Maar deze herhaling in mijn tekst geeft ook te kennen het wonderlijke en het grote en voordelige van de zaak, vrede te hebben met God. Dit is toch een zaak die mee over dood en graf gaat, eeuwig duurt, en de ziel dus ook voor eeuwig gelukkig maakt en erfgenaam der eeuwige zaligheid, in het zoet gezelschap van al Gods heiligen.

TOEPASSING

Hier moeten wij nu ter toepassing opmerken, dat zulke mensen ongelukkig zijn, die nooit zagen dat zij deze vrede nog missen, en daarom zorgeloos heen leven zonder enige behoefte aan en betrekking op Jezus. Die wel grijpen, maar het is naar geld en goed, of naar zondig vermaak, of naar eer en rang en heersappij, even als Absalom, die zei: och, dat men mij tot rechter stelde in het land! (2 Sam. 15:4) Mens! gij leeft als reiziger naar de eeuwigheid en iedere dag zou voor u de laatste kunnen zijn, want de dood komt als een dief in de nacht, en men hoort in onze dagen zoveel van schielijke sterfgevallen, niet alleen onder afgeleefde grijsaards, maar ook onder jonge en sterke mensen; het zou dus kunnen zijn, dat gij mogelijk binnen één maand tijds reeds begraven ligt en mij dunkt dan moet het toch een treurige herinnering zijn als een mens op zijn sterfbed moet denken: „ik heb in mijn leeftijd overal naar gegrepen en overal naar gezocht, maar om des Heeren sterkte aan te grijpen en vrede met mijn Schepper te maken, daar had ik geen behoefte aan en heb dit dus jammerlijk verzuimd." Ach zondaar, waar zult gij u aan vast grijpen, als u op uw doodsbed alles ontzinkt? En dan de tijd achter u, de eeuwigheid voor u, een wijd gapend verderf onder u, en een onverzoend God boven u! Mogelijk kunt gij op uw sterfbed nog vrede met God zoeken en vinden: maar ik houd het toch voor een allergevaarlijkst waagstuk, om deze gewichtige zaak tot zolang uit te stellen. Het zou kunnen zijn, dat gij dan door de ziekte het gebruik van uw vermogens verliest, of dat gij geen ziekbed hebt, maar schielijk aan een beroerte sterft, of op een andere wijze door een schielijk toeval wordt weggerukt, of dat gij zoveel met de smarten des lichaams te doen hebt, dat gij om de bezorging uwer ziel niet denken kunt, of dat God u dan als een rechtvaardige straf van uw zonden aan de verharding van uw hart overgeeft, zodat gij zonder zorg geleefd hebt, en ook zonder zorg gaat sterven en niet ontwaakt dan als het eeuwig te laat is. Daarom raad ik u als uw vriend en medezondaar, bidt heden nog om ontdekking en om de zalige vrede in Christus en om een nieuw hart. De genade wordt u heden nog aangeboden, want het dierbaar evangelie sluit niemand uit dan diegenen, die zichzelf vrijwillig uitsluiten. Nog is de deur open en Jezus nodigt vriendelijk, maar ook morgen kan het voor eeuwig te laat zijn.

En gij zoekende zielen! gij die klaagt dat gij menigmaal geen handen hebt om Jezus aan te grijpen, en geen ogen om op hem te zien, gij die klaagt dat gij gedurig misgrijpt, maar die toch zo graag Jezus' eigendom zou willen zijn en hem kiest als Koning over uw hart, houdt moed op Gods

toezeggingen en op de dubbele herhaling in de tekst. Die op God wachten worden nooit beschaamd.
Denkt aan het zoete versje:

Gij die God zoekt in al uw zielsverdriet,
Houdt aan, grijpt moed, uw hart zal vrolijk leven.
Nooddruftigen, veracht zijn goedheid niet,
Nooit zal hij zijn gevangenen begeven. (Psalm 69:13)

VIERDE OEFENING

OVER 1 SAM. 7:12

Tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen.

De godvruchtige Samuel had oorlog tegen de Filistijnen, en versloeg ze met de hulp des Heeren; of liever, de Heere versloeg die vijanden van Israël Zelf door een grote donder, die volgens Josefus gepaard ging met hagel, stormwind en aardbeving. Israël vervolgde daarop hun vijanden, en versloeg ze tot onder Betkar. Samuel nu wilde deze zonderlinge verlossing Gods door Israël herdacht hebben tot in het nageslacht, en nam daarom een grote steen, stelde die op het slagveld en noemde zijn naam *Eben-haëzer*, of steen der hulp, en voegde er daarom bij: *Tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen.*

Samuel deed dus niet als sommigen, waar de Dichter van zegt: deze vermelden van paarden, en die van wagens; maar wij zullen vermelden van de Naam des Heeren. Wij zullen onze vaandels opsteken in de naam van onze God, (Psalm 20:6 en 8).

Ik heb gelezen van een Egyptische koning, die op elke plaats, waar hij een overwinning behaald had, een gedenkzuil liet oprichten met het opschrift: dit landschap heeft door zijn wapens veroverd, de koning der koningen, en de heer der heren. Deze hoogmoedige vorst dreef vier overwonnen koningen voor zijn wagen, die hij als trekpaarden behandelde: maar werd zelf later ook weer overwonnen en voor een wagen gespannen. Samuel integendeel gaf God de eer van de zegepraal, en stelde een grote steen om daarvan de gedachtenis te bewaren. Wij weten, dat het oprichten van gedenksteden tot Gods eer een gewoonte was van de heiligen onder het oude testament, en dat het soms op Gods uitdrukkelijk bevel gebeurde. Zo leest gij van Jakobs gedenksteen, (Gen. 28:18 en 22). Van Mozes' gedenkteken dat hij noemde: de Heere is mijn banier, (Exod. 17:15). Van de gedenksteden bij de Jordaan, (Joz. 4:2-9) en van het gedenkteken van Ruben, Gad en half Manasse, (Joz. 22:10-30).

Nu, zo ook hier: de steen van Samuel moest dienen om de gedachtenis levend te houden, dat de Heere tot hiertoe geholpen had. Dat woord moet nu ook ons gedenkteken zijn: tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen.

Wij zullen hier vier dingen betrachten:

- A. *Eerst*, letten wij op de nadruk van de woorden: — *Tot hiertoe.*
- B. *Ten tweede*, zien wij dat God ons tot hiertoe, in allerlei opzichten, *geholpen heeft.*
- C. *Ten derde*, merken wij op, dat wij met het gebeurde niet volkomen rusten kunnen: — want wij moeten verder op als — *tot hiertoe.*
- D. *Eindelijk*, in het tot *hiertoe* ligt een zoete troost dat de Heere verder helpen zal.

A. *Eerst* letten wij dan op de nadruk van de woorden *tot hiertoe.*

Tot hiertoe zijn wij allen levend en gezond: wij zijn degenen, waar de Prediker van zegt: dat wij *tot nog toe levend zijn.* (Pred. 4:2) Ons leven is echter een damp, een schrede, een handbreed, en wij worden door de dood bedreigd en achtervolgd, en behoren dus te bidden met David: *Heere, maak mij bekend mijn einde*, en geef mij een gedurige indruk van mijn zwakheid en sterfelijkheid. Leer mij die telkunst der heiligen, om alzo mijn dagen te tellen dat ik een wijs hart mag bekomen. Eenmaal zal het toch met elk van ons in dat opzicht worden: tot hiertoe en niet verder. Wij moeten hier vandaan, en dan als dat gewichtige uur komt, dan moeten wij gereed zijn: wij moeten kennis gemaakt hebben met de Heere Jezus en wij moeten bekeerd zijn: de dood moet ons op de smalle weg vinden en anders zou het beter geweest zijn dat wij niet geboren waren. Te sterven zonder geloof en bekering zal een vreselijke zaak zijn. En daar moeten wij nu over denken, hoe eerder hoe beter, en zoeken daarom de Heere terwijl Hij nog te vinden is, opdat wij op ons doodsbed met Paulus mogen zeggen: ik heb begeerte om ontbonden te zijn en met Christus te zijn; het leven is mij

Christus en het sterven is mij gewin; ik heb de goede strijd gestreden en heb het geloof behouden; ik kan nu zonder vrees mijn Rechter ontmoeten, en zal voor eeuwig met de Heere zijn.

Tot hiertoe hebben wij ons brood, wij zijn voor armoede bewaard, en ons goed is nog niet voor schuld verkocht. Wij hebben een huis, een bed, een tafel, overvloed van kleren en nog meer. Wat ons echter nog zal wedervaren voor wij oud en grijs zijn, wie zal het ons zeggen? Wij kunnen niet verder spreken dan tot hiertoe.

Tot hiertoe zijn wij voor veel ergerlijke zonden bewaard. Wij zijn bewaard voor dronkenschap, voor onkuisheid, voor vloeken en liegen en lasteren. Welgelukzalig nochtans de man die gedurig vreest. Hij die meent te staan, zie toe dat hij niet valle. Toen Petrus het minste gevaar van vallen meende te hebben, was hij zijn zware val nabij. Waar Noach, David en Petrus zo droevig vielen, zal het voor ons wel genade zijn als wij blijven staan. De duivel gaat om als een brullende leeuw, zoekende wie hij zou mogen verslinden. Hoe nodig dus voor ons, om geringe gedachten van onszelf te hebben, en veel te bidden: leid ons niet in de verzoeking, maar verlos ons van de boze!

Tot hiertoe zijn wij voor zware verliezen en smartelijke sterfgevallen bewaard. Maar wij kunnen toch niet altijd bij elkaar blijven. Wie van ons zal de eerste zijn, die uit de familie wordt weggerukt door de onverbiddelijke dood? Eenmaal moet de man de vrouw bewenen, of de vrouw het smartelijk verlies van de man betreuren. De dood zal zolang aan ons geslacht knagen totdat het geheel verdwenen is, gelijk wij ook aan onze voorgeslachten gezien en ondervonden hebben. Och, hoe weinig rust en troost wordt ons beloofd op deze zondige wereld!

Tot hiertoe hebben wij nog vrede met de mensen in het algemeen, en met de vrome mensen in het bijzonder. Maar och, wacht u toch voor de beginselen van twist en onenigheid, en denkt om de woorden van de wijze man waar hij zegt: *het begin des krakeels is gelijk als iemand die het water openingen geeft*. De golf van twist zal hoe langer hoe meer zich verheffen, en eenmaal stroomt het water over dijken en dammen, zodat er geen keren aan is. De duivel leeft in de nijd en twist der mensen, gelijk de worm in het bedorven vlees. Daarom waakt en bidt, zijt nederig en vreedzaam, en zoekt in vrede en eensgezindheid te leven met alle mensen en bijzonder met het volk van God.

Tot hiertoe is ons vaderland nog bewaard voor oorlog en voor zware pest onder mensen en vee. Beroemt u echter niet over de dag van morgen, want gij weet niet wat die dag baren zal. De algemene zedeloosheid, en vooral de stille gerustheid en zorgeloosheid, ook afval van de waarheid, en de dodigheid der vromen, en hun onderlinge twisten, zijn kwade voortekenen dat wellicht eerlang de storm van Gods oordelen over ons arme vaderland zal losbarsten.

Tot hiertoe hebben wij in ons land nog vrijheid van godsdienst en mogen onverhinderd bij elkaar vergaderen om Gods woord te horen. Maar wie van ons weet hoe spoedig de vijand ons dit beletten zal? De tijden kunnen nog weer terug komen, dat Gods volk vervolgd wordt, en dat ons de vrijheid om samen te vergaderen weer wordt ontnomen. Openbare vijanden en een heirleger schijnvrienden zullen wellicht spoedig samenspannen tegen de waarheid en tegen het volk van God.

Tot hiertoe leven wij nog onder de middelen der genade, wordt ons nog wet en Evangelie verkondigd, en is de stem des Heeren nog tot ons: *wend u naar Mij toe, en wordt behouden!* Maar bedenkt toch hoe schaars thans reeds de trouwe predikers van het zuivere woord der waarheid zijn, en hoe weinig leraars de naam van trouwe wachters op Sions muren waard zijn. En God zou het als een zwaar oordeel over Nederland kunnen brengen, dat hun klein getal nog minder werd, omdat de waarheid, waar ze nog is, zo weinig op prijs wordt gesteld. En dit is altijd zeker, indien de dood niet zal komen om de mond te sluiten van degenen die ons nu nog trouw waarschuwen, dan zal hij komen om de oren te sluiten van de belangeloze hoorders, die jaar uit jaar in onder de middelen der genade verhard en onbekeerd gebleven zijn. De dood zal de waarschuwende mond sluiten, of het zorgeloze en met aarde toegestopte oor. Bedenkt dan, o mens, wat gij tot hiertoe hebt genoten, en hoe spoedig gij uw voorrechten voor altijd kunt moeten missen; valt nog voor God op de knieën en bekeert u, eer het voor eeuwig te laat is.

B. Ten tweede. Letten wij daarop, hoe God ons tot hiertoe in allerlei opzichten *geholpen heeft*.

De onbekeerden heeft Hij geholpen, de kleingelovige zielen heeft Hij geholpen, en ook Zijn meer bevestigd volk.

Onbekeerden! God heeft u geholpen, in nood, in ziekte, in armoede, gelijk eens ieders levensgeschiedenis genoeg leert. Ja, menigmaal heeft de Heere u geholpen, al hebt gij Hem niet eens gevraagd of om die hulp aangebeden. Gij leeft nog, en hoe vele honderden zijn reeds in hun jeugd verdwenen, die met u in hetzelfde jaar geboren zijn. Gij leeft nog, en hoevelen zijn reeds dood en weg, die op hun negentiende jaar met u tegelijk aan de loting voldaan hebben. Zij stapten met u tegelijk de trappen van het stadhuis op, om hun lot te halen van soldaat te worden of vrij te zijn; zij gingen met u weer naar huis met het getrokken nummer op de pet gebonden, vrolijk, dartel, brooddronken, en half buiten hun verstand door die ongelukkige sterke drank, en werden later misschien wijd en zijd door het land verspreid, en de een ging hier en de andere elders wonen. Maar, indien gij nu na verloop van enige jaren over hen denkt of van hen spreekt, dan is menigeen van hen reeds in de eeuwigheid, en gij zijt nog hier, gij leeft nog, God heeft u geholpen en gezegend, gij vaart nog wel en bevindt u nog in het heden der genade. Anderen zijn met u gelijk getrouwd, of gij woonde met hen onder één dak, of arbeidde samen op dezelfde fabriek, of gij dreef samen koophandel; en velen van hen zijn er niet meer, en gij toch, gij geniet nog de hulp en zegen van boven. Ik heb een oud man gekend, die veel vrije tijd had, en die overal gereisd en verkeerd had, en die oude grijsaard ging de namen eens opschrijven van de mannen en vrouwen die hij van zijn jeugd af gekend had, maar die toen reeds dood waren, en zijn lijst werd zo groot, dat er tussen de zeventien- en achttienhonderd namen van overledenen op stonden die hij allen gekend had. En nu, wij zouden ook al grote lijsten kunnen opschrijven van mensen, die wij gekend hebben en die nu al zwijgen in het graf. En hebt gij nu de Heere al gedankt dat hij uw leven zolang gespaard, en u in zovele opzichten zo genadig geholpen heeft? En hebt gij al ernstig bedacht, dat elk jaar langer leven u des te meer verantwoordelijk stelt voor uw grote Rechter? En hebt gij al naar een Borg voor uw schuld uitgezien? Of blijft gij onder alles zorgeloos en onbekommerd voortleven? O mijn vrienden! bedenkt toch, zo gij onder alles onbekeerd blijft, zal het voor u wat te zeggen zijn, zovele jaren in het leven gespaard, zo menigmaal geholpen, wonderlijk uitgered, lankmoedig verdragen, ernstig bestraft, liefderijk vermaand, vriendelijk genodigd, en geen moeite of kosten aan u gespaard, en dan nog verhard te blijven in de dienst der zonde. De arme heidenen zullen het verdraaglijker hebben in de dag des oordeels dan gijlieden. Bedenkt dit alles, gaat er mee naar uw huis en valt voor God neer, en smeekt Hem om een nieuw hart en om de Heilige Geest; en indien dit u ernst en waarheid wordt, zult gij het niet tevergeefs doen, want de Heere belooft: zoekt en gij zult vinden, bidt en gij zult ontvangen, klopt en u zal open gedaan worden.

Maar ik zei verder, ook gij kleingelovige zielen zijt door de Heere geholpen in al uw strijd en donkerheid. Gij meent het menigmaal op te geven, en toch blijft gij nog bij het vrome volk, en bij de waarheid, en gij zoekt het nog aan Jezus' voeten. O! door veel strijd en donkerheid hebt gij moeten heen worstelen, en toch zegt gij met Petrus: *Heere, tot wie zullen wij heengaan, bij u zijn de woorden des eeuwigen levens.*

En ook ieder waar Christen, Hij is geholpen en staande gehouden door de Heere. Ja, het was God die u zover bracht. Uw zwak, oud scheepje is in de storm niet omgeslagen. Uw kleine lampje is in de wind niet uitgewaaid. Van de koning Uzzia lezen wij: hij werd wonderlijk geholpen, (2 Kron. 26:15). Maar ook gij zijt niet minder wonderlijk geholpen. Uw vijand was sterk en listig en had een ondervinding van achtenvijftig eeuwen te baat; en gij waart zwak en ongeoeffend, onvoorzichtig en gebrekkig in alles, maar Gods oog bewaakte en Zijn hand bewaarde u. Tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen. En geholpen ook in zoveel tijdelijke tegenspoeden en zwarigheden; denkt slechts uw weg terug. Gij hebt met Jakob, Mozes, Jozua en Samuel ook stenen kunnen oprichten, en hebt menigmaal met de dichter kunnen zeggen: *dit is van de Heere geschied, en het is wonderlijk in onze ogen.*

C. Nu ons *derde stuk*: wij kunnen met het gebeurde nog niet volkomen rusten, want wij moeten verder op dan tot hiertoe: onze reis is naar de eeuwigheid, en wij moeten daarom voor de toekomst op God zien.

Merkt gij dit in de eerste plaats op, gij die nog onbekeerd zijt. Gij zijt in duizend opzichten door de Heere geholpen. Mocht gij het zien en er God de roem en eer van geven. Gij zijt nu tot hiertoe,

maar nu moet gij verder; uw reis eindigt in uw graf; uw arme schuldige ziel reist voort naar de Rechterstoel van Christus. En gij kent uw eigen hart nog niet, en uw diep gevallen toestand in Adam. Gij kent de Heere Jezus nog niet in Zijn noodzakelijkheid, in Zijn dierbaarheid en bereidwilligheid. Gij mist immers nog dat toevlucht nemen, dagelijks, hartelijk en uit de diep gevoelde behoefte van uw ziel. Gij mist nog die besliste keus om onder beding van genade de Heere te zoeken en te dienen. De dingen van uw beroep zijn u nog geen bijzaak, en de behoeften der ziel zijn u nog geen hoofdzaak geworden. Gij mist ook nog de ware liefde tot het volk van God. Gij zijt tot hiertoe, maar gij kunt hier niet blijven staan. Gij staat nog op het grondgebied van de duivel en in gevaar van om te komen en voor eeuwig verloren te gaan. Tot hiertoe zijt gij gekomen, wat zijt gij gelukkig boven miljoenen die al in de hel branden. Maar wat zijt gij nu ook weer ongelukkig omdat gij Jezus niet kent, en nog onbereid zijt voor de hemel, en omdat gij ieder uur leeft in gevaar des doods. Smeekt nog om ontdekking en verlossing. De deur staat nog open. In Jezus' naam wordt nog gepredikt bekering en vergeving van zonde.

Maar ook de eerstbeginnende Christen moet worden indachtig gemaakt, dat hij verder op moet dan tot hiertoe.

God heeft u door Zijn Geest ontdekt; gij zijt arm zondaar geworden, dat gevoelt gij. Gij hebt meer: gij hebt het oog op het middel der verzoening, op de grote Middelaar gekregen, en kent Hem als noodzakelijk, als dierbaar, als algenoegzaam, en ook als een bereidwillig helper, die graag Zijn oor neigt, en luistert naar het geroep van een zondaar. Gij hebt nog meer: gij hebt een besliste keus gedaan om de Heere onder beding van genade te dienen en Zijn woord en volk lief te hebben. Met smart ziet gij terug op uw treurig eertijds, en met lust kiest gij de weg ten hemel, met alles wat er aan verbonden is. Dat is niet weinig, dat is veel, wat gij hebt: dat is van de Heere geschied en het is wonderlijk in uw ogen. Tot hiertoe heeft u de Heere geholpen. En toch moet gij niet rusten. Gij moet verder op. Gij moet u geheel in Christus verliezen en zakken en zinken op Hem als op het enige fundament, de rots en hoeksteen waarop gij veilig zijt. Gij moet met blijdschap leren zeggen: mijn liefste; mijn Herder; mijn Koning, mijn Heere en mijn God! Gij moet de eerste Persoon particulier als uw Vader leren kennen, en roemen in de hoop der eeuwige heerlijkheid. Gij moet meer licht en vastheid krijgen in het verbond der genade. Gij moet armer en afhankelijker worden en ook heiliger en meer hemelsgezind en meer een vreemdeling op aarde. En gij moet u ook meer gemeenzaam maken met de dood. Dus, blijft bij het tot hiertoe niet staan, maar zoekt verder op te komen, in Gods kracht en mogendheid.

En gij, meer bevestigd volk! zoekt ook verder te komen, en ziet daartoe op God. Nimmer hebt gij hier afgedaan werk. Waakt, bidt en werkt terwijl het dag is, en zoekt uw arbeid afgedaan te hebben als uw grote Meester u roept door de dood.

*D. Eindelijk, hierin, dat wij mogen zeggen: tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen, ligt ook een zoete troost dat God verder helpen zal. Hij, de Heere, wordt niet veranderd, daarom worden de kinderen Jakobs niet verteerd. De genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk. En nu, als wij dan zien op die onveranderlijkheid Gods en als wij dan geloven mogen dat Hij in ons een goed werk begonnen heeft, en dat de wortel van de zaak bij ons gevonden wordt, en dat Hij ons tot hiertoe geholpen heeft, dan zal Hij immers ook verder helpen en dan mogen wij immers ook met de Dichter zeggen: *deze God is onze God, Hij zal ons geleiden tot de dood toe.**

Hoe moedgevend was het voor David, toen hij tegen die vreselijke reus vechten moest, dat de Heere Hem vroeger gered had uit de klauwen van een leeuw en een beer. Dus heeft de Heere ons tot hiertoe geholpen, en onze zielen van de dood gered, dan mogen wij ook met Paulus zeggen: *Die ons uit zo grote nood en dood verlost heeft, op welke wij hopen dat Hij ook ons nog verlossen zal.* Daarom o volk van God! wacht u voor zorgeloosheid, werkeloosheid en biddeloosheid; wacht u van te steunen op eigen kracht; wacht u voor harde gedachten van de Heere; wacht u voor de zonde en het afdwalen van Zijn weg. En laat verder alles op God aankomen. Hij heeft u tot hiertoe geholpen, waarom zou Hij het dan voor de toekomst ook niet doen? Hij zorgt voor u en daarom moogt gij vrij alle onnodige en ongelovige zorg van u zetten en lot en weg veilig in Zijn hand geven. Hij zal u niet begeven of verlaten tot in eeuwigheid. Amen.

VIJFDE OEFENING

OVER 1 JOH. 2:13

Ik schrijf u, vaders, want gij hebt Hem gekend, die van den beginne is. Ik schrijf u, jongelingen, want gij hebt de boze overwonnen. Ik schrijf u, kinderen, want gij hebt de Vader gekend.

- A. Eerst spreken wij hier over de trappen die er in het genadeleven zijn.
- B. En dan iets over de vaders, de jongelingen en kinderen in het bijzonder.

A. Dat er trappen zijn in het leven der genade, en dat de een zover niet gekomen is en komt als de ander, dat leert niet alleen de ondervinding, maar ook de Bijbel. De een wordt een reus, en de ander blijft een dwerg, evenals het gaat met de lichamelijke groei in het natuurlijke leven. De Koning Saul was van de schouders en opwaarts langer dan de langste man in Israël; David en Zacheüs waren in tegendeel klein van persoon en laag bij de grond. Simson kon twee dikke poortdeuren op zijn schouder leggen en op een hoge berg torsen, en de arme kreupele man, die aan de deur van de tempel zat en door Petrus en Johannes genezen werd, had weer geen enkele kracht en moest dagelijks door anderen tot aan de tempeldeur gedragen worden. Asahel kon lopen als een paard, of als een ree in het veld, en Mefiboseth was weer kreupel en moest met moeite door de straten van Jeruzalem voortstompelen. Evenzo gaat het ook in het geestelijke. Elkeen van ons is de genade gegeven, naar de mate der gave van Christus, (Ef. 4:7). Daarom wordt er van degenen, die de Heere vreezen, ook gezegd: zij zullen uitgaan en toenemen, (Mal. 4:2), zodat zij van het begin af altijd niet even groot zijn, maar voor aangroeien en toenemen vatbaar zijn. Denk verder om de woorden van de wijze Koning: het pad van de rechtvaardigen is gelijk een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot de volle dag toe, (Spreuk. 4:18). Daar hebt gij de morgenschemering, de dageraad, het opklimmend licht, en eindelijk de volle dag, alles op het pad van den rechtvaardige, van het begin af dat hij er op komt, tot aan het einde van zijn wandeling toe. Voeg hierbij de woorden van David: zij gaan voort van kracht tot kracht, totdat zij komen voor God in Zion, (Psalm 84:8). Dus min of meer, spoedig of langzaam voortgaan tot dat zij aanlanden in het hemelse vaderland. Niet met de ene voet Egypte uit, en met de andere Kanaän in, maar wat groeien, wat oefenen, wat arbeiden, wat strijden, wat wachten, wat op God zien, en zo doende komt men eindelijk in het beloofde land.

Een volgend bewijs voor de trappen der genade vinden wij in de gelijkenis van de zaadzaaier. Daar vinden wij honderd-, ook zestig-, ook dertigvoudige vrucht; en toch ook de laagste behoort toch tot de goede aarde, (Matth. 13:8). En bij de Profeet Jesaja, daar vindt gij gesproken van de kudde van de hemelse Herder, en daar vindt gij lammeren en zogenden; maar ook zulken die lopen en niet moe worden, en wandelen en niet mat worden, die de kracht vernieuwen en opvaren met vleugelen gelijk de arenden. De eersten kunnen geen voet verzetten, en moeten in de schoot gedragen worden, en de anderen lopen zonder vermoeidheid; ja zelfs, zij kunnen vliegen als een arend, (Jes. 40:11 en 31). Voeg hierbij de gelijke zorg die Jezus betoonde tot Zijn lammeren als tot Zijn schapen, die hij Petrus beval om ze te hoeden en te weiden, (Joh. 21:15). En ook spreekt Paulus van jonge kinderen in Christus, (1 Cor. 3:1) en van de verschillende leden van het geestelijke lichaam: *het oog, het oor, de reuk, de hand, de voet*. En zelfs van *de minst eerlijke, en de minst sierlijke leden*, die voor het oog der mensen bedekt zijn, en die toch alles samen behoren tot dat geestelijke lichaam waarvan Jezus het hoofd is, (1 Cor. 12:13-27).

Ziedaar, bewijzen genoeg, tot troost van de zwakke zielen, dat er wezenlijk geestelijk leven kan zijn, zonder nog een man, een vader, een rots, een held, een Apostel in de genade en op de weg des levens te zijn.

B. Nu spreken wij verder naar aanleiding van den tekst, over de bijzondere trappen, en beginnen met de hoogste, *de vaders*. Die vaders worden elders door de Apostel genoemd: de sterken, (Rom. 15:1) en degenen die geestelijk zijn, (Gal. 6:1). Jesaja noemt ze eikenbomen, (Jes. 61:3) en in de zoeven genoemde gelijkenis worden ze honderdvoudige vruchtdragers genoemd.

Hier worden ze genoemd *vaders*, die zeer natuurlijk de jongelingen, en vooral de kinderen, in kennis, in vruchten en in troost en bevindingen ver vooruit zijn. Het zijn vreemdelingen op aarde, die reeds van *Sittim* tot *Gilgal* de goede weg bewandeld hebben, en veel van Gods daden hebben gezien, die oprecht godzalig leven, en veel geheiligde kennis en ook doorgaans een vaste verzekering van zaligheid hebben en met Job weten dat hun Verlosser leeft, en met Jeremia kunnen zeggen: *de Heere is mijn deel*.

Die vaders zijn nochtans ook wel aan hun geestelijke zwakheden, toevallen en gebreken onderworpen. Zij blijven toch altijd nog mens en onze catechismus leert ons, dat de allerheiligsten in dit leven maar een klein beginsel van gehoorzaamheid hebben. Een zeker schrijver zegt van die vaders: „zij zijn wel eens een beetje eigenwijs; zij worden door ouderdom soms zwakker van geheugen en vertellen daarom dezelfde zaak op een dag wel drie- of viermaal weer over, zij hebben ook graag dat gij hen op hun zeggen dadelijk gelooft, en worden door de jongeren niet graag tegengesproken.”

Maar welke ongestalten dan ook nog bij hen gevonden worden, Johannes zegt hier van hen: *zij hebben Hem gekend die van den beginne is*. De hier bedoelde Persoon is de Heere Jezus Christus, die van eeuwigheid gezalfd is, (Spreuk. 8:23) de Vader der eeuwigheid, (Jes. 9:5). Die gisteren en heden dezelfde is tot in der eeuwigheid. (Hebr. 13:8) De vaders in Christus nu, die kennen die Persoon. Zij kennen Hem wel niet volmaakt, want wij kennen allen nog maar ten dele zolang wij hier beneden zijn. Maar toch kennen zij Jezus veel meer dan met een beschouwende kennis, want zulk een kennis is, gelijk wij weten, niet genoeg tot zaligheid; anders zou de duivel ook zalig worden, die tot Jezus zei: ik ken U wie Gij zijt, namelijk de Heilige Gods, (Luk. 4:34). Maar de kennis, die deze vaders aan Jezus hebben, is een bevindelijke en geheiligde kennis, zoals Jezus zei: Ik ken de mijnen, en ik word van de mijnen gekend . . . En zij volgen Mij, (Joh. 10:14 en 27). De kleineren en zwakkeren in de genade kennen Jezus ook wel, maar niet zo helder en zo met volle toeëigening voor hun eigen hart. Een vader kent Christus als zijn eigendom en laat alles gerust op die Christus aankomen, ook zelfs in zijn donkerheid en ongestalte, en wijst de duivel naar Christus toe, als die komt om hem zijn zaligheid te betwisten. Hij zegt tot zijn geestelijke vijanden: „daar aan het kruis is voor mij aan het recht Gods voldaan; daar heeft mijn Borg uitgeroepen, en dat ook voor mij: het is volbracht! Mijn Middelaar en Voorbidder is verhoogd in de hemel om daar voor mij te bidden en een plaats voor mij te bereiden. Aan Hem gaf ik mijn schuldige ziel over, aan Hem raakte ik mij voor eeuwig kwijt, en nu is mijn zaligheid vast in Hem, en Hij zal mij niet begeven of verlaten in eeuwigheid.”

Laat dit genoeg zijn van de vaders. Nu spreekt de Apostel verder de jongelieden aan en zegt tot hen, dat zij de boze overwonnen hebben. Hier hebben wij drie vragen te beantwoorden: Eerst, wie zijn de jongelingen? Dan, wie wordt hier bedoeld met de boze? En eindelijk, hoe hebben zij hem overwonnen?

Ten eerste. Wie zijn de hier bedoelde jongelingen? Het is een hogere trap dan die der kinderen, en een lagere trap dan die der vaders. Het zijn zulke gelovigen, die goede vorderingen gemaakt hebben op de levensweg. Evenals de jongelingen in de natuur zijn ze vlug en werkzaam, en zijn grote vijanden van luiheid. Zij zijn sterk van geheugen en helder van verstand. Ook zijn ze als jongelingen hongerig, en kunnen veel eten: het woord en de middelen der genade zijn de kostelijke spijzen van hun ziel. Gelijk een jongeling in de natuur, wanneer hij hard gewerkt heeft, graag aan de rechten van zijn maag wil voldoen en een goede schotel kan leeg maken, zo zijn deze jongelingen ook hongerig naar de middelen, die hun bij aanvang en voortgang Jezus bekend maken. Al moeten zij enige uren lopen om de zuivere waarheid te horen, dat scheelt hun minder, als zij er dan maar gerust bij kunnen gaan zitten, zonder bevreesd te zijn dat hun wat verkeerd zal worden voorgehouden. Ook kunnen zij als geestelijke jongelingen scherp zien, en laten zich daarom geen

vals geld of verkeerde coupons in de handen stoppen, of, met andere woorden, zij zijn voorzichtig in het aannemen van een vreemde leer, en in het rusten op valse en ongenoegzame gronden voor de eeuwigheid. Zij houden veel van hun zoete bevindingen, die zij vroeger en later op de weg ten hemel genoten hebben; maar toch is dit hun beste bevinding, dat zij van alle bevindingen hebben leren afzien op die algenoegzame Christus, die voor hun geboren werd, leed, stierf, uit het graf opstond, en die nog hun voorbidder is aan Gods rechterhand in den hemel.

Het terugzien op bevindingen is hun bemoedigend, maar toch, het dadelijk zien op het Lam Gods door het geloof geeft hun eigenlijk de voornaamste rust voor 't hart; Jezus is hun alles geworden, als grond der hoop voor de eeuwigheid.

Ten tweede. Wie is nu de boze, waarover hier gesproken wordt? Er wordt elders gesproken van een boze wereld en van de gehele wereld die in het boze ligt. En Jezus spreekt van de boze mens, die boze dingen voortbrengt, uit de boze schat zijns harten, (Matth. 12:35). Deze drievoudige herhaling leert ons onze diepe zondenval in Adam. De boze in onze tekst is evenwel de duivel, de uitvinder van alle boosheid, die boos is in de hoogste mate, en tegen wie Jezus ons leert bidden: leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze. (Matth. 6:13). Laat nooit de boze vijand toe, dat hij ons enig hinder doe.

Ten derde. Hoe hebben nu die jongelingen die boze overwonnen? Eerst moeten wij hier zeggen: zij zijn door Jezus, die gekomen is om de werken des duivels te verbreken, van het geweld van die boze vrijgemaakt. Maar David zei: *De Heere heeft mij met kracht omgord!* En zo heeft de Heere ook hen met kracht omgord, om de dienst van die boze bij hun bekering plechtig af te zweren, en in het leger van Koning Jezus over te gaan, en ook in des Heeren kracht die boze te bestrijden en bij aanvang te overwinnen. De duivel doorwandelt de aarde, gaat om als een leeuw, is een mensenmoorder, en een verklager der broederen. Maar deze jongelingen zijn door genade zijn heersappij ontworsteld, en zij doen zijn wil niet meer. En in verscheiden veldslagen hebben zij door Christus de overhand op hem gehad. En hun is beloofd, dat hij eenmaal onder hun voeten zal verpletterd worden.

Nu eindelijk de kinderen. Hier weer twee vragen: wie zijn die kinderen? En wat wordt door Johannes van hen gezegd?

Ten eerste. Wie zijn de kinderen? Zij zijn wezenlijk geboren, of zoals Petrus zegt: *nieuw geboren kinderkens*. En als zodanig zijn ze heel en gaaf, en hebben geen oog noch oor, noch hand of voet te weinig. Alle de leden zijn nog klein, teer en zwak. Toch is gebed, geloof, hoop, liefde en gehoorzaamheid in beginsel bij hen inderdaad aanwezig. Als kinderen zijn ze begerig naar voedsel, naar de redelijke melk, om daardoor op te groeien, hongerig naar de middelen om daardoor tot de Middelaar gebracht te worden. Hoewel zij in het zoeken naar zuiver voedsel niet zo voorzichtig zijn als de jongelingen, maar tot hun nadeel wel eens iets zuurs en onzuivers eten, zoals de natuurlijke kinderen wel eens in een rauwe appel bijten, of zich aan allerlei vreemde bessen die in het wild groeien te buiten gaan. Als kinderen zijn ze nog onervaren in het woord der gerechtigheid: maar toch begerig om te leren en in kennis en godsvrucht toe te nemen.

Als kinderen zijn zij ook vreesachtig van aard. Als gij de kinderen van spoken vertelt, dan durven zij 's avonds in het donker niet buiten de deur te komen, of gij moet meegaan om ze een hand te geven. Zo zijn ook de geestelijke kinderen vreesachtig als het donker is, en als er bij hen van binnen een stormwind is. Of als het eens weer helder licht bij hen is, dan denken zij dat zij veel kunnen en nooit zullen vrezen. Dan denken zij, dat ze grote sprongen kunnen doen en anderen voorbij kunnen lopen. Die al te hoge gedachten doen hen dan wel eens hard lopen en hoog klimmen; maar dan ook weer heel spoedig vallen en soms voor een tijd geheel de moed opgeven. In elk geval, deze kinderen hebben geestelijk leven en ware genade en ofschoon die klein is, kleine genade is toch beter dan grote gaven.

Ten tweede. Aan deze geestelijke kinderen wordt nu de kennis aan de hemelse Vader toegeschreven. In het redeneren van sommige vromen worden de kinderen in de genade van deze kennis aan de Vaders geheel buiten gesloten, en hun wordt ook scherp geboden om nimmer het gebed des Heeren te doen. Hoe ongegrond echter dit is, blijkt ons uit de tekst, want die zegt

duidelijk, dat zij geestelijke en geheiligde kennis hebben aan de eerste Persoon, aan de hemelse Vader. Niet dat zij de Vader zo met het volle geloofsvertrouwen kennen als hun verzoende Vader in Christus; en ook niet, dat zij de Vader zoveel en zo helder kennen als de vaders en de jongelingen; maar toch zijn zij van de kennis aan de eerste Persoon, de hemelse Vader, niet ten enenmale ontbloot. Zij kennen de Vader in Zijn heiligheid en rechtvaardigheid, maar ook in Zijn goedheid en trouw, in Zijn barmhartigheid en liefde. Onbekend maakt onbemind, maar zij kennen den Vader zover, dat zij Hem lief hebben, Hem graag dienen, met al hun tijdelijk en geestelijk bezwaar dagelijks bij Hem schuilen en met David kunnen zeggen: *ik zoek U met mijn gehele hart.*

TOEPASSING

Mogen wij allen nu maar vaders, maar jongelingen, ja maar kinderen zijn!

Kent gij met de kinderen zover de Vader, dat gij Hem zoekt, vreest en graag dient, omdat gij weet dat Hij het waardig is, en omdat in Zijn dienst en gemeenschap alleen de zaligheid te vinden is? En is het u ook een zoete troost, dat die liefdevolle Vader arme zondaars zó lief had, dat Hij Zijn lieve Zoon overgaf voor een iegelijk die in Hem gelooft?

Hebt gij met de jongelingen de boze overwonnen, of zoekt gij ten minste zijn dienst en heersappij te ontworstelen en wilt gij graag voor altoos zijn dienst ontvlieden?

Kent gij met de vaders Hem die van het begin is, de Heere Jezus in Zijn noodzakelijkheid, omdat gij een zondaar zijt onder schuld en vloek? En kent gij Hem in Zijn dierbaarheid en bereidwilligheid, trouw, waarheid, bekwaamheid en liefde? En doet deze kennis u dagelijks de toevlucht nemen tot Hem en u aan Hem als Koning opdragen en om Zijn genade smeken, tot verkrijging van vrede en duurzame heiligmaking?

Indien gij van dit alles nog geheel vervreemd zijt en nog met vermaak de zonde doet, dan zijt gij nog die *boze mens*, die *boze dingen* voortbrengt uit de *boze schat* des harten. Dan ligt gij onder Gods oordeel en hebt hel en verderf te wachten.

Maar gij zegt: „het is alles gegeven goed en ik kan er niets aan toebrengen!” Welnu vriend! ik ben blij dat gij dit weet, en kan bij deze gelegenheid niet nalaten u ernstig aan te raden, om eens om dat gegeven goed te bidden. Kom, val eens voor God neer, en bid of gij dit onverdiende goed ook nog eens uit genade moogt ontvangen. Bid en u zal gegeven worden. Die de naam des Heeren zal aanroepen, zal behouden worden. En als gij buiten de hemel blijft, zult gij in die dag duidelijk zien, dat het om uw eigen schuld was en dat gij dus rechtvaardig verloren gaat.

En gij die u onder de kinderen, jongelingen of vaders mag rekenen, merkt gij nog tot een besluit de volgende dingen op:

Ten eerste. Het is een verkeerd en gevaarlijk denkbeeld, als een mens dadelijk een vader meent te zijn, zonder vooraf eerst kind en jongeling geweest te zijn. Een kind dat pas geboren en dan dadelijk grote leden en een lange baard had, dat zou een monster zijn om er van te schrikken. Als gij staat op de bovenste trap, zonder vooraf op de eerste en tweede gestaan te hebben, dat is geheel onnatuurlijk en ongehoord. Gods kinderen die op de hemelweg ver gevorderd zijn, worden door de profeet bij eikenbomen vergeleken, en zulk een boom groeit doorgaans langzaam. Het is een ander geval met paddenstoelen, die heel schielijk groeien, maar ook heel weinig waard zijn. Is iemand heel schielijk gegroeid, wij veroordelen hem niet, maar vermanen hem tot voorzichtigheid, en om het werk terdege te bekijken, want het gaat op de eeuwigheid aan, en eens bedrogen is voor eeuwig bedrogen.

Ten tweede. Het is ook een treurige zaak altijd een kind, een dwerg, een dertigvoudige vruchtdrager te zijn. Daarom zoekt door de genade op te groeien. Gebruikt daartoe gezond voedsel. Wacht u voor schadelijke spijs waar een kleine hoeveelheid vergif in is. Legt u gedurig aan des Heeren voeten en smeekt veel om Zijn Geest. Waakt en bidt, en bedenkt dat uw tijd kort is. Amen.

ZESDE OEFENING

OVER FIL. 1:23

Hebbende begeerte, om ontbonden te worden en met Christus te zijn: want dat is zeer verre het beste.

Wij vinden hier:

- A. *Ten eerste* de begeerte van de Apostel om ontbonden te worden en met Christus te zijn.
- B. *En ten tweede* de reden daarvan.

A. Paulus was in verschillende opzichten hier nog gebonden en wenste daarom ontbonden, los en vrij gemaakt te worden.

Ten eerste. Hij zat op het ogenblik toen hij dit schreef gebonden in de kerker te Rome. Daarom spreekt hij van zijn *banden*, in het dertiende en veertiende vers van ons teksthoofdstuk, en in vers zeventien zegt hij, dat hij tot verantwoording van het Evangelie *gezet* was. Hij zat dus vast en misschien in een akelige gevangenis, en onder onaangenaam en moeilijk gezelschap. Ach hoe naar is dit voor een vrij mens, die vroeger kon gaan en staan waar hij wezen wilde, en die ook nooit een kwaaddoener geweest was. Daarenboven was hij uit een aanzienlijk geslacht, hij had gestudeerd bij een voortreffelijke hoogleraar, en was ook een geboren Romeins burger, een aanzienlijk en goed ontwikkeld mens, en die vroeger in eer en aanzien was bij de groten der aarde. Maar nu had een gerechtsdienaar hem geboeid en op last der vijanden des christendoms in een kerker opgesloten. Zeker had hij daar een vrij geweten, een helder getuigenis van binnen van zijn onschuld, en dit was een uitnemend voorrecht boven de gauwdieven en moordenaars die daar met hem gevangen zaten. Maar toch, een gevangenis is altijd een treurige plaats voor de menselijke natuur. Ik ben meer dan eens in gevangenschappen geweest, maar een koude rilling gaat u over 't lijf, als gij daar de zware sleutel ziet van de voorpoort waardoor gij wordt binnen gelaten, en gij gaat dan met de directeur naar de persoon die gij wenst te spreken, waar gij andermaal een zwaar slot hoort kraken dat u binnen brengt in het kamertje waar de gevangen man zit. Daar zijnde, zijn uw minuten geteld die gij daar moogt blijven, en de directeur of een gevangenvaarder verwijderd zich geen ogenblik maar luistert zorgvuldig al uw woorden af, die gij tot de ongelukkige gevangen man spreekt. Is eindelijk het bepaalde ogenblik, dat u tot het bezoek gegund was, verstreken, dan neemt de gevangene onder een vloed van tranen afscheid van u, en kust u de handen, smartelijk aangedaan dat hij niet met u mag gaan om buiten de vrije lucht in te ademen, en gij gaat met een gevoelig hart weer weg, en hebt nog dagen achtereen een gevoelige indruk van het nare van een gevangenis. Nu, zo zat hier Paulus ook gevangen, wel geheel onschuldig, maar toch was en bleef dit een onaangename plaats voor zijn menselijke natuur, die vroeger ruimte en vrijheid zovele jaren genoten had.

Ten tweede. Paulus was verder nog gebonden aan de aarde, aan de tijdelijke dingen. Dit denk ik eigenlijk maar, omdat Paulus, gelijk wij allen, een mens was, en omdat al de heiligen over die band geklaagd hebben en nog klagen, waardoor hun bedorven natuur nog zo aan het stof kleeft. Anders geloof ik toch wel, dat de banden aan de aardse goederen bij Paulus waarlijk niet de sterkste waren, daar was de goede man te hemelsgezind toe. Ik denk niet, als Paulus thans leefde, dat hij gretig naar de krant grijpen zou, om te kijken of de effecten gerezen of gedaald waren. Hij zou zich met geld tellen, of met verkopeningen en verpachtingen niet druk maken. Hij was een man die aan zichzelf verloochend was, en die in nadruk verkeerde als een vreemdeling op aarde, en die zich maar bezig hield om de leer der zaligheid te verkondigen, zonder daarvoor een goed traktement te verkrijgen of te begeren, en die geleerd had om vergenoegd te zijn in hetgeen hij was. Zijn grootste begeerte was om maar getrouw zijn grote Meester te dienen, en Zijn welbehagen ten allen tijde te doen.

Ten derde. Paulus gevoelde zich nog gebonden in een zondig lichaam. Hij klaagde er bijzonder over in het zevende hoofdstuk van de brief aan de Romeinen, dat hij zich niet zo vrij in de dienst des Heeren bewegen kon als hij wel graag wilde, maar als hij het goede wou doen, dat hem dan het kwade bij lag; waarom hij zich dan ook verklaarde te zijn een ellendig mens die verlangde naar verlossing uit het lichaam des doods. Wij kunnen dit nu noemen het lichaam des doods, of de oude mens, of het vlees dat tegen de geest begeert, of de kracht der verdorvenheid; maar het is eigenlijk de meest knellende band waar Gods volk over te klagen heeft. Ons zondig gebrek toch mengt zich onder alles wat wij doen, het gaat met de predikant naar de studeerkamer, en ook naar de preekstoel, en ons ligt het bij in al onze plichten, zodat wij niets kunnen doen of het is doorweven van gebrek en ellende, en dat zal zo voortduren tot aan onze dood toe.

Ten vierde. Ook was Paulus nog wel eens gebonden in de banden en strikken des duivels. Het is wel zo, die de Zoon zal hebben vrijgemaakt, die zal waarlijk vrij zijn; maar David was toch ook een vrijgemaakt mens, en toch klaagt hij: banden des doods hadden mij omvangen, en angsten der hel hadden mij verschrikt, (Psalm 116:3). En Paulus spreekt van een scherpe doorn in zijn vlees, namelijk een engel des Satans die hem met vuisten sloeg, (2 Cor. 12:7). Doet hierbij de banden van zijn natuurlijk onvermogen, waardoor hij genoodzaakt was te belijden: wij zijn niet in staat iets te denken uit onszelf, maar al onze bekwaamheid is uit God, (2 Cor. 3:5). En al zijn zorgen en bekommelingen, zijn strijd en droefheid die hij nog onderworpen was in deze staat der sterfelijkheid. Gebonden in allerlei banden, teveel om op te tellen; dagelijks afhankelijk van de Heere, en zonder Zijn invloed tot alles onbekwaam.

Nu, van alle deze banden wordt de ware christen ontbonden door de dood, die daarom door Paulus genoemd wordt de tijd van mijn ontbinding, (2 Tim. 4:6). En om zo ontbonden te worden verlangde Paulus. Wij lezen in het oude Testament van vier mensen, namelijk van Abraham, van Job, van David en van Jojada, dat zij stierven *oud en zat van dagen*. En zo was het ook met Paulus: hij was *een oud man in een keten*, gelijk hij ergens zegt, en op een andere plaats zegt hij: *voorts, niemand doe mij moeite aan, want ik draag de littekenen van de Heere Jezus Christus in mijn lichaam*. En daarbij voelde zijn edele geest zich hier zo menigmaal gebonden, zodat hij niet kon zoals hij graag wilde, en daarom verlangde hij eens eenmaal ontbonden en volkomen vrij te worden.

Verder voegt Paulus erbij zijn verlangen om met Christus te zijn. In een zeker opzicht was hij reeds met Christus en ook Christus met hem. Het oog van Christus bewaakte hem, het hart van Christus beminde hem, de hand van Christus bewaarde hem. Zijn tegenwoordigheid bij Zijn volk is wel onzichtbaar, maar toch wezenlijk. Met Zijn lichaam is Hij in de hemel, maar met Zijn Godheid, Majesteit, Genade en Geest, wijkt Hij nimmer van Zijn volk. Daarom zegt Hij: *ziet Ik ben met ulieden al de dagen, tot aan de voleinding der wereld; Ik zal u niet begeven noch verlaten*. Maar Paulus bedoelde hier één zijn met Christus hierna in de hemel. Dan toch is de Christen eeuwig met zijn Meester, in het huis van Zijn Vader waar Hij een plaats voor hen bereid heeft. Dan wordt het woord vervuld: waar ik ben daar zal ook mijn dienaar zijn. (Joh. 12:26)

Dan met Christus zijn, verwachtte Paulus dadelijk na de dood. Hij geloofde met de roomsen aan geen vagevuur, en met de socinianen aan geen zielslaap. Hij wist dat Jezus tot de moordenaar gezegd had: *heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn*. Hij wist, dat het wederkeren van het lichaam tot stof, en het wederkeren van de geest tot God gelijktijdig zou plaats hebben. Daarom sprak hij ook van een uitwonen uit het lichaam en van een inwonen bij de Heere, en geloofde dat de doden die in de Heere sterven zalig zijn *van nu aan*. En daarom had hij begeerte om ontbonden te zijn, en dan ook dadelijk bij zijn lieve Jezus te zijn.

B. Maar laat ons nu in de *tweede plaats* letten op de reden waarom Paulus dit verlangde en begeerde. Hij zegt: *dat is zeer verre het beste*. Laat ons hier de drie volgende dingen opmerken: *Ten eerste.* Als Paulus zegt: dat is het beste, of verre het beste, of zeer verre het beste, dan geeft hij daar duidelijk mee te kennen, dat hetgeen hij nu had *ook goed* was. Alleen de zonde was kwaad, en anders was bij Paulus alles goed; omdat hij geleerd had en zeggen kon: *ik heb geleerd vergenoegd te zijn in hetgeen ik ben*. En, *ik heb een welgevallen in zwakheden, in versmaadheid, in verdrukking om Christus' wil*. Zijn moeilijke bediening als reizend predikant zonder een stuiver traktement, was

goed. Zijn verdrukking en verachting die hij van de wereld moest ondervinden, *was goed*, omdat hij geloofde dat alle dingen meewerkten ten goede. Geld of goed had hij niet; honger en dorst moest hij wel eens lijden; hij moest weleens in de gevangenis zitten en het schavot weleens beklimmen, maar dit was hem alles *goed*. Dan, zijn staat als Christen, als iemand die genade gevonden had in de ogen des Heeren, was *beter*, en zijn heengaan van de aarde naar de hemel was het beste, *zeer verre het beste*. Zalig hij, die zo verloochend mag zijn dat hem alles goed is, en die met David mag zeggen: *mijn ziel is in mij als een gespeend kind bij zijn moeder!* Paulus had begeerte om ontbonden te worden, maar hij wilde daarom zichzelf niet ontbinden, maar was geheel lijdelijk, en wachtte met geduld dat zijn grote Meester kwam om hem te ontbinden en al zijn banden tegelijk los te maken.

Ten tweede. Maar welk een verschil toch tussen Paulus en de taal der menselijke natuur! Waarom, zou onze natuur zeggen, is juist de ontbinding, de dood, het gaan naar het graf, het beste, en wel zeer verre het beste? Ach, zeker, onze natuur schreeuwt tegen de dood, en wil niet in de kuil dalen, waar het immer donker is, en waar wij verrotten en van de kruipende dieren gegeten worden. Daarom zegt de natuur van ieder mens: het leven is boven de dood het best, het allerbeste, ja zeer verre het beste. En alleen door geloof, hoop, liefde en zelfverloochening kan men met Paulus instemmen.

Ten derde. Maar nu, wat reden bestaat er dan, om met Paulus te zeggen: ontbonden te worden en met Christus te zijn is zeer verre, boven een genoeglijk en gezond leven het beste? Hierop zou Paulus antwoorden ons leven kan genoeglijk zijn, het is toch niet vrij van het gewoon verdriet, en de ziekten en zorgen die eraan verbonden zijn; die nochtans daar voor eeuwig ophouden, want daar wordt geen traan gestort en geen zucht gelaten. Armoede, ziekte, verdriet over sterfgevallen, pijn of zorg, heeft daar geen plaats meer. Altijd zal daar rust, vrede en blijdschap zijn, en daarom is het heengaan naar die plaats zeer verre het beste, boven het leven in dit tranendal.

Hier moeten wij zeggen: ik weet dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont; alle onze beste gebeden en geloofsoefeningen zijn hier met gebrek doorweven, daar echter zal nimmer gezondigd worden, noch de ziel zal er zich vadsig, loom of ondankbaar gevoelen. Altijd zal men God volmaakt liefhebben, dienen en loven. Als nu de zonde voor ons een plaag des harten geworden is, en wij een vermaak in Gods wet gekregen hebben, dan kan het niet anders, of het moet zeer verre het beste in de hemel zijn.

Het is ook zeer verre het beste, omdat de verzoeken des satans en de verleidingen der mensen daar opgehouden zijn, en wij daar niet meer hoeven te bidden: *leid ons niet in de verzoeking*. Behalve dat wij hier nu de strijd hebben tegen de duivel, zo moeten wij ook zeggen: hoe ouder dat de wereld wordt, hoe bozer en hoe valser wordt ze ook, en zoekt ons hier te dwingen, en daar met list te bedriegen; en nu moeten wij ons volgens het woord van Jakobus *onbesmet bewaren van de wereld*. Voorzeker er is voor een arme, zwakke christen wat toe nodig om nog maar enigszins in het rechte spoor te blijven. Nu de strijd met de wereld en duivel zal daar geëindigd zijn, en dat zal een zalige rust veroorzaken.

Daar, in de hemel zal men met Christus zijn. Maar hoe met Christus? Zo, gelijk de drie slapende Apostelen met Hem waren, toen Hij bloed zweette in de hof? Of zo met Christus, gelijk Johannes en Maria met Hem waren toen Hij aan het kruis hing, en zij eronder stonden? Nee, maar zó met Christus, dat ons vernederd lichaam Zijn verheerlijkt lichaam zal gelijkvormig zijn. Zó met Christus, om eeuwig met Hem verheerlijkt te worden. Indien wij met Hem lijden, zegt de Apostel, *wij zullen ook met hem heersen*. Dus zó met Christus, dat wij naast Hem zitten in Zijn troon, om eeuwig Zijn liefde te genieten en zich in Zijn heerlijke tegenwoordigheid te verheugen. En zou dit dan niet zeer verre het beste zijn?

De plaats waar dit zijn zal wordt genoemd nieuwe hemel en nieuwe aarde, overblijvende rust, beste vaderland, de stad die fondamenten heeft, het huis met vele woningen, een onbeweeglijk koninkrijk, een hemels paradijs en zo meer. Vrome! vergelijk daarbij uw hut, of uw zijkamer waarin gij thans woont en waarbij gij enige roeden schrale grond hebt om te bewerken, dan moet gij immers zeggen: ja waarlijk, in de hemel is het zeer verre het beste!

En het gezelschap daar, het bestaat niet uit leugenaars en vloekers, of uit bittere vijanden van waarheid en godsvrucht, maar uit Engelen en volmaakt heilige mensen, die u liefhebben, en gij ook

hen, op volmaakte wijze. Verschil van gevoelens treft men niet aan; verschillende kerkgenootschappen bestaan daar niet, en scherpe woorden of bittere verwijtingen daar behoeft gij ook niet voor te vrezen. Liefde en blijdschap zijn daar volmaakt.

En dit alles zal eeuw in eeuw uit, eeuwig zonder einde duren. Hoe spoedig zijn hier menigmaal onze beste genoegens en genietingen geëindigd. Ik heb twintig jaar in dit mijn ruim en makkelijk huis gewoond, maar nu moet ik er uit, de eigenaar wil het afbreken of er een verdieping opzetten en het dan aan een heer verhuren. Ik moet mij van een andere woning trachten te voorzien, maar ik kan nog maar niet op mijn slag komen, en dit baart mij niet weinig bekommring en onrust. Of, ik heb hier tien of vijftien jaar een ruime broodwinning, een winstgevende zaak gehad, maar nu heb ik ongelukkig genoeg een concurrent rechts tegen over mijn deur gekregen, en nu lopen al mijn klanten weg; alles draaft naar de nieuwe winkel of naar de nieuwe bakkerij; als dit zo blijft, dan heb ik met mijn groot huisgezin alle vrees voor achteruitgang of armoede. Of nog geheel iets anders: mijn geestelijke genietingen, mijn inwendige troost kan zo verdoven, zo afbreken, mijn licht kan zo in duisternis veranderen. Gisteravond was ik in gezelschap met enige lieve vromen; wij spraken met elkaar van hart tot hart; wij hieven samen vrolijk een psalm aan; Gods Geest was zeer kennelijk in ons midden, maar de klok sloeg elf, sloeg eindelijk twaalf, wij moesten scheiden, elk moest tot het zijne terugkeren, de nacht kwam, en ook de morgenstond, en nu sta ik weer op mijn fabriek te arbeiden voor de kost, en wel onder een moeilijk gezelschap, waar de een fluit, de ander lacht, een derde twist heeft en ongelukkig genoeg een vierde lastert al vloekende de naam des Heeren. Of, ik heb juist geen kwaad gezelschap, maar ik heb een kwaad hart; ik ben mijn troost en leven kwijt en voel mij vol aardse zorg en geestelijke dorheid.

Zo gaat het ons hier, het is alles afwisselend, licht en donker, zoet en bitter wordt ondervonden op onze vreemdelingsweg. Maar in de hemel hebt gij een rust en zoetigheid die eeuwig, die ongestoord altijd voortduurt, en dat is toch dunkt mij verre, zeer verre het beste.

TOEPASSING

De voorname hoofdzaak waar het nu op aankomt, is, of wij ook grond hebben om naar de dood te verlangen, en of die dood voor ons ook een ontbinding zijn zal, en de weg om ons eeuwig bij Christus te brengen. De vrome mensen mogen zo spreken als Paulus in de tekst; maar de wereldse mensen hebben er geen recht toe; de dood zal hun geen ontbinding zijn, maar dan zullen zij veeleer gebonden worden, om met eeuwige banden onder de duisternis bewaard te worden tot het oordeel van de grote dag. Dit, o arm onbekeerd medemens en medesterveling, zal een vreselijk lot zijn dat u eerlang te wachten staat, indien gij niet bekeerd wordt. Mocht gij het recht geloven, en tevens gevoelen dat gij hier gebonden zit aan de banden der zonden en des satans, die gij niet machtig zijt te verbreken, en waarvan gij eigenlijk door de boosheid van uw hart ook niet los wilt zijn. De enige weg om u nog gelukkig te maken is, dat gij kennis krijgt aan uw banden, en dat gij er smart over leert gevoelen, dat gij er zorg over krijgt en ermee tot Jezus vlucht, die alleen in staat is om u te verlossen en uw banden los te rukken, en die daar ook graag om aangebeden wil worden. Of zegt gij, nee, maar ik geloof dat ik met Paulus een welgegronde hoop heb om na mijn dood eeuwig met Christus in de hemel te zijn. Nu, mijn vriend of vriendin, ik gun het u en wil u die hoop ook niet ontnemen; evenwel zeg ik uit voorzichtigheid, indien gij die hoop waarlijk met Paulus hebt, dan moet gij ook zijn zoals Paulus was. Nee, gij behoeft als Paulus geen Apostel te zijn, gij behoeft met Paulus geen zieken te kunnen genezen, en geen dode Eutychus op te wekken; gij behoeft ook juist zoveel licht en bijzondere ijver en godzaligheid niet te bezitten, maar in hoofdzaak moet gij volkomen met hem overeenkomen. Kom, ik zal u kort vijf zaken voorstellen, die Paulus had, en die gij ook moet hebben.

Ten eerste. Paulus was op de weg naar Damascus bekeerd. Zijt gij ook bekeerd? Is dat in uw vroege jeugd reeds geschied, of op latere leeftijd, of eerst in uw grijsheid? Hebt gij toen behoefte gevoeld om onder het gelukkige volk van God ingedeeld te worden, en met hen de strijd tegen zonde, hel en wereld te voeren? Hebt gij toen als Paulus met God geworsteld, en van harte gevraagd als hij: *Heere Jezus wat wilt Gij dat ik doen zal?*

Ten tweede. Paulus zegt: Jezus is onze vrede, (Ef. 2:14). Het zij verre van mij, dat ik roemen zou, anders dan in het kruis van Jezus Christus onze Heere, (Gal. 6:14). Is nu Christus ook uw enige grond van hoop, op wie gij u alleen en geheel waagt? Zijt gij bij uzelf en in eigen schatting alle goed onwaardig? Hebt gij, afziende van alle eigen gronden, uzelf gelovig leren neerleggen op Gods belofte en op Jezus' gerechtigheid?

Ten derde. Verlangt uw ziel naar Christus, gelijk de ziel van Paulus? Zegt gij weleens met David: o God! ik zoek U in de dageraad. Mijn ziel dorst naar U? (Psalm 63:2) Of zoals er elders staat: met mijn ziel heb ik U begeerd in de nacht, ook zal de geest die in het binnenste van mij is, U vroeg zoeken, (Jes. 26:9). Paulus had een hartelijke betrekking op Christus, hebt gij dat ook?

Ten vierde. Is de heiligmaking uw keus en schat en sieraad, zoals dat was met Paulus, die zich daarin oefende om altijd een onergerlijke consciëntie te hebben voor God en mensen, (Hand 24:16) en die zeggen kon: broeders, ik heb in alle goede consciëntie voor God gewandeld tot op deze dag, (Hand. 23:1).

Ten vijfde. Paulus was een groot man in de genade en had nochtans een geringe dunk van zijn eigen godsvrucht en bekwaamheid. Hij noemde zich op een plaats de *voornaamste der zondaren*, op een andere plaats *de geringste van al de apostelen*; en weer op een andere plaats *de minste van al de heiligen*. Kunt gij dat ook? Gevoelt gij uw kleinheid, geringheid en onwaardigheid voor God? Legt gij als een zodanige uw schuldige ziel op Jezus' gerechtigheid neer? Smeekt gij om de Geest, om heilig en godvruchtig te leven?

Mist gij deze vijf zaken, die Paulus had en ook alle vrome mensen met hem, dan moogt gij u nog niet vleien met de hoop van zaligheid, en dan zou u het sterven nog geen gewin zijn. Integendeel zou uw lot dan vreselijk zijn bij de dood en in het oordeel, ja tot in alle eeuwigheid. Ja wat zou het u dan vreselijk zijn in de dag der dagen, als over u in nadruk zou vervuld worden wat David klagende zegt in de honderd twee en veertigste Psalm:

'k Wou vluchten, maar kon nergens heen,
Zodat mijn dood voorhanden scheen,
En alle hoop mij gans ontviel,
Daar niemand zorgde voor mijn ziel.

Dus kunt gij dan genoeg zien, dat het sterven voor u nog niet zeer verre het beste is, indien gij nog een onbekeerd en werelds mens zijt. En zeg mij eens, wat zou dan voor u wel zeer verre het beste zijn? Mogelijk zegt gij: dat ik rijk was, in eer en grootheid opklom, en heersappij kon voeren over anderen. Nee zondaar, dat niet; dan zou de voorspoed der zotten u verderven en nog al verder van God afbrengen. Of mogelijk zegt gij: dat ik zo voorbeeldig leefde als de rijke jongeling! Maar dat juist ook niet, want dan zou gij blind zijn voor de vrije genade en voor de noodzakelijkheid van Jezus. Of mogelijk zegt iemand in een vlaag van moedeloosheid: het zou voor mij zeer verre het beste zijn, als ik maar nooit geboren was! Zondaar! ik geloof integendeel dat het voor u zeer verre het beste zou zijn, om niet langer uw dierbare genadetijd zo te verbeuzelen; met ernst te studeren op die drie stukken die ons allen nodig zijn om welgetroost zalig te leven en te sterven; haast en spoed te maken om Jezus te voet te vallen; niet te rusten voordat die knoop gelegd is tussen Jezus en uw arme ziel, en voordat gij Hem als Koning gekozen hebt en u voor eeuwig aan Hem kwijt bevindt. Dat, mijn vrienden, zou voor u zeer verre het beste zijn, en daarbij zoudt gij eeuwig welvaren. Zoekt, och zoekt dan de Heere, eer de deur toegaat, want dan zal uw berouw voor eeuwig te laat zijn.

Eindelijk, volk van God! Gij zijt wel ver van in de schoenen van Paulus te staan en nochtans hebt gij in het wezen van de zaak hetgeen Paulus ook had; van dezelfde genade moet gij leven; op hetzelfde bloed der verzoening pleit gij als een arme schuldenaar; dezelfde keus is ook de uwe. En toch, wat schrikt gij nog voor het ontbonden worden. En wat is daar de reden van? Vanwaar uw opzien tegen de dood?

Ik denk dat de volgende vier dingen er de oorzaak van zijn.

Vooreerst. Ongeloof en twijfelingen. Gij weet misschien nog niet helder genoeg of de zaak wel goed vast ligt. Daar schijnen de Christenen in Paulus' tijd zoveel niet van geweten te hebben; maar bij ons volkje is dat een algemene klacht, en menigeen is vaak zo bezwaard, dat hij haast met ons

klaagversje zeggen zou: „duizend zorgen, duizend doden kwellen mijn angstvallig hart." En dit doet niet weinig tegen die allesbeslissende dood opzien.

Ten tweede. Er kan een opzien tegen de dood zijn, aangemerkt als gevolg van de val, en tegen de lichamelijke benauwdheden die daar wel eens mee gepaard gaan. Waarlijk, dit kan ons doen huiveren tegen die laatste overstap. In het aanzien is de dood soms niet weinig verschrikkelijk, te meer dewijl de dood ons aan de donkere grafkuil overlevert, waar wij gegeten moeten worden van de kruipende dieren. Het is geen gemakkelijke gedachte als ik bij mijzelf zeggen moet: „ik, die hier thans nog gezond rondwandele, ben om der zonde wil veroordeeld om van de wormen gegeten te worden."

Ten derde. Daarbij komt een langdurige scheiding van de familie die men lief heeft en waaraan men zich verbonden gevoelt. Men moet echtgenoten, kinderen, ouders, broeders en zusters verlaten. Dat doet ook wel eens tegen de dood, tegen die lange scheiding van elkaar met vrees opzien.

Ten vierde. Liefde tot het aardse goed kan hier ook een droevige oorzaak zijn. Dit waarlijk is nog de grootste fout van alles, en toch zijn Gods kinderen er menigmaal niet vrij van. Elk onderzoeker maar zijn eigen hart.

Wel lieve vrienden! Hoe zult gij deze vier bergen nog overkomen? Bidt veel dat God uw staat mag ophelderen en Zijn licht doe schijnen over Zijn eigen werk. En dat gij meer en vrijer door het geloof op Jezus moogt zien en op Hem leunen en steunen met al uw gebrek. Vraagt veel om genade om hier als een reizende vreemdeling te verkeren en dat God u van alle aardse begeerlijkheden en zorgen moge losmaken. Denkt, dat gij vrome echtgenoten en familiebetrekkingen slechts voor een betrekkelijk korte tijd verlaat. Hebt gij samen gestreden en gebeden, eerlang wordt gij ook samen in de hemel geloond en gekroond. En daar zal uw samenleving en verkeer oneindig heerlijker en zaliger dan hier zijn, waar alles zozeer met gebrek doorweven is.

Eindelijk, de trouwe God, die u uit de macht van de duivel verlost, die u tot hiertoe gebracht heeft en zoveel blijken van Zijn trouw, macht en liefde gaf, zal uw hoop niet beschamen, maar u met Zijn trouw en troost nabij zijn als gij eenmaal gaat door de Jordaan des doods. Hij die u riep is getrouw, en zal Zijn werk aan u voleindigen tot op de dag des Heeren en u binnenleiden onder het zalig gezelschap der hemelse heirscharen. Uw sterven zal een eeuwig gewin zijn.

Amen.

ZEVENDE OEFENING

OVER JES. 42:3

Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken, en de rokende vlaswiek zal Hij niet uitblussen.

Wij letten:

- A. *Eerst* op de zinnebeeldige woorden.
- B. *Dan* op de personen die ermee bedoeld worden.
- C. *En eindelijk* op Jezus' handeling met hen.

A. *Vooreerst dan*, er wordt hier gesproken van riet, en wel bijzonder van gekrookt of geknakt riet, en dan ook van een rokende vlaswiek, of zoals er in de gelijkluidende tekst staat bij Mattheüs in hoofdstuk 12:20, de rokende lemmet.

Riet groeit in lage waterachtige plaatsen; daarom lezen wij in 1 Kon. 14:15 van een riet in het water omgedreven, en in Job 40:16 wordt riet en slijk samengevoegd. Daarom lezen wij ook van het uithozen van de rivieren en daardoor zou het riet en schilt verwelken, (Jes. 19:6).

Riet is zwak en weinig geacht en wordt daarom bij zwakke en nietige dingen vergeleken. Daarom werd ook tot de koning van Egypte gezegd: Gij zijt het huis van Israël een rietstaf geweest; als zij op u leunden, werd gij gebroken, (Ezech. 29:6,7).

Van het riet is het nochtans opmerkelijk dat het zulk een taaie wortel heeft, die viermaal dikker is dan het riet zelf en zo diep in het zand doorgedrongen is, dat het riet bijna niet te vernielen is. Snijdt men het riet honderdmaal op of onder het water af, het zal ook honderdmaal weer aangroeien. Waar het riet eenmaal is, kunt gij het bijna onmogelijk vandaan krijgen.

Eindelijk, het riet, hoe zwak en gering ook, heeft bij ons en overal zijn nut. Men maakt er rietmatten van om in het vroege voorjaar de tere bloesems van fijne vruchtbomen voor de nachtvorst te bewaren, en dekt er de broeierij mee voor vorst en hagel, en men maakt er gehele daken van op onze huizen en schuren, behalve dat er in een zeker soort van riet suiker gevonden wordt.

Verder wordt hier gesproken van een gekrookt of geknakt riet, dat dus bij uitstek zwak is en van weinig waarde, en waar nauwelijks iemand acht op slaat of naar omziet.

Eindelijk wordt hier gesproken van een *vlaswiek* en bij Mattheüs van een *lemmet*. Het betekent een lampkatoen, of een pit waar de kaars of lamp mee brandt. Dit lemmet of vlaswiek is rokende of kwijnende, als de kaars in de pijp brandt, of als de lamp door gebrek aan olie bijna uitgaat en er nauwelijks vlam meer aan te zien is.

B. Laat ons nu letten op de personen die door deze zinnebeeldige woorden bedoeld worden. De joden zeggen: hier worden arme en geringe mensen mee bedoeld; als de Messias komt, dan zal Hij zeer barmhartig handelen met de arme mensen. Die verklaring is nog geenszins zo onaardig. Onze kanttekenaars brengen het over op de zwakgelovige en zoekende zielen. Zo denkt ook Polus er over, bij de zogenaamde Engelse godgeleerden, en ik denk van meestal de vrome oude godgeleerden en natuurlijk ook onze goede oude *Smijtegelt*, die over deze tekst niet minder dan honderdvijfenveertig preken gedaan heeft ter bemoediging van zoekende zielen. En op wie zouden wij het ook beter overbrengen? Of gij zou het mogelijk toegepast willen hebben op al Gods kinderen in het algemeen; mij dunkt, dan zou de kwestie over deze zaak niet heel groot zijn. Ik denk, wij kunnen geen kwaad doen als wij hier zeggen: deze gekrookte rietjes en rokende vlaswiepjes betekenen in een geestelijke zin het heilbegerige volk van God, waarover wij de volgende dingen zullen opmerken:

Ten eerste. Het betekent een ongeachte vrome, arm en gering als een rietje in het water, dat nauwelijks iemands aandacht tot zich trekt. Deze geringe stand is doorgaans het lot van het volk des

Heeren; enkelen onder hen zijn leden van de hoge of lage regering en zijn rijk in geld en goed en behoren ook tot de geleerden en geoefenden in wetenschap; maar het grootste gedeelte van dit volk is arm en gering, of behoort tot de eenvoudige middelstand. Sommigen onder hen moeten met Elisa de ploegschaar besturen, of met Gideon de dorsvlegel hanteren, of met de jonge David het wollig vee in de woestijn drijven, of met Noach de wijngaard planten, of met Petrus de vissen uit het water vangen, of met de lieden van Beth-Semes de tarwe maaien, of met Ruth de aren oprapen, of op een andere wijze met zure arbeid de kost zoeken. Ik zeg, zeker zijn enkelen rijk en groot, maar toch van de meeste bekeerde zielen is het zoals Jakobus vraagt: of weet gij niet, dat God het arme dezer wereld heeft uitverkoren, om rijk te zijn in het geloof, en erfgenamen des levens? (Jak. 2:5)

Dus de meesten van dit volk worden, evenals het riet in de sloot, weinig geacht en van de wereld nauwelijks aangezien, of het mocht op sommige tijden eens zijn om er de spot mee te drijven.

Ten tweede. Sommigen van dit volk zijn als riet dat gebroken of geknakt is, en krom hangt onder het gevoel en gezicht van zonde en toorn, en zijn treurig daaronder; daarom worden ze ook genoemd gebrokenen van harten, (Ps. 51:19) en bekommerden vanwege hun zonde, (Ps. 38:19). En onder dit alles kan de gebrokene en treurige ziel zichzelf niet helpen. Omdat de bies van een lichter stof is, beurt ze vanzelf de kop weer op als erop getrapt wordt, maar de rietpalm blijft krom hangen als zij niet geheeld en geholpen wordt. Zo is het ook met gebroken en gewonde zielen, zij hebben de grote Heelmeester nodig om hen op te helpen en anders kunnen zij zich niet troosten.

Ten derde. Als een rokend lampje zijn zij donker omtrent hun aandeel aan Jezus; de zaligheid is hun weleens een raadsel, zij zouden zich weleens op een derde weg willen plaatsen, hoewel zij wel weten dat er geen derde weg is. Zij kunnen met de oude dominee Hinlopen hun grondstaat zo niet op een stuivertje schrijven, en zo met korte woorden de rekening opmaken: Jezus is mijn deel!" Zij zijn dikwijls bang voor zelfbedrog, omdat er zoveel *schijn* kan zijn, dat geen *zijn* is. „Ach," zeggen ze, „als ik maar goed gekeken heb!" Bedrog hier is toch een bedrog voor de eeuwigheid, en dit maakt hen weleens bang en bezorgd. Als een klein lampje laten zij ook hun licht weinig schijnen voor de mensen; zij zijn te bang om voor de naam en zaak des Heeren uit te komen, omdat ze vrezen dat zij nog weer de wereld in raken zullen.

Ten vierde. Zij werken op hun gestalte; het riet staat goed vast en stil als er geen wind is, maar met een bui, met een kleine storm worden zij geslingerd als een riet in het water. In hun voorspoed zeggen zij weleens: *ik zal niet wankelen in eeuwigheid!* maar als God Zijn aangezicht verbergt, *dan worden zij verschrikt*; en dan ook weleens zo verschrikt, dat zij in haast met David zeggen: ik ben afgesneden voor uw ogen, (Ps. 31:23). Zij hebben nog niet geleerd om zich in licht en donker op Gods belofte en op Jezus' gerechtigheid gelovig neer te leggen en op Zijn eeuwig verbond te steunen, ook in tijden van duisternis en storm.

Ten vijfde. Maar wij hebben van het riet gezegd, dat het ook zijn nut heeft. Een riet, al kan het niet voor een gebint dienen, is toch goed om het huis te dekken en bijzonder is dat oosterse riet nuttig waar suiker in zit. En een klein lampje is ook nuttig om een stuivertje van de vloer op te zoeken en tot meer andere dingen.

En nu dan, die geestelijke rietjes, die kleinen in de genade, zij hebben ook hun nut. Jezus wil ze niet geërgerd hebben; indien gij dat doet, dan was het nog beter dat een molensteen aan uw hals gehangen werd, en gij zo verzonk in de diepte der zee, (Matth. 18:6). Om tien rechtvaardigen, hetzij groot of klein, zou God vijf steden gespaard hebben, (Gen. 18:32). Ja waarlijk vrienden, in dit geestelijke riet daar is suiker in. Ik heb er liever mee te doen dan met die hoge geesten, die altijd rijk en wijs en sterk zijn, die als de biezen zich weer kunnen oprichten als zij eens neer getrapt zijn, en die met godsdienst zo wat delen tussen God en de wereld, en vijanden zijn van het nauwe en tere leven voor de Heere.

C. Maar kom laat ons nu in de *derde plaats* letten op Jezus' handeling met die gekrookte rietjes en rokende vlaswiekjes.

De tekst zegt: Hij zal ze niet verbreken en Hij zal ze niet uitblussen. Het is een spreekwijs waardoor meer bedoeld dan gezegd wordt. Vergelijk hiermee het zeggen van Jezus: die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen, (Joh. 6:37). Dat is: Ik zal hem zeker aannemen. Zo ook de woorden van de

dichter: hun vee verminderde Hij niet, (Psalm 107:38). Dat is: Hij vermeerderde het door Zijn Goddelijke zegen. En elders staat weer: de vader des dwazen zal zich niet verblijden, (Spreuk. 17:21). Dat is: hij zal zich zeer bedroeven. Zo zegt ook David: een verbroken en verslagen hart zult Gij, o God niet verachten! (Ps. 51:19). Dat is: Gij zult het hoogachten en liefhebben. Zo ook hier: niet verbreken is helen en genezen; niet uitblussen is aanblazen en meer olie in 't lampje doen, dat het helderder begint op te branden. Het rietje wordt geheeld en genezen, en het kaarsje of lampje gaat niet alleen niet uit, maar het wordt helderder, zeer helder, en gaat niet uit tot in eeuwigheid. Men zou zeggen, zulk een klein lampje, en dat midden in een zware storm, en haast geen olie daarin, hoe kan het aanblijven en zelfs helderder worden? Maar Jezus wandelt tussen de gouden kandelaars om nauw toe te zien, en olie in te gieten waar het nodig is. Hem is het toevertrouwd om Zijn eigen lampen aan te houden, die Hij zelf ontstoken heeft, en ook niet zal toelaten dat de duivel ze uitblaast. Hij sterkt zijn erfenis als zij mat geworden is, (Psalm 68:10). Hij verlost het bedrukte volk, (Psalm 18:28). Hij ziet met welgevallen op hen neer en zal de genade in hen waarderen; Hij zal hen troosten en vast stellen, met hen zijn tot aan de voleindiging der wereld en zal hen nooit begeven of vergeten. Wat een troost voor zulken, die op zichzelf niet passen kunnen en die toch zo graag hebben dat Jezus op hen past.

TOEPASSING

Indien wij nu maar gekrookte rietjes zijn. Geliefden! daar is meer toe nodig dan een zacht humeur en een prijzenswaardig karakter, gepaard met eerlijkheid en natuurlijke oprechtheid. Ziet dit in de Koning Darius, een man met zoveel prijzenswaardige hoedanigheden en toch een heiden. Denk verder aan die prijzenswaardige Kores, de Koning van Perzië, die zoveel nut deed, en zoveel hulp bewees aan het uit Babel wederkerende Israël, en toch staat er duidelijk van hem, dat hij de Heere niet kende, (Jes. 45:5). Denk verder aan de ongewone vriendelijke barbaren, die Paulus en zijn medeschipbreukelingen zo trouw verzorgden, en aan anderen meer. Een natuurlijk mens kan soms zacht van aard en prijzenswaardig van gedrag zijn, maar dit heeft echter geen betrekking op het binnenwerk en op het geloof in Jezus.

Ook is er meer toe nodig om een gekrookt rietje, een zwakgelovige en heilbegerige ziel te zijn, dan dat men zich uitwendig bij de leer der waarheid voegt. Toen Jezus nog op aarde was, toen was de toeloop onder Zijn prediking soms zó groot, dat men gevaar liep dat men door de buitengewone menigte in de zee gedrongen zou worden, daarom staat er van Jezus: En Hij zei tot zijn discipelen, dat een scheepje steeds omtrent Hem blijven zou, om der scharen wil, opdat zij Hem niet zouden verdringen, (Mark. 3:9). En elders lezen wij, toen Jezus op een andere plaats preekte, daar was een schare van vele duizenden bijeen vergaderd, (Luk. 12:1). Vele duizenden, dat was nog al wat; tegenwoordig is een modern predikant op het platteland blij als hij er in de namiddag-godsdienst oefening zestien of zeventien heeft en een goed rechtzinnig leraar heeft er ook maar zelden meer dan zeven- of achthonderd; en bij Jezus waren er duizenden, ja vele duizenden. Waren dat nu allen, of verreweg de meesten, heilbegerige en hongerige zielen, die het om waarheid en godzaligheid te doen was? Och nee, velen kwamen uit gewoonte, of om aan de drang van hun geweten te voldoen, of uit enkel nieuwsgierigheid; daarom lezen wij later: *velen gingen weg en wandelden niet meer met Hem*. Ja velen ergerden zich aan Zijn leer en zeiden: deze rede is hard, en wie kan dezelve horen? (Joh. 6:60 en 66).

Ook is er meer toe nodig om een ware heilbegerige ziel te zijn dan een pijnlijke overtuiging van het geweten, met onrust en benauwdheid over de bedreigde straf die op de zonden volgt, zoals te zien is in Kaïn, Achab en Judas, die wel in vrees en zorg waren, maar toch liefhebbers van de zonde bleven en er ook in gestorven zijn.

Om dus maar de geringste en laagste trap in de genade deelachtig te zijn, zal meer nodig zijn dan de opgenoemde dingen. En wat zal dan daartoe vereist worden? Hoort vrienden! In de eerste plaats zelfkennis. Het onbesneden hart wordt gebogen, en de ziel krijgt een welgevallen in de straf zijner ongerechtigheid, (Lev. 26:41). Natuurlijk geen welgevallen van begeerte in die straf, maar een welgevallen van hartelijke goedkeuring; daarom verklaren het onze Kanttekenars: „zo zij recht

bekennen, de straf vanwege hun zonden verdiend te hebben." Verder, zo iemand treurt over zijn zonde en zondige aard of bedorven natuur, omdat men daardoor God, onze weldoener beledigt, die het om al Zijn deugden zo waard is gediend en gevreesd te worden. Hij heeft behoefte aan Jezus en Zijn dierbare volheid, en geeft zich aan Hem over. Hij doet een oprechte keus om God in alle eenvoudigheid te dienen. Zijn wandel is aan God geheiligd; hij wil in alles eerlijk en godvruchtig wandelen. Hoort hoe de dichter zulke zielen beschrijft: Welgelukzalig zijn de oprechten van wandel, die in de wet des Heeren gaan. Welgelukzalig zijn zij, die zijn getuigenissen onderhouden, die Hem van ganser harte zoeken; ook geen onrecht werken, maar wandelen in zijn wegen, (Ps. 119:1-3).

Behoort gij nu tot de zodanigen? Al is het dan dat gij nog geen volkomen geloof hebt en nog steeds moet strijden met uw aangeboren gebrek, het zal u welgaan; Jezus zal u niet verbreken maar genezen en oprichten; uw klein vonkje zal nog een grote vlam worden; de trouwe God belooft het u. Ik ben er meer dan eens getuige van geweest, dat arme bekommerde zielen opgeruimd, roemende en zingende de eeuwigheid zijn ingegaan.

Maar er zijn ook enkele christenen, die geen gekrookte rietjes meer zijn, maar vaders in Christus, eikenbomen der gerechtigheid. Indien er soms twee of drie, of meer van dezulken hier mochten zijn, waakt! want een boom valt altemet nog lichter dan een rietje, door stormwind of door een donderbeitel. Denkt aan David, Salomo, Petrus en meer anderen. En vertrouwt op uw wortels niet, want dan zoudt gij vallen eer gij er om denkt. En indien gij kwam te vallen, het was vreselijk voor uzelf en vreselijk voor anderen die er door bedroefd en geërgerd zouden worden. Bedenkt hoe zwak gij zijt en dat het ons allen lichter is om van de Heere af te dwalen dan tot Hem terug te keren. Houdt in uw weg het oog op God gericht, en verblijdt u in de hoop der toekomstige rust en zaligheid, waar gij nooit weer zult zondigen noch treuren, maar eeuwig rusten zult van uw strijd en arbeid en u eeuwig in God verheugen.

Maar gij, arme wereldse mensen! indien gij geen gekrookte rietjes zijt, wat zijt gij dan? Onkruid, schadelijk onkruid, dat tussen het riet en tussen de tarwe groeit, en waarop de bedreiging eenmaal zal worden toegepast als gij zo sterft: *bind het op, en verbrand het met onuitblusselijk vuur*. Indien gij geen rokend lemmet, geen klein en zwak brandend lampje zijt, wat zijt gij dan? Een ongelukkig dwaallicht, een lamp zonder olie, een mens zonder hoop, vervreemd van het burgerschap Israëls en zonder God in de wereld. En blijft gij zo, o wee u dan als de dood komt, en als Christus komt op de wolken des hemels om levenden en doden te oordelen.

Mocht gij met uw ongelukkige en zeer deerniswaardige toestand te doen krijgen en nog om genade en bekering leren roepen! Dan zeggen wij u, de deur staat nog open, Jezus roept en nodigt u nog, en nog is er voor u hoop tot redding. Maar het moet u een bidweg worden; uw ongelukkige zorgeloosheid moet ophouden; er moet een besliste keus gedaan worden om u voor eeuwig aan God en Zijn dienst over te geven. Gij moogt, indien gij zalig wilt worden, niet zo half zijn als velen in onze dagen, die 's morgens op des Heeren dag het avondmaal gebruiken en die dan 's middags weer in hun winkel staan om goederen te verkopen en geld te ontvangen, of de dag slijten in werelds vermaak of ijdele ledigheid. Men geeft tegenwoordig God wat en de wereld wat, en denkt zo de hemel binnen te komen. O vrienden! weest gewaarschuwd, dit is een weg die u ten verderve brengt. Er moet plechtig gekozen worden tussen God en de wereld en gij moet u oprecht aan Koning Jezus en Zijn dienst leren overgeven. En nu, bedenkt u eens wel, zoudt gij daar lust in hebben? O, valt dan nog voor de Heere neer, smeekt om die Geest, die u alleen kan levend maken, en die ook op het gebed beloofd wordt aan allen die daar ernstig en welmenend om bidden. Rust toch niet, voor dat gij uw ziel gered en verlost bevindt; alle dralen en uitstellen gaat met het grootste gevaar gepaard, want onzer aller einde nadert; de dood komt zeker en komt ook onverwachts als een dief in de nacht; en waar de dood ons laat, daar zal Gods oordeel ons vinden. Heden dan terwijl gij Zijn stem hoort, zo verhardt uwe harten niet.

ACHTSTE OEFENING

OVER JES. 3:10 en 11

Zegt de rechtvaardige, dat het hem welgaan zal; dat zij de vrucht hunner werken zullen eten. Wee de goddeloze, het zal hem kwalijk gaan! want de vergelding zijner handen zal hem geschieden.

Wij vinden hier:

A. Tweeërlei mensen waarvan gesproken wordt.

B. En dan, tweeërlei boodschap die aan hen gebracht moest worden.

A. Eerst de tweeërlei mensen, waarvan hier gesproken wordt. Rechtvaardigen wie zijn dat? Het zijn zulken, die zich als onrechtvaardigen, als zondaars, als ellendigen hebben leren kennen; als zulken zijn zij door het gebed en geloof naar Christus gevlucht en zijn uit genade gerechtvaardigd. Wij worden om niet gerechtvaardigd uit zijn genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is, (Rom. 3:24). Gerechtvaardigd uit genade, zonder de werken der wet, (Rom. 3:28).

Maar wanneer geschiedt die genadige rechtvaardigmaking? Die genadige rechtvaardigmaking is niet reeds geschied van eeuwigheid in het voornemen Gods, en zij geschiedt ook niet als een begenadigd zondaar tot volle verzekerdheid des geloofs komt, maar zij geschiedt op de eerste daad van het toevluchtnemend geloof. Op schuldbelijdenis volgt schuldvergifenis, dat kunt gij in David zien: ik zeide: ik zal belijdenis doen van mijn overtredingen voor de Heere; en Gij vergaapt de ongerechtigheid mijner zonden, (Ps. 32:5). Dat kunt gij verder in de tollenaar zien, in wie ons een zondaar wordt voorgesteld, verootmoedigd door schuldgevoel en smekende om genade, en die daarop ook gerechtvaardigd naar zijn huis gaat. Denkt verder aan de moordenaar, zodra hij zich een arme zondaar gevoelt te zijn, die zijn zware straf rechtvaardig verdiend had en aan Christus om genade smeekt, dat Hij zich zijner wilde gedenken als Hij in Zijn Koninkrijk gekomen was. Zo wordt hem het Paradijs beloofd, waarin hij met Jezus zijn zou en waarin hij ook dadelijk zou overgaan. Denkt verder aan de toevluchtnemende hoofdman, aan de Kananese vrouw en meer anderen.

Maar verder, zulk een uit genade gerechtvaardigde ziel ontvangt dan ook een nieuwe natuur, die rechtvaardig is of vaardig-tot-recht. Die de rechtvaardigheid doet, die is rechtvaardig, zegt Johannes, (1 Joh. 3:7), en dan zegt hij weer: die de rechtvaardigheid doet, die is uit God geboren, (1 Joh. 2:29). Wij kunnen ons dus de rechtvaardigen voorstellen in zevenderlei toestanden.

Ten eerste. Hij heeft zich als een verloren zondaar leren kennen; hij heeft zijn vorige ingebeelde gronden en gerechtigheden met de voet gestoten en is als een naakte en arme tot Jezus gekomen, en heeft zich aan Hem overgegeven en toevertrouwd tot rechtvaardigmaking en ook tot heiligmaking, om verlost, maar ook om bekeerd te worden; hij zoekt nog dagelijks Christus opdat die hem vrede moge beschikken, maar ook opdat Hij eeuwig over hem zou regeren als Koning.

Ten tweede. Die rechtvaardige is niet volmaakt, en dat zal hij aan deze kant van het graf ook nooit worden. Wie zou dat van zichzelf of van een ander ooit durven zeggen? Hij zoekt en begeert de volmaaktheid wel, maar vindt en krijgt die niet. Zijn geloof, zijn gebed, zijn gehoorzaamheid, zijn hart en wandel, daar kleeft altijd wat aan dat hem nog als gebrekkig mens, als zondaar openbaart.

Ten derde. Hoewel niet volmaakt, zo is hij toch oprecht. Gij behoeft volstrekt niet te denken dat hij mooi praat of mooi bidt, om door de mensen opgemerkt te worden, of dat hij in de gezelschappen tranen stort, of een treurig aangezicht zet om van de mensen gezien te worden. Het is hem oprecht om de zaak te doen. Gelijk het een gierigaard om geld te doen is, zo is het hem om God te doen en om Zijn zalige gemeenschap. Hij is er een grote vijand van om meer voor te wenden dan hij inderdaad bezit. Hij verkeert in nederigheid en oprechtheid in de wereld en laat niet na om dagelijks te bidden om al meer en meer oprecht gemaakt te worden.

Ten vierde. Hij zoekt dagelijks de Heere en bidt om Zijn Geest, omdat hij voelt dat hij uit zichzelf onbekwaam is om aan zijn hoge roeping te beantwoorden. Om die Geest smeekt hij ook voor andere mensen, opdat onbekeerde zondaars door die Geest mochten worden bekeerd en dat zo Jezus' Koninkrijk over geheel de aarde mocht worden uitgebreid, en dat het getal van Jezus' ware onderdanen dagelijks mocht toenemen. En dat ook zoekende zielen mochten worden getroost en als Sions volk mochten worden staande gehouden in de geestelijke strijd.

Ten vijfde. De rechtvaardige heeft al Gods geboden lief en bemint ook al zijn medebroeders. Hij leeft niet naar de wet uit een gedwongen noodzakelijkheid, omdat hij anders vreest verloren te gaan, maar hij heeft de wet lief en heeft er met Paulus een vermaak in om voor God en voor de hemel te leven. En ook heeft hij zijn medechristen lief, hetzij die rijk of arm is, geleerd of onkundig, jong of oud. Waar die onderlinge liefde niet gevonden wordt, daar wordt ook de waarlijk rechtvaardige niet gevonden, want de gehele wet wordt in één woord vervuld, namelijk in de liefde. Dus geen liefde, ook geen rechtvaardigen.

Ten zesde. De rechtvaardige wandelt wel eens in donkerheid, mist Gods gevoelige nabijheid wel eens aan zijn hart en wordt wel eens door de vijand bestreden. Dit valt genoeg te bewijzen uit de klachten der Bijbelheiligen en ook uit de ervaring van al Gods volk, die nu nog in leven zijn. En nu, in de natuur wisselt licht en donkerheid zich elke dag en nacht af, dan duurt het licht niet zo heel lang maar de donkerheid duurt toch ook niets langer. En als bij Gods volk de geestelijke donkerheid ook maar zo kort is en telkens meer door het licht wordt afgewisseld, dan is het niet schadelijk, dan is het leerzaam, dan doet het ons onze afhankelijkheid en des Heeren goedheid kennen en dan leren wij met David zeggen: des avonds vernacht het geweest, maar des morgens is er gejuich, (Ps. 30:6). Maar ach, de duisternis van de rechtvaardige en zijn strijd kunnen soms veel langer duren en dan wordt zijn leven zo moeilijk, en hij moet zuchtende en klagende zijn weg gaan. Wel is de belofte voor de oprechte dat het licht voor hem zal opgaan uit de duisternis, maar de wijze hoe en de tijd wanneer wordt er niet bij genoemd.

Ten zevende. De rechtvaardige, Salomo zegt het in de Spreuken, kan *zevenmaal vallen*. Maar ook zei Salomo's vader: als hij valt, zo wordt hij niet weggeworpen, want de Heere ondersteunt zijn hand, (Psalm 37:24). Dat hij vallen kan is zijn schuld en leert ons zijn ellende en zwakheid kennen, maar dat God hem dan nog niet wegwerpt, maar ondersteunt en weer opricht, dat leert ons de eeuwige trouw, liefde en goedheid des Heeren.

Laat dit genoeg zijn van de rechtvaardigen. Maar nu wordt ook hier gesproken van de goddelozen en nu moeten wij vragen, wat zijn dat voor mensen? Goddelozen dat zijn spotters, dronkaards, vloekers, hoereerders, zorgelozen, boze en brooddronken mensen. Ja zeker, die behoren er ook onder, maar ook behoren daaronder alle zedige mensen zonder zelfkennis, zonder binnenwerk, zonder armoede des geestes, zonder honger en behoefte naar Jezus als het ware Brood des levens. Met een woord, de goddelozen zijn alle mensen die zonder God in de wereld zijn, (Ef. 2:12). Zeker, het woord goddeloos zegt ons zoveel als zonder God, gelijk het woord zorgeloos wil zeggen zonder zorg, en kinderloos iemand die geen kinderen heeft. Hiertoe behoren dan alle heidenen, joden en mohammedanen, maar ook duizenden naamchristenen, die onbekeerd en zonder geestelijk leven zijn.

Hieruit blijkt dan van zelf, dat de goddelozen wel eens gevonden worden waar men ze niet zoeken zou. Sommige, ja vele goddelozen vindt men in de kazernen onder het krijgsvolk, in de herbergen, in de komedie, in de sociëteit, in de rederijderskamers, bij de goochelaars en in andere wereldse en zondige gezelschappen. Anderen zijn verspreid onder alle rangen van het volk, onder overheden en onderdanen, ouden van dagen en jongelieden, rijken en armen, mannen, vrouwen en kinderen. En weer anderen zijn diakenen en ouderlingen in de kerken, of het zijn leraars die de preekstoel beklimmen en waarvan sommigen een ellendige leugenleer verkondigen, maar ook anderen de zuivere waarheid, maar toch verkondigen zij ambtshalve een Christus die zij nog nooit zelf hebben leren kennen, een weg ten hemel, die hun zelf veel te nauw is en waarop zij geen lust hebben te wandelen. Dit is een ontzettende en ongelukkige waarheid en toch leert de Schrift en de ondervinding dit maar al te zeer; of zou het niet waar zijn, dat velen een gedaante der Godzaligheid

hebben en toch de kracht daarvan verloochenen? En zullen er in die dag geen mensen gevonden worden, die zullen zeggen: *wij hebben in Uw naam geprofeteerd en duivelen uitgeworpen, en vele krachten gedaan*, en tot wie Jezus evenwel zeggen zal: Ik heb u nooit gekend. Gaat weg van Mij, gij die de ongerechtigheid werkt, (Matth. 7:22,23).

B. Nu moeten wij spreken van de tweeërlei boodschap, die deze tweeërlei mensen ontvangen. Gods dienaars prediken niet in de hemel, maar op aarde, waar juist deze tweeërlei mensen zijn en daarom moeten zij elk zijn bescheiden deel geven. Zij moeten onderscheid maken en niet een grote gemengde schare aanspreken met de naam van broeders en zusters; zij moeten een scherpe lijn trekken tussen rechtvaardigen en onrechtvaardigen. Als zij op de preekstoel staan moet de bazuin geen onzeker geluid geven, want wie zal zich dan tot de krijg bereiden? (1 Kor. 14:8). Waarschuwen zij niet getrouw genoeg, dan zal God het bloed der zielen van hun hand eisen, (Ezech. 33:7,8).

Vooreerst dan moeten zij tot de rechtvaardigen in het algemeen zeggen dat het hun welgaan zal. Dat is, God zal hun om Jezus' wil genadig zijn, al hun overtredingen verzoenen en het in hen begonnen werk voleindigen.

Het zal hun welgaan: God zal zorgen dat zij niet te rijk worden. Te veel voorspoed zou schadelijk zijn aan hun geestelijk leven en zou hun de afhankelijkheid aan God doen vergeten en hen mogelijk ook hoogmoedig en heerszuchtig maken. Maar God zal ook zorgen dat zij niet te arm worden, dat zij niet te veel, maar ook niet te weinig voorspoed hebben, maar zowel het een als het andere zal hun meewerken ten goede.

Het zal hun welgaan: God zal hen kastijden en geselen als zij kwaad doen. Een kind dat nooit slaag krijgt, zal bezwaarlijk goed worden. Indien des Heeren kinderen Zijn wetten verlaten, zal Hij hun ongerechtigheid met de roede bezoeken en hun zonden niet plagen, maar Zijn goedertierenheid zal Hij in eeuwigheid niet van hen wegnemen.

Het zal hun welgaan: zij zullen telkens ondervinden dat de verborgenheden des Heeren zijn voor degenen die Hem vrezen en dat het hun goed is nabij God te zijn. De zalige troost van het verborgen leven met God zullen zij bij afwisseling ondervinden, en dit maakt hen zo blij en rijk. Zij zijn altijd onder de waakzame zorg van hun hemelse Vader en genieten gedurig de zalige troost van Zijn dierbare liefde. Moeten zij kruisdragen, dan meet Hij eerst het kruis af naar de breedte van hun schouders en zorgt dat het niet te zwaar is of te lang duurt; of indien het voor een tijd wat zwaar is, dan ondersteunt Hij inwendig hun krachten om het te kunnen dragen. En de ganse weg over worden zij door de Heere getrouw voor afval bewaard.

Het zal hun ook welgaan op het sterfbed. Dan zal het woord van de dichter vervuld worden: *let op de vrome en zie naar de oprechte, want het einde van die man zal vrede zijn*. Dan gaan zij in de rust die voor Gods volk overblijft, en hun lichaam gaat rusten in het stille graf tot aan de heerlijke morgenstond der opstanding.

Daarom moest er ook in het bijzonder worden bijgevoegd: *zij zullen de vrucht van hun werken eten*. Hun vrome werken, die zij met strijd en gebrek gedaan hebben, zullen door God uit genade geloond worden. Al gaven zij uit liefde tot hun medechristen maar een beker koud water, zij zullen hun loon niet verliezen, (Matth. 10:42). En hun eenzaam gebed, die God die in het verborgene ziet, zal het hun in het openbaar vergelden, (Matth. 6:6). Zodat zij als Mozes met blijdschap mogen zien op de vergelding des levens, en hun werken zullen met hen volgen aan de overzijde des grafs.

Maar nu moeten Gods dienaren ook wat tegen de goddelozen zeggen, of anders zou er verwaarloosd bloed van hun zielen geëist worden. Zij mogen en moeten ook de goddelozen het Evangelie verkondigen en hun zeggen, dat er nog raad en uitkomst voor hen is bij de Heere, dat de deur nog niet gesloten is en dat zij van Godswege nog met vriendelijkheid genodigd worden. Zij mogen en moeten de goddeloze van zijn zondige weg afmanen en hem Christus en de weg der zaligheid aanprijzen. Maar luistert de goddeloze niet naar goede raad, blijft hij onder alle de bemoeienissen Gods in de zonde voortgaan, dan moeten Gods dienaren roepen: *Wee de goddeloze, het zal hem kwalijk gaan!* Dit woord alleen is geducht genoeg om de arme mens te verschrikken, bijzonder als het voortkomt uit Gods mond. Wéé hier, wéé op het doodsbed, wéé tot in alle eeuwigheid, het zal de

zondaar kwalijk gaan. In een zeker opzicht gaat het de werelddienaar reeds kwalijk, als hij zich tot aan de keel toe baadt in de schatten en genoegens dezer aarde; als hij gezond, rijk en voorspoedig leeft en geen banden schijnt te hebben tot aan zijn dood toe. Hij eet en drinkt, hij spot en lacht, hij geniet volop van de genoegens dezer wereld en schijnt voor het oog van een ander soms gelijk te zijn aan de rijke man in de gelijkenis, die alle dagen vrolijk en prachtig leefde. Maar hij bezondigt zich dagelijks met de zegeningen die God hem schenkt, en hoe voorspoediger hij leeft, hoe dieper hij wegzinkt in de zonde, behalve dat Gods toorn op hem rust. Zouden wij dat geen kwalijk gaan mogen noemen? En wie kent ook onder al de tijdelijke voorspoed het verborgen hartzeer van de zondaar? En wat is de rijke wereldling menigmaal slecht op zijn gemak, omdat hij toch altijd die gedachten maar niet kan onderdrukken dat hij eenmaal sterven moet en voor Gods gericht verschijnen. Maar bijzonder zal het de goddeloze kwalijk gaan op zijn doodsbed en als bij zijn scheiden van hier de duivel zijn arme ziel zal wegleiden naar de afgrond, waar de rook van haar pijniging zal opgaan tot in alle eeuwigheid. Dan zal het zijn, gelijk hier verder in de tekst staat: *de vrucht zijner handelingen zal hem gegeven worden*. Elders is het: *de bezoldiging der zonden is de dood*; en, *vreselijk is het te vallen in de handen van de levende God*.

Hier is het, de vrucht zijner handelingen, of het welverdiende loon zijner zonden, zal hem gegeven worden. Dit gebeurt de goddeloze soms reeds hier in de tijd. Denk aan Faraö, aan Adoni-bezek, Zimri en Cosbi, Absalom, Nebukadnezar, Herodes en meer anderen. Maar eenmaal zal het zeker met alle goddelozen geschieden in de eindeloze eeuwigheid.

TOEPASSING

Onderzoek dan of gij een rechtvaardige of een goddeloze zijt. Het getal der laatsten is zo groot! Groot in alle kringen en rangen der maatschappij. Wij bidden om de bekering der Joden en heidenen en het is goed, maar ach, wij hebben de heidenen rondom onze deuren wonen, die zo van God en alle waarheid vervreemd en ontbloot zijn en hun vermaak zoeken in de dienst der wereld. Doet gij dan voor uzelf een biddend onderzoek. Kent gij de klacht en werkzaamheid van de tollenaar, waarop hij voor God rechtvaardig werd? En van die hoofdman die tot Jezus kwam om hulp en redding, en van wie het volk tot Jezus zei: *hij heeft ons volk lief en heeft voor ons de synagoge gebouwd, en dus hij is waardig, dat gij hem dat doet*. Maar hij zei zelf: Heere, ik ben het niet waardig! (Luk. 7:1-7). Zijt gij zo ook een arme vluchteling tot Jezus, in gevoel en gezicht van uw onwaardigheid? Houdt gij bij Hem aan met de Kananese vrouw; en zegt gij als Jakob: *Heere, ik laat u niet los tenzij gij mij zegent*? Verder, leeft, spreekt en denkt gij als een rechtvaardige? Meet en weegt, handelt en wandelt gij als iemand die nagezien kan worden en die in alles wil eerlijk wandelen? Hebt gij Gods volk met uw hart lief, en bezoekt gij ze als ze ziek zijn, en helpt gij ze als ze arm zijn, en troost gij ze als zij bedroefd zijn? Met één woord: is het u een dringende behoefte Jezus als uw Koning te kiezen en Hem met hart en wandel te dienen?

Indien gij een rechtvaardige zijt, al is het tot uw smart in alles gebrekkig en vaak donker en twijfelende; het zal u welgaan hier in de tijd, al moet gij ook door strijd en lijden geoefend worden. Wij zouden het welgaan noemen, om in ongestoorde rust en voorspoed te leven; maar God noemt het welgaan, als Hij ons door veel lijden en zelfverloochening leert en leidt, en ons zo allengskens doet rijpen voor de hemel. Maar welgaan zal het u bijzonder bij de dood. Dan zult gij wat vooruit hebben boven de wereld. Dan zullen de Engelen u afhalen en inbrengen in het eeuwig zalig vaderland hier boven. Daar zult gij eeuwig rusten en eeuwig blij zijn in het gezegend gezelschap van al Gods heiligen.

Goddelozen! Gij kunt nog gerechtvaardigd worden. Jezus leeft nog en roept en nodigt nog arme zondaren. O! vlucht haastig tot Hem en wordt behouden.

Maar, verzuimt gij uw tijd, verrast u de dood, sterft gij onbekeerd, dan, o ja dan wee u, het zal u kwalijk gaan! Wee u op uw sterfbed; Wee u bij de opstanding ten jongsten dage! En wee u met ziel en lichaam in de hel tot in alle eeuwigheid!

NEGENDE OEFENING

OVER JOH. 5:40

En Gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij 't leven moogt hebben.

Wij zullen naar aanleiding van onze tekstwoorden spreken:

- A. *Eerst* over het heilzame komen van een arm zondaar tot Jezus.
- B. *Dan ten tweede* over de onwil der joden: zij wilden niet tot Hem komen.
- C. *En ten derde*, zij beroofden zich daardoor van een gelukkig leven.

A. *Eerst* dan het heilzame komen van een arme zondaar tot Jezus, waarover wij het volgende zullen aanmerken:

Het is een komen hoe eerder hoe beter. Het is wel beter laat dan nooit, en sommigen komen ook nog als zij oud en grijs zijn, en als hun komst dan ook nog maar waarachtig en oprecht is, zullen zij ook nog niet verstoten worden; maar toch is het beter met Timotheüs en meer anderen er maar vroeg bij te zijn. Jong in de frisse jeugd tot Jezus te komen gaat boven alles. Men kan dan meer geestelijke ondervindingen opdoen op de weg ten hemel, men geniet meer troost in zijn leven, men wordt voor veel meer zonden bewaard, en bovenal men wordt vroeg rijp voor de eeuwige zaligheid. *Verder*, het komen tot Jezus is een komen uit de losbandige wereld, waar de zondaar eigenlijk thuis behoort, de wereld die in het boze ligt. Het is een komen van kaarten en dobbelen, van drinken en klinken, van spotten en lachen, van liegen en bedriegen, van grijpen en vangen naar het goed en goud dezer aarde; met één woord: het is een komen uit deze tegenwoordige boze wereld, (Gal. 1:4). Of het is een komen uit de zedige wereld, vol eigengerechtigheid en eigen werk, maar beroofd en ontbloot van het binnenwerk. Dus het is een komen van Belial tot Christus, of van de schatten der wereld tot Christus, of van de weg der zedigheid tot Christus, en zo van Mozes tot Christus, of van de wet tot de genade.

Dit komen is een komen door Goddelijke trekking en toch een komen met de grootste bereidwilligheid. Nooit gaat de ziel met meer gewilligheid tot Jezus; David noemt daarom de komers een zeer gewillig volk op de dag van Gods heirkracht, (Psalm 110:3). Het is waarlijk een komen met vermaak en zonder berouw; het is een hartelijk komen, een aangenaam komen, en een komen dat men wel graag zes of zevenmaal op één dag herhalen wil. Zoals niets op de ganse hemelweg zonder strijd is, kan die strijd ook weleens aan dat komen verbonden zijn, waardoor het de ene tijd met meer en de andere tijd met minder ruimte toegaat, nochtans is het uitgemaakt, de heilbegerige ziel doet het graag en vindt er zaligheid in.

De ziel komt tot Jezus met overtuiging van bloedschulden, maar dan ook tot Hem vluchtende als tot de ware vrijstad. Hij grijpt de hoornen van dit altaar der behoudenis. Hij ziet zich in gevaar en zoekt zijn redding in Christus, die hem vriendelijk toeroept: *wendt u naar Mij toe, en word behouden*. Hij bevindt zich vol ongerechtigheid en bezwaard met schuld, maar in Jezus zijn gerechtigheden en sterkte, en die tot Hem komt, zal door Hem gerechtvaardigd worden, (Jes. 45:24). Jezus kan volkomen zaligmaken die door Hem tot God gaan; Hij is een oorzaak van zaligheid; bij Hem zijn uitkomsten tegen de dood; Hij is die Held bij wie hulp besteld is. En dit geeft de ziel aandrang en vrijmoedigheid om tot Jezus te komen, zich aan Jezus op te dragen, en zich ook veilig en voor eeuwig aan Hem toe te vertrouwen.

De ziel komt ook tot Jezus om Hem tot Koning over zich te kiezen. Hij wordt door Lukas genoemd *een Vorst en Zaligmaker*. En niet alleen als Zaligmaker, maar ook als Vorst kiest Hem de ziel, om Hem voor altoos en ook van harte gehoorzaam te zijn en Hem eerbiedig te dienen. Gelukkig die het kent en die in dit komen zijn zaligheid mag vinden.

Eindelijk merken wij nog aan, dat dit komen duurt zolang het leven duurt. Ja zeker, de ganse weg over heeft de ziel genezing nodig, en onderwijs, en inwendige vertroosting, en almachtige bewaring, en kracht om de zonde tegen te staan en in godzaligheid te wandelen. En daarom moet het ook een herhalend komen zijn tot aan de dood toe. Of meent gij dat de arme mens, als hij eens of wel honderdmaal gekomen is en dan vergeving ontvangt, gerechtvaardigd wordt, ja zelfs op een verbazende wijze getroost en in zijn geloof bevestigd wordt, dat hij dan verder zichzelf helpen kan en zijn reis kan voortzetten zonder hulp van boven. Nee, nog dagelijks moet hij als een bedelaar komen om licht en kracht, en troost en wijsheid, en genadige bewaring uit de hand des Heeren te ontvangen. Aan de hand van Jezus naar de hemel, dan gaat alles goed. In het natuurlijke kunnen wij enigszins onszelf helpen, nadat wij eerst ons ambacht in de grond geleerd hebben. Doende leert, maar dat is echter in het geestelijke zo niet; daar blijft de ziel altijd van de Heere diep afhankelijk tot aan de dood toe, en moet dus gedurig bij vernieuwing komen, om al wat tot het leven en de godzaligheid nodig is van Hem te smeken.

B. Nu letten wij in de *tweede plaats* op de onwil van de joden, zij wilden niet tot Jezus komen. Dit is tegelijk het beeld van elk mens. De mens kan niet; niemand kan tot Jezus komen, tenzij de Vader hem trekke, (Joh. 6:44). Maar de boze en afkerige mens wil ook niet, daarom zegt de Heere: hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeen vergaderen, maar gij hebt niet gewild, (Matth. 23:37). De Heere nodigde en zei: komt, want alle dingen zijn gereed! Maar zij wilden niet komen, (Matth. 22:3). Daarom zal het in de grote dag zijn: slaat deze mijn vijanden voor mijn voeten dood, want zij hebben niet gewild dat Ik over hen zou koning zijn, (Luk. 19:27).

De joden wilden wel komen tot Jezus om hun zieken, blinden en melaatsen te laten genezen; wel komen om Jezus' brood te eten; ook wel komen om Hem te horen prediken en soms om Hem strikvragen voor te leggen. Maar zij wilden niet komen om zich door Jezus te laten verzoenen met God, en ook niet om zich in gewillige geloofsgehoorzaamheid aan Hem te onderwerpen. En wat zou daar de oorzaak van geweest zijn? Waarom wilden zij niet tot Jezus komen? Ik denk dat zij niet tot Jezus wilden komen om de volgende vier redenen:

Ten eerste. Zij hadden geen werk voor Jezus, net zo min als een gezond mens werk heeft voor een medicijnmeester; zij kenden hun geringheid niet, noch hun armoede, vuilheid en doemschuld voor God; zij wisten niet dat zij een Borg en Zaligmaker nodig hadden. Een mens, die vol eigengerechtigheid, kracht en vrijheid is, wil niet komen, maar hij, die vol ongerechtigheid, onmacht en dwaasheid is, moet wel tot Jezus komen en wil dit ook graag doen, omdat hij ziet dat hij in alles en tot alles Jezus dagelijks nodig heeft.

Ten tweede. Jezus' persoon was hun te gering. Zij wilden niet komen tot zo'n arme Heiland, die moest rijden op eens andermans ezel, moest eten aan eens andermans tafel en moest preken in eens andermans schip. Jezus moest klagen dat hij minder had dan de vossen en vogelen en gediend worden uit de goederen van Galilese vrouwen, en die geringheid kwam met de hoogmoedige natuur van de joden niet overeen.

Ten derde. Hun hart was te vast aan het mooie, het gemakkelijke en het voordelige van deze wereld, en aan het vermaak der zonde. Zij zouden nog wel tot Jezus hebben willen komen, maar dan had Hij nooit moeten zeggen: *niemand kan twee heren dienen*. Indien zij nog maar de dienst van God en van de wereld hadden kunnen combineren, God wat en de wereld ook wat, dan hadden zij nog wel willen komen, maar nu er een zeer besliste keus geëist werd tussen God en de wereld, nu wilden zij liever wegblijven. Dit is ongelukkig genoeg ook nog het beeld van onze hedendaagse wereld, die wel tot Jezus wil komen om belijdenis te doen en telkens avondmaal te vieren, maar dan moeten zij ook weer naar huis kunnen gaan en een goed uur later gaat de bel aan de deur van hun winkel, dan moeten zij achter de toonbank gaan staan om te meten en te wegen, en geld te ontvangen, of eens met het rijtuig uitrijden, of familie en kennissen bezoeken, of een wandeling naar het bos maken en op een zogenaamd zedige wijze de wereld dienen, en dan tevens één keer per dag op Zondag naar de kerk en viermaal per jaar naar de avondmaalstafel.

Ten vierde. Zij wilden ook niet komen omdat zij te bang waren voor de haat van de wereld. Kwam er iemand in die dagen tot Jezus, dan zeiden de farizeeën: deze schare, die de wet niet weet, is

vervloekt, (Joh. 7:49). En zij hadden samen een besluit gemaakt, dat zo iemand Hem beleed de Christus te zijn, dat die uit de synagoge zou geworpen worden, (Joh. 9:22). Deze berg konden zij niet over; was er eer en roem aan het volgen van Jezus verbonden geweest, zij zouden graag gekomen zijn, maar om voor een stijfhoofd, dweper en dwaas gescholden te worden en misschien spoedig buiten de synagoge gesloten te zijn, daar wilde hun hoge hart niet aan, want zij hadden de eer der mensen lief. En ziedaar! deze vier redenen zijn ook nog de oorzaak, waarom duizenden mensen niet tot Jezus willen komen.

C. Nu ons *derde stuk*: omdat de joden niet tot Jezus wilden komen, beroofden zij zich van een gelukkig leven. Gij wilt tot Mij niet komen opdat gij het leven moogt hebben. Dit leven is hier het geestelijke en hierna het eeuwige en zalige leven in de hemel. Het geestelijke leven openbaart zich allereerst in een ware kennis aan, en een pijnlijk gevoel over de zonde. Verder in een ware honger en dorst naar de Heere Jezus en vurige begeerte om Hem tot Zijn eeuwig eigendom te bezitten. Het is een opdragen van de ziel aan Jezus en kiezen van Hem tot Koning en een hartelijk kiezen van de weg naar de hemel, een innig vermaak in Gods bevelen, een ware liefde tot al Gods volk en een hartelijke vreugde in God en blijdschap over al Zijn volmaaktheden. Het eeuwige leven is de staat der volmaaktheid. Dit leven is een bevrijding van alle zondig en moeilijk kwaad en een toebrenging van het allerzaligste goed. Het is een leven zonder zonde, smart of dood. Een leven in een heerlijke woonplaats, genaamd het hemelse vaderland, of de stad die fondamenten heeft, of een onbeweeglijk koninkrijk, of het huis van de hemelse Vader. Het is tevens een leven in het alleraangenaamst gezelschap van God, van de zalige Engelen, en van volmaakte mensen, die door Jezus' bloed gekocht en verlost zijn. En het is een leven dat ongestoord voortduurt tot in alle eeuwigheid.

Van dit leven is Jezus de verdienende oorzaak. Hij is voor allen die Hem gehoorzaam zijn een oorzaak van zaligheid geworden, (Hebr. 5:9). Jezus is er ook de werkende of gevende oorzaak van, die dit leven aan de Zijnen dadelijk geeft. Een iegelijk die tot Hem komt en in Hem gelooft, die heeft het eeuwige leven. Maar die nu niet tot Hem komen wil, die mist dan ook zeker dit eeuwige leven. Hij die Jezus ongehoorzaam is zal dit leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem, (Joh. 3:36). Die dus komt, die heeft het leven, maar die niet komen wil, valt in de tweede, in de eeuwige dood.

TOEPASSING

Velen willen tot Jezus niet komen en komen niet eens tot de genademiddelen; zij lezen het woord niet en willen het ook niet horen; zij zijn er vijandig tegen of leven vrolijk en zorgeloos. Anderen komen wel tot het woord, maar niet door het geloof en gebed tot Jezus zelf. Zij kennen geen vluchten en schuilen bij Jezus in het eenzame gebed. Zij hebben ook nooit hun gevallen staat gezien en zijn vol eigengerechtigheid en dus hebben zij geen Borg, geen wegwijzer, geen Koning nodig.

Anderen willen niet komen omdat zij te hard over Jezus denken; zij denken dat hij een harde heer, een Ahasveros is, bij wie zij licht zouden kunnen omkomen. Die Jezus kent, die kent Hem als een Koning vol goedertierenheid, die goed is en graag vergevende. Het is dus geen groot waagstuk om tot Hem de toevlucht te nemen. Allen, die tot Hem kwamen, zijn ten allen tijde welkom geweest.

Anderen zouden wel willen komen, indien zij dan evenwel hun zondige plezier, hun komedie en kermis mochten aanhouden, of tenminste half delen tussen de dienst van God en de wereld. Voor zulke mensen spreekt de Bijbel met beslistheid: *Niemand kan twee heren dienen*. Blijft gij zo halveren tussen God en de wereld, tussen Christus en Belial, gij zult een hard lot hebben in de eeuwigheid.

Anderen nemen uitstel; nu kunnen zij nog niet tegen wind en stroom op: zij leven in een verleidelijke omgeving en zij zijn nog jong, maar zij hopen te komen als zij oud of beter in de gelegenheid zijn. Ziet, aldus dreigen en dralen zij en er is groot gevaar dat zij zolang zullen dralen totdat het onherstelbaar voor eeuwig te laat is. Op het onverwachts zullen de gordijnen des tijds vallen en de gordijnen der eeuwigheid worden opgehaald, en dan wordt men uit de droom wakker, maar — voor eeuwig te laat.

Ach medezondaar, luister dan nog naar het volgende:

Ten eerste. Nu, heden, deze dag, dit uur is het nog tijd. Gij hadt al lang moeten gekomen zijn, maar toch is het nog niet te laat. Wonderlijk, dat God u nog in Zijn lankmoedigheid gedragen heeft, terwijl reeds honderden van uw kennissen in hun zonden gestorven zijn.

Ten tweede. Als u komt, zal het u meevallen want Jezus is zo goed en Zijn dienst is zulk een zalige dienst. De dienst der wereld is daarbij maar een harde slavernij. Dit mag ik u verzekeren en gij zult het ondervinden indien gij het beproeven zult. Nooit zal het u berouwen.

Ten derde. Kom tot Jezus, al zijt gij oud en al hebt gij reeds meer dan een derde, of de helft van een eeuw de duivel gediend. Nog kunnen uw banden worden losgemaakt, nog kan uw arme ziel uit haar groot gevaar gered worden; waar de zonde meerder is geworden, daar is ook de genade Gods veel meer overvloedig geweest, (Rom. 5:20).

Ten vierde. Kom oprecht en met uw hart en om u voor eeuwig aan Jezus over te geven en hem als uw Koning te erkennen. Maar gij zegt mogelijk: „Ach, ik zou zo graag willen komen, maar inderdaad, ik kan niet!" Nu, ik veronderstel dat gij mij de waarheid zegt en dan zeg ik daarop met een oud godgeleerde: „als Jezus maar pogingen ziet om te komen, of kermen hoort om getrokken te worden, Hij gaat de ziel tegemoet." (Zie A. Comrie, A. B. C. des geloofs).

Ten vijfde. Komt gij niet, dan zult gij het leven niet hebben, maar gij vervalt dan in de tweede en eeuwige dood. En dan zult gij een smartelijk berouw hebben onder het ongelukkige gezelschap der verdoemden tot in alle eeuwigheid.

En gij, volk van God! Gij kunt niet ontkennen dat gij tot Jezus gekomen zijt, mogelijk al wel voor tien of twintig jaren. Ja, toen kwam er ontdekking aan uw vuilheid, en gij kwam tot Jezus als tot die geopende fontein, om gewassen te worden. Gij zijt tot Jezus gekomen om gereinigd, om onderwezen, om verlost en geregeerd te worden. Dit kunt gij bij bedaard onderzoek niet ontkennen. En nog dagelijks komt gij met uw gehele hart tot Jezus, evenals uit dezelfde genoemde behoefte. Of zegt gij: „ja dagelijks met mijn gehele hart, dat is wat veel gezegd, hoewel ik het wel wensen zou, maar soms kan ik er mijn hart zo slecht bij krijgen." Nu, laat ik dan zeggen, dat gij drie of twee of eenmaal in de week zo komt. En durft gij dit wel te ontkennen?

Voorts, het was en is ook nog genade dat gij zo komt. Gij waart zo onwillig als iemand; maar welgelukzalig is de man die Gij verkiest en doet naderen, (Psalm 65:5). Het is toch een geloven door de genade, gelijk Lukas ons leert, (Hand. 18:27). Waar is dan de roem? die is uitgesloten, (Rom. 3:27). Die roemt, hij roeme dus alleen in de Heere. En nu, nu krijgt gij dus het leven, en hebt daar reeds de beginselen van in hart en wandel. Dit blijkt in uw smart over de zonde, in uw lust in Gods wet, en de betrekking tot Christus en tot al Zijn heiligen. En eenmaal ontvangt gij het eeuwige leven in de hemel, waar gij zult rusten van uw arbeid en verzadiging van vreugde zult genieten tot in alle eeuwigheid.

Eindelijk, zoekt nog dagelijks meer en hartelijker tot Jezus te komen. Daar zult gij in alles rondom wel bij varen. Het zal een grote invloed uitoefenen op uw hart en leven. Toen Mozes veertig dagen met God verkeerde had op de berg, toen begon het vel van zijn aangezicht te glinsteren. Hoe meer gij tot Jezus komt, hoe meer ook uw hart en leven glinsteren zal van licht en troost, liefde en heiligheid. Dat geve God!

TIENDE OEFENING

OVER 2 KOR. 5:5^a

Die ons nu tot ditzelve bereid heeft, is God.

Naar aanleiding van onzen tekst zullen wij hier de volgende zaken kort overdenken:

- A. *Ten Eerste.* Paulus spreekt hier van de zaligheid.
- B. *Ten tweede.* De onbekeerde is voor die zaligheid nog niet bereid.
- C. *Ten derde.* Gods volk is daarvoor ook nog niet volkomen bereid.
- D. *Ten vierde.* God heeft dat volk toch reeds bij de aanvang voor die zaligheid bereid.
- E. *Ten vijfde.* Dit bereid worden voor de zaligheid hebben alle vromen ten allen tijde erkend te zijn een almachtig en vrijmachtig werk van God alleen.

A. *Ten eerste.* Paulus spreekt hier van de eeuwige rust en zaligheid, van dat gebouw dat hij van God zou hebben, als eenmaal zijn aardse tabernakel zou zijn ingestort, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen, zoals hij het uitdrukt in het eerste vers van ons teksthofdstuk. De vromen verkeren hier als vreemdelingen en hebben hun thuis komen in de hemel. Daar Ik ben, zegt Jezus, daar zal ook Mijn dienaar zijn. Het is Gods belofte aan allen die op Hem wachten, als zij hier Zijn raad uitgediend hebben, neemt Hij hen op in de hemel, in dat huis waarin vele woningen zijn.

Daar zullen zij niet meer hongeren of dorsten, en de zon zal op hen niet vallen noch enige hitte. Daar is geen verdriet, moeite of hartzeer, of iets waarom men hier treurt of dat ons enigermate tot een last is.

Daar wordt niemand ziek of sterft er, want de dood zal daar niet meer zijn. De dood is verslonden tot overwinning. Daar is dus geen geneesheer nodig, want ziekte en pijn kent men daar niet. Even min is daar de doodgraver of lijkbezorger of iets naars dat wij hier zo voortdurend ontmoeten, omdat de dood hier met zijn verdervende prikkel rondgaat om van tijd tot tijd al de kinderen Adams neer te vellen.

Daar is het altijd dag. Er is dan geen natuurlijke nacht meer, die hier ook toch altijd iets akeligs in zich heeft, vooral als wij dan bij donkere maan buiten moeten zijn, of soms van de reis thuis komen, of onze molen moeten malen, of onze wagen moeten rijden. Daar is ook geen geestelijke nacht meer, van donkerheid en moedeloosheid en gemis van des Heeren zalige nabijheid. Daar is geen rouw of droefheid, niemand zal daar treuren, want God zal alle tranen van de ogen afwissen.

Daar is de boze verzoeker niet meer om ons te pijnigen of tot zonde te verleiden, want God zal dan de satan onder de voeten van Zijn volk verpletteren. Hier gaat hij om als een leeuw, of hij kruipt overal in als een slang, en doet zich soms voor als een engel des lichts. Hij porde David aan om het volk te tellen en sloeg Paulus met vuisten, en begeerde Petrus te ziften als de tarwe en betwistte zelfs Jezus Zijn eeuwig zoonschap, en is er ook dagelijks op uit om Gods arme kinderen aan hun genadig kindschap te doen twijfelen. Maar daar is de leeuw in de put, de slang verpletterd, en kan Gods volk geen kwaad meer doen tot in alle eeuwigheid.

Daar is geen kwaad gezelschap meer. Hier hebben wij soms een roekeloos gezelschap waar de mensen vloeken als ketters, of een ijdel gezelschap, of een vijandig gezelschap. Maar daar zullen al de vrienden binnen en al de vijanden eeuwig buiten zijn.

Daar is een volmaakt goed en ook een zeer groot gezelschap, uit alle oorden en tijden der wereld door Gods Geest samen gebracht. En dat gezelschap zal volmaakt en vol leven zijn, en zal God volmaakt kennen, dienen, lieven en loven, en nimmer zal er enige twist of onenigheid onder dat gezelschap ontstaan. En dat zoet gezelschap zal daar bij elkaar blijven tot in der eeuwigheid en nooit weer gescheiden worden. En waarin nu meer de heerlijkheid des hemels bestaan zal, zullen diegenen ondervinden die daar komen zullen.

B. In de *tweede plaats* zeide ik, de onbekeerde mens is voor die zaligheid niet bereid. Die in de hemel komt, zal hier eerst moeten leren om met Petrus te zeggen: *Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet ook dat ik U lief heb*. En met Paulus: *ik heb een vermaak in de wet Gods*. En de onbekeerde mens, hij kent immers Jezus niet en heeft ook geen behoefte om Hem te dienen. Hij wordt het in de godsdienst moe, zou hij het dan in de hemel onder de volmaakten kunnen houden? O! hoe grote verandering moet de zondaar ondergaan eer hij rijp is voor de hemel. Hij moet wedergeboren worden, of anders kan hij het koninkrijk Gods niet zien. In de hemel zijn geen kaarten of dobbelstenen, geen kermessen of komediën. Daar zijn geen paardenmarkten, geen verkopeningen en verpachtingen; daar kunt gij niet kopen en ronselen; daar kunt gij geen geld tellen, geen mooie kleren en opschik kopen om daar mee te pronken. Daar kunt gij niet zuipen en zwelgen, niet kwaadspreken en kijven en twisten of lachen en spotten. Daar is alles heilig en volmaakt, en als gij nu daar geen lust in hebt, dan zijt gij ook geenszins bereid voor de staat der heerlijkheid. Gij zult zo niet in de hemel komen, en gij zoudt daar ook geen lust en vermaak in hebben.

C. *Ten derde* zeide ik, Gods volk is nu ook nog niet volkomen bereid voor de heerlijkheid des hemels. Immers, de vromen zullen bij de dood nog anders moeten worden dan zij nu zijn. Davids ziel kleefde hier nog aan het stof. Wat had die goede man vele vrouwen en nog telkens zocht hij er enige bij, zelfs uit vreemde landen, die hem immers niet pasten en die strikken waren voor zijn geestelijk leven. Zou dat geen teken geweest zijn dat zijn goede ziel ja waarlijk nog aan het stof kleefde? En Abraham dacht nog op zijn oude dag aan een tweede huwelijk, toen hij ruim 140 jaar oud was. Wel nu, dat mocht de goede godvruchtige grijsaard wel doen; maar zou het toch geen kenmerk geweest zijn dat hij mens was en uit de aarde aards? En Izak liegt uit zwakheid en mensenvrees; en Noach, en Asa, en Salomo, en Petrus, het waren heilige mensen, echter met zondige zwakheden. En hoe klagen zij nog allen over de zondige zwakheden en over het bederf van hun hart! En wat zijn ze nog stomp en onkundig! Mij dunkt, juist zoals zij nu leven en zoals zij zich nog dagelijks gevoelen, nee, dan zouden ze nog maar slechte hemelburgers zijn. Hier komt nog bij, dat ook hun lichaam nog veel te zwaar en traag en te zwak is voor het bijwonen en genieten van de eeuwige heerlijkheid. Sommige zwakke gestalten hebben wel acht of negen uur slaap nodig in een nacht. In het lichaam der heilige zit misschien een borstkwaal, of een maagkwaal, of een ander gebrek. En zoudt gij dan die kwaal mee moeten nemen in de hemel? En zoudt gij daar dan maagpijn of hoofdpijn moeten lijden? In elk geval, het lichaam is nog vol oneer en moet eerst bij de opstanding heerlijk gemaakt worden, vol verderfelijkeid en moet onverderfelijk worden, het is een sterfelijk lichaam en moet nog onsterfelijk worden, het is een natuurlijk lichaam en moet een geestelijk lichaam worden. Daarom moet er nog veel aan Gods volk gebeuren eer zij volkomen rijp zijn voor de hemel.

D. *Ten vierde* zeide ik, Gods volk is toch bij de aanvang bereid voor de heerlijkheid; daarom zegt Paulus hier: *die ons tot ditzelve bereid heeft, is God*. En elders zegt hij: *wij danken den Vader die ons bekwaam gemaakt heeft om deel te hebben in de erve der heiligen*. God heeft dus op een almachtige wijze Zijn hand aan hen gelegd tot zaligheid.

Hij heeft ons vanaf het begin verkoren tot zaligheid, (2 Thess. 2:13). Eer wij het wisten, eer wij er waren, eer wij gevallen waren, maar toen God zag dat wij vallen zouden, had hij over ons gedachten des vredes om ons uit onze val weer op te beuren; Hij had Zijn volk lief met een eeuwige liefde.

God die de bekering geeft ten leven, gaf die ook aan Zijn volk. Paulus had Hij bekeerd en in zijn woede staande gehouden op de weg naar Damaskus, en datzelfde voorrecht had Hij de Korinthiërs geschonken. En als wij nu ook bekeerde mensen zijn, dan mogen wij ook zeggen: God heeft Zijn lieve Zoon voor ons gegeven, het beste wat Hij had. En nu wordt de zondaar alleen door het geloof in die Borg gerechtvaardigd. En nu was God zo goed om ons dat geloof te geven. Het is een geloven in de genade, maar ook een geloven door de genade, (Hand. 18:27). Dat geloof is ons uit genade gegeven, (Fil. 1:29). En wij hebben dus ook de Geest des geloofs, (2 Kor. 4:13). Daarbij heeft Hij ons geheiligd en met Zijn beeld versierd, en ons een blijvende lust geschonken in Zijn dienst en om naar de volmaaktheid te jagen. Hij heeft ons bewaard en zal ons ook verder bewaren:

wij worden door God de Vader geheiligd en door Jezus Christus bewaard, (Jud. 1). Hij is onze overste leidsman en brengt ons spoedig tezamen in de hemel binnen.

E. Ten vijfde zeide ik, Paulus en al de heiligen hebben dit erkend als een almachtig en vrij genadewerk Gods. Hoort, hoe Paulus hier zegt, *die ons tot ditzelve bereid heeft is God*. En op een andere plaats zegt hij: Jezus Christus heeft mij gegrepen. Broeders, ik acht niet, dat ikzelf het gegrepen heb, (Fil. 3:12,13). En van Noach zegt de Schrift: hij vond genade in de ogen des Heeren, (Gen. 6:8,9). Zo had ook Mozes genade gevonden in de ogen des Heeren, (Ex. 33:13,16). En David belijdt dat de Heere zijn banden had losgemaakt, (Psalm 116:16). En Petrus: wij hebben dat dierbaar geloof verkregen, (2 Petr. 1 : 1) . En Johannes: wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad, (1 Joh. 4:19).

TOEPASSING

Onbekeerden! Gij zijt niet bereid voor de hemel. Gij hebt misschien geld, eer, grootheid en gezondheid, maar wat geeft dat als de dood komt en gij voor al uw schatten geen uur leven kopen kunt. Gij zijt in een groot gevaar om voor eeuwig naar de hel te gaan en daar eeuwig te branden onder het ongelukkig gezelschap der verdoemden. Ach, dit kan overmorgen uw lot zijn!

Vlucht tot God, waar Paulus van zegt: *die ons tot ditzelve bereid heeft, is God*. Paulus was vroeger ook niet bereid, toen hij een farizeeër en vijand was. God kan u ook bereiden, hoe oud, slecht en onbekwaam gij ook zijt. Jezus kan u vrijmaken. Komt, het oog naar boven! Er is haast bij, de tijd is zo onzeker en de dood is zo zeker.

En gij volk van God! Het woord van Paulus is tot uw vernedering. De Heere heeft ons gemaakt tot schapen van Zijn weide, en niet wij, (Psalm 100:3). David zegt: de Heere heeft mijn ziel gered van de dood, (Psalm 116:8).

Het is tevens een woord tot uw vertroosting. God heeft u tot zover bereid, gij kleingelovige en zwakke zielen en die God, die het werk in u begon, zal het ook voleindigen tot op de dag van Jezus Christus. Hij wordt niet moe of mat. Hij wordt niet veranderd. Hij krijgt geen berouw.

Bidt dagelijks om meer en meer bereid te worden; dat uw geloof, kennis en godsvrucht mocht toenemen. Hebt al het volk lief waar gij iets van Gods beeld in ziet. Vertrouwt u dat gij spoedig naar ziel en lichaam bereid zult wezen voor de hemel. God zal u niet half bereid wegnemen. Ziet met blijdschap die dag tegemoet, wanneer gij een gemeente zijn zult zonder vlek of rimpel, volkomen rein en heilig.

ELFDE OEFENING

OVER HEBR. 4:16

Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden, om geholpen te worden ter bekwamer tijd.

Wij hebben hier twee hoofdzaken:

A. *Ten eerste.* De Apostel vermaant ons om tot God de toevlucht te nemen met al onze zonde en ellende.

B. *Ten tweede.* Hij verzekert ons dat wij dit zullen doen met het allergezegendste vruchtgevolg.

A. In het eerste vinden wij besproken — *van den troon der genade.* — Tot die troon moeten en mogen wij *toegaan*. Wij arme zondaars mogen dit doen met *vrijmoedigheid*. En Paulus acht dit toegaan ook nodig voor zichzelf, en zegt daarom: *laat ons toegaan*.

Ten eerste. Paulus spreekt hier van den *troon der genade*. Gij leest elders in de Schrift van een troon, waar bliksemen, donderslagen en stemmen uitkwamen, en waarvoor zeven vurige lampen brandden, (Openb. 4:5). Voor zo'n troon zouden wij bang worden. De Profeet zag *de Heere op zijn hoogverheven troon*, omringd van heilige Engelen, en werd toen zó bevreesd, dat hij uitriep: o wee mij, ik verga! dewijl ik een man van onreine lippen ben, (Jes. 6:1-5). Gods troon is een troon der heerlijkheid, een troon der heiligheid, een troon der rechtvaardigheid, maar het is ook zoals Paulus hier zegt: *een troon der genade*. En zeker, als we op God letten in Zijn heerlijkheid en rechtvaardigheid, hebben wij reden om te zeggen: *ik ben maar stof en as! Ik ben minder dan een druppel aan de emmer, en een stofje aan de weegschaal. En, gaat niet met mij in het gericht, want niemand die leeft op de aarde zou voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn.* Maar gelukkig, Gods troon is ook een troon der genade. Daar zien wij de hoge en heilige God, met miljoenen vergiffenissen voor ellendige zondaren. Daarom zegt de Goddelijke Majesteit: de hemel is mijn troon, en de aarde is de voetbank mijner voeten. Maar dan voegt de Heere er in één adem bij: maar op deze zal Ik zien, op de arme en verslagene van geest, en die voor mijn woord beeft. (Jes. 66:1,2). Daarom zegt ook de Dichter: de Heere is hoog, nochtans ziet Hij de nederigen aan, (Ps. 138:6). En elders: *de Heere is goed en graag vergevende; Hij vergeeft menigvuldig.* En, *waar de zonde meerder is, daar is de genade veel meer overvloedig geweest.* Och, waar zouden wij ook anders heen met onze arme schuldige zielen?

Maar waar kunnen wij die troon der genade vinden? Nee, wij hoeven daartoe niet ten hemel op te klimmen; Izak zocht en vond die genadetroon in het veld, Petrus op het dak van het huis, Nehemia vluchtte tot die troon terwijl hij sprak met zijn vorst, en tevens bad tot God van de hemel, en Jona zocht die genadetroon vanuit het ingewand van de vis, en vond die ook, want zijn gebed kwam in de tempel van Gods heiligheid. En ook wij kunnen die genadetroon vinden, op ons kantoor, in onze winkel, in ons woonhuis of binnenkamer, of waar dan ook, indien wij slechts heilbegerige harten hebben.

Ten tweede. Nu zegt Paulus in onze tekst, wij mogen en moeten *toegaan* tot die troon. Dat is: daar en niet bij de wereld, en ook niet bij de wet moeten wij ons heil zoeken, maar zeggen met David: *och, Heere, bevrijd mijn ziel! of, zijt mij genadig o God! of, Heere, ik zal u niet loslaten, tenzij Gij mij zegent!* En, *schep in mij een rein hart, en vernieuw in mij een vaste geest.* Wij moeten tot die troon toegaan met al onze noden en behoeften, zowel van het lichaam als van de ziel, en dat zolang wij leven de gehelen weg over. Hij die geen behoefte aan dat toegaan heeft, daar is niets goeds van te hopen; maar die er behoefte aan krijgt, die heeft naar Gods belofte alles goeds te wachten.

Ten derde. Paulus zegt: wij arme zondaars, wij mogen toegaan met *vrijmoedigheid*. En waarin mag nu die vrijmoedigheid zijn grond hebben? Niet in onze ingebeelde goedheid of gewilligheid boven anderen, maar daarin, dat de troon een troon der genade is; en ook daarin, dat wij door de

nodigingen van het Evangelie tot die troon genodigd worden, ja genodigd als *slechten*, als *stijven van hart*, als zondaren die Jezus ontvangt, en als zulken wier zonden hoog zijn opgeklommen en die gans geen gerechtigheid bezitten. Wij mogen dus met vrijmoedigheid toegaan, omdat wij als arme verloren zondaren genodigd worden, en omdat de genade ons in Christus geheel *om niet* wordt aangeboden. Wij mogen toegaan, evenals een ziek mens met vrijmoedigheid toegaat tot de dokter, om aan hem zijn ziekte te klagen en zijn wonden te tonen. Een dokter gaat eerst bij de zwaarste zieken, die zijn hulp het meeste behoeven, maar is iemand wat zwaar verkouden, of heeft hij zich een weinig gesneden, of heeft hij een kleine wond of zweer, die mag ook wel met de geneesheer raadplegen en wordt ook wel geholpen, maar de zwaarste zieken moeten toch voorgaan. En zo is het nu ook met de ergste zondaars; hij die zeggen moet: het ganse hoofd is krank, het ganse hart is mat, van de hoofdschedel tot aan de voetzolen is er niets geheels, maar wonden en striemen en etterbuilen, gelijk de Profeet zegt, zulk een moet met dubbele haast, maar mag tevens met grote vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, omdat juist zulken geroepen en genodigd worden.

Ten vierde, mogen wij niet zonder opmerking laten voorbijgaan, dat Paulus hier niet zegt: gaat gij toe, maar: *laat ons toegaan* tot de troon der genade. Ik, de geroepen Apostel, de begaafde en ijverige dienaar des Heeren, heb dit zowel nodig als gij en alle mensen. De eeuwige vrije genade, en deze troon der genade, blijft voor ieder een behoefte, de ganse weg over. Is iemand Apostel of Profeet, of is hij een soldaat of een dagloner, is iemand van een onbesproken levensgedrag, of leefde hij vroeger zeer zedeloos, is iemand een grijsaard of een kind, van afkomst een heiden of uit Israëls geslacht, genade alleen kan hem redden zonder enige zijner verdiensten.

B. In de eerste hoofdzaak hebben we op de vermaning van de Apostel gelet, en gaan nu in de tweede plaats over om acht te geven op het dierbare vruchtgevolg van dit toegaan tot de troon der genade. Daarvan zegt Paulus in onze tekst, dat dezulken zullen *barmhartigheid verkrijgen*; zij zullen *genade vinden*, zij zijn daarmee *geholpen* en wel ter *bekwamer tijd*.

Ten eerste. Zij zullen *barmhartigheid verkrijgen*. Barmhartigheid is Gods goedertierenheid, die Hij bewijst aan arme behoeftige en hulpeloze zondaars, die zichzelf niet redden kunnen. God is rijk in barmhartigheid, (Ef. 2:4). Hij is een Vader der barmhartigheid, (2 Kor. 1:3). Zijn barmhartigheden zijn vele, (2 Sam. 24:14). Hij liet Zijn naam uitroepen: Heere, Heere, God, barmhartig en genadig, (Exod. 34:6).

Is iemand uitverkoren, het is geschied zonder voorgezien geloof, uit vrije barmhartigheid, waarom zulken ook genoemd worden de vaten der barmhartigheid, (Rom. 9:23). Is iemand door Jezus verlost, het is alleen door de innerlijke bewegingen der barmhartigheid van onzes Gods, (Luk. 1:78). Is iemand wedergeboren, het is geschied door Gods grote barmhartigheid, (1 Petr. 1:3). Komt iemand na zijn dood in de hemel: het is niet om de werken der rechtvaardigheid die hij gedaan heeft, maar alleen door Gods barmhartigheid, (Tit. 3:5). En, gaan gij en ik nu met vrijmoedigheid toe tot de troon der genade, dan zullen wij ook zeker die barmhartigheid verkrijgen, en de barmhartige God zal ons deel worden.

Ten tweede, zegt de Apostel, zij zullen *genade vinden*. Genade tot vergeving, want wij worden om niet gerechtvaardigd uit zijn genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is, (Rom. 3:24). Genade om te geloven, want het is ons uit genade gegeven om te geloven, (Fil. 1:29). Genade om bewaard te blijven op de weg, want de genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk, (Rom. 11:29). En genade om zalig te worden, want de genadegifte Gods is het eeuwige leven, (Rom. 6:23).

In genade en barmhartigheid is bij God geen onderscheid; het is Gods goedheid en liefde om mensen, om zondaren te behouden. In ons denkbeeld echter plaatsen wij de barmhartigheid tegenover armoede, onmacht, jammer en ellende, en de genade tegenover schuld en boosheid, die de mens uit genade, uit vrije ontferming moet worden kwijt gescholden.

Nu, hij die met vrijmoedigheid mag toegaan, toevlucht nemen en bij de Heere schuilen, die zal barmhartigheid verkrijgen en genade vinden. O, dit is een lief en zoet en aangenaam woord! Hij zal geen goud of aardse heerlijkheid, maar hij zal genade vinden, met Noach genade vinden in de ogen

des Heeren, genade vinden om godvruchtig en blijmoedig te leven en om eenmaal eeuwig zalig te worden.

Ten derde. Met die genade en barmhartigheid zullen zij *geholpen worden*, zegt de Apostel verder in onze tekst. Het wil niet zeggen: zij moeten wat doen en de genade ook wat; zij en de genade moeten elkaar helpen. Nee, maar met de barmhartigheid en de genade vinden de zielen zich volkomen uitgered, of uitgeholpen uit al haar jammer en ellende. Net alsof wij zeiden: die arme man is met twee honderd gulden geholpen; of die man, die zijn schuld niet betalen kan en in zijn zaken droevig achteruit gegaan is, die is met duizend gulden weer geholpen. Dus, had hij duizend gulden, dan was hij uit zijn druk gered en geholpen. Maar nu, de zondaar, de arme, blinde, machteloze schuldenaar zou met een ton goud niet geholpen zijn en met de hele wereld ook niet. Maar met barmhartigheid en genade is hij volkomen en eeuwig geholpen. O, dierbare barmhartigheid en vrije genade, die ons alleen en geheel en voor eeuwig helpen kan en waarop niemand aan Jezus' deur vruchteloos hoeft te wachten!

Ten vierde. Die barmhartigheid en genade wordt iedere zoekende ziel nu gegeven *ter bekwamer tijd*. Nooit te vroeg en ook niet te laat, maar altijd vindt en krijgt de zoekende ziel hetgeen zij zoekt, ter bekwamer tijd. David noemt dit de *vindenstijd*, en bij Ezechiël wordt het genoemd de tijd der *minne*. Bij sommigen is deze tijd in de vroege jeugd en bij anderen in de grijze ouderdom, of eerst zeer laat op het sterfbed. Maar Gods tijd is altijd de beste tijd en in nadruk de bekwame tijd.

TOEPASSING

Hier merken wij nu ter toepassing de volgende dingen op:

Ten eerste. Hoe zoet en vol troost is deze zuivere Evangelietaal van Paulus in de tekst. Hier wordt ik genodigd als ik beschroomd ben, om al mijn beschroomdheid aan de zijde te zetten en met vrijmoedigheid toe te gaan. Beklaagt mij mijn geweten, ben ik oud, ben ik dom en onkundig, heb ik lang en veel de wereld gediend? Niets van dit alles hoeft mij mijn vrijmoedigheid te ontnemen. God nodigt zondaars, grote, harde, oude zondaars, en alles wat Hij hun aanbiedt en geeft, dat geeft Hij om niet, evenals een bedelaar een aalmoes ontvangt.

Ten tweede. Hier behoef ik over geen verkiezing of verwerping te tobben, of mij met de besluiten Gods moeilijk te maken, want die worden hier niet genoemd of tussenbeide gesteld, bij voorbeeld, komt met vrijmoedigheid als gij uitverkoren zijt, en komt anders niet. Ik moet wel een verkiezing geloven en belijden, maar in die nodigheden van het Evangelie moet ik handelen alsof er geen verkiezing was. Ik moet tot Jezus komen, mij aan Hem opdragen en overgeven, en alles tot vergeving, genezing, bekering, heiligmaking, bewaring en zaligheid van Hem verwachten, en dan zal mijn verkiezing mij later uit de vruchten duidelijk worden en ik zal mij onder de uitverkorenen kunnen tellen, als ik de vruchten van geloof en bekering draag, en Jezus als mijn eeuwige Koning gekozen heb en Hem oprecht, ofschoon niet volmaakt gehoorzaam ben.

Ten derde. Maar ach, denk ik nu weer bij mijzelf, wat een arme stumperd ben ik toch en hoe alleszins gebrekkig om van de waarheid van mijn tekst het rechte gebruik te maken, en daaruit een duurzaam nut te trekken. Andere mensen kunnen springen over de bergen en huppelen over de heuvelen, maar ik kan nauwelijks kruipen. Hoe menigmaal heb ik, ongelukkig genoeg, tijden, dat ik deze troon der genade niet eens vinden kan en dat ik met Job moet zeggen: och, of ik wist dat ik Hem vinden zou! ik zou tot zijn stoel komen, (Job 23:3). Wel zevenmaal soms op een dag ga ik die troon der genade zoeken en dan kan ik die niet vinden, of het komt mij voor alsof het Hof gesloten is, en ik kan onmogelijk mijn gebed en klacht omhoog krijgen. O! denk ik dan weleens, als het Hof eens weer open is en mijn hart ook open is, dan zal ik dit en dat en o zoveel eens aan de Heere klagen en Hem al mijn wegen vertellen, en met Hem over de kleinste bijzonderheden raadplegen en van Hem tot al mijn plichten kracht afsmeken, en Hem voor al mijn voorrechten prijzen. Jammer maar, dat die tijd al te zelden komt en ik wegens al mijn af- en omzwerven zo menigmaal Gods liefde en zalige nabijheid moet missen.

Ten vierde. Niettegenstaande al mijn gebrek, ongeloof en stomphheid, neem ik toch uit mijn tekst aanleiding om te spreken over de noodzaak om het dierbaar en vriendelijk Evangelie te verkondigen, gelijk Paulus zo eenvoudig en duidelijk, zo liefelijk en vriendelijk doet in de woorden van onze tekst.

Sommige predikanten verkondigen Adams val en nog eens en duizendmaal Adams val en onze val in hem, en onze onmacht en onwil en vijandschap, en het oordeel der verdoemenis dat op ons rust. Maar zij verkondigen niet met Paulus: zo zij u dan bekend, mannen broeders, dat door Deze u vergeving van zonde verkondigd wordt, (Hand. 13:38). En zij roepen niet: wij bidden u van Christus' wege, alsof God door ons bade, laat u met God verzoenen, (2 Kor. 5:19,20). Of, zoals Jezus aan Zijn discipelen beval: verkondigt in mijn naam bekering en vergeving van zonden, (Luk. 24:47). Het komt mij altijd zo voor, dat zulke predikers een kil en koud hart hebben en geen medelijden met de arme zondaar, die op de reis is naar de grote eeuwigheid. Mij dunkt, hadden zij liefde en medelijden met arme ongelukkige zielen, dan verkondigden zij beide vloek en zegen, dood en leven, ellende en ook mogelijkheid van verlossing en redding voor de eeuwigheid.

Toen ik nog het voorrecht had om tot mensen, tot zondaars in het openbaar te spreken, deed ik mijn plicht om de zondaar de val en zijn ongeluk uiteen te zetten zoveel mij mogelijk was; maar met grote blijdschap maakte ik ook gebruik van mijn voorrecht, mijn dierbaar voorrecht, om Jezus in Zijn liefde en vriendelijkheid aan mijn medezondaar aan te prijzen. En dan tevens zocht ik hem getrouw te waarschuwen en riep hem toe: o mens! indien gij binnen het bestek van deze dierbare tijd der genade verzuimt om de Heere te zoeken en u aan Jezus op te dragen, en gij sterft onbekeerd, dan zal ook eenmaal naar het woord des Heeren uw verdoemenis geëvenredigd zijn naar de middelen en roepstemmen, die gij hier gehad hebt in de tijd der genade.

De last aan Gods dienaren is, om te zeggen: wee de goddelooze, het zal hem kwalijk gaan! (Jes. 3:11). Maar ook: predikt het evangelie, de blijde boodschap, aan alle creaturen, (Mark. 16:15). Die u alleen de zegen en niet de vloek verkondigt, doet zijn boodschap maar half, en die alleen de vloek verkondigt en niet de zegen, doet zijn boodschap evenzeer half. En als wij zulke dienstboden in onze dienst hebben, die altijd de boodschappen, die wij hun belasten, maar half overbrengen, dan zenden wij ze weg uit onze dienst, als onbekwaam voor de zaken, waarvoor wij ze anders zouden willen gebruiken.

Ten vijfde. Maar wij zwerven hier in 't rond, van het een op het ander, en zouden haast vergeten om aan onze medezondaren te vragen: wat dunkt u van deze tekst, wat dunkt u van het Evangelie, van de uitnodiging des Heeren? Och valt er toch mee op uw knieën voor de deur van genade voor eeuwig toe gaat. Denkt toch, de dwaze maagden kwamen te laat, de poort was gesloten, de tijd was voorbij, en er schoot niets anders over dan om een lange eeuwigheid te bejammeren, dat zij genodigd waren, maar de schone tijd der genade tot haar eigen nadeel hadden verwaarloosd. O! het is vreselijk voor een dicht gesloten poort te komen, een poort die weleer open stond, en waarin wij genodigd waren in te gaan, die nu op het nachtslot zit en nooit weer geopend worden zal.

Ten zesde. En gij, die uw redding dagelijks zoekt aan de troon der genade en toch klaagt, dat er geen licht, troost of redding komt, bedenkt, het zal ieder die op Jezus wacht geschonken worden op Gods tijd, op de bekwame tijd, al was het dan bij uw uitgang uit de wereld. Houdt aan, de Heere heeft gezegd: *zoekt en gij zult vinden*. Daar kunt gij vast rekening op maken.

En zijn er hier zielen, die zich gered en verlost bevinden? Gij zijt onbeschrijfelijk gelukkig. De Heere eert u, en gij zijt dierbaar in Zijn ogen. De Engelen legeren zich rondom u, en dienen u met hoogachting en liefde. Door de beginselen van het nieuwe leven, door Gods nabijheid aan uw hart, zijt gij menigmaal verheugd. Gij wordt almachtig bewaard, zodat gij nooit uit uw gelukkige staat weer kunt uitvallen. Gij wordt spoedig erfgenaam en inwoner in het beste vaderland. Ziedaar uw geluk. Evenwel zijt gij hier nog met andere mensen in rampen gewikkeld. Gij wordt ook wegens uw mistappen wel eens door de Heere gekastijd. Ook moet gij hier wel eens min of meer iets lijden juist omdat gij een bekeerd mens zijt. Maar hoe kort is uw leeftijd en hoe kort dus ook uw lijden; het ene vliegt met het andere voorbij en dan zijt gij eeuwig in de rust.

Blijft evenwel dagelijks met Paulus aanhouden aan deze troon. Gij zijt nog in de hemel niet, maar bevindt u nog op het slagveld, waar dagelijks gestreden en gebeden moet worden. Daarom, waakt

en bidt. Denkt altijd gering over uw eigen kracht en bekwaamheid. Draagt uw toestand dagelijks aan God op en vertrouwt Hem uw zaak geheel toe. Spoedig gaat gij de jordaan over naar het beloofde land.

TWAALFDE OEFENING

OVER GEN. 42:18b

Ik vrees God.

Dit zijn de woorden van Jozef. Jozef had zonder twijfel in het huis van zijn vrome vader een godvruchtige opvoeding genoten, maar hij was nu reeds jaren lang uit dat vrome vaderhuis verwijderd en woonde onder de afgodische Egyptenaren, en dus voor zijn geestelijk leven in een zeer schadelijke omgeving. Waar Jozef thans woonde waren geen mensen, ten minste zover ons bekend is, die God vreesden. En toch vreesde Jozef God. Midden onder de wereld, onder de bewandelaars van de brede weg, onder de dienaars der zonde vreesde en diende hij de Heere. Hier zien wij de kracht van de Goddelijke genade, die Jozef staande hield op zulk een gladde baan. Obadja woonde aan het keizerlijk hof van een vorst, die zich verkocht had om kwaad te doen tegen de Heere de God Israëls en toch staat er van hem: en Obadja was de Heere zeer vrezende, (1 Kon. 18:3). En aan het hof van de goddeloze keizer Nero waren mensen, die met Jozef en Obadja de Heere vreesden en van wie Paulus schreef aan de gemeente van Filippi: al de heiligen groeten u, maar meest die van het huis des keizers zijn, (Fil. 4:22). Heiligen in het huis van Nero, een vrome Obadja bij Achab, en een godvrezende Jozef in het heidense Egypte, dat leert ons hoe almachtig God Zijn volk bewaart in het midden van een boze wereld.

Jozef zegt dan: *ik vrees God*. Maar is het niet een beetje hoogmoedig, als een mens een goede getuigenis geeft van zijn eigen persoon? Is dat niet met zijn eigen vroomheid te koop gaan? Nee, zo hard zou ik niet graag van Jozef denken; ik geloof liever dat het was roem van vrije genade, lof spreken ter gedachtenis aan Gods heiligheid. Het is een dierbaar voorrecht als wij naar waarheid met Jozef kunnen zeggen: *ik vrees God*, en met Jozua: *ik en mijn huis, wij zullen de Heere dienen*. Of zoals Paulus zegt: *die God, wiens ik ben, dewelke ik ook dien*. Of zoals David zeide: *och Heere, zeker ik ben uw knecht, Gij hebt mijn banden los gemaakt*.

Maar kom, over dit getuigenis van Jozef in onze tekst hopen wij iets dieper na te denken, en meteen hopen wij een getrouw onderzoek te doen of wij ook met Jozef kunnen zeggen: *ik vrees God*.

- A. *Eerst* zullen wij dan naar aanleiding van onze tekst spreken over de natuurlijke vrees.
- B. *Ten tweede* over de vreze Gods, die onecht en niet zaligmakend is.
- C. *En ten derde* over de ware en rechte vreze Gods, waarmee men zalig wordt.

A. *Vooreerst* dan, natuurlijke vrees is iets dat ons en alle schepselen eigen is bij enig kwaad dat ons dreigt. Het schaap vreest voor de hond, de duif voor de roofvogel, de koeien en andere dieren vrezen voor het onweer, en alles wat leven heeft vreest voor de dood en ontvlucht die zo lang als het mogelijk is.

Sommige mensen zijn in de natuur heel vreesachtig van aard, zien altijd donker in de toekomst, vrezen bijna altijd, zijn doorgaans moedeloos, en vluchten eigenlijk waar geen vervolger is. Men kan ook ergens voor vrezen zonder dat men een oorzaak kan aanwijzen, waarom men vreest en ook zonder bepaald te kunnen zeggen, waarvoor men vreest. De ondervinding leert, dat dit wel eens gebeurt vóórdat wij een ongeluk krijgen, hetzij een sterfgeval of een andere ramp. Dit mag dan de een of ander wat dweepachtig toeschijnen, mij dunk het is toch niet geheel en al onbijbels; Job schijnt een zodanige vrees gehad te hebben voor dat hem al zijn droevige rampen overkwamen, daarom zeide hij later: *ik vreesde een vreze, en zij is mij aangekomen; en wat ik schroomde is mij overkomen*, (Job 3:25). Ook kan men voor een reeds dreigend gevaar vrezen, net als Jacob voor Ezaü, die daarom tegen de Heere zeide: *ruk mij toch uit mijns broeders hand, uit Ezaüs hand: want ik vrees hem*, (Gen. 32:11). Zo vreesden ook de schippers die Jona aan boord hadden, en zo vrezen ook nog de schippers en matrozen op zee als er een zware storm komt. Ik heb gelezen van een

zeematroos, Jochem Jansen, die in een zware storm zo vreesde voor de dood, dat hij van benauwdheid en zielsangst bloed begon te zweeten. Van zo'n natuurlijke vrees in onweer, of bij stormwind, of ander dreigend gevaar weten wij en alle mensen te spreken. Het is een ijdele grootspraak als men zegt dat Alexander de Grote en Karel de Twaalfde en meer anderen nooit in hun leven vrees gekend hebben; en indien dit al van iemand mocht waar zijn, zou hij daarom niet te beter wezen, maar het zou een teken zijn van een stout karakter en van een onbekeerd en zeer zorgeloos en verstokt hart. Deze natuurlijke vrees echter, of wij er veel of weinig van hebben, maakt ons niet beter of slechter en doet niets af of toe aan onze eeuwige zaligheid.

B. Nu spreken wij in de *tweede plaats* over de vreze Gods, die onecht en niet zaligmakend is, en die door onze godgeleerden doorgaans de slaafse vrees genoemd wordt, omdat men daardoor God vreest gelijk vroeger een slaaf zijn meester vreesde, zonder die echter enigszins lief te hebben. Wij vinden die slaafse vrees bij Kaïn, Saul, Achab, Judas en meer anderen, en zullen daar het volgende over opmerken:

Ten eerste. Bijna of geheel alle mensen, ook de meest zorgelozen, hebben daar toch bij tijden wat van. Al wordt de zondaar ons beschreven als een spotter, zoals hij menigmaal genoemd wordt in de Spreuken van Salomo, of als iemand die het voor spel acht om de schandelijkheid te bedrijven, of als een geruste te Sion, of als iemand die een verbond met de dood maakt, wordt evenwel toch eenmaal van dezulken het geweten wakker, zodat hij wel niet vreest voor het kwaad der zonde, maar toch wel voor het kwaad der straffen, en dat hij om die oorzaak voor een God vreest, die hij echter geenszins bemint en van wiens dienst hij afkerig is en blijft. Ziet dit in de zondaars te Sion, die bevende en verschrikt waren, en zelfs in de duivels, die geloven dat er een God is en voor Hem sidderen, zoals de Apostel Jakobus ons leert.

Ten tweede. Die vrees is onecht en niet zaligmakend, omdat zij wel vreest voor God, maar Hem niet liefheeft en steeds de zondaar afkerig doet blijven van de dienst van de Heere. Men vreest alleen de straf en niet de zonde en boosheid, die de straf verdient. Saul was door de slaafse vrees onrustig en gejaagd, en bad tot God om verlossing; maar God weigerde hem antwoord en toen ging hij met zijn onrust en gejaagdheid de toevlucht nemen tot de rampzalige tovergeest van Endor, en eindelijk zegt ons de Schrift: hij stierf in zijn overtredingen, (1 Kron. 10:13). Achab was zo vol slaafse vrees, dat hij zich voor een tijd voor God vernederde, maar ook spoedig zijn vorige zondige loop weer hervatte en met Saul in zijn overtredingen omkwam. De arme Judas werd door die slaafse vrees naar de strop gedreven en sloeg moorddadige handen aan zijn eigen leven. O! die slaafse vrees zal eenmaal bij de wereldling zijn hoogste toppunt bereiken, mogelijk al op het doodsbed, of anders in de jongste dag, als alle geslachten der aarde rouw zullen bedrijven en zó vol angst en schrik zullen zijn, dat ze zullen wensen onder de bergen en heuvelen verpletterd te mogen worden. Dat is die ontzettende vrees, waar een rechtvaardig en wraakoefenend God van zegt: *Ik zal lachen in uw verderf, en spotten als uw vrees komt.* Dat is een toestand waar wij niet zonder ontzetting over denken kunnen. Beter nooit geboren, dan zulk een ijselijke toestand in de dag der dagen te moeten ondervinden.

Ten derde. Nochtans kan die slaafse vrees, als zij hier komt binnen de palen van de genadetijd, ook nog haar nut hebben. Die slaafse vrees kan de mens nog van vele zonden en zondige gezelschappen terughouden. Ik heb vele jaren geleden een man gekend, die met enige van zijn burens de afspraak gemaakt had om op een Zondag na de middag paarden te gaan kopen. Eerst ging hij 's morgens nog bij een godvruchtig predikant in de voormiddag godsdienstoefening. In die tijd hadden wij bij de kerken nog knekelhuizen, waar de dorre beenderen dergenen, die reeds lang geleden gestorven waren, op een hoop geworpen lagen. Eer de man de kerkdeur inging, raakte hij aan het staren in een beenderhuisje en zag daar de akelige doodshoofden en droge geraamten van de doden liggen, en dit treurige gezicht had zoveel invloed op hem, dat hij bang werd voor de dood en zichzelf begon af te vragen; „waar zal mijn arme ziel zijn, als mijn droog gebeente in het graf ligt, of mogelijk ook in dit beenderhuis?" Hij keerde daarop vol schrik naar zijn woning terug en maakte zijn burens bekend dat hij onmogelijk mee kon gaan om koophandel te drijven en Gods dag te ontheiligen. Ziedaar het nut van de slaafse vrees. Ook kan de slaafse vrees de mens nuttig zijn, als ze hem meer gebruik doet

maken van de genademiddelen, en vooral als ze door de Heere geheiligd wordt en een middel wordt tot waarachtige bekering, zoals dat bij vele vromen het geval geweest is in hun allereerste werkzaamheden.

C. Nu eindelijk nog iets van de ware vreze Gods, die Jozef bezat en die met recht de kinderlijke vreze genoemd wordt. Die vreze Gods gaat gepaard met een diepe indruk van onze eigen nietigheid en onwaardigheid. De godvrezende Paulus was in zijn eigen schatting de grootste der zondaren, de minste van al de heiligen en de geringste der apostelen. Abraham die een bijzonder godvrezend man was, noemt zich maar stof en as. Job een man oprecht en vroom, godvrezend en wijkende van het kwade, spreekt over zijn geringheid en verfoeide zichzelf voor de Heere. En ook zonder twijfel allen, die de Heere vrezen, hebben daar een heldere overtuiging van dat zij ellendig en onwaardig voor God zijn, en dus alleen door de dierbare gerechtigheid van Christus kunnen behouden worden. Verder, die met Jozef God vreest, die heeft Hem ook lief. Hij heeft ontzag voor Gods alwetendheid, eerbied voor Zijn hoogheid, blijdschap over Zijn goedheid, verwondering over Gods wijsheid en onderwerping aan Zijn heilige wil en welbehagen. Hij haat hetgeen de Heere haat namelijk de zonde, en ook de inwendige gebreken van zijn eigen hart. Daarom zegt de wijze man: de vreze des Heeren, is te haten het kwade, (Spreuk. 8:13). Hij vermijdt daarom ook zoveel hem mogelijk is alle zondig en kwaad gezelschap, want de vreze des Heeren is een springader des levens, om af te wijken van de strikken des doods, (Spreuk. 14:27). En hij heeft al Gods bevelen lief en een vermaak in de wet Gods, naar de inwendige mens. De Heere te vrezen en groten lust in Zijn geboden te hebben, wordt daarom door de heilige Dichter bij elkaar gevoegd, als dingen die altijd hand aan hand gaan, (Psalm. 112:1).

Die met Jozef God vreest houdt in zijn hart veel van de vrome mensen. Er staat van Obadja: *hij was de Heere zeer vrezende*, en dat was hij reeds geweest van zijn jeugd af. Maar had die godvrezende man nu ook veel op met het volk van God? Zeker, die mensen werden in die dagen vervolgd en zo mogelijk ter dood gebracht, en nu had Obadja honderd vrome zielen verborgen en onderhield ze in die dagen van gevaar met spijs en drank, (1 Kon. 18:3,4). Dat was liefde, niet met de woorden en de tong, maar met de daad en in de waarheid. En als gij nu zegt, dat gij met Jozef ook God vreest, dan moet gij dit met Obadja ook tonen, door al des Heeren volk hartelijk lief te hebben en dat ook met daden openbaar te maken.

Eindelijk, iemand die God vreest, voelt dan ook wel dat hij zich voor de zonde wacht en dat hij het goede zoekt, niet uit gewoonte en nog minder uit geveinsdheid, maar omdat de indruk van Gods hoogheid op zijn hart ligt, en omdat hij voelt dat God het om al Zijn deugden zo waard is om gediend en gevreesd te worden. Hij leeft maar niet zo koud heen, maar hij voelt de vreze Gods in zijn hart. Maar nu kan het toch wel eens zijn, dat hij uit oorzaak van zijn menigvuldig gebrek niet zo ronduit en vrijmoedig met Jozef durft zeggen: ik vrees God! maar dan zegt hij toch met David: Heere, ik ben uw vreze toegedaan, (Psalm 119:38). Of hij zegt met Nehemia: ik heb lust om uw naam te vrezen, (Neh. 1:11). En hij bidt: verenig mijn hart tot de vreze van uw naam, (Psalm 86:11) en geef mij die Geest der vreze des Heeren, die mij alleen toerusten en aangorden kan.

TOEPASSING

Dient gij de wereld en schept gij vermaak in de zonde en sterft gij zo, dan zijt gij hier en eeuwig ongelukkig. Maar vreest gij waarlijk God, al is het dan dat gij nog geen volkomen geloof hebt en ook nog steeds te strijden hebt met uw gebrek, dan zijt gij nochtans boven mate gelukkig, zowel hier in de tijd als na dit leven. De Heere belooft u dan dat Hij voor u zorgen zal hier in de tijd: het oog des Heeren is over die Hem vrezen, om hun zielen in het leven te houden in de honger, (Psalm 33:18,19). Hij zal zegenen die de Heere vrezen, de kleinen met de groten, (Psalm 115:13). Inwendig zal Hij uw ziel troosten met Zijn zalige nabijheid, want de verborgenheden des Heeren zijn voor degenen die Hem vrezen, (Psalm 25:14). Struikelt gij tot uw smart, en leeft gij in alles en ten alle tijde nog zo voorbeeldig niet als gij zoudt wensen, Hij zal in liefde en lankmoedigheid uw gebrek door de vingers zien, want Hij ontfermt zich over degenen die Hem vrezen, (Psalm 103:13.) Doet

hierbij, de Heere zal aandachtig naar uw gebed luisteren, Hij zal uw geroep horen en u verlossen, (Psalm 145:19). Hij zal u genadig bewaren en u eenmaal volkomen zalig maken, want *o hoe groot is Zijn goed, dat Hij weggelegd heeft voor die Hem vrezen!* Ziedaar, dat is nog al wat op de weg, de hele weg over, en aan het einde van de weg in de zalige eeuwigheid.

Maar nu moet gij voorzichtig zijn; gij moet goed onderzoeken of gij waarlijk met Jozef zeggen kunt: *Ik vrees God!* Gij moet bedenken, dat om waarlijk God te vrezen, meer nodig is dan om in alles de denkbeelden van *Calvijn* door en door aan te kleven. Dat God te vrezen ook wat anders moet zijn dan om Zondags de winkel te sluiten, geen goed te verkopen, geen werk te doen, geen sterke drank te gebruiken, u voor misstappen te wachten, te lezen, te zingen, te bidden en andere plichten te betrachten, die in de vorm goed zijn, maar die de schijnchristen toch ook kan navolgen, zonder ooit aan God verbonden geweest te zijn.

De vreze Gods moet gelijk alle andere vruchten van de Geest haar zitplaats in onze hart hebben, en dan moeten de bovengenoemde dingen, als goede vruchten, daaruit naar buiten openbaar worden. Doet daarom een biddend onderzoek naar uw hart en leven. Niet alleen naar uw leven, want de plichten zouden uit gewoonte, of uit werkheiligheid kunnen voortvloeien. Maar ook niet alleen naar uw hart, want velen zeggen dat zij in hun hart God vrezen, waar zij evenwel de vruchten missen; en uit de goedheid van de vrucht moet de boom beoordeeld worden, naar het woord des Heeren.

Indien gij echter uw geringheid en onwaardigheid kent, tot Jezus vlucht om verzoening, alle zonde haat, alle gerechtigheid en Gods gehele wet liefhebt, en al het godvrezende volk van harte bemint, wees dan ook niet mistroostig, en wil niet vertwijfelen, al ontdekt gij in u nog dagelijks gebrek. Eenmaal zult gij dan met al het godvrezende volk in de hemel zijn in eeuwige blijdschap en volmaaktheid.

DE RTIENDE OEFENING

OVER 1 JOH. 5:3b

En zijn geboden zijn niet zwaar

Des Heeren geboden zijn begrepen in de tien geboden der zedelijke wet en eisen liefde tot God en de naasten. Ook wordt het geloof ons als een gebod voorgesteld, (1 Joh. 3:23). Het ganse leven op de weg der gerechtigheid noemt de Apostel Petrus een heilig gebod, (2 Petr. 2:21). En van die geboden zegt onze tekst, dat die niet zwaar zijn.

A. *Eerst* zullen wij hier zien in welk opzicht die geboden wel zwaar kunnen genoemd worden.

B. *En dan*, hoe Johannes wil verstaan zijn, als hij zegt, dat die geboden niet zwaar zijn.

A. Zwaar zijn Gods geboden voor alle afkerige wereldlingen. De onderdanen van de jonge koning Rehabeam zeiden tot hun vorst: uw vader heeft ons juk hard gemaakt; nu dan, maak gij uws vaders harde dienst en zijn zwaar juk, dat hij ons opgelegd heeft, lichter, en wij zullen u dienen, (2 Kron. 10:4). Evenzo klaagt de afkerige wereldling over de dienst des Heeren, als over een zwaar juk en een harde dienst, waarin zij geen behagen scheppen; zij roepen van de ganse godsdienst met de tijdgenoten van de profeet Maleachi: *wat een vermoeidheid!* Al is hun godsdienst zo harteloos en ten halve, dat men die zou kunnen wegblazen, evenwel vindt het afkerig hart er grote moeilijkheid in en wil liever zich zo ruim mogelijk in de genietingen der zonde vermaken.

Zwaar zijn Gods geboden voor de luiaard, die zijn gemak zoekt en graag lekker eet en lang slaapt. Hij moet naar de kerk; maar het is veel te heet en de zon steekt hem te veel op zijn hoofd; wie zou dat kunnen verduren en dat op zulk een vlakke kerkweg van bijna een half uur lang. Dus hij houdt wel ontzettend veel van de godsdienst, maar wil toch wachten op een koele dag, want het is hem nu toch te dompig in de kerk ook, en hij is niet al te sterk van borst ook, dus zijn kerkgaan zou hem nog wel schadelijk kunnen zijn voor zijn gezondheid. Een volgende Zondag is het koel genoeg, maar de lucht ziet nog al wat regenachtig en de luiaard mag heel niet nat worden, en daarbij is de weg ook veel te vuil voor een fatsoenlijk gekleed mens. Nu, dan maar weer thuis gebleven. En over acht dagen dan waait het weer zó hard, dat het bijna stormt, of het is al vrij koud en de luiaard moet zijn voeten goed warm houden en ook zijn ganse lichaam, anders zou hij kou vatten en mogelijk de koorts krijgen. Nee, de gehele godsdienst is de luiaard een vermoeidheid, hetzij lezen, bidden, naar de genademiddelen luisteren, al Gods geboden zijn hem zwaar; en wat zou er toch licht zijn voor een lui mens?

Zwaar zijn Gods geboden ook voor een werkheilig mens, voor zulken die in plichten der wet hun leven zoeken; die de wet niet lief hebben, maar veeleer de dienst van God als een slavernij achten en toch zich die slavernij getroosten omdat zij anders hel en verderf vrezen.

Zwaar zijn Gods geboden ook voor het onwedergeboren deel der ware vromen. De geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak. Het vlees begeert tegen de geest en dit maakt een zeer moeilijke tweestrijd in de mens, die waarlijk tot God bekeerd is, zodat hij wel een vermaak heeft in Gods wet, maar toch ook met zijn aangeboren traagheid en tegenzin te worstelen heeft.

Zwaar zouden ook Gods geboden zijn, indien wij er de hemel mee moesten verdienen en die geboden zonder enig menselijk gebrek moesten betrachten, in een volmaaktheid, die ons en alle mensen onmogelijk is en blijft, want voorwaar daar is geen mens die goed doet en niet zondigt, (Pred. 7:20).

B. Maar in de volgende opzichten kunnen wij zeggen dat Gods geboden niet zwaar zijn:

Een wedergeborene heeft er lust in, heeft een vermaak in de wet Gods en zegt met David: ik heb mijn wegen bedacht, en mijn voeten gekeerd tot uw getuigenissen. Ik heb gehaast en niet vertraagd om het pad van Uw geboden te lopen, (Psalm 119:59,60). En al wat men met lust doet valt niet zwaar. Het is de rechtvaardige een blijdschap recht te doen, (Spreuk. 21:15).

Gods geboden zijn niet zwaar, omdat God zelf er kracht voor schenkt aan Zijn volk; daarom zei Paulus: ik vermag alle dingen door Christus, die mij krachten geeft, (Fil. 4:13). Daarom staat er ook: Ik nochtans leerde Ephraïm gaan, (Hos. 11:3). En elders: *die de Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen; zij zullen lopen en niet moede worden; zij zullen wandelen en niet mat worden.*

Gods geboden zijn niet zwaar, omdat alle ware godvruchtigen de Heere liefhebben en uit liefde tot Hem Zijn geboden betrachten. Liefde weet van geen zwarigheid; ziet dit in Jakob, die, om Rachel, tweemaal zeven jaren dient, terwijl hem bij nacht de vorst verteerde, en bij dag de hitte van de zon; evenwel waren die veertien jaren in Jakobs ogen als enige dagen, omdat hij Rachel lief had, (Gen. 29:20, vergeleken met Cap. 31:40). Gods volk voelt dat de Heere het waard is om gediend en gevreesd te worden, en daarom achten zij het een blijdschap om recht te doen en naar de regel van Gods woord en wet te wandelen.

Eindelijk, Gods geboden zijn niet zwaar, omdat de Heere er in tijd en eeuwigheid een genadeloon op belooft. God geeft ons loon als wij dat niet eisen, maar integendeel de dood onder onze plichten zetten; maar als wij met het werkeilig Israël streng onze arbeid eisen, dan zullen wij geen loon ontvangen, want het loon is een genadeloon. Vrezen en dienen wij God oprecht, dan staat er tot onze troost: God is een beloner van die Hem zoeken; (Hebr. 11:6) en in het houden van Zijn geboden is groot loon, (Psalm 19:12). En hoewel wij nu geen werkeilige loondienaren mogen zijn, zo mogen wij evenwel met Mozes gelovig en blijmoedig zien op de vergelding des loons, (Hebr. 11:26).

TOEPASSING

Gods geboden zijn niet zwaar, in vergelijking van dat lopen, draven en nachtbraken, dat het vermaak der zonde en het belang der wereld eisen van haar dienaren. Zeker, de dienst der zonde en wereld is een harde en zware dienst. Men gaat naar de kermis of naar de komedie, naar een plaats, waar niet één fatsoenlijk en nog veel minder één bekeerd mens komt; men blijft er tot laat in de nacht, als andere mensen gerust op hun bed liggen; men woelt en draaft en zweet en mat zich af naar het lichaam en men keert eindelijk onvoldaan naar zijn woning terug, met een lege beurs, met een vermoeid lichaam, met slaperige ogen en met een ongerust geweten, met berouw omdat men dat kostbare geld verkwist heeft, dat men eerst met zure arbeid had verdiend en dat men veel nuttiger had kunnen besteden. En tevens moet men denken: Ach! de kermis is toch geen plaats waar ik graag sterven zou. Is dan de dienst der wereld niet zwaar? En welke naweeën zullen er dan nog volgen in de eeuwigheid! Maar mogelijk zijn de geboden des Heeren ook zwaar. Mogelijk komt gij zelden in de godsdienstoefening, en als gij er al eens komt, dan zijt gij al bang dat het te lang duren zal. Mogelijk leest gij dagelijks in de krant en zelden in de Bijbel. Mogelijk verkeert gij met tegenzin onder de vromen. Het komt niet omdat Gods geboden zwaar zijn, maar omdat uw hart niet deugt. Och, mocht gij dat ondeugende hart leren kennen en er zorg over krijgen, en met David leren bidden: *schep in mij een rein hart, en vernieuw in mij een vaste geest.* Anders, gij die het onder de vromen niet kunt houden, wat zoudt gij in de hemel doen? Gij zoudt het daar ook niet houden kunnen, de hemel zou u een hel zijn. Maar gij zult er ook niet komen, maar wel in het eeuwig verderf.

En gij werkeiligen! Gods geboden zijn u zwaar, omdat gij er uw leven in zoekt, uw gerechtigheid voor God, en omdat gij niet eerst en bovenal met Christus begonnen zijt. Mocht gij leren smeken om ontdekking! Mocht al uw gewin u schade en drek worden om de uitnemendheid die in Christus Jezus is! Bidt God om licht en om rechte kennis van de weg der zaligheid als een weg van vrije genade in het dierbare bloed van Jezus.

Vroom volk! Treurt vrij omdat gij die dierbare geboden zo dikwijls overtreedt en zo lauw en harteloos betracht. Is dit uw weldadigheid aan uw vriend?! Geeft evenwel geen moed op en

verdenkt uw genadestaat om uw gebrek niet. De geboden zijn wel niet zwaar, maar Paulus, David, Daniël, Jakobus, Jesaja en al de heiligen hebben toch immer geklaagd, dat zij die niet naar wens betrachten konden. En elke vrome moet nog dagelijks zeggen:

Och of wij uw geboon betrachtten, —
Gena o hoogste Majesteit,
Gun door 't geloof in Christus krachten, —
Om die te doen uit dankbaarheid.

Wacht u voor die antinomiaanse stelling, dat gij de geboden niet zoudt nodig hebben; maar weest toch ook blij dat uw grond van zaligheid in de wet niet ligt, maar in het betaalde zoenoffer van het geslachte Lam Gods, dat aan het kruis uitriep: „het is volbracht." En die voor al Zijn volk, die Hem met gebrek dienen, een oorzaak van zaligheid geworden is. En juist om dat zoenoffer wordt gij in genade aangezien, al draagt gij geen honderd, maar slechts dertigvoudige vrucht. In de hemel kunt gij alles volmaakt doen.

VEERTIENDE OEFENING

OVER ROM. 8:26a

En desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp.

Wij vinden hier twee dingen:

- A. *Eerst onze zwakheden.*
- B. *En dan ons groot voorrecht, omdat Gods Geest ons in die zwakheden te hulp komt.*

A. Het eerste waarover wij dus moeten spreken zijn onze zwakheden. Het is hier niet onze landerijen, of ons goud en zilver, of onze veestapel, onze rijkdommen en schatten; of onze wijsheid, ons schoon talent, onze heldere stem; of ons zachtmoedig en edel karakter; en ook niet ons onderling geloof, onze vaste verzekering, of onze hoop op de eeuwige zaligheid; maar hier is het: *onze zwakheden*. Paulus was een heilige Apostel en de Romeinen waren geliefden Gods en geroepen heiligen, ja een gemeente waar Paulus roemende van zei, dat zij waren vol van goedheid, vervuld met alle kennis, en machtig om elkaar te vermanen, (Rom. 15:14). En toch, èn Paulus èn de godvruchtige Romeinen, zij hadden hun zwakheden.

De hier bedoelde zwakheden schuilden niet in het lichaam; het was geen zwakke maag of een ziekelijk hoofd dat hier door Paulus bedoeld wordt, maar zwakheid of liever in een meervoudig getal zwakheden in de geest, zwakheden in het geestelijke leven, zwakheden in het geloof, zwakheden in de hoop, zwakheden in het gebed, zwakheden in het verstand, zwakheden met één woord in hart en wandel, die des Heeren volk aankleven tot hun doodsbed toe. En had Paulus nog zijn zwakheden, dan zou het voor ons een gevaarlijke dwaling zijn, indien wij meenden reeds van al onze zwakheden verlost te zijn. Toch ook zijn zwakheden weer geheel iets anders dan moedwillige zonden; hij die daarin leeft, en daar nog rust en vrede mee heeft, is tot nog toe onbekeerd en behoort tot het groot getal der ongelukkige vijanden van de Heere. Maar nu dan, welke zwakheden kunnen wij nog optellen in het gelukkige volk van de Heere?

Ten eerste. Dat volk heeft nog hun zwakheden in hun geestelijk leven. Dat leven is een genadig geschenk van de Heere dat eeuwig blijft in elk aan wie het gegeven wordt. Daarom zei Jezus: Ik leef en gij zult leven, (Joh. 14:19). Het natuurlijk leven verdwijnt bij de dood, maar dit leven blijft eeuwig. Dit is het dierbaar voorrecht van Gods arme volk, zelfs boven Adam in de staat der rechtheid, die door de val zijn leven ongelukkig verloor, maar in het volk des Heeren wordt dat leven almachtig bewaard. Nooit wordt dat kleine lampje, dat vaak nauwelijks licht geeft, door de wind van hel of wereld uitgeblazen. Maar toch, aan hoeveel wisselingen en zwakheden is dit leven onderworpen. Ik heb vrome mensen gekend, die voor een tijd zo vol leven waren, dat ze bijna altijd in de zalige gemeenschap met hun volzalige verbondsGod verkeerden; zij gunden zich nauwelijks tijd om te slapen en waren bijna voortdurend bezig met de dingen die boven zijn, en konden met de profeet zeggen: ik heb zeer geijverd voor de naam des Heeren der heirscharen, (1 Kon. 19:10). En later begonnen zij te klagen dat er nauwelijks een vonk van die grote vlam was overgebleven en dat dorheid en dodigheid het gemoed had ingenomen, zodat zij met David moesten klagen: ik ben als een leren zak in de rook, (Psalm 119:83). En over deze zwakheden heeft elk waar christen telkens te klagen. De godvruchtige Apostelen sliepen in de hof, toen hun grote Meester bad en zoveel leed dat Zijn zweet als grote druppels bloed op de aarde liep. En op een andere plaats lezen wij van hen: zij hadden niet gelet op het wonder der broden, want hun harten waren verhard, (Mark. 6:52).

En kort daarna vraagt Jezus hun: hebt gij nog uw verharde harten? Ogen hebbende, ziet gij niet? en oren hebbende, hoort gij niet? (Mark. 8:17,18). Ziet hier eens welke zwakheden in de vrome

apostelen, en zouden wij dan niet moeten zeggen, dat is zo het beeld van een ieder begenadigd mens, bij afwisseling zijn gehele leven door?

Ten tweede. Een vroom mens heeft nog zijn zwakheden in zijn gedrag en wandel. Paulus was zulk een teer godzalig man, dat er wellicht weinigen in de oude en nieuwe tijd zo geweest zijn, en toch openbaarde zich zijn zwakheid in de twist en verbittering tussen hem en de goede Barnabas, die evenals Paulus een man was vol van de Heilige Geest. Net zulke zwakheden vinden wij in Noach, Abraham, Job, David, Petrus, Johannes en al de heiligen.

Dan zijn er verder zwakheden in Gods volk waar de wereld altijd zo niet achter komt; bijvoorbeeld zwakheden in het huiselijk leven, een beetje te streng over kinderen en dienstboden, of omgekeerd met Eli weer te slap in het bestraffen en vermanen van de kinderen, of wat te veel verkleefd aan de dingen dezer wereld, of te veel genegen om altijd stil te zwijgen, of weer al te druk en te praatzuchtig. Nog meer, wij hebben zwakheden in onze godsdienstoefeningen, zwakheden die ons aankleven als wij in de kerk zitten om Gods woord te horen. Een dominee vroeg eens aan een kapper, of hij nooit zat te scheren in de kerk? Nee, nooit, antwoordde de barbier. Of nu die goede man de vraag van de predikant niet goed begreep, of dat hij aan zulke zondige afzwervende gedachten geen kennis had, weten wij niet, maar dit weten wij wel, dat wij ongelukkig genoeg soms onze winkel mee naar de kerk nemen, of ambacht of koophandel, zodat onze gedachten van het dierbare Woord worden afgetrokken en zwermen bij de nietige dingen dezer wereld. En zo hebben wij zwakheden die ons altijd en overal aankleven, zelfs in Gods heiligdom.

Ten derde. Gods kinderen hebben zwakheden in hun geloof; zij durven hun weg, zij durven lijf en ziel menigmaal niet gerust en zonder schroom aan de Heere toe te vertrouwen. Zij willen wel op het Lam Gods zien, maar kunnen Hem soms niet onder het geloofsoog krijgen, en moeten dan klagen als de vader van het maanzieke kind; *ik geloof Heere, maar kom mijn ongelovigheid te hulp!*

Zij hebben zwakheden in de hoop, zodat zij wel eens vrezen dat zij niet gezakt en gezonken zijn op het ware fundament en met Heman moeten klagen over twijfelmoedigheid.

Zij hebben zwakheden in de strijd tegen de vijanden, zodat zij niet vrijmoedig voor de naam en zaak des Heeren durven uit te komen. Ach hoe menigmaal komen zij in Kajafas' zalen en gedragen zich dan ook niet beter dan Petrus, of zijn als David toen hij de muren bekrabbelde en zijn zever in zijn baard liet aflopen onder de Filistijnen aan het hof van Achis.

Nog eens: Gods volk heeft zwakheden in het gebed. Niet alleen dat zij menigmaal niet weten wat zij bidden zullen gelijk het behoort, maar ach, wat al oneerbiedigheid en verstrooiing der gedachten kleeft hen niet zelden aan als zij tot God naderen. Hier strijden zij wel tegen en zouden graag alle oneerbiedige gedachten voor altijd uit hun hart verbannen, maar zo ergens, dan voelen zij ook hier hun zwakheid en onvermogen als zij niet door den Geest ondersteund worden. Eindelijk, want wij kunnen alles niet optellen, hun zwakheden hebben zij onder de verzoeken des duivels; hij porde David aan om het volk te tellen en David had geen kracht om een dam tegen deze stroom te leggen, maar gaf gehoor, hoe duur hem dit later ook kwam te staan. En hoe menigmaal is ook Gods volk vervoerd door de verzoeken voor zij het zelf weten, en waar zou het in dezen met hen aankomen, zo God niet getrouw bleef en met de verzoeking ook weer de uitkomst gaf.

Dit alles overdenkende, zeggen wij met een zeker godvruchtig schrijver: „wanneer men de gevaarvolle reis overziet, die de gelovigen naar de hemel voert, schijnt het een wonder dat er ooit iemand eindelijk aankomt. Herinneren wij ons dat ieder in zijn boezem de stoffen omdraagt voor zijn eigen vernieling"; een magazijn van zonde waarop slechts een enkele vonk, die niet onmiddellijk door Christus' macht wordt uitgeblust, hoeft te vallen, of iedere schemering van hoop wordt vernietigd, herinneren wij ons tevens, dat de woestijn, die hij doortrekt, met roofgedierte is gevuld, welks aanvoerder, zelfs bij de laatste snik, de bevende ziel, zo 't mogelijk was, uit Jezus' hand zou rukken, voegen wij hierbij de aanlokselen der wereld, de strikken van iemands dagelijkse roeping, de ergernis van het kruis, de verleidingen van valse leerstellingen, de bedekselen der dwaling, dan wordt het wezenlijk een wonder, dat de zondaar, de arme zwakke zondaar met al zijn zwakheden zich ooit in de heerlijkheid zal terug vinden."

B. Maar nu, daar zorgt God voor, dit zullen wij in ons tweede stuk zien als wij letten op ons grote voorrecht, omdat Gods Geest ons in al die zwakheden te hulp komt.

De Apostel had in de vorige verzen gesproken van de zalige voorrechten van Gods volk in de eeuwigheid en dat zij nu reeds in hope zalig zijn en hun toekomstige goederen met lijdzzaamheid tegemoet zien. En nu voegt hij er in onze tekst bij: *en desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp*. Iemand mocht denken: ja, in de eeuwigheid, dan is de heerlijkheid wel groot, maar hoe kom ik daar nog toe? Ik moet nu nog een moeilijke woestijn doorwandelen, vele verzoeken ondergaan en daarbij heb ik nog ontelbare zonden en zwakheden; ach, hoe kom ik de strijd nog door? Ik zal nog eenmaal onder de voet van mijn vijanden raken! Nee, zegt Paulus, het zal beter gaan dan gij denkt; gij hebt niet te vrezen, gij hebt een almachtige helper, de Geest komt onze zwakheden mede te hulp. Dit is uw zalig voorrecht in de strijd. Nu dan, hoe komt de Geest ons in onze zwakheden te hulp? Denk hier maar om de volgende dingen.

De Geest komt onze zwakheden te hulp in het gebed. Dit is de naaste zin en mening van onze tekstwoorden. Net zoals een schoolmeester de hand van het kind vasthoudt om in het schrijven de pen te besturen, zo leert de Geest ons om onze smeekschriften op te stellen, die wij naar het hof des hemels moeten opzenden. Wij weten niet wat wij bidden zullen gelijk het behoort; ons gebed is doorgaans zeer armoedig, maar de Geest helpt ons, Hij geeft ons indrukken van Gods hoogheid, maar tegelijk ook van Gods macht en goedheid, als een gebed verhorend God, bij wie wij niet tevergeefs zullen aankloppen. De Geest leert ons al biddende pleiten op de zoenverdiensten van Christus, om wiens wil wij alleen verhoring en vervulling van onze behoeften kunnen deelachtig worden. De Geest leert ons met God worstelen en bij Hem aanhouden gelijk een bedelaar die hongerig is en de nood van het ogenblik gevoelt, en wordt daarom door de profeet genoemd *de Geest der genade en der gebeden*. Vandaar nu het onderscheid tussen bidden en bidden in dezelfde vrome mensen, de ene tijd of de andere. Indien ze bij hun gebed de invloed des Geestes missen, dan moeten zij het maar uit het verstand opzeggen, en dan is hun gebed schraal, kort, moeilijk en oneerbiedig. Maar indien de Geest in het gebed hun zwakheid te hulp komt, dan is het gebed bij hen de ademtucht van het geestelijke leven, een zalige gemeenschap met God; dan kunnen zij pleiten, aanhouden, eerbiedig zijn, met Abraham blijven staan voor het aangezicht des Heeren, en met Jakob zeggen: *Heere, ik laat U niet los, tenzij Gij mij eerst zult gezegend hebben*.

Verder, de Geest komt onze zwakheid te hulp, als Hij op den duur ons verstand meer verlicht en ons meer bekend maakt met de grote Borg en Middelaar Jezus Christus. Hij heeft ons bij de aanvang ontdekt en van zonde en afval overtuigd, misschien voor tien of twintig jaren; maar hoe genegen waren wij in onze eerste tijd om nog ten dele door onze werken zalig te worden; hoe weinig kennis hadden wij van de vrije genade. Ach, wij hebben nu in warmte wel wat verloren, maar toch op de duur in licht gewonnen. Wij kennen toch nu Jezus beter als het grote middelpunt van onze zaligheid, als de wegwijzer maar ook tevens de weg zelf, als de deurwaarder, maar ook tevens de deur waardoor wij moeten binnen gaan. Jezus en Zijn verzoenend lijden is nu meer dan vroeger de enige pleitgrond van onze schuldige zielen, en op Hem alleen leggen wij het ganse gewicht van onze eeuwige behoudenis en zeggen dan met zekere dichter:

U kan ik niet missen, mijn Jezus en Heer!
'k Mis alles, wanneer ik Uw leiding ontbeer,
Bij licht en bij duister, in blijdschap en vreugd,
In rijkdom en armoe, in grijsheid en jeugd.
Geen naam, die als de Uwe mij vreugde bereidt;
Geen hand, die als de Uwe zoo zachtkens mij leidt;
Geen stem, die als de Uwe mijn oor zo bekoort;
Geen hart, dat als 't Uwe mijn zuchtingen hoort.
U kan ik niet missen, mijn Jezus en Heer!
'k Mis alles wanneer ik Uw leiding ontbeer,
U kan ik niet missen als 't sterfuur genaakt,
'k Vertrouw, dat Gij dan aan mijn doodbedde waakt;

Verdrijf dan mijn twijfel, mijn vrees en mijn klacht,
En voer mij naar 't licht door die duistere nacht,
En ben ik, de dood en de duivel ten schand,
Eenmaal in 't huis van mijn Vader geland,
Dan grijp ik de harp, en 'k zing U het lied:
U kan ik niet missen, in eeuwigheid niet,
U kan ik niet missen mijn Heiland en Heer,
'k Ben hier door Uw trouw, en ik zing tot Uw eer.

Nog eens, de Geest komt onze zwakheden te hulp in de uitvoering van onze plichten. Nee, wij hoeven de last niet alleen te dragen. Indien wij ergens toe geroepen worden, en wij bekennen maar dat in ons geen kracht noch wijsheid is, en wij toch een ernstige begeerte hebben dat wij tot Gods eer en tot nut van onze naasten mochten werkzaam zijn, dan komt de Geest onze zwakheden te hulp. Zalig die zijn eigen kracht en bekwaamheid maar mag wantrouwen en zich als een arme op de Heere alleen verlaat! Maar als wij voorbarig in eigen kracht aan het werk vliegen en teveel van onze krachteloze eigenkracht verwachten, dan gaat het ons wel eens als Petrus in de zaal van de Hogepriester. Hoe kon Abraham zijn zoon geofferd hebben, en de gelovige Hebreëen de roving van hun goederen met blijdschap aangenomen hebben, en kunnen anderen gewandeld hebben in schapenvellen en geitenvellen, verlaten, verdrukt en kwalijk gehandeld zijnde, indien de Geest hun zwakheden niet was te hulp gekomen? Dus in al zulke omstandigheden moeten wij zeggen, er is in ons geen kracht, maar onze ogen die zijn op U o Heere, en dan kunnen wij ook op de hulp des Heeren gerust staat maken.

Ook komt de Geest onze zwakheden te hulp in de volharding. Menige vrome heeft reeds duizendmaal gesproken over opgeven en heeft het toch nog nooit metterdaad gedaan. Als wij naar de hemel willen, dan moeten wij midden door een leger vijanden heendringen, moeilijke bergen en dalen, stromen en moerassen moeten wij passeren; duizenden opofferingen en ontberingen moeten wij ons getroosten, ogen uittrekken, leden doden die op aarde zijn, het vlees kruisigen met zijn bewegingen en begeerlijkheden. Daar is immers in eigen kracht geen doen aan? Maar de Geest komt onze zwakheden te hulp, en als wij struikelen of vallen, richt Hij ons genadig weer op:

Gods rechterhand is hoog verheven,
Des Heeren sterke rechterhand
Doet door haar daan de wereld beven,
Houdt door haar kracht Gods volk in stand.

Eindelijk, de Geest komt onze zwakheden te hulp door telkens het koude hart brandende te maken en de moedeloze ziel te verkwikken, het geloof te sterken en de hoop te verlevendigen. En komt de arme zwakke Christen eenmaal op het sterfbed, ook dan zal de Geest niet nalaten zijn zwakheden te hulp te komen, zal hem in de ure des doods ondersteunen en hem overbrengen in het Land der heerlijkheid.

TOEPASSING

Volk van God! Leert hier drie dingen:

Ten eerste. Zoekt meer en meer uw zondige zwakheden te leren kennen en betreuren. Wij moeten, zoals de Catechismus zegt, onze zonden en zondige aard hoe langer hoe meer leren kennen. Toenemende ontdekking, aanwassende zelfkennis, is zo nodig voor elk van ons en dat wel om de volgende redenen: Om Jezus en de verzoening door Zijn bloed hoger te leren achten; om dankbaarder te zijn als wij lichamelijke en geestelijke zegeningen van God genieten; om onder tegenspoed te zijn als de aarde onder de ploeger, en met Eli te zeggen: *Hij is de Heere, Hij doe wat goed is in Zijn ogen*; en onze mond meer dicht te houden van het gebrek van onze medechristen. David zegt: *de Heere zal zich wenden tot het gebed desgenen die gans ontbloot is*. Maar nu, indien wij dan ook gans ontbloot zijn, dan leven wij tot Gods eer en wij zijn tevens zeer gemakkelijk voor onszelf en anderen.

Ten tweede. Ziet terug, hoe de Geest in duizend opzichten uw zwakheden te hulp kwam. Hoe menigmaal hebt gij verlegen gestaan, geen raad geweten, vol zorg en vrees geweest; en toch wat heeft de Geest u aangegord, uitgeholpen, u veilig doorgeleid, de donkerheid opgeklaard, uw ziel in ruimte en troost gezet en uw onmacht bewaart tot op deze dag.

Ten derde. Ziet vooruit alleen op deze trouwe Leidsman. Zegt nooit: „dat kan ik doen of zo zal ik handelen; of voor geen geld van de wereld was ik zou ontrouw en vol mensenvrees als anderen!" Houdt steeds uw blijvende afhankelijkheid van de Geest in het oog; want houdt de Geest, met eerbied gesproken, Zijn handen terug, dan verloochent gij uw grote Meester voor enige stuivers, of gij valt in allerlei zonde en verzoeken. Maar aan de andere zijde, denkt wat een zalige troost het is, dat gij nooit uw weg alleen behoeft te wandelen. Paulus zegt van de hogepriesters onder Israël, dat het zonder onderscheid allen mannen waren met zwakheid ontvangen, (Hebr. 5:2). Evenzo is het ook met u en het zal zo blijven tot aan de rand van 't graf toe. Maar ziet hier nu eens uw zalig voorrecht. Jezus is een Hogepriester die medelijden heeft met uw zwakheden, (Hebr. 4:15) en de Geest zal steeds uw zwakheden te hulp komen en uw trouwe Leidsman zijn tot de dood toe en bij u blijven tot in alle eeuwigheid.

En gij, zoekende zielen! Kunt gij wel ontkennen, dat ook de Geest dagelijks uw zwakheden te hulp komt? Uw gebed, uw geloof, uw hoop, uw heiligmaking, uw standvastigheid, uw blijdschap, het is alles zo klein en zó vol zwakheden, dat het geschud en omgeslingerd wordt als een rietje in het water. En toch blijft gij met Petrus zeggen: *Heere, tot wie zal ik heengaan, bij U zijn de woorden des eeuwigens levens.* Toch blijft uw keus standvastig om de Heere te willen dienen, al was er geen loon noch straf. Ja, toch zegt gij bij tijden met Jakob: *Heere, ik zal U niet loslaten, tenzij Gij mij zegent.* Waar komt dat vandaan; wat is daar de oorzaak van? Ik denk, omdat de Geest uw zwakheden te hulp komt; zoudt gij anders wel zover gekomen zijn? Duizendmaal hebt gij gemeend die strijd te moeten opgeven; maar waarom is het nog nooit tot opgeven gekomen?

En nu, die Geest zal verder uw zwakheden te hulp komen. Hij kent uw ongeloof, uw strijd en donkerheid en al uw ongestalten; maar Hij weet wat van zijn maaksel te wachten is en zal niet ophouden in Zijn volk te wonen en te werken tot dat het ganse werk voltooid en voltrokken is.

Intussen moet zich ieder Christen biddend wachten voor moedwillige zonden en voor zonden daar de wereld aan te pas komt. Zwakheden, dit is uitgemaakt, ja vele zwakheden heeft en houdt nog ieder godvruchtig mens tot aan zijn dood toe; maar hij die moedwillig in de zonde leeft, daarin blijft voortgaan en vermaak schept in de zonde, die bezit geen enkel kenmerk van het innig en waarachtig christendom en loopt het grootste gevaar om zich voor een eeuwigheid te bedriegen.

Maar mag ik hier nu wel eindigen, zonder ook een enkel woord te zeggen tot mijn nog onbekeerde medereizigers naar de eeuwigheid? Hoort dan nog naar de volgende dingen, die ik ernstig wens dat gij zult ter harte nemen.

Ten eerste. Gij zijt onmachtig en omringd van allerlei zwakheden en niemand komt uw zwakheden te hulp. Gij doolt om in de wereld zonder gids of leidsman. Gij zijt als de dwalende Hagar in de woestijn van Berseba. De wet, de toorn Gods en de dood zitten u op de hielen, en gij zijt ongevoelig en zorgeloos. Geen uur hebt gij verzekering van uw leven, en dat gij niet het volgende uur in de hel zoudt kunnen zijn. Daarbij komt nog: zolang gij de Heilige Geest nog mist, zolang is al uw deugd en braafheid nog een onecht namaaksel; het schijnt meer dan het is, het is klatergoud, dat bij de dood als rook en damp verdwijnen zal. Ach mens! wat is uw toestand dan ellendig en rampzalig, en indien gij eenmaal in die toestand wordt weggerukt, dan blijft uw toestand rampzalig tot in alle eeuwigheid.

Ten tweede. De Heilige Geest is door Jezus aan het kruis verworven, en wordt plechtig door de Heere op het gebed beloofd, zonder uitzondering van jong of oud, zedig of onzedig, geleerd of onkundig. In het Evangelie van Lukas zegt de Zaligmaker: een iegelijk die bidt, die ontvangt. En dan weer: de hemelse Vader zal de Heilige Geest geven dengenen, die Hem bidden, (Luk. 11:10 en 13.) En in Salomo's Spreuken worden de *slechten*, de *spotters* en de *zotten* door de opperste Wijsheid aangesproken, en indien zij tot inkeer komen, berouw krijgen, naar des Heeren stem luisteren, en zich keren tot Zijn bestraffingen, dan wordt hun beloofd: ziet, Ik zal mijn Geest ulieden overvloedig toedienen, Ik zal mijn woorden u bekend maken, (Spreuken 1:22,23). Wel mijn

vrienden! Zoudt gij daarmee niet eens voor de Heere neervallen! Mij dunkt dit is een zeer tere zaak. God buigt zich hier zo laag, om Zijn grondeloze barmhartigheid de zondaar aan te bieden; maar des te meer zijt gij ook voor Hem verantwoordelijk, en als gij verloren gaat, dan zult gij tot in alle eeuwigheid moeten belijden dat het is om uw eigen schuld en dat gij uzelf moedwillig en vrijwillig in het reddeloze verderf hebt neder gestort. Daarom, om het heil van uw onsterfelijke zielen, zoekt de Heere nog terwijl Hij te vinden is en bedenkt dat uw tijd kort en onzeker is, en dat het eenmaal vreselijk zal zijn te vallen in de handen van de levende God. Nu kunt gij nog gered worden, maar eenmaal als de dood u als een dief overvalt dan zal het voor eeuwig te laat zijn en dan zal uw lot des te zwaarder zijn, omdat gij onder het Evangelie geleefd hebt en gestorven zijt.

Nu, hier laat ik het voor ditmaal bij, en wens dat het mag achtervolgd worden door de zegen des Heeren, en dat gij maar veel moogt leren bidden met de dichter uit de honderdzeventiende Psalm: „Och Heer, och werd mijn ziel door U gered!" Indien gij nog oprecht en aanhoudend om die redding en om de inwoning van Gods Geest aan het roepen komt, dan zal de Heere naar Zijn belofte horen en verlossen, maar blijft gij een zorgeloos mens en een liefhebber der wereld, dan hebt gij elk uur gevaar om voor eeuwig verloren te gaan.

VIJFTIENDE OEFENING

OVER JOB 23:7

Daar zou de oprechte met Hem pleiten; en ik zou mij in eeuwigheid van mijn Rechter vrij maken.

Job klaagt over de zwaarte van zijn plaag in het tweede vers, en dat hij daarbij inwendig donker was en de Heere niet vinden kon, anders zou hij graag tot Zijn stoel komen, vers 3. Daar, voor de stoel des Heeren, zou hij dan zijn oprechtheid verdedigen die zijn vrienden verdacht hielden; daar spreekt hij over in het vierde vers. En dan verwachtte de verdrukte Job een gelukkige uitkomst; want God zou niet naar de grootheid van Zijn macht met hem twisten, maar Hij zou acht op hem slaan, vers 5 en 6. En dan, zegt hij in onze tekst, zou hij als een oprechte met God pleiten, en zijn Rechter tevens om genade bidden, gelijk hij zegt Hoofdstuk 9:15, en op zijn levende Verlosser zien, als hoofdstuk 19:25. En dan zou ook zijn pleiten dat gelukkige gevolg hebben, dat hij zich in eeuwigheid van zijn Rechter zou vrij maken.

Wij hebben dan hier drie stukken:

- A. *Eerst*, de oprechte.
- B. *Dan*, de oprechte terwijl hij pleit met de Allerhoogste.
- C. *En eindelijk* het gelukkig gevolg daarvan: de oprechte wint het pleidooi tegen de Volmaakte; hij maakt zich al pleitende vrij, eeuwig vrij van zijn Rechter.

A. *Eerst dan*, de oprechte wat is dat voor een mens? Het is geen volmaakte, op verre na niet, want die worden op aarde niet gevonden. Maar het is ook geen goddeloze, geen schijnheilige zoals Judas of Jehu en Joab en anderen, die met Bileam wel graag de dood der oprechten zouden willen sterven, maar die anders afkerig zijn van het leven, de strijd en de liefde der oprechten.

Er is een natuurlijke oprechtheid en rondheid van karakter, die wij wel eens in onbekeerde mensen aantreffen, maar toch is de ware geestelijke oprechtheid een deugd, die alleen eigen is aan een wedergeboren mens, daarom staat er in de Bijbel van alle oprechten dat zij Jezus liefhebben, (Hoogl. 1:4). Daarom moeten wij zeggen, de ware geestelijke oprechtheid is een plant die door de hemelse Vader moet gezet en gekweekt worden, en die op onze bedorven natuurakker niet groeit. Hij, die de Heere Jezus niet kent, die kent en bezit ook de ware oprechtheid niet. Een oprechte heeft Jezus lief en heeft ook Gods geboden en inzettingen lief, en bidt daarom met David: laat mijn hart oprecht zijn tot uw inzettingen, (Psalm 119:80). En in diezelfde Psalm zegt de oprechte: ik zoek U met mijn gehele hart, (vers 10). Dus een oprechte is wel niet volmaakt, maar toch is hij oprecht voor God, hij zoekt Hem van harte, heeft hartelijke liefde tot al Gods bevelen, een oprecht vermaak in Gods wet om die uit dankbaarheid te betrachten.

Verder, de oprechte is ook oprecht in de belijdenis van zijn schuld voor God, en belijdt hartelijk dat al zijn gerechtigheden als een wegwerpelij kleeid zijn, en dat alleen Jezus en Zijn verzoenend sterven de grond van zijn hoop uitmaakt voor de eeuwigheid. Hij heeft ook in de deugd van zijn oprechtheid nog zijn gebrek, maar hij is daar treurig over en strijdt en bidt daartegen, en bidt dagelijks om te worden als Job, oprecht en vroom, godvrezende en wijkende van het kwaad.

Een oprechte is hij dan ook in de samenleving. Hij wacht zich voor valse vriendelijkheid. Hij vertoont niet meer godsvrucht dan hij van binnen waarlijk bezit. Hij is er een vijand van om overal en altijd en bij allerlei mensen dadelijk al zijn vroomheid te laten zien en zelfs meer voor te wenden dan hij bezit. Hij is er een vijand van om als hij hier of daar komt, al zuchtend en steunend op de stoel te gaan zitten en zich aan te stellen alsof hij bijvoorbeeld iemand is die nooit lacht en die zich

met geen koophandel of zoiets ooit inlaat en die zijn beroepsbezigheden en de goederen dezer aarde bijna niet hoger schat dan een speld die op de grond ligt en die het oprapen nauwelijks waard is. Hij wil graag overal Christen zijn, bidt alle dagen om zich onder vriend en vijand onberispelijk en godvruchtig te gedragen; maar meer godzaligheid voor te wenden dan hij bezit, dat is hem een vreselijke zonde, waartegen zijn oprecht hart strijdt en bidt.

De liefde die hij zijn naaste betoont en de zorg voor zijn eeuwige behoudenis komt bij hem uit een oprecht hart voort, en hij bidt met David: *behoed mij voor de weg der valsheid, en verleen mij genadiglijk uw wet*. Met Bileam wil hij niet alleen graag de dood der oprechten sterven, maar even zo hartelijk kiest hij ook het leven en de strijd der oprechten. Hij gaat ook graag met de oprechten om en heeft die oprecht lief, al zijn ze ook arm en veracht in de wereld. Hij handelt even zeer oprecht met zichzelf en waagt het niet op een losse grond voor de eeuwigheid, maar zoekt in Christus gevonden te worden en bidt gedurig met de dichter: zie, Heere, of er ook een schadelijke weg bij mij wordt gevonden, en leid mij op de ware en eeuwige weg, en geef toch dat mijn werk in der waarheid mag zijn.

Niemand is hier volkomen rein en zonder gebrek, maar toch is al des Heeren volk oprecht. En mij dunkt, wij kunnen het ook enigszins van onszelf weten of wij schijnheilig zijn of oprecht, en of het ons werkelijk om de levende God en Zijn dienst en gemeenschap te doen is; en of wij waarlijk Jezus kiezen, zowel voor ons hart als voor Profeet en Hogepriester.

B. Nu ons tweede stuk, die oprechte pleit met zijn Rechter, met God, met de Allerhoogste.

Daar, voor de rechterstoel van de Heere, waar Job zo graag komen wilde, en die een stoel der rechtvaardigheid is, maar ook een stoel der genade, daar zal de oprechte met Hem pleiten.

Merk over dit pleiten van een zondaar met een rechtvaardig God de volgende zaken op:

Ten eerste. Die pleiten wil op zijn eigen deugd en waardigheid, als de farizeeër op zijn tweemaal vasten in de week en op zijn tienden geven van alles wat hij had, of met de rijke jongeling zeggen, dit alles heb ik gedaan van mijn jeugd af, die zal het pleidooi zeker verliezen, en de grote Rechter zal dan zeggen: uw werk is erger dan een adder, (Jes. 41:24); uw webben deugen niet tot klederen, en gij zult uzelf niet kunnen dekken met uw werken, maar uw werken zijn werken der ongerechtigheid, (Jes. 59:6). Dus dit bed zal te kort en dit deksel zal te smal zijn, om zich daaronder te verbergen, (Jes. 38:20).

Ten tweede. Die voor God wil pleiten, moet komen als een arm schuldenaar die zijn rechter om genade bidt. Maar er moet toch ook meer bij zijn; schuld belijden is eigenlijk geen pleiten; hij moet dus iets hebben waar hij de grote Rechter op kan wijzen en waardoor hij rechtvaardige redenen van vrijspraak denkt te kunnen verkrijgen. Pleiten is dus nog iets anders dan om zich maar over te geven en te belijden dat men het doodvonnis rechtvaardig verdiend heeft; het is een ernstige poging te doen om van vloek en oordeel, van hel en straf voor goed en voor eeuwig vrij te komen.

Ten derde. Die pleiten wil voor een rechtbank, moet zich bijtijds voorzien van een goed advocaat. Zo dachten er de joden over, die tegen Paulus voor de stadhouder Felix moesten verschijnen. Zij dachten: die Paulus is ook niet op zijn mond gevallen; het is een geleerd man, die overal gereisd en gezworven heeft, dus wij zullen Tertullus, een geleerd advocaat of voorspraak meenemen, (Hand. 24:1). En zo moeten wij pleiten met God, en toezien dat wij niet denken dat wij bekwaam zijn om onze eigen zaak te verdedigen. Wij moeten ook toezien, dat wij ons tot geen verkeerde advocaat of voorspraak wenden, maar wij moeten de geschikte en bekwame persoon zoeken en trachten met Hem vooraf kennis te maken door het geloof en gebed. Jezus Christus is de eeuwige en de ware voorspraak, die voor ons en in onze naam met de grote Rechter pleiten kan; Hij is een oorzaak van zaligheid en de Voorspraak van de gelovigen en de verzoening voor hun zonde, die ook voor Zijn volk bidt en tot de Vader zegt: *Ik wil, dat waar Ik ben, ook diegenen bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij mijn heerlijkheid mogen aanschouwen. En Ik wil niet, dat deze in het verderf nederdalen, want Ik heb de verzoening gevonden*.

Ten vierde. Hoort nu wat arme zielen zeggen, die met God de rechtvaardige Rechter pleiten! Zij zeggen met Asaf: Heere, aanschouw de zoon die gij U gesterkt hebt, (Psalm 80:16). Zij zeggen „och Heere, scheld mij toch mijn zonden kwijt, om Zijnentwil van wie de Profeet zegt: Hij heeft onze

krankheden op zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen; de straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door zijn striemen is ons genezing geworden, (Jes. 53:4,5). Ach, Heere, hetgeen der wet onmogelijk was, dewijl zij door het vlees krachteloos was, hebt Gij, uw Zoon zendende in de gelijkheid des zondigen vlees, en dat voor de zonde, de zonde veroordeeld in het vlees, opdat het recht der wet vervuld zou worden in ons, (Rom. 8:3). Ach Heere! wij worden immers om niet gerechtvaardigd, uit uw genade, door de verlossing die in Christus Jezus is, welke Gij voorgesteld hebt tot een verzoening door het geloof in zijn bloed, (Rom. 3:24,25). Gij zijt het immers die de goddelozen rechtvaardigt; en Jezus riep immers voor arme zondaren: „het is volbracht!" En daarom riep ook Paulus: mannen broeders, dit zij u bekend, dat door deze u vergeving van zonden verkondigd wordt, en dat van alles, waarvan gij niet kunt gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes, (Hand. 13:38,39). En nu, daarop pleit ik al biddend om verzoening en een eeuwige verlossing! Heere, Gij hebt mij genodigd en geroepen. Ik pleit op Jezus' volheid en op Uw barmhartigheid!"

Ten vijfde. Die nu zo met de Heere pleit, heeft ook een voornemen om in de kracht van God de zonden plechtig af te zweren en zich met heel zijn hart aan God en aan Zijn zalige dienst te verbinden. Hij pleit dus niet alleen om verzoening maar ook om heiligmaking, en wil de Heere van harte gehoorzaam zijn en voor het oog der wereld in ware oprechtheid de smalle weg bewandelen.

C. *Nu eindelijk* het gelukkig gevolg; de oprechte wint het pleidooi tegen de Volmaakte; hij maakt zich al pleitende vrij, eeuwig vrij van zijn Rechter.

De oprechte heeft met zijn Rechter gepleit. Hij is vooraf oprecht geworden in schuldbelijdenis en is als een veroordeelde met zijn doodvonnis in de hand gekomen, biddende nochtans om genade en om verzoening. Maar niet alleen deed hij belijdenis, maar hij pleitte tevens ook met God, eerbiedig wijzende op die grote Middelaar, die de Rechter zelf uit liefde uit de hemel gezonden heeft, en al pleitende op Gods genade, op Jezus' macht en liefde en op de betrouwbaarheid van zijn dierbare zoenverdiensten, heeft hij zich in eeuwigheid van zijn Rechter vrijgemaakt. Merk over die vrijmaking van zijn Rechter de volgende dingen op:

Ten eerste. Het is een vrijmaking, die de Rechter niet schoorvoetende en al tegen Zijn wil geeft. Aangezien aan het recht Gods door de Zoon voldaan is, geeft de Vader ook graag vrijlating aan de armen en bedelende zondaar. Jezus zeide: de Vader zelf heeft u lief, (Joh. 16:27). Hij is om Jezus' wil goed en graag vergevende. Uit liefde heeft Hij Zijn eigen Zoon niet gespaard, maar heeft hem voor zondaren overgegeven, opdat die door Hem leven en zaligheid zouden verkrijgen.

Ten tweede. De grote Rechter geeft de vrijmaking nooit anders dan om de aangebrachte gerechtigheid van Zijn Zoon. Onze zaligheid is voor de wet onmogelijk leert ons Paulus. Dus *indien Christus ons heeft vrijgemaakt, dan zijn wij waarlijk vrij*, en indien wij onze gemoedsrust en troost door onze eigen plichten kregen, dan is die vrijheid slechts leugenachtig en ingebeeld. Jezus is de enige naam die onder de hemel gegeven is en de zaligheid is in geen andere. Niemand komt tot de Vader dan alleen door Hem. Maar ook *door deze wordt ons vergeving van zonden verkondigd*, en dat van alle, openbare en verborgen, zonden van bedrijf en nalatigheid, zonden van jeugd en ouderdom. De wet kan ons niet redden, eist van ons niets minder dan volmaaktheid en blijft ons achtervolgen en toeroepen: *betaal mij hetgeen gij schuldig zijt!* Maar het einde der wet is Christus, tot rechtvaardigmaking van een iegelijk die gelooft.

Ten derde. Indien nu de arme ziel zijn nood voelt, zijn schuld belijdt, maar ook met Job tot de stoel van de Heere komt, om daar op de verdiensten van Christus en de nodigheden Gods gelovig te pleiten, dan zal de vrijmaking van de Rechter daar ook zeker op volgen; dit leert de Bijbel en de ervaring van alle zoekende, biddende en pleitende zielen. Denkt aan de tollenaar en aan de kruismoordenaar en aan de Kananese vrouw, die allen om genade en verlossing riepen, en pleitten op Jezus' macht en goedheid, en die ook allen door Hem verlost en getroost zijn. David bevond zich in een treurige en donkere omstandigheid en riep daarin tot God om redding, en moest vrij lang op de Heere wachten, eer de gewenste verlossing kwam, maar toch kwam eindelijk Jehova om hem te redden en te vertroosten; de Heere, zegt hij, heeft zich tot mij geneigd en mijn geroep gehoord. Hij heeft mij uit de ruisende kuil en het modderige slijk opgehaald. Hij heeft mijn voeten op een

rotssteen gesteld en mijn gangen vast gemaakt, en hij heeft een nieuw lied in mijn mond gegeven, (Psalm 40:1-3). Denkt verder aan Paulus in zijn eerste ontdekking en bekering: hij was een arme schuldenaar, die in drie dagen niet at noch dronk, maar van wie de Heere zei: *zie hij bidt!* Drie dagen had hij met God gepleit, en toen kwam Ananias en zei tot hem: Saul, broeder, de Heere heeft mij tot u gezonden, namelijk Jezus, die u verschenen is, opdat gij weer ziende en met de Heilige Geest vervuld zoudt worden, (Hand. 9:11-17). Denkt verder aan zovele beloften Gods voor zoekende zielen, die in het Oude en Nieuwe Testament gevonden worden, en dan ziet gij duidelijk, die op de Heere wacht en met de Heere om genade en verlossing pleit, die zal niet beschaamd worden, want Hij is een beloner van degenen die Hem zoeken.

Ten vierde. Deze genadige vrijmaking is ook voor altijd; daarom zei Job in onze tekst: *ik zou mij voor eeuwig van mijn Rechter vrij maken.* Het is een genadige, maar tevens ook een eeuwige vrijmaking die door onze gebreken en struikelingen niet weer gebroken wordt. Die Jezus liefheeft, die heeft Hij lief tot het einde toe. Bergen en heuvelen mogen wijken en wankelen, maar Gods goedertierenheid en trouw staat eeuwig vast.

Ten vijfde. Ziet hieruit het zalige geluk van alle worstelende en met de Heere pleitende zielen. Zij hebben een genadige Vader en zij hebben een grote Voorbidder. Samuël was voorbidder voor Israël, maar het was maar een mens. Job was voorbidder voor zijn vrienden, maar toch kon hij ook hun zielen niet redden. Batseba was de voorspraak voor Adonia, maar zij werd niet gehoord en de arme man moest een geweldadige dood sterven, (1 Kon. 2:17-25). De schenker in Egypte werd verzocht de voorspraak voor Jozef te zijn, maar hij vergat hem uit belangeloosheid, (Gen. 40:14,15 en 23). Dus de ene voorbidder is slechts een mens, een ander wordt zijn gebed afgeslagen, een derde vergeet ons, maar zalig hij die alles op Jezus laat aankomen, zijn geluk duurt tot in eeuwigheid.

TOEPASSING

Zalig hij die hier leert pleiten om genade, om verzoening en om aan God en Zijn dienst verbonden te zijn! Bedenk toch dat onze tijd kort is en dat wij spoedig zullen terecht staan voor de vierschaar Gods, voor de rechterstoel van Christus, en dan zullen wel alle knieën voor Hem moeten buigen, maar toch zal er dan niets meer te pleiten vallen; dan is de genadetijd voorbij, en de genadedeur voor eeuwig gesloten en de onbekeerden zullen dan tevergeefs wensen om onder de bergen en heuvelen verpletterd te worden. O, neem dan uw dierbare tijd waar en zoek de Heere terwijl Hij nog te vinden is, voor uw ziel zal vergaan als gij voor een gesloten deur komt. Hier hebben wij arme zondaren nog een genadevergunning om met God om verzoening en verlossing te pleiten, maar daar zal een rechtvaardig God tegen de zondaar pleiten en aan ieder duidelijk bewijzen dat hij om eigen schuld veroordeeld wordt.

Verder moeten wij hier opmerken dat het zalig is als een arme zondaar met God om een genadige verlossing te pleiten, maar dat wij moeten gewaarschuwd zijn om nooit met mensen te pleiten. Als het goed is moet een Christen in zijn leeftijd de rechtbank niet zien, of het mocht zijn dat hij geroepen werd om getuige voor een of ander te zijn. Een Christen moet niet pleiten, niet dwingen, niet heersen, maar liever toegeven. Daarom roepen wij ieder toe: wees geen pleiter met mensen maar liever een arme bidder voor God in de eenzame plaatsen.

En gij volk van God! Gij kunt pleiten en doet het graag en ook steeds met het beste gevolg. Maar gij kunt altijd niet even goed aan de gang komen. Het hof is niet altijd open, of, ja wel, het is wel altijd open, maar toch, ik weet niet goed hoe ik het moet zeggen, soms is het toch alsof het gesloten was, en wij hebben ook zo geen geest en adem om aan de gang te raken. Soms kunt gij te middernacht pleiten met een heldere stem en met een ruim hart: denk aan 't vaderlijk meêdogen, Heer waarop ik biddend pleit, milde handen, vriendelijke ogen, zijn bij U van eeuwigheid. En dan gaan er later soms weer vele dagen voorbij dat gij zo niet weer aan het smeken en pleiten komen kunt. In elk geval, gij kent het wat het zegt, om verzoening, om heiligheid en om alles te pleiten wat gij voor het leven en de Godzaligheid nodig hebt, en dat is uw zalig voorrecht. Wie heeft er ooit gelezen of gehoord van een arme ziel, die bij God genade, verzoening en heiligmaking zocht, en pleitte op de

enig geldende voldoening van Christus en die echter werd afgewezen en uitgeworpen? Houdt dus moed en geloof dat allen die op de Heere wachten nooit beschaamd zullen worden.

Eindelijk, gij moet van de vrijheid die gij hebt om met God te pleiten een gedurig gebruik maken. Gij zijt nog in de hemel niet; gij wordt hier nog van inwonende zonde gekweld, en moet hier nog telkens klagen over veel strijd en donkerheid. De goede *Costérus* in zijn beschrijving van de geestelijke mens, vergelijkt hier het leven van een Christen bij het leven van een vis in een kaar, die daar wel water in heeft en dus ook wel in leven kan, maar de vis is toch in het ruime water niet en stoot zich overal in zijn getraliede kist en zou veel liever in de ruimte zwieren en zwemmen. Nu, een Christen heeft hier wel de eerstelingen des Geestes en voelt telkens de troost der Goddelijke nabijheid, maar toch is hij nog als de vis in de kaar, hij stoot zich overal, heeft veel gebrek en ook nog veel strijd te verduren.

Pleit daarom dagelijks voor uzelf, om troost en licht, om voorzichtigheid, wijsheid en oprechtheid, en om alles wat gij nodig hebt om met God en met eer uw zalig einde te bereiken. En leert ook van Abraham en Mozes en Paulus, om voor anderen te pleiten en God om de bekering van zondaars aan te roepen. En zet zo al biddende uw reis voort totdat de dood komt en God u eenmaal inbrengt in die zalige rust, die er voor al Zijn volk overblijft.

ZESTIENDE OEFENING

OVER MATTH. 6:33

Zoekt eerst het Koninkrijk Gods.

- A. *Wij spreken eerst over het Koninkrijk Gods.*
- B. *Dan doen wij onderzoek wat het is dit te zoeken.*
- C. *En eindelijk wat het is, dit Koninkrijk eerst te zoeken.*

A. Het Koninkrijk Gods. Merkt hierover met mij in het kort drie dingen op.

Eerst, er is een Koninkrijk van Gods macht, of het grote rijk der natuur, waar hemel, aarde en hel toe behoren. God doet alles wat Hem behaagt in de hemel, op aarde, in de zee en alle afgronden, Engel, mens en duivel staan onder Gods onbepaalde oppermacht, en zonder Zijn wil kan nog geen hond tegen Zijn volk de tong verroeren.

Ten tweede. Er is een Koninkrijk der genade, waarom wij moeten bidden dat het komt en wijd en zijd uitgebreid mag worden. Van dat Koninkrijk zei Jezus met betrekking tot zeker wetgeleerde: gij zijt niet ver van het Koninkrijk Gods, (Mark 12:34). Dit is de gemeente des Heeren, die Hij heeft lief gehad, en waarvoor Hij zichzelf heeft overgegeven, die gemeente die Hij gekocht heeft met Zijn eigen bloed. En deze gemeente, of Zijn volk, Zijn schapen, wordt hier en elders in de Schrift een Koninkrijk genoemd om de navolgende redenen: Jezus is er Koning over, de Koning der koningen en de Heere der heren. Al Zijn waar begenadigd volk zijn de onderdanen van dit Koninkrijk, waar Paulus van zegt: de gemeente is Jezus onderdanig, (Ef. 5:24). En dat zijn ze niet volmaakt en zonder gebrek, maar toch zijn ze het met lust en gewilligheid, hebbende een zoet vermaak in Zijn zalige dienst. Verder, Gods instellingen zijn de wetten van dit Koninkrijk, waarnaar alle onderdanen zich moeten gedragen, gelijk geschreven is: *zovelen als er naar deze regel zullen wandelen, over dezelve zal zijn vrede en barmhartigheid*. Dit Koninkrijk heeft ook zijn vijanden, zijn oorlogen en zijn wapens om dagelijks strijd te voeren, en het heeft zijn gezanten die uitgaan om arme zondaren te roepen om bij deze Koning dienst te nemen en zich aan dit Koninkrijk aan te sluiten. En verder heeft dit Koninkrijk alles wat tot een Koninkrijk behoort, hoewel het niet van deze wereld is en al de onderdanen eigenlijk tekenen en wonderen zijn van de Heere der heerschers die op de berg Sion woont, (Jes. 8:16).

Ten derde. En dan is er een Koninkrijk der heerlijkheid, of de voltooiing van het rijk der genade aan de gindse zijde van het graf, of de rust die er overblijft voor al het volk van God, of de staat van zondeloze volmaaktheid in de hemel. Dat is dat rijk waar Jezus van zei: *het is beter maar één oog, of maar één hand hebbende in het Koninkrijk Gods in te gaan, dan twee ogen en twee handen hebbende, in de hel geworpen te worden*. En op een andere plaats: *Ik verordineer ulieden het Koninkrijk, gelijk mijn Vader Mij dat verordineerd heeft*. En wederom: *zalig zijn de armen van geest, want hunner is het Koninkrijk der hemelen*.

Dit Koninkrijk is ten opzichte van het wezen der zaak hetzelfde met het Koninkrijk der genade, het is dezelfde Koning en het zijn ook dezelfde onderdanen; maar hier zijn ze in de strijd en onvolmaaktheid en hierboven zijn ze in heiligheid en rust; hier hebben zij de strijd tegen de zonde en wereld en duivel, maar daar worden zij als eeuwige overwinnaars gekroond en beloond en verkeren zij eeuwig aan des Konings hof en in Zijn allerzaligste tegenwoordigheid, in het gezelschap der volmaakte heiligen.

B. *Nu doen wij verder onderzoek wat het is om dit Koninkrijk te zoeken.*

Dit zoeken wordt ook wel genoemd een werken om de spijs die niet vergaat, of een strijden om in te gaan door de enge poort, of een grijpen naar het eeuwige leven, of een lopen in de geestelijke

loopbaan, of zoals Jozua het noemde, heden te kiezen wie wij dienen willen. Hier wordt het genoemd, zoekt eerst het Koninkrijk Gods. Dit zoeken naar dat hemelse Koninkrijk veronderstelt de volgende dingen:

Ten eerste. Een gezicht van gemis. Men ziet dat men buiten dit Koninkrijk en in het rijk des satans geboren is. De Apostel zegt: wij hebben niets in de wereld gebracht, (1 Tim. 6:7); bijgevolg ook geen tint van Gods beeld, geen geschiktheid voor de hemel, geen erfrecht op de heerlijkheid. Eer de ziel begint te zoeken moet zij daar ontdekking van en verlegenheid over hebben: een zorg over zichzelf, een droefheid naar God.

Ten tweede. Er komt eene grote belangstelling in de zaak, het behoud van de kostelijke ziel en het vinden van een hemels Koninkrijk. De ziel begint te hongeren en te dorsten en met David te zeggen: *mijne ziel is begerig*. En o, wat schat hij zulke mensen gelukkig die deel aan God hebben en leden van dat dierbare Koninkrijk der genade zijn! Hierbij verdwijnt de rijkdom der wereld en al haar heerlijkheid en de zoekende ziel begint te geloven, dat er eigenlijk geen geluk bestaat, dan om met God verzoend te zijn en deelgenoot te worden van Zijn Koninkrijk.

Ten derde. Er komt niet alleen een begeren, hopen en wensen, maar ook een dadelijk en ernstig zoeken en bij de hand nemen van alle middelen der genade. De vrouw uit de gelijkenis, toen zij haar penning verloren had, zocht eerst alleen door begerig rond te zien, toen stak zij het licht aan en eindelijk nam zij een bezem en veegde, om zodoende de penning aan 't rammelen te krijgen. Zo ook hier: het gewicht van de eeuwige behoudenis weegt op het hart en daarom zoekt de begerige ziel in het gebruik maken van alle mogelijke middelen; zij leest en hoort des Heeren woord, maakt gebruik van de gezelschappen der godzaligen, en bidt veel en vooral in de eenzame binnenkamer, waar zij, nadat haar deur toegesloten is, met de meeste vrijheid haar hart voor de Heere kan ontlasten en alles belijden en alles zeggen kan, wat zij moeilijk kan zeggen als zij in het gezelschap van haar medezondaren is.

Ten vierde. De ware zoeker van dit Koninkrijk zoekt het vooral ja geheel en alleen *om en door* Christus deelachtig te worden. Verdienen kunnen wij het niet ook, niet voor een zeer gering gedeelte; maar Christus heeft het verdiend voor zondaren, en Hij alleen is de deur waar wij door moeten om in dit rijk der genade binnen te komen; daarom zei de Zaligmaker: *Ik ben de deur: die door Mij ingaat zal behouden worden. Niemand komt tot de Vader, dan door Mij*. Zalig die het dus leren mag, om door Christus tot God te gaan en Hem als de weg en tevens als de wegwijzer biddend te gebruiken. Al ons zoeken, dat wij zonder Jezus ondernemen, zal ons niet een haarbreed dichter bij het Koninkrijk brengen.

Ten vijfde. Dit zoeken moet ook aanhoudend zijn David zegt: zoekt zijn aangezicht geduriglijk, (Psalm 105:4), en Jezus zei: die volharden zal tot het einde toe, die zal zalig worden, (Matth. 24:13). Niet dat een heilbegerig mens zich altijd even vurig voelt om God te zoeken en niet telkens met Paulus zou te klagen hebben: *als ik het goede wil doen, dan ligt het kwade mij bij*, maar toch moet het met afwisselende zielsgestalten zoeken blijven, dertig, veertig jaren lang, tot aan de dag des doods toe.

C. *Nu ons laatste stukje:* wat wil het zeggen om dit Koninkrijk juist niet laatst, maar *eerst* te zoeken? Dit geeft drie dingen te kennen:

Ten eerste. Zoekt het *eerst* in uw jeugd, eer gij een ambacht leert, eer gij in de godgeleerdheid, of rechtsgeleerdheid, of geneeskunde, of natuurkennis begint te studeren; voor gij koopman wordt, eer gij een huwelijk doet; eer gij al vaster en vaster raakt in de boeien der zonden. *Gedenkt aan uw Schepper in de dagen uwer jongelingschap*. Doet als Achabs vrome hofmeester, die zeggen kon: ik vrees de Heere van jongsaf, (1 Kon. 18:12). De dierbare jeugd is de beste tijd om dit Koninkrijk te zoeken. Slechts zeer weinige mensen die er in de oude lusteloze jaren toe komen. Waardeert dus uw genadetijd en laat uw jeugd niet in een nutteloos leven voorbij gaan.

Ten tweede. Des morgens als gij van uw bed stapt, zoekt dan *eerst* Gods Koninkrijk eer gij aan uw werk begint, of uitgaat om uw handel te drijven. Begint toch de dag met God. Doet als David: Heere in de dageraad zoek ik U, (Psalm 63:2). Doet als de kerk: Heere, met mijn ziel heb ik U begeerd in de nacht, ook zal ik met de geest, die in mij is, U vroeg zoeken, (Jes. 26:9).

Ten derde. Eerst is ook boven al. Het moet mijn en uw hoofdzaak zijn en al het andere moet slechts bijzaak wezen. Één ding is maar nodig. namelijk de bezorging van onze zielen; het zoeken van Gods Koninkrijk. Vooruit raken in de wereld, rijk worden, lang en gelukkig leven, denkt daar later om, maar tracht eerst uw arme ziel in veiligheid te krijgen en Christus deelachtig te worden.

TOEPASSING

Dit woord leert ons nu de volgende zeer gewichtige zaken.

Ten eerste. Die dit Koninkrijk niet zoekt en niet vindt is een arme slaaf van de zonden, de wereld en de duivel en is jammerlijk ongelukkig hier en vooral op zijn doodsbed en tot in alle eeuwigheid. Een werelds mens mocht denken, als dit bij de bekering zoeken moet worden en dan soms wel twintig jaar zoeken moet blijven, dan zou ik niet veel genot en troost in mijn leven hebben. Maar nee, het zoeken is al zalig en wat zal het volle vinden dan eens zalig zijn, wanneer ziel en lichaam in dat zalige Koninkrijk der heerlijkheid zal worden binnen gelaten, om eeuwig naast Jezus op Zijn troon te zitten en een vreugde te genieten, die zo onbeschrijfelijk groot zal zijn dat wij er ons nu nog geen recht denkbeeld van kunnen maken. Ja zelfs terwijl de ziel met zoeken bezig is laat de Heere zich nu en dan zodanig vinden, dat zulk een zoekend mens zich zo blij en opgeruimd voelt, dat hij als de kamerling zijn weg met blijdschap reist. Maar een mens die geld zoekt en niet God, die zijn troost zoekt in de wereld met verzuim van zijn eeuwige belangen, die heeft hier een treurig, naargeestig en wezenloos leven. En wat zal het eens zijn als hij op zijn doodsbed komt en zijn geweten wordt dan eens wakker en verwijt hem dat hij nu om eigen schuld zal verloren gaan. En hij ziet dan boven zich een beledigde en getergde Goddelijke Majesteit, onder zich een wijdgapend verderf, achter zich een kwalijk doorgebrachte tijd en voor zich een ontzettende eeuwigheid. Het is waar, sommige onbekeerde mensen sterven zoals zij geleefd hebben en blijven zorgeloos totdat de laatste levensvonk is uitgedoofd en worden niet wakker voordat zij aankomen in de eeuwigheid. Maar behalve dat deze niet gelukkiger zijn, zo zijn er ook anderen die op het sterfbed gelijk zijn aan Belsazar, toen hij die hand aan de muur zijn doodvonnis zag schrijven en toen zijn glans veranderde, de banden van zijn lendenen los werden, en zijn knieën van schrik en angst tegen elkander stootten. En dat is dan het doodbed nog maar, maar wat zal dan de dag des oordeels en de eeuwigheid nog openbaren voor de arme wereldling! Ach, bedenkt het toch voor het voor eeuwig te laat is en gij met de dwaze maagden komt voor een dicht gesloten deur, die in alle eeuwigheid niet weer geopend wordt.

Ten tweede. Het woord van Jezus in onze tekst leert ons ook, dat dit Koninkrijk nog te verkrijgen is. Zeker, anders zou Jezus met ons spotten en ons aanzetten om iets te zoeken dat nergens te vinden is. In Zijn mond is geen bedrog gevonden. Dus als Jezus tot zoeken opwekt, dan moet het vinden, voor ware zoekers, daar ook aan verbonden zijn. En dit geeft een grote aanmoediging voor de belangstellende zoeker, die anders wel weet, dat hij dit Koninkrijk ten enenmale onwaardig is. En als wij deze schat vinden, dan vinden wij geen speld of spijker, maar wonderbaarlijk, dan vinden wij arme schepselen een geheel Koninkrijk. O! wat zullen wij dan rijk zijn, hier in de tijd, en vooral in de zalige eeuwigheid. En dat moet ons tot zoeken, tot aanhouden, en tot ernstig en biddend zoeken aanzetten. Wat zocht de vrouw ernstig naar de verloren penning; en Saul zocht drie dagen naar zijn verdwaalde ezels, en zouden wij dan niet veel meer zoeken naar dit dierbare Koninkrijk?

Ten derde. Zoekt dan eerst dit Koninkrijk. O! begint er vroeg aan in uw jeugd en ook vroeg op elke dag als gij van uw bed opstaat, want de dood komt als een dief in de nacht en zoals de dood u laat, zo zal Gods oordeel u vinden. De Heere zegt tegen elk schoolkind en ook tegen elke jongeling en jonge dochter: die Mij vroeg zoeken, die zullen Mij vinden, (Spreuk. 8:17). Denkt er aan mijn jonge vrienden! De vriendelijke Jezus staat hier voor ons en roept ons toe: zoekt eerst het Koninkrijk Gods! Een rechtvaardig bevel, maar een vriendelijke raad tevens. Doen wij het niet, het ligt voor onze rekening en wij Zijn voor onszelf verantwoordelijk voor Zijn rechterstoel in de grote dag des oordeels.

Ten vierde. Aan dit zoeken is echter moeite, opoffering en zelfverloochening verbonden, omdat de duivel ons tegenwerkt, en ook omdat de wereld ons dit zoeken afraadt, en omdat onze eigen

bedorven natuur niet mee wil. Smeekt daarom veel om de Geest, niet alleen om te vinden, maar ook om te zoeken, om zoekende te worden, en ook om zoekende te blijven en om door alle bezwaren heen te dringen, en eindelijk als een geweldiger dit Koninkrijk in te nemen. Hier moet gedurig licht, kracht en genade van boven worden afgesmeekt. Belijdt uw krachteloosheid, en bidt veel om tot dit zoeken aangegord te worden met kracht uit de hoogte.

Ten vijfde. Gij die zoekt en nog niet gevonden hebt, houd moed! De belofte is overal dat een zoeker vinden zal op des Heeren tijd.

Hoe zeer zelden is een aards koninkrijk te vinden, en hoe velen zijn er altijd geweest, die het gezocht hebben. Abimelech, de zoon van Gideon, heeft een koninkrijk gezocht met zoveel drift, dat hij goddeloos genoeg werd om zijn negen-en-zestig broeders moorddadig om te brengen. Denk verder aan Absalom en Adonia, die ook een koninkrijk zochten, dat zij echter nooit gevonden hebben, en aan de concurrentie die er bestond tussen Rehabeam en Jerobeam, die een oorlog van volk tegen volk veroorzaakte al hun dagen. Later wierp weer een Baëza de koning Nadab van de troon en ging er zelf op zitten. Zimri doodt weer de koning Ela, toen hij zich dronken dronk in het huis van zijn hofmeester, maar die regeerde slechts zeven dagen in de plaats van de vorige, toen hij weer door Omri belegerd en in en met zijn paleis verbrand werd. Zo worden aardse koninkrijken door velen gezocht, zelden verkregen en met veel moeite en zorg bezeten; maar hij die Gods Koninkrijk oprecht zoekt, in en bij Christus zoekt met volharding, die vindt het op Gods tijd en wordt er voor eeuwig gelukkig door; dat heeft de Heere overal beloofd in Zijn woord en gij kunt daar gerust staat op maken.

Eindelijk, zijn er hier gelukkige zielen, die zich onder de erfgenamen van dit Koninkrijk durven te rekenen, die zich aan God kwijt mogen bevinden? O ! weest gij toch verheugd over u w zalig deel, reist uw weg met blijdschap en weest tevreden, al hebt gij niet veel in de wereld. Gij zijt met uw schat rijk genoeg, en zult rijk en gelukkig zijn tot in alle eeuwigheid. Maar laat het nu ook uw zorg zijn, om altijd nederig en teer voor de Heere te leven. Waakt en bidt, want de vijanden omringen u nog van alle zijden en daarom is waken en bij Jezus schuilen u zo nodig, totdat gij eerlang zult binnengaan in het Koninkrijk der heerlijkheid om daar eeuwig rust en troost te genieten.

ZEVENTIENDE OEFENING

OVER 2 Kron. 19:11

De Heere zal met de goeden zijn.

- A. Eerst letten wij hier op de goeden.
- B. En dan op de belofte: de Heere zal met hen zijn.

A. De goeden, dat zijn de vromen of godzaligen of des Heeren volk en gunstgenoten, welker lichamen tempels van Gods Geest zijn, die door genade de smalle weg betreden en die eenmaal zalig zullen worden. Dat volk wordt elders genoemd, *navolgers Gods en geliefde kinderen*, of ook wel *reinen van hart*, of mensen met een eerlijk en goed hart, (Luk. 8:15). In onze tekst worden ze genoemd *de goeden*. Zo worden zij ook genoemd door Salomo als hij zegt: de goeden trekken een welgevallen van de Heere, (Spreuk. 12:2). En Jezus zegt: de hemelse Vader laat zijn zon opgaan over bozen en goeden, (Matth. 5:45). Jozef van Arimathea was een goed en eerlijk raadsheer, (Luk. 23:50), en van Barnabas lezen wij: hij was een goed man, en vol des Heiligen Geestes, (Hand. 11:24). En zo vinden wij het op meer plaatsen in de Heilige Schrift, dat die naam aan het volk des Heeren gegeven wordt.

Niemand ter wereld is volmaakt goed; dat is een eigenschap, die aan God alleen toekomt; daarom staat er: daar is niemand die goed doet en niet zondigt, (Pred. 7:20), en niemand is goed dan een, namelijk God, (Matth. 19:17). Dat ziet op het volmaakte en vlekkeloze, op de reine goedheid zonder gebrek.

Nochtans moeten wij het niet zonder opmerking voorbij gaan, dat de Heere Zijn volk zo menigmaal in Zijn woord *de goeden* noemt, hetwelk ons leert, dat, hoewel zij niet volmaakt goed zijn, zij toch oprecht goed zijn, en worden door God zelf daarom goed genoemd en voor goeden gehouden. Van dat volk moeten wij daarom de volgende dingen opmerken.

Ten eerste. Zij hebben zichzelf bij hun eerste ontdekking, bij aanvang en voortgang, duidelijk en al duidelijker als kwaden leren kennen, als schuldenaars voor God, door erfschuld en eigenbedreven onrecht. Dit gezicht maakte hen beschaamd, verlegen en bekommerd, van harte bedroefd over hun afval en staat van ellende. „Maar zouden het ook praatjes zijn, of mogelijk een hatelijke dweperij, als de mensen zo jammeren over hun ellende en diep bederf?" Nee vriend, dat moet gij niet zeggen, het is zeer gegrond in onze dierbare Bijbel, dat elk mens zich zo zal moeten leren kennen en gevoelig en bedroefd moet worden over zijn ellende en afval van God. Hoort wat één der Profeten zegt: wij liggen in onze schaamte, en onze schande die overdekt ons, want wij hebben tegen de Heere onze God gezondigd, wij en onze vaders, van onze jeugd af tot op deze dag, (Jer. 3:25). Wij zijn allen als een onreine, en onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleet, (Jes. 64:6). En zou een ziel, die dit bij Gods licht ontdekt, daarover niet bedroefd en bekommerd zijn? Paulus noemt dat *een droefheid naar God die een onberouwelijke bekering werkt*, en de Profeet zegt: *zij zullen komen met geweën*.

Ten tweede. Als zoenen kwade en ellendige, die een onbetaalbare schuld heeft, neemt de ziel dagelijks de toevlucht door het geloof tot de Heere Jezus. En dan wordt hij door Jezus vrij gemaakt, (Joh. 8:36) en rein verklaard, (Joh. 15:3). En in Hem, als die Middelaar Gods en der mensen, worden zij dan volmaakt en worden in die Christus door de Vader als volmaakt goeden aangezien. Paulus noemt dat rechtvaardig zijn in Christus en door Christus vrede met God deelachtig worden. De arme tollenaar, toe hij zijn nood voelde en als een arme zondaar om genade riep, ging af gerechtvaardigd in zijn huis. En zo gaat het ook met elke ziel, die door het toevluchtnemend geloof

bij deze Zaligmaker schuilt. Bij Jesaja wordt het genoemd, Zijn *sterkte aan te grijpen en vrede met God te maken*.

Ten derde. Maar als de ziel nu door het geloof met Christus in onderhandeling komt, dan wordt ook tegelijkertijd zijn hart en wandel naar Gods beeld vernieuwd en waarlijk *goed* gemaakt. Zou een ziel niet goed worden, die zich dagelijks aan de goede Jezus opdraagt, en Hem als Koning over zijn hart kiest? Zou een ziel niet goed worden, die bewoond en geleid wordt door Gods goede Geest? En nu, dit is immers het zalige voorrecht van al Gods volk; de goede Geest geleidt hen in een effen land, gelijk David bad in zijn Psalmen. Daarom zei ook Nehemia: Gij hebt uw goede Geest gegeven om hen te onderwijzen, (Neh. 9:20). Ziet, dan krijgen zij een heerlijk en goed hart; dan beginnen zij goede werken te doen en wandelen met Abraham voor Gods aangezicht en zijn oprecht. Dan worden zij ook goed voor hun medemens en medechristen. Hoe meer zij door de goede Geest bestuurd worden, hoe minder zij met een ander dwingen of twisten zullen; hoe meer zij geleden ongelijk verdragen en vergeven zullen, hoe meer zij zich dienstbaar zullen stellen voor al hun medemensen, bijzonder met betrekking tot de naderende eeuwigheid.

Dus een Christen heeft wel steeds met een kwade natuur te strijden en is ook zelfs op zijn best niet volmaakt goed, maar hij is toch door genade oprecht goed en bidt er dagelijks om, om dit in handel en wandel overal te openbaren, zonder geveinsdheid.

B. Nu onze tweede hoofdzaak, de belofte, dat de Heere met hen zal zijn.

Wij zouden hier haast zeggen als Gideon, toen de Engel tot hem zeide: de Heere is met u, gij strijdbare held! Maar Gideon zeide: och mijn Heer, zo de Heere met ons is, waarom is ons dit alles dan wedervaren, en waar zijn al zijn wonderen, die onze vaders ons verteld hebben? (Richt. 6:12,13). Wij zouden zeggen: zo de Heere met de goeden is, waarom moet de goede David dan zo vluchten voor Saul en Absalom, en de goede Asaf zeggen: *ik word de ganse dag geplaagd, en mijn straf is er alle morgen?* En waarom moet de goede Jakobus door het zwaard van Herodes onthoofd worden en de goede Paulus achtmaal worden gezeseld? Waarom moet de goede Job zulk een toonbeeld van ellende worden? Waarom moet de satan zijn vuile vingers niet voorgoed afhouden van allen, die door genade zijn moordgeweld ontvlucht zijn? En waarom moet een David, Job en Jeremia klagen dat hun gebed niet verhoord wordt en dat zij in donkerheid wandelen? Op al deze vragen moeten wij antwoorden: o diepte des rijkdoms beide der wijsheid en der kennis Gods! Hoe onnaspeurlijk zijn Zijn wegen, en hoe ondoorzoekelijk zijn Zijn oordelen? (Rom. 11:33). En met de profeet Habakuk moeten wij zeggen: de Heere woont in zijn heilige tempel, zwijg voor zijn aangezicht, *gij ganse aarde*, (Hab. 2:20).

De Heere zal met de goeden zijn, al treft hen ook donkerheid en tegenspoed en al moeten zij door veel verdrukkingen ingaan in het Koninkrijk Gods. Hij zal hen niet begeven of verlaten; Hij is met hen al de dagen tot aan de voleinding der wereld, en alles zal hun ten goede meewerken. Merkt hier verder de volgende dingen op:

Ten eerste. De Heere zal met de goeden zijn in hun jeugd en jongelingschap. Hoe zou een Timotheüs, een Jeremia, een Obadja en anderen, anders op de weg des levens gekomen en gebleven zijn temidden van de stroom van allerlei verzoeking en aanvechtingen des satans? Maar de wachter Israëls heeft niet gesluimerd of geslapen, maar hen in zijn kracht almachtig bewaard en staande gehouden.

Ten tweede. De Heere zal met de goeden zijn in elke leeftijd. David was jong geweest, en hij was oud geworden, en hij had veel gezien en veel beleefd; maar nog nooit had hij gezien, dat een rechtvaardige van zijn God verlaten was. En van zijn eigen persoon zegt hij: *dit weet ik, dat God met mij is*. En Paulus roemt vol blijdschap, in al zijn verdrukkingen: *zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?*

Ten derde. De Heere zal met de goeden zijn in elke godvruchtige onderneming. In dat verband komt onze tekst hier bijzonder voor in de onderneming van de vrome Josafat, om Juda tot de eer en leer van de God der vaders terug te brengen. Dus in mijn en uw ondernemingen laat ons onderzoeken of ons hart ons niet veroordeelt, of wij in Gods weg zijn en of wij Zijn eer en het heil van zondaren

bedoelen. En dan ook kunnen wij ons troosten, dat de Heere met de goeden zal zijn en Zijn zegen zal geven over onze arbeid.

Ten vierde. De Heere zal met de goede zijn op zijn doodsbed, als hij stervend alle zonden en lasten zal afleggen en zijn intrek zal gaan nemen bij Jezus en Zijn engelen en zaligen in het beste vaderland. Let op de vrome, en ziet naar de oprechte, want het einde van die man zal vrede zijn. Zij zullen ingaan in de vrede en rusten op hun slaapstede, een iegelijk die in zijn oprechtheid gewandeld heeft. En zo zal ook de Heere met de goeden zijn in de dag der algemene opstanding, als Jezus tot hen zeggen zal: *wel gij goede en getrouwe dienstknecht, over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal Ik u zetten, gaat in, in de vreugde uws Heeren.* En dan zal de Heere met nadruk met de goeden zijn tot in alle eeuwigheid. Zij zullen eeuwig in Gods nabijheid vrolijk en zalig zijn, zonder strijd, zorg of pijn. Eeuwig zullen zij God volmaakt dienen zonder enig gebrek. De dood zal daar niet meer zijn, noch ziekte, noch armoede, noch donkerheid of verdriet; maar zij zullen eeuwig rust en verzadiging van vreugde hebben.

TOEPASSING

Onbekeerden! Gij behoort niet onder de goeden. De waarachtige bekering en het zaligmakend geloof maken de mens goed; maar niet uitwendige plichten, doop, lidmaatschap en bijwoning van het avondmaal. God is ook niet met u, maar tegen u, zelfs hier in de dag der gezondheid en des voorspoeds; *Zijn toorn blijft op een iegelijk die de Zoon ongehoorzaam is.* God is tegen u in de lange en bange dag van tegenspoed. En tegen u op uw doodsbed, in het oordeel en tot in alle eeuwigheid. Och, zoekt dan nog met die God verzoend te worden. Het Evangelie wordt u nog verkondigd; Jezus roept en nodigt u nog. Neemt dan nog heden uw genadetijd waar, eer het voor eeuwig te laat is. Maar bidt vooral om aan uzelf ontdekt te worden, om te geloven en te voelen dat uw hart kwaad is, en dat gij nog tot de kwaden behoort, opdat gij onder dit gezicht nog vermoeid en belast, nog treurig, hongerig en dorstig mocht worden. De eigenaardige inhoud van het dierbare Evangelie heeft alleen kracht en klem voor vermoeide en belaste zielen die zich voor God schuldig gevoelen. Rijken, wijzen en rechtvaardigen willen daar nauwelijks het oor aan lenen. Die gezond is heeft de medicijnmeester niet nodig. Daarom is het zo noodzakelijk een zondaar, een schuldenaar, een vermoeide en ellendige te worden in zijn eigen schatting. Rust echter nooit in uw vermoeidheid en het gezicht van uw zonde, want indien dit u in de hemel kon brengen, had Jezus niet hoeven te roepen: *komt herwaarts tot Mij en Ik zal u rust geven.* Tot Jezus te komen, bij Hem te schuilen en alleen bij Hem rust en behoud te zoeken is dus voor elk van ons noodzakelijk. Hij is de schuilplaats waar wij in moeten; de vrijstad die ons veiligheid kan geven tegen de toorn van God, Jezus kan ons goed maken en rein verklaren en ons de ingang openen van het nieuwe Jeruzalem. Wendt u dan naar Hem toe en wordt voor eeuwig behouden.

Maar gij zoekende zielen! Behoort gij nu tot de goeden? Hebt gij uzelf als een kwade, als een zondaar leren kennen evenals Petrus vroeger, die zeide: *Heere, ga uit van mij, want ik ben een zondig mens!* En als die hoofdman: *Heere, ik ben niet waard dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen.* Zoekt gij al uw goedheid en gerechtigheid in Christus, die door de Profeet genoemd wordt, *de Heere onze gerechtigheid?* En door wiens gerechtigheid gij alleen kunt verhoogd worden? Voelt gij ook lust en behoefte om door Gods Geest goed gemaakt te worden, versierd met Gods beeld, als een volk in wiens hart Gods wet is en die daar met Paulus een vermaak in hebben? Bidt gij dagelijks om goed te leven als huisvader of huismoeder, zoon of dochter, dienstknecht of dienstmaagd; en is het uwe keus om goed voor al uw naasten te zijn? Dan behoort gij tot de goeden, die uzelf juist wel zo goed niet durft schatten, maar die toch zoals de Prediker zegt, *goed is voor Gods aangezicht.* Indien er bij al het gebrek maar enig geestelijk goed mag gevonden worden, dan zal de Heere u genadig schatten naar uw beste deel, gelijk de Schrift zegt: gelijk wanneer men most in een bos druiven vindt, men zegt: verderft ze niet, daar is een zegen in, (Jes. 65:8). God zal hoogschatten en niet verwerpen die honderdvoudige vrucht draagt, maar ook die zestig- en dertigvoudige vrucht voortbrengt.

Maar gij zegt mogelijk: „Ach zou ik tot de goeden behoren, die zo gekweld wordt door mijn kwaad hart, en die nog zoveel kwade vruchten draag!" Nu, indien gij daar maar door gekweld wordt en u de zonde een plaag des harten is, dat is een goed teken; indien gij vermaak schepte in de zonde, dat zou een zeer ongunstig teken zijn. Gij zijt dus een van die goeden als Josafat, tot wie de Profeet zei: zoudt gij de goddelozen helpen, en die de Heere haten, liefhebben? Nu is daarom over u van het aangezicht des Heeren grote toornigheid. Evenwel, goede dingen zijn bij u gevonden, (2 Kron. 19:2,3). En als de zoon van Jerobeam, in wiens hart wat goeds voor de Heere, de God Israëls werd gevonden, (1 Kon. 14:13). En als al het volk des Heeren, die tegelijk goed en kwaad zijn, rein en onrein, gelovig en ongelovig; wel oprecht goed, maar niet volmaakt goed. En die toestand zal in u voortduren tot aan uw dood toe. Dan eerst zal Gods volk voor goed de strijd winnen en al hun gebrek voor eeuwig ontvliegen. En indien gij nu met dit volk alle zonden haat, uzelf daarom bij Jezus aanklaagt, in Zijn bloed verzoening zoekt en ook van Hem een gelovig gebruik maakt tot heiligmaking, dan hebt gij ook eenmaal met hen dit zalig lot en die dierbare overwinning te wachten.

Eindelijk, godvruchtigen allen tezamen! Wordt gij wel op meer dan tien plaatsen in de Bijbel, de *goeden* genoemd, o leeft dan toch zo, dat gij u zich die naam enigszins waard maakt. Indien gij als christen-huisvader u niet bekommert over het eeuwige lot van uw huisgenoten, gedurig twistende met uw betrekkingen en in alles slordig in uw wandel, dan zal de wereld zeggen: „is dat nu een van die goeden, die zo grondig praten over de vrije genade, en waar wij toch in de omgang zoveel last van hebben?"

Indien gij als winkelier of koopman niet goed meet of weegt, of uw waar veel te duur verkoopt, dan zal de wereld zeggen: die krappe maat, die schrale wicht heb ik bij zogenaamde goeden gehaald; en nu, als men zo behandeld wordt van de goeden, hoe moet men dan wel van de kwaden behandeld worden?"

Indien gij onder ziekte, kruis en tegenspoed, altijd even morrende zijt over de besturing van Gods voorzienigheid; ik bid u, welk kenmerk draagt gij dan van te behoren onder de goeden?

Indien gij als dagloner of als dienstknecht of dienstmaagd hoog loon bedingt, en dan te lui zijt om te arbeiden of altijd stuurs en tegensprekende tegen diegenen die over u gesteld zijn, waar blijft dan het kenteken dat zulk een luie dienstknecht of brutale dienstmaagd toch nog waarlijk onder de goeden behoort?

Indien gij als huisvrouw van een onbekeerde man geen acht geeft op uw huishouden en uw tijd met te veel praat doorbrengt en ledig omgaat bij de huizen, en lui en klapachtig zijt, dan zal uw man zeggen: moet het zó met de goeden, dan behoeft men waarlijk van de kwaden ook niet veel te verwachten!"

Bedenkt, volk van God! het oog des Heeren is op u, en het oog der Engelen, en der vrome mensen, en ook der onbekeerden die in uw omgeving zijn en nauw acht op uw gedrag en wandel geven. Zoekt u dan onder inroeping van Gods Geest als goeden overal en altijd te gedragen. Van Elisa werd getuigd door de vrouw van Sunem: *ziet toch, ik heb gemerkt dat deze man Gods heilig is*. Abraham kon zeggen dat hij geen draad of schoenriem van de koning van Sodom begeerde. Daniël zeide tot Belzazar: *hebt uw gaven voor uzelf, en geeft uw vereringen aan een ander*. Paulus had niemands goud of zilver of kleren begeerd en kon zeggen: *wandelt also broeders, gelijk gij ons tot voorbeelden hebt*. Barnabas was een goed man en vol des Heiligen Geestes, en Nathanaël was een Israëliet waarin geen bedrog woonde. Dus het is zeker dat ieder Christen zijn gebrek heeft en houdt tot aan zijn sterfbed; maar toch kunnen wij uit de opgenoemde heiligen duidelijk zien, hoever sommigen het door Gods genade in de ware heiligmaking gebracht hebben en het is voor elk onzer noodzakelijk om daar ook naar te staan. Wij zijn hier in de loopbaan en op het slagveld; waakt en bidt en houdt u dicht achter uw Leidsman, tot dat eenmaal uw dood komt, wanneer al uw gebrek zal wegvallen en gij volmaakt goed zult blijven tot in alle eeuwigheid.

ACHTTTIENDE OEFENING

OVER LUK. 16:24

VOORWOORD

Één ding is nodig, zegt de Zaligmaker, en dit stemmen wij met ons verstand allen toe. Ja, dat ene ding van de noodzakelijke voorbereiding voor de eeuwigheid, dat ene ding om een nieuw hart te krijgen, dat ene ding om Jezus als Borg en Middelaar te leren kennen en door de Heilige Geest geleerd en geleid te worden, dat is boven alles nodig en moet eerst en vooral gezocht en betracht worden. Maar hoewel wij dit met ons verstand toestemmen, och hoezeer zijn wij toch genegen, om hier op aarde in het zoeken van nietigheden rond te draven, en het enige nodige laten wij er zo bij inschieten. Wij belijden dat er niets zozeer moet gezocht en betracht worden als de dingen der eeuwigheid, en toch bekommeren wij ons immers dikwijls meer over de dingen van de tijd. Wij zijn van nature zeer ongelukkig geworden door de zonde; wij wegen ons geld uit voor hetgeen geen brood is, en onze arbeid voor hetgeen dat ons niet verzadigen kan. Mocht des Heeren volk in alles tonen dat het bij hen anders gesteld is! Mocht de arme wereld ogen krijgen om te zien en een hart om op te merken, en wat anders beginnen te zoeken eer het te laat is, ja voor eeuwig te laat is! Hiertoe wenste ik u en mijzelf thans te bepalen bij het vreselijke van de eeuwigheid.

TEKST: LUK. 16: 24. *Want ik lijd smart in deze vlam.*

Dit is de taal, mijn vrienden, van de ongelukkige rijke man, die zich weleer zo baadde in het genot van de ijdele wereldvreugde, en die in purper en fijn lijnwaad gekleed was, en alle dagen vrolijk en prachtig leefde. Maar nu was zijn zon ondergegaan en zijn licht veranderd in zwarte duisternis; hij was gestorven en opende nu zijn ogen in de hel, zijnde in de pijn, en nu klaagt hij over het gloeien van zijn tong en smeekt vruchteloos om een druppel water om die gloeiende tong te verkoelen. Hoe was de zaak veranderd! Hij had op de hoogste trap der aardse heerlijkheid gestaan, en nu, nu lijdt hij smart in de vlam. Naar aanleiding van onze tekst zullen wij spreken over de volgende twee zaken:

- A. *Ten eerste* over de helse vlam.
- B. *En ten tweede* over de smarten die de verdoemden daarin lijden zullen.

A. In de *eerste plaats* spreken wij over de helse vlam. Het is bekend dat de pijn in de hel menigmaal een vlam, een vuur, een vurige oven, een eeuwig vuur, en een onuitblusselijk vuur genoemd wordt. En nu is de vraag, of wij hierdoor een eigenlijk of een zinnebeeldig vuur te verstaan hebben? De voortreffelijke Love in zijn preek over de verschrikkelijkheid van de hel, vraagt ook: zal er eigenlijk vuur in de hel zijn? En dan antwoordt hij: Gods woord noemt het een vuur, dan of dit eigenlijk of oneigenlijk te verstaan is, laat hij in het midden, en dan verhaalt hij van iemand die gezegd had: „ik ben nooit in de hel geweest, en ik heb ook nooit iemand gesproken die er vandaan kwam." Deze aanhaling is, zou men zeggen, wel wat ruw voor zulk een groot man als Love was, doch hij geeft er mee te kennen, dat hij in deze niets durft te beslissen, en dat zij voor eeuwig ongelukkig zijn, die daar komen om het te ondervinden, of de vlammen zinnebeeldig dan of ze eigenlijk zijn.

Een zekere Professor *Odé* is van oordeel dat wij hier bij de letter moeten blijven, en dat er dus wezenlijke, eigenlijke en ontzagelijke vuurvlammen in de hel zijn, die daar vreselijk heet en eeuwig branden zullen. Hij verbeeldt zich de hel als een grote en zeer ruime onderaardse plaats, onmeetbaar wijd en onpeilbaar diep, en daarom in de Bijbel de afgrond genoemd. In die afgrond brandt een ontzaglijk vuur en dat zal daar altoos blijven branden en nooit uitgaan. Zelfs is die geleerde man er niet vrij van om te denken, dat de vuurspuwende bergen die hier en daar op het aardrijk gevonden worden, en waaruit telkens een ijselijke vuurvlam komt, als het ware spleten van

de hel zijn, waar dus het helse vuur naar buiten vliegt, (zie *Staring*, Bijbelsch zakelijk woordenboek, 9e deel, 2^e stuk, bladz. 927).

Andere geleerden zijn in tegendeel van oordeel, dat er geen eigenlijk vuur in de hel is, maar dat dit zinnebeeldig verstaan moet worden, en alleen beduidt een vreselijke en ware pijn en smart, die bij de hitte van een vuurvlam vergeleken wordt. De reden waarom zij zo denken, is, omdat het zich moeilijk laat begrijpen hoe geesten, gelijk de duivelen zijn, door een eigenlijke vuurvlam zouden kunnen worden aangedaan en gepijnigd. Verder omdat de hel een *buitenste duisternis* wordt genoemd; terwijl opgaande vuurvlammen nu altoos licht voortbrengen, zo denkt men daarom aan een zinnebeeldige vuurvlam. Nog meer, omdat de tegenovergestelde gelukzaligheid onderscheiden zinnebeeldige namen draagt, zoals de schoot van Abraham, een stad die fundamenteën heeft, een paleis, een huis, een eeuwige rust, een onbeweeglijk koninkrijk en zo meer; daarom zou dan ook de hel zinnebeeldig een vlam of een vuur genoemd worden, en op een andere plaats een altoos knagende worm, of een buitenste duisternis, een plaats waar weinig der ogen zal zijn en knersing der tanden. Wat men ook denkt, in onze tekst wordt de hel een vlam genoemd, en in die vlam was de rijke man ingeworpen en ondervond daar de toorn Gods en de straf van zijn ongerechtigheid. Wij kunnen hieruit leren dat de strafplaats van de verdoemden een vreselijke plaats is, en dat wij ons biddende hebben te wachten voor de zonden, die ons de weg banen tot die plaats der ellende.

B. Laat ons in de *tweede plaats* zien, hoe de rijke man en ook allen die verloren zijn gegaan smart lijden in deze vlam. Dat smart lijden zal bestaan in de volgende zaken:

Ten eerste. Hij leed smart omdat Hij de wereld verloren had. Hij wordt ons, toen hij nog in leven was, voorgesteld als geklommen tot het uiterste toppunt van aardse rust en vreugde: hij leefde, niet een enkele dag, maar alle dagen vrolijk en prachtig. Hij woonde in een paleis, hij at aan een kostelijke tafel en was gekleed met purper en fijn lijnwaad. Maar nu was hij gestorven, zijn lichaam lag te rotten in de aarde en zijn ziel lag te branden in de hel. Nu had hij de wereld verloren, zijn paleis verloren, zijn tafel verloren, zijn lijnwaad verloren, zijn goed verloren, God verloren, zijn ziel verloren, de hoop van zaligheid verloren, en alles verloren. En niets van dit alles kon hij nu weer vinden tot in alle eeuwigheid. En het knellend gemis van dit alles deed hem in benauwdheid des geestes uitroepen: *ik lijd smart in deze vlam!*

Ten tweede. Het smart lijden in deze vlam zal ook bestaan in het missen van Gods gunst en in het voelen van Zijn toorn. Daar wordt het woord ondervonden van Paulus als hij zegt: *onze God is een verterend vuur*. Daar wordt het antwoord gegeven op de vraag van Mozes: *wie kent de sterkte uws toorns, en uw verbolgenheid naardat Gij te vrezen zijt?* De *gramschap eens konings*, zegt Salomo, *is als het brullen van een jonge leeuw*. Maar wat zal dan het gevoel van de gramschap Gods eens zijn in de eeuwigheid? Daarom zullen de verdoemden zeggen: *ik lijd smart in deze vlam*.

Ten derde. Hier zal bijkomen de smartelijke overdenking van een verzuimde genadetijd en van het te lang versmade genadewoord. Het dierbaar Evangelie, Kerk, school en catechisatie, Bijbel, boeken en predikatiën, verwaarloosde lessen en vermaningen van ouders en van vrome mensen, zullen daar met een bange smart en ijselijk zelfverwijt overdacht worden. Daar zal men bij zichzelf moeten zeggen: „nee ik ben niet ongewaarschuwd in deze plaats gekomen; er is moeite aan mij gedaan en kosten zijn aan mij besteed, maar die kosten zijn eeuwige onkosten geworden, die ik nu betalen moet en in eeuwigheid niet betalen kan, en daarom lijd ik smart in deze vlam.”

Ten vierde. Het smart lijden in de eeuwigheid in de vlam der hel zal ook zijn omdat men de plichten der ware godzaligheid verzuimd heeft. In het verderf zal de ziel tot zichzelf moeten zeggen: anderen genieten nu een onverliesbaar loon, omdat zij uit ware nederige liefde en hoogachting een beker koud water aan Jezus' vrienden gaven; maar ik mocht dat volk niet lijden en heb ze ook nooit gediend. Anderen lagen op aarde gedurig gebogen voor den Heere en vertelden Hem hunne wegen, en smeekten om Zijn genade en Geest; en de Heere die in het verborgene ziet, heeft dat in het openbaar willen vergelden; maar ik was een vijand van het gebed, of zeide alleen een gebed op met den mond, en dan nog schreef ik er den dood niet onder, maar rekende er veel voor en eiste met oud Israël strengelijk mijnen arbeid. Mijn plichten waren vals, of harteloos, of werkheilig en dus zondig en verkeerd; en daarover denkende lijd ik nu smart in deze vlam.”

Ten vijfde. Ze zullen smart lijden in de vlam om de bange overdenking van hunne gruwelijke zonden. Reeds in hunne kindsheid verdoemelijk, in hunne jeugd onbuigzaam, onleerzaam, lusteloos in het goede, een hartzeer voor den welmeenenden vader en teedere moeder; in de jongelingschap onkuisch, dartel, spottende en overgegeven aan kwaad gezelschap; in mannelijken leeftijd vijandig van waarheid en godzaligheid, geldzuchtig en oneerlijk; en in den grijzen ouderdom zorgeloos en verhard in de zonde, of zoekende zijne zaligheid langs een weg van zelfverbetering en bekering van de herberg tot de kerk. Ziet, zoo klimt de arme mens bij trappen nederwaarts tot den eeuwigen afgrond, en dit alles veroorzaakt eenmaal onlijdelijke smarten in de helse vlam.

Ten zesde. Zij zullen smart lijden in de vlam omdat zij weggezonden zijn van Jezus, den eenigen Borg en dierbaren Zaligmaker. Hier op aarde zenden zij Jezus weg, als Hij komt en aan hun deur klopt; zij zeggen: wijk van mij, want aan de kennis Uwer wegen heb ik geen lust. Maar in het oordeel zal Jezus ook hen wegzenden, als zulken die Hij nooit gekend heeft. Dit is een naar en vreselijk oordeel. Hier zal Jezus geen komende ziel uitwerpen, maar daar zullen zij uitgeworpen en weggedreven worden van de tegenwoordigheid van dezen algenoeg-zamen Borg — en dat zal hen doen smart lijden in de vlam.

Meent gij nochtans niet, dat u dit lot wedervaren zal, heil-zoekende en naar Jezus verlangende zielen! Ik weet het, ulieden is het een pijnlijk denkbeeld, om voor eeuwig uitgesloten te zijn van de gemeenschap met den dierbaren Zaligmaker. Ik weet het, als Jezus aan u, even als vroeger aan Petrus, vroeg: *wilt gij ook niet weer weggaan?* dat gij dan met dien oprechten visscher zeggen zoudt: *Heere tot wien zullen wij henen gaan, bij U zijn de woorden des eeuwigen levens?* Nu daarom zal Jezus u nooit wegzenden in den tijd en ook niet in den groten dag der dagen. Maar om voort te gaan:

Ten zevende. Zij zullen smart lijden in de vlam om hun moeielijk en hatelijk gezelschap. Gezelschap hier in den tijd is voordeelig en vertroostend, als het een gezelschap van ware liefde en vriendschap is; maar in een gezelschap van vijanden te verkeeren is smartelijk en nadeelig. En toch, zoo zal het in de hel zijn. Echtgenooten, ouders, kinderen en zulken die hier in de zonde waren, zullen daar elkander haten met een bitteren en eeuwigen haat, zonder verzoening of verkoeling. Neen zondaar, gij zult daar onder de millioenen uwer mede-ellendigen niet een eenigen vriend hebben. Elke verdoemde, hetzij mens of duivel, zal daar aan uw verdriet en rampzaligheid mede werken en u uwe dwaasheid verwijten. En het zal smart in de smart veroorzaken, als ouders en kinderen, als leeraars en toehoorders, als vrienden in de zonde, daar in de vlam elkander zullen ontmoeten. Daarom was onze rijke man ook zoo bang, dat zijne vijf broeders ook komen zouden in die ongelukkige plaats der pijniging.

Ten achtste. Zij zullen bovenal smart lijden in de vlam omdat zij daar nooit weer uit verlost worden, maar eeuwig daar in moeten blijven. Niet ééne eeuw, of honderd of duizend eeuwen, of zoovele eeuwen als er zand aan den oever der zee is, maar een eindelooze eeuwigheid der eeuwigheden, zal dit smart lijden moeten voortduren. Dit voorwaar legt het meeste gewigt nog in de schaal. Hierover beven enkele inwoners der aarde, en hierover beven zekerlijk de millioenen inwoners der hel. Het zal daar eeuwig duren. O wee, wee, welk eene ontzaggelijke zaak is dat.

TOEPASSING.

Nu haasten wij ons om hier een leerzaam woord ter toepassing bij te voegen.

Onbekeerd mede-mens en mede-zondaar! om het heil uwer arme zielen, och luistert nog naar de volgende zaken.

Ten eerste. Indien gij zoo voortleeft, zult gij eerlang weten wat het zegt om met den rijken man te klagen: ik lijd smart in deze vlam! Dit zal bij den dood uw lot zijn, zorgelooze eh onbekommerde jongeling, die met gretigheid de zondige gezelschappen najaagt en afkerig zijt van den dienst Gods. En ook uw lot, mannen en vrouwen, die niet boven alles Gods Koninkrijk hebt leren kennen. En ook uw lot, grijsaards, die weleer los en zorgeloos leefdet, maar die nu bekeerd zijt van de zonde tot de deugd, en van de herberg tot de Kerk, zonder God en Christus enigszins te kennen. Dit zal uw lot zijn vloeker, leugenaar, bedrieger, verzuimer van de middelen, luie doorbrenger van Gods dag, die

God niet vreest en Zijne instellingen niet lief hebt. Dit zal ook uw lot zijn geveinsde mond-christen, die godsdienstig zijt voor het oog der mensen, maar die nooit oprecht geworden zijt voor God. Ook het uwe, gij die zooveel rekent voor uwe koude plichten, en nooit een arm en uitgekleeid zondaar geworden zijt voor God. Ook uw lot, die van uwe overtuigingen uw grond maakt, en zoo gemakkelijk durft te rusten buiten Christus. O naar en droevig lot, smart lijden, en dat eeuwig smart lijden in de vlam! Denkt er toch eens over na, indien gij denken kunt, wordt er toch eens bang voor, indien gij niet geheel aan de verharding zijt overgegeven.

Ten tweede. Och wacht u toch voor de zonde, die de weg is naar de hel. Leeft toch zoo vroolijk en zorgeloos nie; brengt Gods lieven dag zoo ledig en ijdel niet door; verzuimt toch de middelen en vooral het eenzame gebed niet; haat en lastert toch Gods volk niet, maar leert dat volk beminnen, u bij hen voegen en met hen den Heere zoeken, opdat eenmaal al uw doen u niet een vreselijk naberouw mocht kosten in de eeuwigheid.

Ten derde. Wanhoopt niet aan Gods genade en aan de mogelijkheid van uw redding door de Heere. Zegt niet als Kaïn: mijn misdaad is groter dan dat die zou kunnen vergeven worden. Gij hadt al in de hel kunnen liggen en al eeuwig rampzalig kunnen zijn, maar de Heere had nog geen lust in uw dood. Hij laat u uit louter goedheid nog waarschuwen voor de hel, opdat gij nog mocht leren om u voor die vreselijke afgrond te wachten. God roept u door Zijn goedertierenheid nog tot bekering. Dit is nog uw voorrecht boven duizenden, die al in de hel zijn, en daar de smart van de vlam reeds eeuwen lang gevoeld hebben.

Ten vierde. Denkt nochtans niet dat een enkel gebed, een weinig berouw, of enige plichten u redden kunnen van de hel. Gij moet Jezus leren kennen, die in Zijn woord zegt: *ik heb de sleutels der hel en des doods*. In en om Zijn borglijden en dood moet gij pardon en vrijdom van de hel ontvangen, en door Zijn gewillige borggehoorzaamheid moet gij het recht ten eeuwigen leven ontvangen. Laat uw oog op Hem alleen zien, en rust niet voordat gij met grond moogt weten dat Hij de uwe is en gij de Zijne, en dat gij u zo voor eeuwig aan Hem kwijt bevindt. Niet waar godvruchtigen? die weg moet het immers in? Nu Jezus biedt zich aan. Vlucht met al uw ellende tot Hem, en rust niet, voordat gij met Thomas kunt zeggen: *Mijn Heere en mijn God!*

Volk van God! nog een enkel woord tot u:

Ten eerste. Dankt het alleen aan de genade, dat gij al niet jaren lang in de hel hebt gelegen, om daar te zeggen: *ik lijd smart in deze vlam!* O, gij hadt het er zo naar gemaakt, door erf- en dadelijke zonden. Dat leerde gij erkennen toen God u ontdekte en met uw verloren staat bekend maakte. Denk eens, wat kwam er toen een roepen en bedelen, een lopen naar Jezus om pardon te zoeken in Zijn dierbaar bloed. O, het is zo zalig dit gedurig te herdenken en voor God en mensen te belijden dat gij te post naar de hel zoudt gelopen zijn, indien de Almachtige u niet gestuit en tegengehouden had.

Ten tweede. Nu zijt gij als een brandhout uit het vuur gered; zoekt dit nu ook met handel en wandel te tonen. Laat uw spraak, maar ook vooral uw daden u openbaar maken als een reiziger naar Sion. Zondigen staat ieder mens lelijk, maar bovenal een mens die zegt hoop te hebben op de hemel.

Ten derde. Verwacht met blijdschap de dag van uw kroning, het ingaan in de eeuwige rust. Hij die het beloofd heeft is getrouw, en zal u nooit verstoten om uw gebrek, dat u tot uw smart nog dagelijks bij ligt, en dat u menigmaal nog twijfelachtig maakt of gij de hemel nog wel zult ingaan. Gij behoeft echter niet te twijfelen, want de wortel van de zaak wordt toch bij u gevonden. Gij kent u schuldig en verdoemelijk voor God; gij worstelt dagelijks om Jezus; gij haat al de zonden en vermijdt daarom alle zondige plaatsen en gezelschappen, omdat gij uw zwakheid en onvermogen kent; gij zijt nauw verenigd met de godzaligen en met de godzaligheid en zoudt graag voor de Heere leven, hoe heiliger hoe liever; uw uitzicht voor de eeuwigheid is geheel Jezus en ook maar alleen Jezus; Hij is voor u de hoop van het eeuwige leven. En dit alles zijn toch bijbelse bewijzen van uw geestelijk leven, waar God de belofte van zaligheid aan verbonden heeft.

Ten vierde. Petrus zegt: *indien het nodig is*, zullen wij hier nog met kruis en beproevingen verzocht worden. Geen kruis zal u dus worden opgelegd, of uw hemelse Vader moet het naar Zijn eeuwige wijsheid voor u nodig keuren. Zoekt dan in alle moeilijke en donkere wegen aan God onderworpen te zijn. Draagt uw kruis met geduld, want gij gaat met uw kruis naar huis. Spoedig zijt gij waar geen

kruis is, noch zonden, noch verzoeking, noch twijfel of verberging van Gods aangezicht, maar rust en volmaaktheid, ja een zaligheid waarvan wij met de Apostel moeten zeggen: geen oog heeft het gezien, geen oor heeft het gehoord, noch is het in een mensenhart opgeklommen wat God bereid heeft voor die Hem liefhebben.

Daar brenge de genade ons allen!

NEGENTIENDE OEFENING

OVER DEUT. 8:2

En gij zult gedenken aan al de weg die u de Heere, uw God, deze veertig jaren in de woestijn geleid heeft.

Mozes, de eerwaardige grijsaard van honderd en twintig jaar, stond hier met Israël aan de grenzen van het beloofde land, terwijl hij zelf stond aan de ingang van het betere Kanaän en om dus over weinige dagen over te gaan in de eeuwige rust. Liever had hij voor dit oogenblik nog met Israël de Jordaan over getrokken, dan te gaan sterven en naar de hemel te gaan; daar bad hij nog om, maar de Heere beliefte het niet om hem zijn begeerte te geven, en nam hem kort daarna door een zalige dood weg. Het gehele boek waarin onze tekst voorkomt kunnen wij aanmerken als Mozes' laatste redevoering, die hij in het gezicht des doods gehouden heeft.

Onze tekstwoorden zijn een nadrukkelijke vermaning aan Israël, om te gedenken aan die weg, die de Heere met hen in de woestijn gehouden had, gedurende de veertig jaren die zij daarin gereisd hadden. In die veertig jaren hadden zij gedurig tegen de Heere gezondigd, en ook daarover Gods ongenoegen en straffen ondervonden. Maar ook in die veertig jaren had God menigmaal hun zonde vergeven en hen omringd met Zijn goedertierenheden. In die veertig jaren had de Heere menigvuldige wonderen gedaan, en er was dus veel te herdenken aan de daden des Heeren, tot hun verootmoediging en tot hun opwekking, om zich onbepaald aan zulk een goedertieren en getrouw God en Zijn zalige dienst over te geven.

Komt, laat ons kort enige van die daden des Heeren nagaan, die Hij aan dat volk in die veertig jaren in de woestijn gedaan heeft.

De Heere had hen, nu bijna veertig jaar geleden, door tien zware wonderplagen uit Egypte verlost, uit het diensthuis van faraö, uit hun zware verdrukking, en hen op een wonderlijke wijze door de afgrond der zee heen geleid, waarin hun vijanden allen verdronken. Deze wonderbare weg moesten zij gedenken, gelijk de vrome zielen onder hen dan ook deden, roepende daarover in verwondering uit: Ik zal de Heere zingen, want hij is hoog verheven. Het paard en de ruiter heeft hij in de zee geworpen. De Heere is mijn kracht en lied, en hij is mij tot heil geweest. De Heere is een krijgsman: Heere is zijn naam, (Ex. 15:1-3).

Meer dan eenmaal gaf God hun water te drinken uit een steenrots, en voedde hun honger met brood uit de hemel, met brood dat zij en hun vaders niet gekend hadden, en waarvan de smaak was als honingkoeken en als de beste vochtigheid der olie. Aan dat wonderlijke brood en water mochten zij wel gedenken, en daar over de Heere prijzen, te meer omdat dat wonderlijke brood en water hun een afschaduwing was van Christus en Zijn geestelijke weldaden, die door Hem zouden worden aangebracht, want Paulus zegt: zij hebben in de woestijn de geestelijke spijzen gegeten, en de geestelijke drank gedronken, want zij dronken uit de geestelijke steenrots die volgde; en de steenrots was Christus, (1 Kor. 10:1-4).

Hun kleren waren aan hun lichaam niet versleten, en hun schoenen waren niet verouderd aan hun voeten, (Deut. 29:5 en Neh. 9:21). En God had geen krankheden der Egyptenaren op hen gebracht. En waren zij om hun zonden door vurige slangen gebeten, dan had ook de Heere een vurige slang, een koperen slang laten oprichten, opdat allen die die aanzagen levend bleven, (Num. 21:6-9). Aan die wonderlijke voorzorg en zeldzame uitredding des Heeren mochten zij wel gedenken, te meer omdat die koperen slang een beeld en aftekening was van hun toekomstige Verlosser, die eenmaal aan het kruis verhoogd zou worden, gelijk de slang in de woestijn verhoogd was, (Joh. 3:14).

En hoe wonderlijk had de Heere hen geleid en de weg gewezen door de wolkkolom, die een wolk voor hen was des daags, en een vuurkolom des nachts, om de duisternis te verlichten, (Deut. 1:33).

Daarenboven had de Heere hun Zijn wetten en rechtvaardige inzettingen gegeven boven alle volken der aarde en hen aangenomen tot Zijn volk en erfdeel, zodat Mozes van hen zeggen mocht: welgelukzalig zijt gij, o Israël! gij zijt een volk, verlost door de Heere, (Deut. 33:29).

Denkt hier verder aan de wonderlijke historie van Bileam, en hoe God zijn vloeken in zegeningen veranderde, en aan de straf die over Mozes' zuster kwam, die met melaatsheid werd bezocht omdat zij gezondigd had; en aan de vreselijke ondergang van Korah, Dathan en Abiram met hun aanhangers, die levend in de grond verzonken. Denkt hier vooral nog aan de zonde van Israël toen Jehova grotelijks op Zijn volk vertoornd was en bij Horeb in Zijn toorn tot Mozes zeide: En nu, laat Mij toe, dat Mijn toorn tegen hen ontsteke en hen vertere, zo zal Ik u tot een groot volk maken. Maar Mozes aanbad het aangezicht des Heeren zijns Gods en zei: o Heere, waarom zou Uw toorn ontsteken tegen uw volk, 't welk Gij met grote kracht en met een uitgestrekte hand uit Egypte hebt uitgevoerd. Waarom zouden de Egyptenaren spreken, zeggende: in kwaadheid heeft Hij ze uitgevoerd, dat Hij ze doodde op de bergen, en opdat Hij ze vernielde van de aardbodem. Keer af van de hittigheid uws toorns, en laat het U over het kwaad uws volks berouwen. Toen berouwde het de Heere over het kwaad, hetwelk Hij gesproken had zijn volk te zullen doen, (Ex. 32:10-14). Denkt hier over de wonderen der genade des Heeren. De vrijmachtige God vraagt als het ware verlof van Zijn nietige dienstknecht om Zijn volk te verdelgen. En toen deze dienstknecht met geweld aan het pleiten en bidden raakte, liet de heilige Schepper zich van Zijn onrein schepsel overwinnen, om Israël genade te bewijzen.

Ziet eens wat een rij van weldaden aan Israël in de woestijn betoond in die veertig jaren. En dat nog wel aan een volk waarvan Mozes zeggen moest: weerspanning zijt gij geweest tegen de Heere, van de dag af dat ik u gekend heb, (Deut. 9:24). Welnu dan, mocht Mozes dan in onze tekst niet zeggen: *gij zult gedenken aan al de weg die de Heere u geleid heeft, deze veertig jaar.*

TOEPASSING

Laat ons nu, naar tijdsgelegenheid, op deze laatste avond van dit jaar 1854, eens zien of het woord van de tekst ook niet op ons van toepassing is en of er ook tot ons niet mag gezegd worden: gij zult gedenken al de weg die de Heere u geleid heeft door deze woestijn, deze veertig jaar, en bijzonder in dit afgelopen jaar dat wij nu al weer voor eeuwig achter ons hebben.

Wat ons allen in het alemeen betreft, God spaarde ons in het leven, en gaf ons wellicht een zoete en kostelijke gezondheid. Tenminste, wat mij en mijn huisgezin aangaat, ik kan mij niet te binnen brengen dat de medicijnmeester eenmaal in dit ganse jaar bij ons geweest is, geen ziek uur hebben wij gehad en geen stuiver voor geneesmiddelen uitgegeven. En mogelijk zijn er meer zulke personen en huisgezinnen in ons midden. Dit is zeker, allen leven wij nog, terwijl er velen rondom ons gevallen zijn, ook van degenen die wij gekend hebben, en die jonger en sterker waren dan wij, die wel met ons dit jaar begonnen maar die nu reeds zwijgen in het stof, en die bij ervaring weten wat het is in een geduchte eeuwigheid aan te landen. En hoe menigeen is er door de cholera weggenomen, die zulke geduchte verwoestingen in steden en dorpen en huisgezinnen heeft aangericht, en waar wij genadig van gespaard zijn.

Wij zijn dan nog allen hier en worden thans ernstig geroepen om de Heere te danken en te gedenken de weg die Hij ons geleid heeft in dit afgelopen jaar.

De Heere gaf ons eten en drinken en kleren, en zelfs velen onder ons genoten dit in ruime overvloed, zodat ook van ons mag gezegd worden, wat Mozes zei van Israël: want de Heere uw God heeft u gezegend in al het werk uwer handen . . . geen ding heeft u ontbroken, (Deut. 2:7). Laat ons hier ook niet vergeten, dat God ons ook in dit jaar voor misgewas bewaard heeft, maar ons integendeel overvloed gaf van allerlei koren en vruchten, waarvan niets op het veld verrot is, maar dat wij alles gezegend hebben mogen binnenzamelen.

Maar sommigen van ons zullen toch wellicht moeten klagen dat zij arm naar de wereld zijn, en wel eens met becommerring moeten zeggen: wat zullen wij eten, wat zullen wij drinken, en waarmee zullen wij ons kleden? Waarlijk wij beklagen u en vele mensen met u, in deze dagen van oorlog en verwarring en daaruit ontstaande duurte en schaarsheid. Wij zeggen van harte: het is droevig arm te

zijn! Wij willen geloven dat het hard valt als de kinderen om brood vragen en gij kunt het niet geven. Maar tevens zeggen wij met de woorden van onze tekst, gij zult gedenken al de weg die de Heere u geleid heeft, ook in dit afgelopen jaar. Heeft Hij u geen gezondheid gegeven, of uit krankheden verlost? Gaf Hij ook aan uw verwarde en hopeloze omstandigheden niet wel eens een genadige wending ten goede? Is er geen reden om ook nog de goedertierenheid des Heeren te roemen? Of bezocht God u in dit afgelopen jaar met kruis en tegenspoed van allerlei aard? Deed Hij u alles tegenlopen en stelde Hij gedurig uw verwachtingen teleur? Eiste Hij mogelijk uw dierbaarste panden op door de onverbiddelijke dood? Of hebt gij in uw huisgezin en geslacht niet hetgeen gij wenst, en integendeel veel dat uw ziel tot bitterheid is? O, denkt wat Mozes zegt, gij zult gedenken de weg die de Heere u geleid heeft *door deze woestijn*. De aarde is een woestijn geworden door onze zonde, en Mozes moest zelfs daarin klagen, gelijk wij zingen in de negentigste Psalm:

Helaas het best van onze beste dagen,
Baart dikwijls smart, geeft dikwijls stof tot klagen,
Daar zorg, verdriet en jammerlijke plagen,
Steeds beurt om beurt de matte ziel doorknagen,
De levensdraad wordt schielijk afgesneên,
Wij schenen sterk, maar ach, wij vliegen heen.

Gij moet gedenken, dat mijn en uw zonden de oorzaken zijn van al deze jammer. Gij moet gedenken dat God u door alle deze roept, om een goede waarborg te zoeken voor uw arme ziel. Gij moet gedenken dat God niet zelden met de zondige mens doet, zoals Absalom met Joab deed: hij riep Joab om tot hem te komen, maar Joab wilde niet; hij liet hem andermaal roepen, maar Joab kwam niet. Eindelijk liet hij een akker gerst van Joab in brand steken, en toen kwam Joab tot hem en wel dadelijk, op staande voet, (2 Sam. 14:29-31). Evenzo doet God ook weleens met een zondaar. En mogelijk heeft de Heere ook in dit jaar uw gerstakker genomen, of uw zoon, of uw dochter, of uw vee, of iets anders, om uw verhard hart door dit middel over te buigen om tot Hem te komen, en genade en behoud bij Hem te zoeken. Hoe menigmaal heeft Jezus in dit jaar al bij u aan de deur gestaan om te kloppen; maar gij hoorde niet. En nu klopt Hij mogelijk nog door een weg van kruis, of door een treurig sterfgeval. Heden dan, in de laatste avond van dit jaar, verhardt uw harten niet. Geeft de Heere hart en hand en kiest oprecht Zijn dienst en de weg ten hemel. Mocht gij nog deze laatste avond van dit jaar aan Gods wegen gedenken, en uw eigen wegen en harten onderzoeken, en God in Christus om genade aanlopen, eer het voor nu en voor eeuwig te laat is.

Gij bijzonder, volk van God! gij zult gedenken al de weg die de Heere u geleid heeft door deze woestijn, ook in dit voorbij gevlogen jaar. God heeft u langs liefdepaden geroepen en getrokken uit de muil en klauw van satan. Hij heeft u, onwaardig zondaar, niet in de hel geworpen, gelijk gij rechtvaardig verdiend had. Hij heeft lang staan kloppen aan de deur van uw hart, en eindelijk is Hij door almachtige genade daar binnen gekomen, en heeft er Zijn troon opgericht en Zijn wetten daar in geschreven. Gedenkt toch hieraan; gedenkt ook hoe Hij u leidde in uw zoekensweg en hoe Hij eerst het geloofslicht in uw ziel ontstak en u die onmisbare Christus leerde kennen, en u genade gaf om met de hand te schrijven: *ik ben des Heeren!* Gij zult gedenken hoe gij de wereld leerde kennen als een woestijn, en hoe allerlei tegenspoed en zielenstrijd u ontmoette, zodat gij wel eens met de dichter moest zeggen: Gij hebt mij vele benauwdheden en kwaden doen zien, (Psalm 71:20). Ik zag uit ter rechterhand, en ziet zo was er niemand die mij kende, daar was geen ontvlieden voor mij; niemand zorgde voor mijn ziel, (Psalm 142:5). Maar gij zult ook gedenken, hoe God u uitnemend heeft gered en getroost, hoe Hij al uw trouweloosheden genadig verdroeg en vergaf, en hoe trouw Hij u bij uw keuze bewaarde in het midden van een goddeloze en verleidende wereld.

Nu mijne vrome vrienden! Mocht gij dagelijks dankbaar Gods wegen overdenken, die Hij in deze woestijn in licht en donker, in zoet en bitter met u gehouden heeft. En mocht gij ook gedurig uzelf voor God afvragen: hoedanig is toch mijn weg voor God geweest? Ben ik ten allen tijde en aan alle plaatsen wel een Christen geweest? Heb ik mij altijd als een arme op de Heere verlaten? Had ik alle

mensen en bijzonder mijn broeders altijd wel hartelijk en vurig lief? Kleefde ik ook al te veel aan de wereld? Ziet eens godvruchtigen, als gij uzelf deze en meer andere vragen eens ernstig voorhoudt, wat een stof van vernedering zou er dan zijn, op deze laatsten avond van dit jaar.

Nu, ik wens dat wij veel de daden des Heeren mogen gedenken, en dat wij allen die dit horen of lezen, hart en hand aan de Heere mogen geven. O, wat een zoete en zalige oudejaarsavond zouden wij dan hebben! En al is het dan, dat de wereld ons hier altijd een woestijn zal blijven, dan toch zouden wij eenmaal samen heenreizen naar die plaats waar wij samen volkomen zouden gedenken al de weg die de Heere ons geleid heeft deze veertig, vijftig of meer of minder jaren, en waar God alle tranen van onze ogen zal afwissen, en waar de dood niet meer zijn zal, noch moeite, noch rouw, en waar alle inwoners volle verzadiging zullen genieten, tot in alle eeuwigheid. Nu dan, mocht elk onzer toch eerst en vooral zorg en behoefte krijgen om Christus deelachtig te worden! Die Hem heeft die heeft alles, maar die Hem mist, die mist ook alles. Ik bid u, legt u dan in deze laatste avond van dit jaar aan Zijn voeten neer en smeekt om de reinigende en heiligende kracht van Zijn dierbaar bloed en Geest. Zo doende zou ons dit jaar een zalig kwitantiejaar van de verzoening onzer zonden zijn, en wij zouden verder onze weg reizen door deze woestijn (al was het niet zonder gebrek) met Jezus in het hart, met de aarde onder de voet en met het beste vaderland in het oog. Nu, het is mijn hartelijke wens, dat de Heere dit aan ons allen moge geven, en dat wij zo samen als arme zondaren op Jezus mogen zien, en eenmaal in het hemelse Jeruzalem mogen aanlanden. Dat geve God.

TWINTIGSTE OEFENING

OVER JER. 28:16

Dit jaar zult gij sterven.

De vrome Izaak zei tot zijn zoon: ik weet den dag van mijn dood niet, (Gen. 27:2). Bijna alle mensen moeten dat met hem zeggen, dewijl God de sterftijd voor de mens verborgen houdt, opdat wij te meer zouden waken en bidden, opdat wij mochten gereed zijn als wij geroepen worden om die allesbeslissende stap te doen. Er zijn evenwel enkele mensen geweest, die, zo niet de dag, ten minste ongeveer de tijd van hun sterven geweten hebben. Petrus zeide: de Heere heeft mij geopenbaard dat de aflegging mijns tabernakels haast zijn zal, (2 Petr. 1:14). Paulus wist dat de tijd van zijn ontbinding aanstaande was en haast geschieden zou, (2 Tim. 4:6). Aan de vrome koning Hizkia werd bekend gemaakt dat hij nog vijftien jaren leven zou, (2 Kon. 20), zodat die vrome man ook in staat was de tijd van zijn einde te voren te berekenen. En in onze tekst treffen wij een mens aan, wie het werd aangezegd: *dit jaar zult gij sterven*. Een ontzettende boodschap voorzeker! Wat ons betreft, het zou de Goddelijke boodschap aan ons ook kunnen zijn, en wee onzer als wij dan onbekeerd en onverzoend weg moesten. Maar integendeel zalig wij, als wij zulk een boodschap kregen en wij konden dan zeggen: het zij zo Heere, mij geschiede naar Uw woord; ik ben Uwe; ik sta voor rekening van de Heere Jezus. Dit geve God aan ons allen!

- A. *Wij zullen in de eerste plaats* met een enkel woord de zin van de tekst zoeken te verklaren.
- B. *En dan* zien wat wij voor onszelf daaruit leren moeten.

A. Dit jaar zult gij sterven! Dit was een woord, in de naam des Heeren gesproken door de Profeet Jeremia tegen de valse profeet Hananja. Die man leefde in de tijd van de koning Zedekia, en dit geval geschiedde in het vierde jaar van die koning in de vijfde maand. Toen profeteerde Jeremia de ondergang van Juda en Jeruzalem. Hananja daarentegen profeteerde vals dat binnen twee jaren de gehele oorlog zou geëindigd zijn en de gereedschappen van de tempel die naar Babel gevoerd waren, zouden dan alle weer te Jeruzalem zijn. Hij profeteerde, maar hij verdichtte het uit zijn eigen hart, want God had hem niet gezonden, zoals blijkt uit vers 15 van ons teksthofdstuk. Het was dan van hem een vreselijke zonde, dat hij voorgaf een gezant des Heeren te zijn, terwijl hij echter niets meer was dan een openbare bedrieger. Hij was bij gevolg ook de oorzaak dat het volk op leugens vertrouwde, en daardoor in zijn zondige wandel gesterkt werd, gelijk uit hetzelfde vijftiende vers te zien is, waarom Jeremia hem ook in hetzelfde vers verweet, dat hij een afval tegen de Heere gesproken had. En het was om deze zonde dat God hem met ons tekstwoord bedreigde, dat hij namelijk in dat zelfde jaar sterven zou. Deze bedreiging geschiedde, blijkens het eerste vers van ons teksthofdstuk, in de vijfde maand, of volgens onze tijdrekening in de maand Augustus, en in de zevende maand, die met de maand October overeenkomt, werd die bedreiging reeds vervuld, want toen stierf hij, gelijk in het zeventiende vers te zien is. Hij overleefde het dus maar ongeveer twee maanden, en toen werd hij tot een buitengewone straf zijner zonde weggerukt naar de eeuwigheid. We moeten hieruit leren, wat voor een vreselijk kwaad het is, een zachte en lichte weg voor te stellen, die niet op de waarheid gegrond is. En ook, dat wij niet te verdraagzaam mogen zijn omtrent ketteren en valse leraars. En dat het een ongegrond zeggen is, dat ieder mag oordelen, voelen en leren zoals hij denkt, en dat dit er zozeer niet op aankomt als men maar goed leeft. Integendeel, waarheid en vrede moeten wij liefhebben, en nooit vrede zoeken ten koste van de waarheid. Hananja had niet gestolen of overspel gedaan, maar hij had de waarheid tegen gestaan en leugens geleerd, en daarom moest hij sterven tot een teken dat God de valse leraars niet geduld en gedragen wil hebben. Laat dit genoeg zijn tot opheldering van de betekenis van onze tekstwoorden.

TOEPASSING

Dit jaar zult gij sterven! Hierover hoop ik nu, dat wij de volgende zaken in ernstige overweging zullen nemen:

Ten eerste. Hoewel dit woord niet rechtstreeks en ongetwijfeld tot ons gericht is, evenwel zou het ons lot en des Heeren boodschap aan ons kunnen zijn. Ja, is het zelfs niet meer dan waarschijnlijk dat hier mensen in ons midden zullen gevonden worden, en mogelijk meer dan wij denken, die deze Goddelijke boodschap treffen zal en die in dit jaar sterven zullen. Mogelijk ben ik zelf de man, die deze boodschap mijzelf moet brengen. En wij allen hebben de gewichtigste reden om met de discipelen te vragen: *ben ik het Heere?*

Nu, wij hebben vandaag de eerste dag van het jaar 1855 en dit jaar is mogelijk tot ons sterven bestemd. En hoe staat het nu tussen God en onze zielen? Zijn we al rijp voor de eeuwigheid? En kennen wij de Heere Jezus al? Hebben wij al om een wijs en godvruchtig hart leren bidden? Och, dat deze gewichte zaak ons toch veel aan de voeten van Jezus mocht brengen, om daar de rechte stervenskunst te leren en stervensgenade om Jezus' wil te ontvangen. Het is waar, de beste waarborg om hier veilig te zijn, is, om ons hoe eerder hoe beter aan God te verbinden, in Jezus alleen onze zaligheid te zoeken en Zijn dienst hartelijk te kiezen. Wat nood dan, al moesten wij dit jaar sterven? Die in de Heere sterven zijn toch voor eeuwig zalig en rusten van hun arbeid. Komt, Nieuwjaarsdag is een geschikte dag om u aan God te verbinden. Hebt gij er zin in of niet? Denkt, dat alle uitstel in deze gewichtige zaak hoogst gevaarlijk is. Veel arme zielen hebben hun rekening te lang gemaakt, hebben zich nog jaren levens beloofd en zijn intussen ongelukkig om gekomen en hebben hun ogen geopend in de afgrond des verderfs.

Ten tweede. Maar is het mogelijk dat wij dit jaar zouden kunnen sterven, zo zeg ik verder dat er sommige mensen in ons midden zijn, van wie dit zelfs zeer waarschijnlijk is. Er zijn mensen hier die een buitengewoon gevaar hebben dat de boodschap van mijn tekst hen zal treffen, alsof van de hemel tot hen geroepen werd: *dit jaar zult gij sterven!* Ik bedoel zulke mensen, die reeds tussen de zestig en zeventig jaar oud zijn, die grijs en zwak en krom gebogen daarheen wandelen aan de rand des grafs. Gij mijn vrienden, gij weet dat des mensen hoogste leeftijd niet hoger bepaald is dan tot zeventig of tachtig jaren. De meeste oude lieden blijven tussen de zestig en zeventig, en het behoort tot de zeldzaamheden de zeventig over te komen, en nog veel meer is het zeldzaam de tachtig jaren te bereiken. Het is dus zeer waarschijnlijk dat uw zwakke veldhut in dit jaar met een klein stormwindje omver zal waaien, of bij een gering toeval zal worden afgebroken. Hoe weinig is er toe nodig om een afgeleefd en zwak lichaam te slopen en aan het graf over te geven! Hoe groot is dus uw gevaar om van ouderdom langzaam weg te kwijnen, of misschien door een plotselinge beroerte weggerukt te worden, zodat gij als het ware in de eeuwigheid zijt eer gij het weet. Grijsaards! hoe staat gij hier onder; hebt gij al een Borg voor uw schuld; zijt gij al veranderd en bekeerd; zoekt gij de Heere met uw ganse hart en kunt noch wilt gij niet rusten voor dat gij u aan God kwijt bevindt? Of is het ongelukkig met u gelijk men van vele grijsaards moet zeggen: hoe ouder hoe kouder? hoe dichter bij het graf, hoe zorgelozer? Ik hoop dat uw geweten in deze een goed antwoord zal kunnen geven, en dat gij tot die gelukkige grijsaards mag behoren, die grijs zijn geworden op de weg der gerechtigheid, en van wie wij zeggen mogen:

In hun grijze dagen Blijft hun vreugd gewis; Zij zullen groen en fris, Gewenste vruchten dragen,
Om, met verheugde monden, Te roemen 't recht mijns Gods, In Hem, mijn vaste rots, Is 't onrecht nooit gevonden.

Zegt eens, behoort gij tot de zodanigen, of behoort gij nog tot het grote getal waar de Schrift van zegt: *een zondaar honderd jaar oud zijnde, zal vervloekt worden?* Wel, dan zeg ik u, wilt gij hier naar des Heeren stem niet luisteren, blijft gij onbekeerd, en neemt God u dan in dit jaar weg, dan verlaat u nog in dit jaar heel de wereld voor eeuwig; dan hebt gij misschien nog in dit jaar een akelig wanhopend doodbed, waarop u de verzuimde tijd en middelen bang zullen vallen, en gij met

schrik de eeuwigheid zult ingaan; of gij sterft zoo zorgeloos als een dier dat naar de slachtbank geleid wordt, en geeft daardoor des te meer aan uwe overblijvende betrekkingen de ongelukkige verzekering dat uw dood rampzalig is. Dan wordt nog in dit jaar de deur der genade voor u eeuwig dicht gesloten en alle uitzicht op behoud onherroepelijk afgesneden. Dan komt gij nog in dit jaar in de hel, en daar zijt gij in eeuwige pijn en wanhoop, en gedurig al pijnlijker knaagt u daar die vreselijke gedachte: „het is te laat, voor eeuwig te laat, ik heb mijn dierbare tijd verzuimd! Och, mijn oude grijze vrienden! wat zou het toch te zeggen zijn, als dit u eens binnen een jaar, of binnen een of twee maanden overkwam! Dan immers was het beter nooit geboren geweest te zijn?

Maar ik wil eens hopen, dat gij tot die gelukkige grijsaards behoort die reeds lang de Heere gezocht en gediend hebben, of dat gij nog deze nieuwjaarsdag Jezus kiezen zult, en u oprecht aan God zult verbinden; en dan veronderstel ik eens dat gij dit jaar gaat sterven, wat zult gij dan een zalige verwisseling hebben! Dan moest gij wel in dit jaar alles vaarwel zeggen, en lieve vrienden en aardse zegeningen verlaten, en in het graf neerdalen, maar toch zou uw sterven een zalig gewin zijn. Dan waart gij binnen een jaar van al uw zondige verdorvenheden verlost; dan waart gij binnen de tijd van een jaar in de hemel bij Jezus en al Zijn heiligen, waar het zeer verre het beste is. Gij verliet dan wel veel dat u lief en dierbaar is, maar gij verliet ook een boze wereld vol verleiding en gevaar, vol ergernis en verdriet voor een mens die een ander leven zoekt. En het lieve en waarde dat gij hier verliet, zou u ruim vergoed worden in de toekomst. Voor achtergelaten vrienden en betrekkingen krijgt gij het gezelschap der Engelen en zalige zielen; voor een diep gezonken vaderland krijgt gij het beste en hemelse vaderland, waarin nimmer oorlog, pest of dure tijd meer zijn zal. Voor achtergelaten schatten en goederen ontvingt gij die betere en blijvende goederen in de hemel. Ziet, zo zou uw staat binnen een jaar tijds nog uitnemend verbeteren. Wie weet wat een vrolijk sterfbed of althans zeker wat een blijde aankomst gij dan binnen een jaar zoudt hebben onder het lief gezelschap der gezaligden in de hemel. Nee, de vromen behoeven dus niet te vrezen, maar mogen het een welkome boodschap achten, als er van Godswege tot hen gezegd werd: *dit jaar zult gij sterven!*

Ten derde. Maar nu is het de vraag wat wij allen, jong en oud, te betrachten hebben, en wat er voor ons nodig is, als het eens zo was dat wij dit jaar moesten sterven, om dan wel voorbereid de dood af te wachten? Zoals gij en ik geboren zijn kunnen wij niet sterven. Het zijn onze zonden die ons de dood zo vreselijk maken en ons na de dood tot een eeuwige rampzaligheid verwijzen, waarin wij reddeloos wegzinken zo wij onverzoend en ongerechtvaardigd sterven. Laat het dan onze eerste en voornaamste zorg wezen, om de Heere Jezus tot onze Borg en Middelaar te krijgen, en alzo door Zijn gerechtigheid en voorbeding zalig te worden; en dus deel te krijgen aan de verzoenende kracht van Jezus' dood. Verder moeten ons alle zonden een last en smart worden, en wij moeten ons oprecht begeven om voor God en voor de hemel te leven. Roept dan om Jezus, bidt om door de Geest bewoond en geleid te worden, en om waarheid en godzaligheid; en dient toch de wereld niet, en waagt niet langer uw arme zielen. Laat de zaak heden geschieden en met ernst in de kracht des Heeren begonnen worden op deze eerste dag van dit nieuw begonnen jaar. Uw eeuwig geluk of ongeluk hangt hiervan af. Het geldt hier oneindig meer dan geheel de wereld heeft of geven kan: het geldt de behoudenis van uw kostelijke zielen, in een ontzaglijke en onherroepelijke eeuwigheid. Haast u dan tot Jezus, want dit jaar, ja deze maand of week of dag kan voor u de laatste zijn. Tot Hananja werd gezegd: *dit jaar zult gij sterven!* maar tegen de rijke dwaas was het: *in deze nacht zal men uw ziel van u afeisen!* En wie verzekert u dat dit ook uw lot niet zou kunnen zijn? Een ogenblik te laat is toch een gehele eeuwigheid te laat. Nu dan, bidt, roept, zoekt, klopt, strijdt om in te gaan en grijpt naar het eeuwige leven; en laat niet af voor dat gij voor de storm des doods bereid zijt en in waarheid zeggen kunt: ik ben gewapend tegen de slag des doods met de gerechtigheid van mijn Borg; hetzij dat ik leef, ik leef de Heere, hetzij dat ik sterf, ik sterf de Heere; hetzij dan dat ik leef, hetzij dat ik sterf, ik ben des Heeren. Nu zondaar, dit woord ligt voor uw rekening; en maakt het u niet zoekende en biddende, maar blijft gij verhard en zorgeloos, dan zal het eenmaal een artikel in uw doodvonnis zijn, als de Rechter in die dag zeggen zal: brengt hier mijn vijanden, en slaat ze voor mijn voeten dood, want zij hebben niet gewild dat ik over hen zou Koning zijn.

Ten vierde. Gij overtuigde en zoekende zielen! *dit jaar zult gij sterven!* Mogelijk geldt u dat woord. Maar gij zult wellicht zeggen: ik durf die stap nog niet aan; ik zie nog zo donker in de eeuwigheid, ik ben nog geenszins verzekerd dat Jezus de mijne is; er zijn nog zoveel banden bij mij los te maken, en er is nog zoveel ongelooft bij mij weg te nemen." Nu, dan hoop ik dat gij zo donker niet weg zult behoeven te gaan. Dan wens ik u in dit nieuwe jaar, dat God uw duisternis eerst zal opklaren, en dat gij voordat gij weg gaat met de dichter zult kunnen zeggen: Och Heere, zekerlijk ik ben uw knecht; Gij hebt mijn banden losgemaakt, (Psalm 116:16). Draagt uw toestand daartoe veel aan de Heere op, blijft op Hem wachten en gelooft tot uw bemoediging dat zij niet beschaamd zullen worden die op Hem wachten, maar dat die ook spoedig zullen kunnen zeggen als David: ik heb de Heere lang verwacht, en Hij heeft zich tot mij geneigd en mijn geroep gehoord, (Psalm 40: 1-3).

Ten vijfde. Meer bevestigd volk! *Dit jaar zult gij sterven!* Dat zou ook voor u kunnen zijn. En hebt gij uw werk voor uw Meester nu al afgedaan? En leeft gij al met Jezus in uw hart, en met de wereld onder de voet, en met de hemel in het oog? Hebt gij niets meer te doen dan te sterven? Dient gij de Heere met de lendenen omgord en met de kaars brandende? Leeft gij als een ware vreemdeling op aarde? Zoudt gij blij zijn, als u die boodschap eens van Godswege gebracht werd, dit jaar zult gij sterven? Och, volk van God! wat ziet gij nog menigmaal tegen die stap op, niet alleen uit ongelooft en twijfeling, maar bijzonder uit gehechtheid aan de dingen die buiten God zijn. Dat is tot uw schande, daar moet gij bedroefd om zijn. Nu, ik wens u in dit nieuwe jaar: God stelde Jeruzalem als een lof op aarde, en geve ulieden zo arm te zijn als een kind, en zo moedig als een jonge leeuw.

EEN EN TWINTIGSTE OEFENING

OVER KLAAGL. 5:21

Heere, bekeer ons tot U.

- A. Er wordt hier *vooreerst* gesproken van bekering.
- B. *Ten tweede*, die bekering wordt van God gebeden.
- C. *Ten derde*. Er wordt om een algemene bekering gebeden; daarom niet, bekeer mij, maar ons.
- D. *Eindelijk*. Wat geeft het te kennen, als er met nadruk gebeden wordt, bekeer ons tot U?

A. Er wordt dan hier *vooreerst* gesproken van de bekering. Er is drieërlei bekering.

Ten eerste. De wedergeboorte of allereerste verandering van het hart van de zondaar, zoals dat ondervonden werd door Manasse, door de moordenaar aan het kruis, en door Paulus op de weg naar Damaskus, en ook door allen die van de duisternis tot het licht, en van de macht des satans tot God bekeerd worden. Deze bekering is voor ons allen zo noodzakelijk, dat wij daar niet buiten kunnen of wij gaan verloren. De mens die het mag ondervinden, wordt met hart en wandel geheel omgezet, uit zijn diep gevallen staat weer opgericht en van de brede weg op de smalle gebracht. Zijn hart was vroeger afkerig van God en Zijn dienst en volk; wel vertoonde zich de mens, nog geheel onbekeerd, enigszins godsdienstig, maar de zaak was bij hem niet hartelijk, het was alleen uit gewoonte, of uit schijnheiligheid, of anders uit vrees voor de straf der zonde in de eeuwigheid; had niet een van deze drie dingen hem gedreven, dan had hij reeds lang al zijn godsdienstigheid opzij gezet, en hij had volop en zonder zorg de wereld gediend. Maar was het hart vroeger afkerig, bij de bekering wordt het begerig; hij dient dan God niet uit slaafse vrees, maar krijgt een zoet vermaak in de wet Gods naar de inwendige mens, en hij wordt integendeel afkerig van alles wat God mishaaft.

De eerste bekering of wedergeboorte, is dus zoals de Catechismus het noemt, een droefheid en hartelijk leedwezen dat ik God door mijn zonde vertoornd heb, en dat ik die zonde haat en hoe langer hoe meer ontvlucht. En dan ook een hartelijke vreugde in God door Christus en een vurige begeerte om voortaan in alle goede werken te wandelen. Deze bekering geschiedt bij sommigen in hun vroege jeugd, bij anderen op gevorderde leeftijd, en bij enkelen in de grijze ouderdom of op het sterfbed.

Ten tweede. Er is ook een bekering, die zulke al reeds bekeerde mensen nodig hebben, die vroeger wel bekeerd zijn, maar die later weer tot een diepe val gekomen zijn. Die bekering had David nodig, na dat hij door overspel en moord zo gruwelijk had gezondigd tegen God en zijn naasten; insgelijks Salomo na zijn gruwelijke afgoderij, en Petrus na dat hij zijn dierbare Meester had verloochend; daarom zeide ook Jezus tot die Apostel, toen hij zo diep gevallen was: en indien gij zult bekeerd zijn, zo versterk uw broeders, (Luk. 22:32).

Ten derde. Dan is er nog een bekering die alle godvruchtige mensen nog zullen nodig hebben tot aan het sterfbed toe, en die wij met recht noemen een dagelijkse bekering.

Gesteld ik en gij, wij zijn waarlijk bekeerde mensen; ons gehele hart is waarlijk overgebogen tot God en Zijn zalige dienst; maar wat zijn en blijven wij dagelijks nog gebrekkig, en het wordt zo in ons openbaar, dat wij nog maar zondige mensen zijn, die met Jakobus nog dagelijks in velen struikelen. Nu, de Heere zegt: die heilig is, dat hij nog geheiligd worde, (Openb. 22:11). Maar nu, ik verzeker u, dat wij dit nodig hebben, en ook nodig zullen hebben tot aan ons sterfbed. Bij voorbeeld: kom ik zal maar eens iets noemen: ik zal eens zeggen, ik ben een ware Christen, een levendig mens; maar ach, wat ben en blijf ik nog een arme struikelaar. Ik sta 's morgens van mijn bed op, ik voel mij aardsgezind, morrend, verdrietig en ontevreden in mijn lot; ik spreek weinig en wat ik nog zeg, zijn onvriendelijke, zijn harde woorden; ik raak ongelukkig genoeg min of meer aan het ruziën tegen mijn huisgenooten; mijn gemoed is verward, verwoest en zeer ontevreden. Ziedaar mijn

eerste zonde, waar ik de dag mee begin. Het wordt acht, negen uur, ik moet eten en als een Christen-huisvader moet ik ook met mijn huisgenoten bidden en Gods woord lezen; maar de toorn en ontevredenheid heeft mijn gemoed zó verwoest, dat ik niet bidden kan; mijn hart is koud, en ook mijn gebed kil en koud, verward en oneerbiedig. Het is mijn eigen schuld, mijn toegang tot God heb ik zelf gesloten. Ziedaar mijn tweede zonde, die uit de eerste voortkomt. Ik wil bidden, maar ik kan niet; het is alsof ik lopen wil met een gebroken been, of werken met een zere hand. Het is mijn eigen schuld, mijn grilligheid, en mijne hardheid daaronder verhindert mij nu het gebed. Val ik nu maar weer voor God en mensen in de schuld, en zoek ik verzoening in Jezus' bloed, en doe ik weer opnieuw mijn keus, om mij voor altoos voor de Heere beschikbaar te stellen, dan wordt het weer goed en ik geniet weer rust en vrede voor mijn hart, maar anders blijf ik stroef en stomp de gehele dag door, en mijn wagen wil niet voort, maar is als de wielen van de wagens van Koning farao. Hier komt nog bij, mijn treurige gehechtheid aan de wereld. Ja ik heb wel eens tijden gehad, dat ik met vijf voet grond om te liggen en twee voet om te staan best tevreden was, en dat ik als vreemdeling hier verkeerde en mij alleen bezig hield met de hemelse dingen; maar och, wat heb ik ook integendeel weer tijden, dat ik geheel de wereld zou begeren en geenszins in mijn lot tevreden ben. Of leef ik zo niet in bijzondere ongestalten, ik ben en blijf toch een ellendige, die het in liefde en gehoorzaamheid aan God nooit zo ver brengen kan als ik wel graag zou wensen. Dagelijks heb ik dus bekering, wederkeer tot God nodig, de gehele weg over. Terug uit raken is mij licht, maar om voorwaarts te komen, daar heb ik dagelijks genade toe nodig. En o wee mij, als de Heere mij mijn weg alleen liet gaan! Zie daar hebt gij een enkel woord van de bekering, zoals wij op bijbelse gronden kunnen zeggen dat er drieërlei bekering is.

B. Om die bekering wordt nu tot God gebeden, — dat is nu ons *tweede stuk*. Hier zien wij dus: de bekering is een vrije gift; het is geen vrucht van onze natuurakker, geen werk van onze krachteloze eigen kracht. Onderwijst met zachtheid degenen die tegenstaan, zegt Paulus, of hun God te eniger tijd bekering gave, (2 Tim. 2:25). En elders is het weer: zo heeft dan ook God de heidenen de bekering gegeven ten leven, (Hand. 11:18). Daarom wordt de bekering ook genoemd, *een nieuw schepsel* en een *geschapen zijn in Christus*; of zoals elders: een trekking, opwekking, levendmaking en opstanding uit de doden.

God vordert het werk der bekering van ons; maar wij zijn niet in staat, om in onze diep gevallen toestand aan die eis gevolg te geven. Wij zijn te onmachtig, maar ook te afkerig en onwillig. Gelukkig nu, die met onmacht en onwil bekend wordt, en wie het ook zowel zijn schuld en last mag worden, en die Gods bevel in zijn gebed verandert, en uit een arm hart mag bidden, gelijk hier, om de waarachtige bekering; of zoals David bad: *schep in mij een rein hart, en vernieuw in mij een vaste geest*.

C. Maar nu moesten wij in de *derde plaats* opmerken, dat hier niet gebeden wordt: bekeer mij, maar bekeer *ons*. Dit leert ons de menslievendheid van alle ware bidders, en ook het gevoel van de gezamenlijke behoefte om tot die God terug te keren van wie wij allen diep zijn afgeweken.

In onze natuurlijke en zondige toestand begeren wij het aardse goed alleen voor onszelf en niet voor een ander: Bijvoorbeeld: mijn zondig hart begeert een stuk bouwland, een strook weiland, een schoon huis, een stapel goed vee, een groot kapitaal geld. Dit alles begeer ik voor mijzelf alleen, en zulk groot getal duizenden of miljoenen kan ik niet bedenken, of ik zou het liever alleen dan met anderen gezamenlijk bezitten. Maar wordt de behoefte naar Jezus en de eeuwige dingen bij mij levend, dan begeer ik die zeker voor mijzelf, maar ook voor duizenden andere mensen meer. O ja, dan sluit ik mijn lieve kinderen en dierbare betrekkingen niet alleen, maar ook vele andere diep gevallen zondaars mee in mijn vurig en hartelijk gebed in. Ziet dit in Paulus: Broeders, zegt hij, de toegenegenheid mijns harten, en het gebed tot God dat ik voor Israël doe, is tot hun zaligheid, (Rom. 10:1). Zodra dus de ziel voor zichzelf de noodzakelijkheid van de bekering ziet, bidt hij voor anderen. Hij zelf wil en moet bekeerd zijn, maar ook zijn vrouw en kinderen, ouders, broers en zussen en ook zijn burens, vrienden en vijanden, overheden en onderdanen, joden en heidenen, die

ziet hij ook ongelukkig, die moeten ook bekeerd zijn, voor die buigt hij ook zijn knieën, voor die begeert hij ook genade en zaligheid.

Maar nu is het ook niet alleen de eerste, maar het is ook de dagelijkse bekering waarom hij smeekt *bekeer ons*. Hij ziet zo graag de komst van Jezus' Koninkrijk, en ook de bloei en welvaart van Gods kerk, en de vrede, troost en heiligmaking van al zijn geestelijke broeders en zusters, dat zij samen door dezelfde Geest mochten geleid worden, en bekwaam gemaakt mochten worden om vele vruchten der gerechtigheid te dragen. Al het volk is maar één volk, het zijn samen leden van hetzelfde Hoofd; zij zijn broeders en zusters, en moeten dus elkaar voorstaan in de wereld en ook elkaars behoeften dragen op het hart en elkaar dragen op de vleugels van het gebed voor de troon der genade.

D. Nu moeten wij *eindelijk* zien wat nadruk er in ligt, als zij bidden: *bekeer ons tot U*. Er is, gelijk men wel eens zegt, een bekering van de herberg tot de kerk, of van de zonde tot de deugd. Dit is een uitwendige bekering en niet de ware bekering tot God. De godvruchtige Dominee *van der Ham* uit Rotterdam pleegt wel eens op de predikstoel te zeggen: „de waarachtige bekering heeft een halfzuster, haar naam is zedelijke verbetering, maar zij is onecht, en men kan met haar niet door de poort van de hemel.” Dit moet ons allen behoedzaam en zorgvuldig maken, of onze bekering de ware wel is. Ik heb een vrome grijsaard gekend in Noord-Brabant, een man die jaren lang de weg ten hemel bewandeld had, maar die vrome man kreeg toch nog wel eens schuddingen, en werd nog wel eens door vrees aangegrepen, en zei dan wel eens, plat op zijn Noordbrabants: „ik weet wel, dat ik bekeerd zij, maar ik ben weleens bang, of ik wel tot God bekeerd zij.” Dit mag iemand ver gezocht of ongegrond voorkomen, maar er staat toch duidelijk bij de profeet: zo gij u bekeren zult, Israël, zo bekeer u tot Mij, (Jer. 4:1). En ook onze onderwijzer in de Catechismus vraagt niet alleen naar een bekering, maar vraagt: *wat is een waarachtige bekering?* Dit is een teken, dat er ook een bekering in schijn kan wezen, die echter vals is, en niet genoeg tot zaligheid. Nu, daarom zegt de ernstige en heilbegerige bidder ook in onze tekst: Heere, bekeer Gij ons *tot U*. Indien wij onszelf moeten bekeren, dan komt er niets van, want wij zijn te onmachtig en tegelijk ook van nature te afkerig. En indien wij ons al in schijn bekeerden, het zou maar een zedelijke verbetering zijn, een bekering van de zonde tot de deugd, waarmee wij niet zouden kunnen zalig worden. Daarom, Heere, geef ons de ware bekering tot zaligheid, de bekering tot *U*. Van *U* zijn wij afgefallen en hebben zonder God in de wereld gewandeld en kunnen zo niet sterven. Och, laat dan onze bekering door *U* zijn, en ook tot *U*. Een bekering dus van de duisternis tot het licht, en van de macht des satans tot God.

TOEPASSING

Merk nu op, dat deze bekering voor elk van ons zeer noodzakelijk is, en dat wel om twee oorzaken. Aan de ene zijde om het woord dat Christus gesproken heeft, die ons met een dubbel voorwaar betuigt, dat wij buiten de hemel moeten blijven, als wij niet wedergeboren zijn. Dat is de leer uit Jezus' mond; dat is het woord van Hem die niet liegen kan, en in wiens mond geen bedrog gevonden is. Daar moet ik bijgevolg volle rekening op maken, ik moet wedergeboren zijn, of zo niet dan vind ik eenmaal den hemel voor mij toegesloten. Maar ook aan de andere kant, zou ik het wel in de hemel houden kunnen als ik er onbekeerd in kwam? Bij voorbeeld: ik ben een mens die wel niet zo heel ruw leeft, maar ik ga toch eens heel graag in de herberg, in de sociëteit, in de komedie, op de kermis, of in andere zogenaamde vrolijke gezelschappen. Dat doe ik tot tijdverdrijf. Of anders houd ik mij gewoonlijk bezig met het vermeerderen van mijn kapitaal; ik tel geld, ik drijf handel, ik geniet veel interest van mijn geld en ik ben met mijn hele hart in de wereld. Integendeel houd ik niet heel veel van de Bijbel en ik ga ook niet graag in de gezelschappen der godvruchtigen, waar elk zijn bevinding vertelt en zijn nood over zijn bedorven hart klaagt, en daar men altijd over Jezus roemt en gezamenlijk bidt en dankt, en psalmen tot Gods eer zingt.

Maar nu, als dit dan zo met mij is, wat zou ik dan na mijn dood in de hemel doen? Zou ik het daar wel kunnen uithouden? Mij dunkt, wat zou een onbekeerd mens toch in het gezelschap van de

gezaligden doen. Al werd hij in de hemel toegelaten, hij zou een afkeer hebben van de bezigheden der hemelingen, en zou zich onder hen vervelen; de hemel zou voor hem een ware strafplaats zijn. Nee, hij die eenmaal in de hemel komen zal, die moet daartoe hier vooraf bekwaam gemaakt worden.

Ziet dus, Jezus' woord en onze eigen ervaring leert ons dat wij noodzakelijk moeten bekeerd worden, en anders kunnen wij geen hoop hebben dat wij eenmaal die rust zullen ingaan, die er overblijft voor het volk van God.

Ach, hoe ongelukkig is dus een mens die onbekeerd is en zo gaat sterven! In de hemel kan hij niet wezen, daar zou hij niet op zijn rechte plaats wezen; daar zou hij zich vervelen onder de altijd durende bezigheden der volmaakte hemelingen. En op de aarde mag hij niet blijven, maar zijn lichaam moet naar de doden toe, en zijn geest moet voor God verschijnen om rekenschap te geven van elk uur zijns levens dat hij hier in de tijd der genade gehad heeft. En wat zal er dan voor hem overblijven, dan om voor eeuwig verwezen te worden naar het verderf? Dit is het wezenlijke lot, dat de onbekeerde te wachten heeft in de eeuwigheid. Ach, men zou zeggen, hoe kan een mens in zulk een toestand nog een enig gerust uur hebben, te meer omdat ons leven zo onzeker is, en de dood doorgaans zo onverwachts komt als een dief in de nacht, en dan is des mensen lot beslist, en nooit kan hij tot de tijd der genade wederkeren.

Mocht ieder onbekeerd mens, die dit hoort of leest, zorg krijgen over zijn toestand voor de eeuwigheid en van harte en met ernst leren vragen, welke weg hij moet inslaan om vrij te komen van dit ontzaglijk oordeel, en een deelgenoot te worden der eeuwige zaligheid! Wij zouden zulke vragers antwoorden: indien de zaak door u recht gemeend is, bedenkt dan de volgende vier zaken, die wij u vriendelijk willen voorstellen:

Ten eerste. Onttrekt u aan het gezelschap van uw vorige vrienden, met wie gij de wereld en de zonde tot dusver gediend hebt. Paulus zegt: kwade samensprekingen verderven goede zeden, (1 Kor. 15:33). Die met spotters en vloekers en sabbatschenders wil omgaan, en met hen lachen en spotten, en de zondag ontheiligen, die zal ook eenmaal met datzelfde gezelschap moeten branden in de hel. Die niet met de wereld wil branden, die mag ook met de wereld niet zondigen. Elk blijft in de eeuwigheid bij zijn gezelschap waar de dood hem bij gevonden heeft. Daarom raad ik u, doet zoals Mozes zei tegen Israël van Dathan en Abiram en hun gezelschap: wijkt toch af van de tenten van deze goddeloze mannen . . . opdat gij niet misschien verdaan wordt in al hun zonden, (Num. 16:26).

Ten tweede. Voegt u bij degenen die den Heere vreezen. Gij zult aan die mensen ook wel gebrek vinden, maar toch zij vloeken niet, zij drinken geen sterke drank, zij spotten met de godsdienst niet, zij zoeken in oprechtheid de Heere, en het is hun keus om Hem, zo mogelijk, in alles gehoorzaam te zijn. Gij zult er altijd betere metgezellen aan hebben, dan aan uw vorig zorgeloos gezelschap. Hun verkeer zal u altijd nuttig zijn. Des mensen leven gaat altijd min of meer staan naar het gezelschap waar hij mee omgaat. Maar gij vraagt misschien: „wat zullen de godvrezende mensen mij geven; zullen zij mij uit mijn ellendige toestand verlossen?” Nee geenszins; dat is een werk boven het bereik van hun vermogen: maar toch, zij zullen u aan God opdragen in het gebed, en u Jezus aanprijzen. In elk geval zult gij meer nut van hun gezelschap hebben dan van de wereld, want de wijze Koning zegt: *die met wijzen omgaat, zal wijs worden; maar die der zotten metgezel is, zal schielijk verbroken worden.*

Ten derde. Houdt u getrouw onder de middelen der genade. Leest dagelijks met uw huisgezin de Bijbel, en gaat zoveel gij kunt daar, waar u het woord der waarheid zuiver gepredikt wordt. Het woord en de Geest werken doorgaans tezamen in het bekeren van zondaren, en daarom is het u raadzaam, van het woord een getrouw gebruik te maken. Maar indien nu iemand vraagt: „indien ik veel in de Bijbel lees, en vlijtig onder het gehoor der waarheid kom, zal ik dan gewis bekeerd worden?” Dan moeten wij zeggen: dat kan u niemand beloven, en toch hebt gij onder de bediening van het woord meer kans om bekeerd te worden, dan wanneer gij de middelen verzuimt en kwaad gezelschap navolgt. Gods Geest werkt tot ontdekking en bekering van zondaren daar, waar het woord wordt gepredikt; ziet dat in de prediking van Petrus op de Pinksterdag, en ook in het huis van Cornelius de hoofdmans, *toen de Geest viel op alle degenen, die het woord hoorden.*

Ten vierde. De bekering is een werk waar wij van moeten zeggen: *bij de mensen is dat wel onmogelijk, maar bij God zijn alle dingen mogelijk.* Daarom o mens, val op uw knieën, en bid als in onze tekst: *Heere bekeer ons tot U!* En zoals David bad: *schep in mij een rein hart, en vernieuw in het binnenste van mij een vaste geest.* Het is voor ieder mens nuttig, als hij het noodzakelijke van de bekering voor zijn eigen persoon mag inzien, en tevens ook het onmogelijke om zelf dat grote werk tot stand te brengen; dat hij dan toch niet wanhopen zal; wel wanhopen aan zichzelf en al het schepsel, maar niet wanhopen aan Gods almacht en goedheid, en dat hij dan in het gezicht der noodzakelijkheid, en der onmogelijkheid tevens voor God mag neervallen als een arme bidder. En dit hoop ik, dat uw geval worden zal. De vrome *Smijtegelt* zegt: opgeven moet gij het nooit. Het huis Israëls in Babel was wanhopig en zei: *ziet wij versmachten in onze ongerechtigheid, hoe zouden wij dan leven?* Maar God antwoordde daarop: het is zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE; zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! Maar daarin heb Ik lust dat de goddeloze zich bekeert van zijn weg en leeft. Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen; want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls, (Ezech. 33:10,11).

Eindelijk, laat ons allen, indien wij enigszins hoop hebben dat wij het grote werk der bekering deelachtig zijn, toch getrouw en op bijbelse gronden onderzoeken of het wel zeker waar is. De volgende kentekenen der bekering wil ik hier eens voorstellen tot ontdekking of ook tot moedgeving voor ware heilbegerige zielen; en gij moet die niet anders aannemen, of gij moet die vooraf bevonden hebben, dat ze overeenkomen met het dierbare woord van God.

Ten eerste. Kennen wij dat hartelijke leedwezen dat wij God door onze zonden vertoornd hebben; en gaat dat leedwezen gepaard met haat en afkeer van alle zonde? Dat is een goed en zuiver kenmerk dat wij het nieuwe leven tenminste bij aanvang bezitten. Er staat in de Schrift: de droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid, (2 Kor. 7:10). En op een andere plaats leert ons de wijze Koning, dat het haten van de zonde een wezenlijk teken is dat wij God vrezen: de vreze des Heeren, zegt hij, is te haten het kwade, (Spreuk. 8:13).

Ten tweede. Laat ons onderzoeken of wij lust en liefde hebben om God met ons hele hart te dienen en in alle goede werken te wandelen. Mij dunk, deze zaak is toch niet te diepzinnig. Wij behoeven toch geen diepe navorsingen te doen om te weten welke de keus van ons hart is en of wij het met God of met de wereld houden. Kan ieder dat in bedaarde oogenblikken niet duidelijk voelen? Ik zou zeggen van ja. Is nu uw keus om, was het mogelijk, God oprecht lief te hebben en Hem volmaakt te dienen? Mij dunk, dat is een goed en bijbels teken, dat ik in al de heiligen van beide Testamenten vind en dat geen verdere uitbreiding nodig heeft.

Ten derde. Hebben wij liefde tot al het bekeerde volk? Dat is een vraag die wij gul met ja moeten kunnen beantwoorden, en anders mogen we onszelf ook niet voor bekeerd houden. Het is een teken, zegt Johannes, dat wij overgegaan zijn uit de dood in het leven, als wij de broeders liefhebben, (1 Joh. 3:14). David was een vriend, een metgezel van allen die God vreesden in zijn tijd, en dat heeft hij ook getoond bij de optocht van de Ark des Heeren naar Sion, toen hij met arm en rijk in de nauwste vereniging omging, waardoor de hoogmoedige koningin zozeer ontsticht was, dat zij haar vrome man openlijk bespote en ook scherp bestrafte. Had David die dag nog omgegaan met grote heren en hovelingen, Michal zou er niets van gezegd hebben; maar die arme mensen, bijvoorbeeld boeren, wevers en snijders, die tot de laagste klasse behoorden, en met wie de koning toen evenwel in de nauwste gemeenschap verkeerde, dat was een doorn in het oog voor de koningin, waardoor de vijandschap van haar hart losbarstte tegen haar vrome man. Maar David zeide: met dit verachte volk zal ik verheerlijkt worden, en ik zal mij nog geringer houden dan alzo, (2 Sam. 6:22). Nu, die arme en liefderijke gestalte van David moeten wij ook kennen, of wij mogen ons onder het bekeerde volk niet rekenen.

Ten vierde. Indien wij bekeerd zijn hebben wij een dringende behoefte aan en een nauwe betrekking op Jezus door het geloof, dat met de bekering altijd hand aan hand gaat. Is Jezus u en mij dierbaar? Bouwen wij onze hoop voor de eeuwigheid alleen op Zijn aangebrachte gerechtigheid? Schuilen wij dagelijks met al onze schuld bij die grote voorbidder? Ach buiten Jezus aangemerkt, dan zijn wij zo onnut als dat smakeloze zout waar de Schrift van spreekt, en waar van getuigd wordt dat het zelfs nog voor de mesthoop niet deugt. En het is nodig dit te kennen, anders zouden wij ons fundament

buiten Jezus leggen. En alleen zij die hongeren en dorsten naar Zijn gerechtigheid worden zalig gesproken.

Ten vijfde. Als wij bekeerd zijn, zullen wij ook een aanhoudend gebed hebben om dagelijkse bekering of heiligmaking. Gelijk een gierigaard er naar staat om zijn schatten te vermeerderen, zo staat elke heilbegerige ziel ernaar om in ware godsvrucht op te wassen en veel vrucht te dragen.

Ten zesde. Als wij bekeerd zijn, dan hijgt onze ziel er naar om nederig te zijn. Zeker mogen wij er dit bij voegen. Alle de heiligen hebben er altijd naar gestaan, om van de hoogmoed verlost te worden en om nederig voor God te leven. Hoort hoe David bidt: *houd uw knecht ook terug van trotsheden!* En hoe goed was Paulus op zijn gemak, als hij zich noemt de geringste der Apostelen en de *minste van al de heiligen*. In geen deugd hoegenaamd klimmen wij op tot de volmaaktheid, en zodoende is het ook geen wonder dat wij door onze aangeboren hoogmoed gepijnigd worden, nochtans waar de hoogmoed heerst, daar kan de genade niet wonen. Stel u een mens voor, die over allerlei bevindingen spreekt; hij heeft zovele engelen gezien als er pannen op de daken zijn, en duivelen nog veel meer; daarbij kan hij u vertellen van overtuigingen en zielsbenauwdheid over zijn openstaande zondesschuld, dat gij het zelden zo gehoord hebt; en niet minder weet hij van troost en uitnemende ruimte; hij noemt God zijn hemelse Vader, en ziet niet zelden zijn heerlijke erfenis door het geloof, zo goed bijna alsof hij reeds in de hemel geweest was om daar zijn naam te lezen. Daarbij vertrouwt hij zich te zijn een leidsman der blinden, een licht dergenen die in duisternis zijn; een onderwijzer, een leermeester der onwetenden, (Rom. 2:19,20). Maar bij dit alles is de man opgeblazen van hoogmoed en heerszucht, en wil hij altijd en overal heerschappij voeren over het erfdeel des Heeren; het is hem een geringe zaak anderen te veroordelen en hij heeft lust in kwaadspreken.

Ik bid u, heeft zulk een mens dan toch de kentekenen der ware bekering? Mij dunkt met de Bijbel in de hand, zeg ik van nee; en ik vrees dat juist dezulken het grootste gevaar hebben om zich voor de eeuwigheid te bedriegen. Hoogmoed is een gruwel, die de Heere in geen mens verdragen wil, maar bijzonder niet in het volk dat naar Zijn Naam genoemd is.

Ziedaar enige blijken voorgesteld van het geestelijke leven, of enige vruchten van de ware bekering; ze zijn smart en leedwezen over de zonde, lust om met zijn hele hart God te dienen, liefde tot al het bekeerde volk, ware behoefte aan Jezus, gebed om dagelijkse bekering of een toenemende heiligmaking, en dan eindelijk nederigheid.

Nu heb ik tot besluit nog een enkel woord aan het ware bekeerde volk, hetzij dat ze zwak of sterk zijn, lang op een goede weg geweest of pas daarop gekomen zijn. Tot ulieden dan nog kort twee of drie dingen.

Ten eerste. Prijst Gods wonderbare liefde en goedheid omdat Hij juist u, arme blinde zondaar van nature, tot Hem bekeerd heeft. Gij waart zowel als al de anderen een diep gezonken Adamskind, die Gods beeld geheel had verloren en nooit zoudt gij tot God gekomen zijn, zo Hij u niet almachtig getrokken had. In vrije genade en eeuwige verkiezing zult gij hier altijd moeten eindigen. Ik weet dat gij mij dit van harte toestemt.

Ten tweede. Bidt alle dagen nog om bekering; die dagelijksche bekering hebt gij zo zeer nodig, dat zult gij zeker niet ontkennen. Wat een treurige wangestalten zijn er bij u te verbeteren! Hoeveel moest er anders zijn voor God in het eenzame, voor uw medeChristen en ook in het algemeen in de menselijke samenleving. Wat hebt gij als huisvader en huismoeder, en ook in elke betrekking nog eene dagelijkse bekering nodig. Bidt en smeekt daar toch elke dag om.

Ten derde. Hoe nodig is het ook te bidden om een algemene bekering! Hoe treurig ziet het er in ons vaderland uit, en hoezeer neemt zorgeloosheid en roekeloosheid de overhand onder alle rangen en standen! Hoezeer zijn in de laatste jaren de gelederen van Gods volk gedund! Vele vrome zielen zijn in het jaar 1874 in het graf gedaald; en nu zou ik wel willen vragen, of er veel nieuwe zijn bijgekomen? Hoort gij er in uwe landstreek wel veel van dat er mensen in Sion geboren worden? Ik hoor er weinig van. Indien de Kerk van Christus in ons Nederland moest uitsterven, dan ging ook zeker ons arm land te gronde. Bidt vromen, indien gij bidden kunt, dat de Heere onder ons Zijn Geest moge uitstorten, opdat de woestijn nog in een vruchtbaar veld mocht veranderd worden, en

dat er nog dagelijks door waarachtige bekering, arme zielen de Heere mochten worden toegevoegd in een eeuwig verbond dat niet vergeten zal worden, (Jer. 50:5).

TWEE EN TWINTIGSTE OEFENING

OVER PSALM 45:16

Zij zullen geleid worden met alle blijdschap en verheuging; zij zullen ingaan in des Konings paleis.

De personen hier bedoeld, worden in het voorgaande (vijftiende) vers jonge dochters genoemd, en in vers tien, dochters van koningen en kostelijke staatsdochters, en in vers zeventien heten zij weer zonen en vorsten. Het zijn eigenlijk de ware gelovigen, die in deze Psalm, die ook wel het kleine Hooglied genoemd wordt, voorkomen als vrienden en vriendinnen van de Heere Jezus, de geestelijke Koning en Bruidegom van Zijn Kerk. Het zijn zulke personen, die om Jezus' wil volk en vaders huis verlaten, en aan wier schoonheid de Koning lust heeft, en tot wie ook gezegd wordt: dewijl Hij uw Heere is, zo buigt u voor Hem neer.

Aan deze personen, hetzij man of vrouw, jong of oud, rijk of arm, wordt de belofte gedaan in mijn tekst: *zij zullen geleid worden met alle blijdschap en verheuging; zij zullen ingaan in des Konings paleis.* Hier vinden wij dan in onzen tekst voorgesteld:

- A. *Ten eerste*, het voorrecht van Gods volk in de tijd.
- B. *En ten tweede*, hun voorrecht in de zalige eeuwigheid.

A. Hun voorrecht in de tijd is tweeledig: eerst, zij zullen geleid worden, en dan verder, zij zullen geleid worden in alle blijdschap en verheuging.

Zij zullen geleid worden. Gods volk komt ons dus hier voor als mensen die zonder leidsman de reis niet goed maken kunnen, die met Asaf bij de rechterhand moeten gevat worden, en anders struikelen en slingeren zij overal.

Wie moeten er geleid worden? De jonge kinderen, die nodig hebben aan de leiband te lopen, zo zij niet anders overal neerslingeren zullen en zich stoten en bezeren. Nu, zo wordt ook Gods volk genoemd: jonge kinderen in Christus, (1 Kor. 3:1). Bij de profeet Hosea komt Jehova ons voor als een tere en liefhebbende Moeder, die haar kinderen aan de leiband heeft om ze allereerst het lopen te leren: Hij nu leerde Efraim gaan, (Hos. 11:3). En op een andere plaats wordt de Heere genoemd de leidsman van hun jeugd, (Jer. 3:4).

Onze jonge kinderen, die drie, vier jaar oud zijn, kunnen de leiband afleggen, maar wij moeten die aanhouden totdat wij zeventig of tachtig jaren zijn, en anders zouden wij ongelukkig neerstruikelen en armen en benen breken. Denk aan de Apostel Johannes, een zo heldere en godzalige man, en toch op zijn oude dag loopt hij het grootste gevaar om nog een afgodendienaar te worden, en valt voor een Engel op zijn knieën, die hem moest toeroepen: zie dat gij het niet doet! Ik ben uw mededienstknecht. Aanbid God, (Openb. 22:8,9). David beseftte goed, hoezeer hij die leiding behoefde tot in zijn grijze dagen; daarom zegt hij: o God, Gij hebt mij geleerd van mijn jeugd af, en tot nog toe verkondig ik uw wonderen. Daarom ook, terwijl de ouderdom en de grijsheid daar is, verlaat mij niet, o God, (Psalm 71:17,18). Dit had David goed gezien; hij wist dat hij nooit ongelukkiger kon zijn, dan dat God hem nog alleen liet gaan in zijn grijze dagen; in zijn jeugd was hij dwaalziek en nu nog, en daarom moest God hem bij de hand houden tot dat hij de poort van de hemel inging.

Verder komt Gods volk ons hier voor als schapen, die nodig hebben door de Herder geleid te worden, omdat ze anders afdwalen en vast raken in de doornen, of in de gracht vallen, of door de wolf verscheurd worden. David had gedwaald als een verloren schaap, en bad daarom dat de Heere hem mocht opzoeken, leiden en vasthouden. Ook komt het volk hier voor als blinden, die behoefte hebben aan de belofte: Ik zal de blinden leiden door wegen die zij niet geweten hebben, (Jes. 42:16). Als wij bekeerd zijn, zijn wij wel niet heel blind meer, maar ach, wij weten toch de weg

niet, en hebben daarom zo gedurig nodig te bidden: zend uw licht, en uw waarheid, dat die mij leiden; dat ze mij brengen tot de berg uwer heiligheid, (Psalm. 43:3).

Eindelijk, de vromen komen ons hier voor als kreupelen, als zwakken, of als oude lieden, die niet goed meer op hun eigen benen kunnen vertrouwen. Zo lezen wij van de Apostelen: zij leidden met hen ene Mnason van Cyprus een oude discipel, (Hand. 21:16). Zo ook moeten de vromen als ouden, of zwakken en kreupelen bij de hand genomen en geleid worden en anders kunnen zij niet gaan of staan.

Maar nu, in al die gebreken en zwakheden belooft de Heere hier in mijn tekst, dat zij geleid zullen worden, en dat wel van het begin van de weg af, tot aan het einde toe; David zegt: Hij zal ons geleiden tot de dood toe, (Psalm. 48:15). O, wat een heerlijke belofte! Zeker, zonder leidsman, dan zouden wij gewis vallen of verdwalen; en met een verkeerde leidsman, dan waren wij niet minder ongelukkig, want als de blinde de blinde leidt, dan vallen beiden in de gracht. Maar als de volzalige God onze leidsman is, dan zijn wij op een weg, waarop zelfs de dwaas niet dwalen kan.

Maar nu worden zij niet alleen geleid, maar ook zij worden geleid *met alle blijdschap en verheuging*. Merk hier op: Sommigen genieten hier ongewone blijdschap en verheuging, vooral bij hun eerste bekering en overgang uit de macht des satans in de dienst van God, zoals de kamerling, die zijn weg met blijdschap reisde, nadat hij met de Zaligmaker was bekend geworden en Hem ook gelovig als zijn deel mocht omhelzen. Verder ook de stokbewaarder, die verblijd was omdat hij met zijn ganse huis gelovig was geworden; en David toen hij zei: *ik spring met mijn God over een muur, en met Hem dring ik door een bende*.

Anderen genieten dat in zulke hoge mate niet, en ook niet zo doorgaans, maar worden toch ook telkens door Gods nabijheid verkwikt, al was het maar vier of vijf keer in een geheel jaar. Elke godzalige heeft hier toch zijn Bethels, Pniëls en Eben-haëzers. Het Koninkrijk Gods is toch telkens bij afwisseling, vreugde en blijdschap door de Heilige Geest.

Nog eens: de bekommerde zielen willen ook hetgeen zij in Jezus vinden voor geen duizend werelden weer verruilen. Hun keus om God te dienen is toch onberouwelijk. Het is gelijk de profeet zegt: de ogen dergenen die zien, zullen niet weer terug zien. En in het treuren over de zonde, in het opzeggen van de dienst der wereld, in het dienst nemen bij God, en in het zien op Jezus, ligt meer blijdschap en verheuging, dan in al het genot der zonde van hun treurige eertijds, waarvan Paulus met recht vraagt: wat vrucht hadt gij toen van de dingen waarover gij u nu schaamt, (Rom. 6:21).

Verder: hoe meer wij afhankelijk om die leiding verlegen zijn, om die leiding smeken en daar naar uitzien, hoe meer wij ook van die blijdschap en verheuging zullen ondervinden. Zeker, God laat zich nooit tevergeefs zoeken.

Merk dan hier op: wat groot onderscheid is er toch tussen het oordeel der wereld en tussen het getuigenis Gods en de ervaring van de vromen. De wereld zegt: wat nut is het toch dat wij God dienen, en in het zwart gaan voor het aangezicht des Heeren? (Mal. 3:14). Maar God zegt: *zij worden geleid met alle blijdschap en verheuging*. De wereld zegt: dat fijne volk, het zijn bekrompen geesten, die doorgaans het hoofd op de ene schouder laten zakken. Maar Asaf zegt: nee wij zijn zo bekrompen niet: *het is ons goed nabij God te zijn*.

Maar wordt er toch geen strijd en treurigheid op de weg naar de hemel ondervonden? Ja wel! maar dat komt van de zonde en van de duivel; niet van des Heeren dienst noch van Zijn leiding.

B. Nu zullen wij in onze tweede hoofdzaak letten op het voorrecht van Gods volk *na de tijd*. Daarvan zegt de tekst: *zij zullen ingaan in des Konings paleis*. God heeft een paleis gebouwd, eer Hij Zijn volk geschapen heeft. Christus heeft eerst Zijn huis gekocht eer Hij Zijn volk opzocht. Eerst moet de man voor de broodwinning en een goede woning zorgen, eer hij een vrouw opzoekt; zo heeft Jezus ook gedaan; Hij zorgde eerst voor het paleis, en toen verlost Hij Zijn volk. De ingang en het recht op dit paleis voor arme doemelingen, heeft Jezus Zijn dierbaar bloed en leven gekost.

De hemel wordt nu een paleis genoemd in mijn tekst. Op een andere plaats noemt Jezus het Zijns Vaders huis. Paulus noemt het de plaats der heerlijkheid, een stad die fondamenteen heeft, een hemels vaderland, een eeuwige rust, een onbeweeglijk Koninkrijk. Het moet een heerlijke plaats

zijn. Hier hebben sommige vromen maar een klein zijkamertje, een zeer gering huisje, waarin zij duur moeten wonen, en veel rook of tocht en menige ongeriefelijkheid moeten ondervinden; en na de dood wordt hun lichaam in een graf gezet.

Wat een verwisseling, als zij eenmaal komen zullen in dit Koningspaleis. Wij kennen het paleis van onze koning in Den Haag en te Apeldoorn, en veel meer paleizen hier en daar, die met smaak gebouwd zijn en duizenden gekost hebben; maar dit zijn maar schuren en hutten bij dat heerlijke paleis waarvan hier gesproken wordt. Zeker, naar dat de koning is, zo moet ook het paleis zijn. En nu, hier is het een paleis van de grote hemelKoning, voor wiens aangezicht volkeren der aarde minder zijn dan een druppel aan de emmer en een stofje aan de weegschaal. En in dit paleis zullen al de duizenden Engelen en zalige mensen wonen en daar blijven tot in alle eeuwigheid.

En nu wordt er in onze tekst niet gezegd: misschien of mogelijk, of het vrome volk heeft daar veel kans op, of er bestaat een zeer gunstige waarschijnlijkheid toe. Maar er wordt met de grootste beslistheid en zekerheid gezegd: *zij zullen daar ingaan!* Dus dit hangt van hun trouw en tere godsvrucht niet af; maar Gods belofte, Gods eed, Gods trouw, Jezus' liefde en Zijn aangebracht zoenoffer zijn de oorzaken van dit, *zij zullen daar ingaan*. Wel duizendmaal hebben zij zelf gevreesd voor misrekening. Duizenden malen verzondigen zij de ingang in dit paleis. En toch, zij zullen ingaan, omdat God getrouw is en een waarmaker van Zijn woord. Ingaan in dat Koningspaleis zullen zij ook ten spijt van hel en wereld, die dat arme volk wel zouden willen buiten keren.

TOEPASSING

Toehoorders! Hier kunnen wij niet blijven, ons doodvonnis is gevelde; wij zijn veroordeeld om in het graf door de wormen gegeten te worden. Wij moeten spoedig op reis, en waar reist gij nu heen als gij sterft? Er zijn slechts twee plaatsen: het paleis of de afgrond, de eeuwige gevangenis, de buitenste duisternis, waar de rook der pijniging opgaat tot in alle eeuwigheid. En naar welke plaats reist gij nu heen? Gij zegt wellicht: „ik loop naar de hemel!" Nu, als uw hoop niet ongegrond is, zult gij kennis hebben aan de volgende dingen:

Ten eerste. Er staat geschreven: de Heere maakt arm. De Heere vernedert, (2 Sam. 1:7). Heeft Hij ook u arm gemaakt? Is ooit uw onbesneden hart gebogen, en hebt gij een welgevallen gekregen aan de straf uwer ongerechtigheid? Dan zal de Heere u genadig zijn en gedenken aan Zijn verbond, (Lev. 26:41,42). De armen van geest worden door Jezus zalig gesproken. *De armen heeft Hij met goederen vervuld, maar de rijken heeft Hij ledig weggezonden.*

Ten tweede. Voegt gij u met hartelijke liefde bij het kleinste en meest ongeacht getal? Zijn dat uw vrienden? Zegt gij met Ruth: *uw volk is mijn volk*? En met David: *ik ben een metgezel dergenen die U vrezen*? Zeker, indien wij uit de dood in het leven zijn overgegaan, dan moeten wij ook de broeders hartelijk lief hebben, al zijn zij ook nog zo arm en ongeacht in de wereld. Dat is niet minder noch meer, dan gegrond en bijbels, en voor ons een zaak van het uiterste belang en gewicht. Hoop op de hemel te hebben en toch in zijn hart afkerig te zijn van Gods arm volk, zijn twee tegenstrijdige dingen.

Ten derde. Hebt gij behoefte om geleid te worden als een blinde? Smeekt gij dagelijks om die genadige leiding? Moet God u gelijk Efraim leren gaan, evenals de moeders die hun kind aan de leiband hebben? Zijt gij overtuigd dat gij zonder deze leiband niet lopen kunt? Kent gij uzelf als een verloren en dwaalziek schaap; en hebt gij dagelijks behoefte om gezocht en geleid te worden?

Ten vierde. Kiest gij met uw gehele hart de dienst van de Heere? Amazia had zich vrijwillig aan de Heere overgegeven; hebt gij dit ook gedaan, en doet gij het nog dagelijks? Is het u aangenaam, om u met lichaam en ziel voor de Heere beschikbaar te stellen? En zoekt gij alleen Jezus als uw grond van hoop en zijt gij bang om op iets of op iemand buiten Hem te rusten? Vertrouwt gij uw arme schuldige ziel alleen en geheel aan Hem toe?

Ten vijfde. Is het onder beding van genade, uw lust en keus om te volharden op de weg van strijd tot aan uw einde toe? Alleen die volharden zal tot het einde, die zal zalig worden. Denkt toch aan het

woord van Paulus: laat ons goed doende niet vertragen, want te zijner tijd zullen wij maaien, zo wij niet verslappen, (Gal. 6:9).

Zijt gij van dit alles nog vreemd? Valt haastig voor God neer. Bidt nog om door Hem gezocht en geleid te worden. De weg staat nog open. Maar gij hebt niet veel tijd meer. Elke dag kan voor u de dag van uw aankomst zijn in de eeuwigheid. Ach denkt toch om de eeuwige vlammen der hel! De dood kunt gij niet ontkomen, maar om de hel te ontkomen is nog mogelijk. Jezus wordt u nog aangeboden, en alleen door Hem kunt gij nog heden behouden en zalig worden. Hij alleen kan u ellendig zondaar nog het recht beschikken tot dat hemelse paleis. Rust dan niet totdat gij u voor eeuwig aan Hem kwijt bevindt, en u moogt kunnen rekenen onder dat volk, dat eenmaal een naam en een plaats zal krijgen in Zijn huis en binnen Zijn muren. De zaak is van het grootste gewicht, en onze tijd is zo kort en onzeker; zoekt dan de Heere terwijl Hij nog te vinden is, eer het voor u voor eeuwig te laat zal zijn.

En gij volk van God! wij beleven thans donkere dagen. Er heerst gruwelijke twist in kerk en staat. Wat wordt er nog van ons arm landje! De ongerechtigheid is vermenigvuldigd; de verharding bereikt haar toppunt; de liefde is verkoeld. Wat zal er nog van worden in de toekomst? Gij nochtans, gij zijt het gelukkigste van allen, omdat God zelf uw Leidsman is, die u nimmer zal begeven noch verlaten.

Geef u meer zonder voorbehoud aan Zijn leiding over. Gedraagt u als Agur, die van zichzelf die indruk had, dat hij voorwaar onvernuftiger was dan iemand. Dan zult gij nooit zonder de leiding Gods de weg op durven gaan. Verloochent uzelf en eigen zin en wil. En weest blij in het vreselijk rumoer des tijds, dat de Heere regeert en met hoogheid bekleed is. Spoedig zult gij ingaan in des Konings paleis. Uw eigen ontrouw, traagheid en ellende zou u buiten keren; maar het eeuwig welbehagen Gods in Christus, zal u in dat paleis binnen brengen. De vijandige wereld zou voor u ook de poort van dat paleis wel willen sluiten en gunt de zaligheid niet aan een ellendig en arm volk; zou graag ten minste een hemel begeren voor de rijken en een voor de armen, opdat zij afgescheiden mochten zijn van dat ellendige volk. Maar God zal u in dat paleis binnen roepen en de wereld voor eeuwig uitwerpen in de buitenste duisternis. Evenzeer brult de duivel tegen uw zaligheid. Maar wat zal hij er aan doen, als Jehova zegt: *zij zullen ingaan in des Konings paleis*? Gij hebt zelf, in eigen kracht, niets aan uw zaligheid kunnen doen; het was een vrije, een uitgewerkte zaak, reeds van eeuwigheid af. Vrije genade, eeuwige verkiezing, verlossende liefde, almachtige genadekracht Gods, ziedaar de eeuwige oorzaken van uw behoud, ten spijt van hel en wereld. De onveranderlijke God zelf zal u door Zijn genade eeuwig binnen brengen, en dan zult gij eeuwig rusten van al uw strijd en arbeid, en eeuwig vrolijk zijn met al Gods heiligen voor de troon.

Gij moet nochtans bedenken dat gij nog niet in de hemel zijt. Gij zijt nog op de aarde, in het jammerdal, waar gij nog zoet en bitter, licht en donker moet ondervinden, en waar gij nog overvloedige gelegenheid hebt om te ondervinden dat onze dagen weinig en kwaad zijn. En er zou nog een vierde van een eeuw voor sommigen van u kunnen voorbijgaan, eer gij in de eeuwige rust binnen zijt. Merkt daarbij op, dat dit jammerdal tevens een slagveld is, waar nog een gestadige oorlog tegen de zonde, satan en wereld moet gevoerd worden. Vele grote en kleine veldslagen moeten nog geleverd worden, eer gij van uw post wordt afgelost. Houdt u daarom dicht achter uw grote overste Leidsman en voleinder des geloofs. Bedenkt dat gij tot elke weerstand uit uzelf onbekwaam zijt. Roemt nooit, maar bidt veel, en vertrouwt uw lot en weg voorts veilig aan de Heere toe. En dan treedt gij eenmaal zeker binnen, in dat grote en heerlijke paleis van uw zalige Koning, in gezelschap van allen die hier met u dezelfde keus hebben gedaan en dezelfde weg hebben bewandeld.

Tot besluit nu nog een uitnodigend woord voor onze medezondaren. Zij mochten eens lust en zin in dit paleis gekregen hebben, en ook in de weg die daarheen leidt.

Gij dan eerst, kleine kinderen! Och buigt toch vroeg uw knieën voor de goede Heere Jezus, en zoekt en kiest Hem als uw Koning en Leidsman. Denkt aan Jozef, aan Obadja, Jeremia, Timotheüs en anderen, die vroeg de Heere zochten, en er zich ook bij het klimmen van hun dagen zo wel bij bevonden.

Jongelingen en jonge dochters! Och zoekt en kiest toch Jezus. Wat hebt gij aan uw volgend leven, als gij Jezus mist en blijft missen? De dienst der wereld is een echte dweperij, in nadruk een droevig en mistroostig leven. Zoekt dan, wat ik u bidden mag, een andere Koning en een andere dienst, om ook zo meer een vrolijk en opgeruimd leven te krijgen. Te meer, omdat de eeuwige dood op uw leven in de zonde volgt, en Jezus' liefde en goedheid en Zijn dierbaar Evangelie maken u des te meer onverantwoordelijk als gij onbekeerd blijft en zo sterft.

Mannen en vrouwen! Gij weet wat de wereld zo wat oplevert, beter dan de jongelieden; gij hebt zoet en bitter geproefd en zijt misschien laag gedaald of hoog geklommen; maar komt, wat dunkt u van de Christus en van Zijn weg en dienst? Mogelijk waart gij vroeger een onkuise, een vloeker, een drinker; bij Jezus is balsem voor alle wonden en raad voor alle kwalen. Jezus ontvangt zondaars en eet met hen, (Luk. 15:2). Hij ontvangt zondaars als Leidsman voor de blinden, als Raadgever voor de verlegenen, als Herder voor de afgedwaalden, als Opzoeker der verlorenen. Niemand behoeft te vrezen om afgewezen en uitgeworpen te worden. Maar dan moet gij u ook aan Hem overgeven; gij moet niet zoeken om twee heren te dienen; niet doen als Felix en Agrippa, en Herodes en Bileam, die zo graag wensten om God en de wereld samen te dienen. Gij moet u geheel aan Jezus overgeven en u voortaan voor Hem beschikbaar stellen met lichaam en ziel. Komt, besluit dan, eer het voor eeuwig te laat en verloren zijn zal.

Eindelijk, oude grijsaards! Gij laboreert aan een dodelijke ziekte, namelijk *de ouderdom*, een ziekte waar niemand van opkomt, maar waar aan alle lijders gaan sterven. Stelt u de dood voor als het onvermijdelijk gevolg van uw ouderdom, en wat meer is, als het gevolg van onze val in Adam. Die koning der verschrikking is reeds bezig zijn dodelijke wapenen voor u gereed te maken, en spoedig moet gij onder zijn gewicht bezwijken. Dood, oordeel, eeuwigheid, alles is voor u even verschrikkelijk. Maar nog kunt gij gered worden, want Jezus ontvangt zondaars. En indien gij nog zorg over uw diep ongelukkige toestand mocht krijgen, en gij werdt nog een arme vluchteling tot Hem, die behoefte aan Hem mocht gevoelen, om Hem tot Hogepriester, Profeet en Koning te begeren, dan zou Hij ook u niet afwijzen al waart gij een eeuw oud. Mogelijk zijt gij een oud, zwak, uitgeleefd mens met een zwakke borst of maag, en dan brandt bij u bijzonder de kaars in de pijp, en het laatste overschot van uw zwak en stervend leven zal eerlang wegkwijnen als rook in de wind. Of gij hebt misschien al hoge jaren, maar nog een buitengewoon sterk gestel; gij telt al ruim zeventig, of mogelijk al ruim tachtig jaren, en gij ziet nog zonder bril, en gij wandelt nog zonder moeite een uur of nog meer, en gij ziet er uit jeugdig en stevig alsof gij twintig jaren jonger waart. Nu, dan zult gij misschien niet zo langzaam wegkwijnen, gelijk een lamp die door gebrek aan olie uitgaat, gelijk dit menigmaal met mensen van een zwak gestel het geval is; maar weet gij waar gij oude sterke man nu gevaar van hebt? Mogelijk sterft gij overmorgen aan een beroerte. Mogelijk blijft gij binnen een maand dood op uw stoel zitten, of gij wordt dood in uw bed gevonden. In elk geval, de dood staat bij u aan de deur, en gij hebt elk uur van de dag het grootste gevaar dat hij bij u inkomt; en als dan de laatste slag geslagen is, dan is het met u voor eeuwig gedaan. Daarom raad ik u, neemt niet langer uitstel, haast u om de Heere te zoeken en rust niet voordat gij Hem gevonden hebt. Maar mogelijk zegt gij: „ik behoor misschien niet tot het uitverkoren getal, en dan zou al mijn bidden en zoeken toch een vruchteloze arbeid zijn."

Mens, spreek zo niet, dat zijn diepten Gods die wij niet peilen kunnen. Gij zijt in Adam een verloren mens, een zondaar en schuldenaar voor God; en Christus nodigt zondaren, met de plechtige belofte dat hij een komend zondaar niet zal verstoten maar genadig zal aannemen. Wij moeten nooit zeggen: hoe kan ik het Evangelie met Gods besluiten toch in overeenstemming gebracht krijgen? Maar wij moeten zeggen: ik ben een verloren zondaar; en zulken kan en wil Jezus redden. Leg u als een zodanige voor God neer, en roep om redding en vergeving. Ik eindig met het woord van Jezus: *een iegelijk die zoekt die zal vinden, en die bidt, die zal ontvangen, en die klopt, die zal worden opgedaan.*

DRIE EN TWINTIGSTE OEFENING

OVER JES. 55:10 en 11

Want gelijk de regen en de sneeuw van de hemel nederdaalt, en derwaarts niet wederkeert, maar doorvochtigt de aarde, en maakt, dat ze voortbrengt en uitspruigt, en zaad geeft de zaaier en brood de eter: also zal mijn woord, dat uit mijn mond uitgaat, ook zijn, het zal niet ledig tot Mij wederkeren, maar het zal doen hetgeen dat Mij behaagt, en het zal voorspoedig zijn in hetgeen, waartoe Ik het zende.

In dezen tekst liggen twee hoofdzaken.

- A. Eerst een treffende gelijkenis.
- B. En dan een dierbare belofte.

A. Die gelijkenis vinden wij in het tiende vers, en is ontleend aan de regen en de sneeuw, die de aarde vruchtbaar maakt. De regen wordt door Gods wijsheid, almacht en goedheid, uit de zee opgetrokken, wordt boven in de lucht tot wolken gevormd, en uit die wolken druipend de regen weer op de aarde neer; daarom lees ik bij Job: Hij trekt de druppelen der wateren op, die de regen na zijn damp uitgieten, (Job 36:27). Die de wateren der zee roept, en giet ze uit op de aardbodem; Heere is zijn naam, (Amos 5:8). Daarom wordt er ook gevraagd: zijn er onder de ijdelheden der heidenen die doen regenen? Of kan de hemel druppelen geven? Zijt gij die niet, o Heere, onze God? Daarom zullen wij op U wachten, (Jer. 14:22). En op een andere plaats wordt gezegd: Begeert van de Heere. Hij zal regen genoeg geven voor ieder kruid op het veld, (Zach. 10:1). Die goeddoende God laat zijn regen neervallen over de rechtvaardigen en onrechtvaardigen, (Mat. 5:45). In Egypte regende het nooit, of immers zeer zelden, en toch was het een zeer vruchtbaar land, dat door de overstroming van de Nijl werd vruchtbaar gemaakt; maar van Kanaän staat er: dat land is niet als Egypte, het drinkt water bij de regen des hemels, (Deut. 11:10,11). Hoe donker het er in Kanaän uitzag als God om de zonden des volks de regen inhield, kan bij de profeet Jeremia gezien worden. Het woord dat tot Jeremia geschied is over de zaken der grote droogte. Juda treurt, haar poorten zijn in het zwart gekleed, Jeruzalems geschrei klimt op. Hun voortreffelijken zenden hun kleinen naar water; zij komen tot de grachten en vinden geen water; zij komen met hun vaten leeg terug; zij zijn beschaamd, ja worden schaamrood, zij bedekken hun hoofd, omdat het aardrijk gescheurd is, dewijl er geen regen op aarde is; de akkerlieden zijn beschaamd, zij bedekken hun hoofd, (Jer. 14:1-4). Zie verder de ellende van Kanaän, bij gemis aan regen, in het vier-en-half jarig oordeel van de Almachtige ten tijde van de koning Achab, toen alles verdorde op het veld bij gemis aan regen. Ook in ons vaderland zou alles verdorren en verdrogen als God de vruchtbare regen inhield. Dan toch wordt de aarde op de zandgrond als as en op de kleigrond als ijzer. Met recht mag er dan in de tekst gezegd worden, dat de regen de aarde doorvochtigt en vruchtbaar maakt, dat zij uitspruigt en zaad geeft. Daarom worden regen en vruchtbare tijden ook samen gevoegd door Paulus, (Hand. XIV: 17), omdat er geen vruchtbare tijden zijn kunnen als er geen regen is.

Ook wordt in onze tekst gesproken van de sneeuw. De sneeuw valt in de winter, die daarom de sneeuwtijd genoemd wordt, (2 Sam. 23:20). De sneeuw komt ook uit de wolken, die daarom de schatkamers der sneeuw genoemd worden, (Job 38:22). De sneeuw is helder wit, en komt ons daarom voor als een zinnebeeld van de reiniging van een zondaar door Jezus' bloed en Geest, (Jes. 1:18). De sneeuw is dienstbaar, om ons winterkoren voor de felle vorst toe te dekken en te beveiligen. Maar het verdient onze opmerking, dat de sneeuw ook mede dienstbaar is om de aarde vruchtbaar te maken, zoals duidelijk blijkt uit onze tekst; want zowel de sneeuw als de regen doorvochtigt de aarde, en maakt dat ze uitspruit. De Christenwijsgeer B. Nieuwentijdt zegt, dat de

sneeuw bijzonder vruchtbaar maakt als ze valt in de maand Maart, en dan gevolgd wordt door zonneshijn, waardoor dan de salpeter-delen met de bebouwde aarde verenigd worden.

Wij mogen daarom niet doen als de roekeloze en onverschillige mensen die op de sneeuw vloeken, omdat ze soms bij de winterdag de wegen wat moeilijker maakt om te bewandelen, of met het rijtuig te passeren. Wij mogen ook op de sneeuw niet schelden als ze wat dicht voor onze deur valt. Zegt nooit: het is een boel *bocht*, of iets dergelijks; want behalve dat gij daardoor tegen Gods Voorzienigheid opstaat, maakt gij er ook uw onverstand door bekend, en toont dat gij Gods woord óf slecht begrijpt óf slecht gelooft.

Nu, die regen en sneeuw samen maken de aarde zo vruchtbaar, dat ze uitspruit en zaad geeft aan de zaaier en brood de eter. Zaad en brood, als het voornaamste, worden hier alleen genoemd, maar tevens moeten wij hier denken aan het nuttige gras, waar onze koeien melk en boter van geven, en boomvruchten van allerlei soort, en schone bloemen van allerlei kleur. Bezieet de ganse schepping en zegt dan: Och, wat zou de aarde zijn zonder regen! En bijgevolg: O, wat is God goed!

Maar opmerkelijk is het, dat ik hier lees van zaad voor de *zaaier*, en brood voor de *eter*. Dit doet mij denken aan tweeërlei soort van mensen in de natuur. Elk mens is een eter, dat vordert onze behoeftige natuur, maar niet is elk mens een zaaier. De zaaier is zeker een eter, maar de eter niet altijd een zaaier. Sommige mensen hebben het makkelijk; zij behoeven niet te zaaien of maaien, noch te graven, spitten of spinnen, maar laten alles op hun wel toegerichte tafel zetten; het zijn in nadruk eters. Maar zij liggen daardoor ook onder des te zwaarder verantwoording, en zijn zoveel te meer dank aan God verschuldigd. Maar gesteld, wij zijn zaaier (arbeider), en tevens van ons gezaaide eter, en behoeven niet van de gunst onzer medeschepselen af te hangen, och, wat behoorden wij Gods goedheid te erkennen!

B. Laat dit genoeg zijn van de gelijkenis. Nu bouwt de Heere hierop een dierbare belofte, zoals de regen en de sneeuw de aarde vruchtbaar maakt, zo zal Mijn woord de mens, de zondaar, nuttig zijn en vruchtbaar maken. Wij zullen hier de volgende dingen opmerken:

Ten eerste. Wat is het woord, dat uit Gods mond uitgaat? Ik antwoord: het woord in zijn gehele omvang, is een geschiedkundig woord, waarin de Heere ons allerlei gebeurtenissen laat beschrijven, ons tot waarschuwing, opwekking en vertroosting. Verder is het een ontdekkend woord, dat ons bij de breuken en plagen van ons hart bepaalt, zoals Paulus zei: *Uit de wet is de kennis der zonde; en ik wist de begeerlijkheid niet zonde te zijn, indien de wet niet zeide: gij zult niet begeren.* Ook is het een eisend woord, dat ons toeroept: Gij zult de Heere uw God lief hebben uit geheel uw hart! Bekeert u, maakt u een nieuw hart en een nieuwe geest, en werpt uw overtredingen van u! (Ezech. 18:31). Nog meer: het is ook een dierbaar Evangeliewoord, waarin de Heere aan arme zondaren toeroept: *Wie is slecht? hij kere zich herwaarts.* 'Wend u naar Mij toe en word behouden! Door deze, namelijk Jezus, wordt u vergeving van zonde verkondigd, en dat van alles, waarvan gij niet kunt behouden worden door de wet van Mozes. En dit is een getrouw woord en aller aanneming waardig, dat Jezus Christus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken. Het is al verder een plicht-vorderend woord aan Gods volk, waarin de Heere hun voorhoudt om voortaan geheel voor Hem te leven, en toe te zien dat zij niet verachten van de genade Gods, (Hebr. 12:15). En dat ze toch met een voornemen des harten bij de Heere moeten blijven, (Hand. 11:23). Eindelijk het is ook een allesbelovend woord aan des Heeren volk, waarin de Heere hun verzekert, wel op honderd plaatsen, dat Hij hen niet begeven of verlaten zal, maar met hen zal zijn tot aan de voleinding der wereld, hen geleiden zal tot de dood en dan opnemen in de eeuwige heerlijkheid.

Dit woord wordt nu in onze tekst genoemd: het woord dat *uit Gods mond uitgaat*. Wat uit onze mond uitgaat is niet zelden ijdel, laag en leugenachtig. Wat uit de mond der ware godvruchtigen uitgaat behoort altijd goed en Godverheerlijkend te zijn; en toch hebben de voorbeelden van Abraham, Izak, Jacob, David en Petrus ons geleerd, dat ook ware vromen zich uit vrees en menselijke zwakheid aan leugentaal kunnen schuldig maken. Maar hier hebt gij het woord dat uit Gods mond uitgaat; uit de mond van die God die niet liegen kan; uit de mond van dat hoge Wezen voor wie de volken der aarde minder zijn dan een druppel aan de emmer. Leert hier dus, om eerbied te hebben voor uw Bijbel, waar de Profeet van zegt, het is *het woord dat uit Gods mond uitgaat*, en

elders zegt dezelfde Profeet: Hoort gij hemelen, en neig de oren gij aarde, want de Heere spreekt, (Jes. 1:2). Verder, laat ons het woord dat uit Gods mond uitgaat, vlijtig en biddend onderzoeken, en bedenken dat de wijze man zegt: een ziel zonder wetenschap is niet goed, (Spreuk. 19:2). Laat ons volle rekening maken op dat woord, dat het waarachtig is en ons niet misleidt, en niet minder bidden om een gehoorzaam hart, om in alles naar dat woord te leven.

Maar om voort te gaan: dit woord zal doen wat de Heere behaagt, het zal niet leeg wederkeren. Wat behaagt nu den Heere en wat is Zijn oogmerk, waartoe Hij het zendt? Dat is de bekering van zondaren en hun verdere voortleiding en rijpwording voor de hemel. En is het woord dan daartoe dienstbaar? Ja, het woord dat druipt als een regen, en het vloeit als een dauw, zegt Mozes, (Deut. 32:2,3). Dat woord treft de harten, natuurlijk als de Geest het dienstbaar maakt, die het woord voor de zondaar gebruikt gelijk de regen voor het land. Denk aan de eerste pinksterdag te Jeruzalem, aan Lydia, aan de stokbewaarder, en zoveel anderen die vroeger en later door het woord getroffen zijn. Het zal toch altijd blijven: het geloof is uit het gehoor, en het gehoor door het woord Gods, (Rom. 10:16-18). O, dierbaar voorrecht voor ons, dat wij die zegen des woords hebben boven duizenden! Och, ik hoop dat ik thans de zaaier mocht zijn en gijlieden de eter! En dat het woord ons hart mocht treffen!

Maar nog iets: doet het woord dan elk mens nut, die het hoort of leest? Ik antwoord: God bereikt er wel Zijn doel mee, maar het is niet elk mens die het hoort of leest tot zaligheid, net zo min als de regen overal nut doet waar hij valt; bijvoorbeeld, in de zee doet de regen geen nut, noch in de duinen, noch op de heide, of zoals de profeet spreekt, in zoute en onbewoonde landen die het niet voelen wanneer het goede komt, (Jer. 17:16). Zo doet ook sommigen het woord der prediking geen nut omdat het niet met het geloof gemengd is, (Hebr. 4:1,2). Ja sommigen zijn ongehoorzaam en stoten zich aan het woord, waartoe ze ook gezet zijn, (1 Petr. 2:8). Denk aan het zaad in de vierderlei aarde in de gelijkenis. Evenwel treft het woord de een of de ander, en het zal eerst in de eeuwigheid openbaar worden, hoeveel en hoe weinig nut het woord gedaan heeft.

TOEPASSING

Onderzoek nu biddende, of het woord zijn kracht op u gedaan heeft tot uw ontdekking en bekering. Zijt gij al arm geworden? Arm! moet ik dan juist arm worden om in de hemel te komen? Welzeker, dat zal ik u bewijzen. De armen van geest worden zalig gesproken door de Heere Jezus, in die bekende zaligsprekingen in de bergrede. Lees verder wat de Heere bij de Profeet zegt: Alzo zegt de Hoge en Verhevene, die in de eeuwigheid woont en wiens naam heilig is: Ik woon in de hoogte en in het heilige, en bij die, die van een verbrijzelde en nederige geest is, opdat ik levend maak het hart der verbrijzelden, (Jes. 57:15). Voeg hier nog een ander woord bij uit dezelfde profeet, waar de Heere zegt: Alzo zegt de Heere: de hemel is mijn troon, en de aarde is de voetbank mijner voeten; maar op deze zal ik zien, op de arme en verslagene van geest, en die voor mijn woord beeft, (Jes. 66:1,2). Ziedaar twee bewijzen dat de mens noodzakelijk arm en klein bij zichzelf moet worden, zal hij zalig worden. Om het gewicht van de zaak voeg ik er nog een bij; die is uit de lofzang van Maria, en leert ons duidelijk dat niemand in de hemel komt zonder geestelijke armoede: Hij heeft machtigen van de tronen afgetrokken en nederigen verhoogd. Hongerigen heeft Hij met goederen vervuld; en rijken heeft Hij ledig weggezonden, (Luk. 1:52,53). Ziedaar, op deze en veel meer andere plaatsen in Gods woord wordt ons geleerd dat er een arm ellendig volk zalig wordt, en dat de rijken en wijzen en sterken leeg weggezonden zullen worden. Weest dan niet gerust als gij de denkbeelden van Calvijn goed toegedaan zijt, en bij het stijfste soort van orthodoxen behoort en goed over de zaken kunt redeneren; maar vraagt uw ziel af: ben ik waarlijk arm? Gevoel ik het gemis van wijsheid, kracht en gerechtigheid? Denk ik graag hoog over anderen en laag over mijzelf? Voel ik mijn kleinheid, geringheid en onwaardigheid met een voortdurende beschaamdheid voor God? Geloof het toch, die het koninkrijk der hemelen niet ontvangt als een kindeke, en die niet wordt als de kinderkens, die zal daarin niet ingaan, (Matth. 18:3,4).

Verder wilde ik u vragen: heeft het woord dat uit Gods mond uitgaat, zijn kracht op u gedaan om u tot Jezus te drijven? Paulus vertelt ons, dat hij voor zichzelf een dubbel nut van de wet had genoten.

In de eerste plaats was de wet voor hem het middel geweest om hem te ontdekken en naakt uit te stropen, want hij kende de zonde niet dan door de wet, (Rom. 7:7). Maar ook in de tweede plaats was de wet zijn *tuchtmeester geweest tot Christus*; had de wet hem zodanig met zijn ontdekkingen en strenge eisen achtervolgd, en als een tuchtmeester voortgezweept, dat hij de vlucht had moeten nemen tot Christus, (Gal. 3:24). En nu, zijt gij ook alzo tot Christus gekomen? Zoekt gij geheel en ook alleen uw zaligheid in Hem? Bij Christus moet de door de wet achtervolgde zondaar toch altijd terecht komen; en ook zalig als wij maar tot Hem vluchten! *Die de Heere aanhangt*, zegt Paulus, *is een geest met Hem*.

Nu nog een vraag: is het woord dat uit Gods mond uitgaat, voor u ook dierbaar en beminlijk, niet alleen voorzover het een belovend woord, een dierbaar Evangeliewoord is, maar ook voorzover het een plichtvorderend woord is? Of met andere woorden: is uit de ontdekking en uit de toevlucht tot Christus een oprechte keus voortgevloeid om voor God vruchten te dragen?

David zegt in een van de psalmen: ik hoop op uw heil, en ik doe uw geboden, (Ps. 119:166). Kunt en durft gij dat ook zeggen? Is het uw keus met Paulus, om *in alles eerlijk te wandelen*?

Nu, indien gij steeds onder alles met gebrek te worstelen hebt, dat zal aan de hoofdzaak niets afdoen; daar hebben al de heiligen der beide Testamenten over geklaagd; maar het hart moet gekend, de zonde moet betreurd, Jezus moet gezocht, en de heiligmaking moet bemind en begeerd worden, anders zijn wij nog niet op de goede weg, die uitloopt in het zalig vaderland. Verder wil ik een onbekeerd medezondaar, waarmee wij samen op de gewichtige reis zijn naar de eeuwigheid, nog de volgende zaken met ernst en liefde voorhouden.

Ten eerste. Kom getrouw onder 't woord en de middelen der genade. God belooft in onze tekst zegen over het woord, en elders meer, op vele plaatsen in Zijn getuigenis. Gij zult er in de eeuwigheid berouw van hebben als gij hier de middelen verzuimt; of altijd in de kerk slaapt, of altijd de woorden van de spreker met een goudschaaltje weegt, of doorgaans uw ganse winkel of brouwerij mee naar de kerk brengt.

Ten tweede. Rust nochtans niet in de middelen, maar bedenk dat de middelen u tot de Middelaar moeten brengen. En anders zal het u niet helpen, al wordt gij oud en grijs in het uitwendig waarnemen van middelen en plichten. Het schuilplaats zoeken bij Christus en het opdragen en overgeven van ons hart aan Hem, dat maakt eigenlijk het ware Christendom uit.

Ten derde. Bid om de Geest als gij uitgaat om het woord te horen; opdat gij u niet aan het woord zal stoten, of gelijk zijn aan die drieërlei verkeerde aarde, waarin het zaad viel zonder vrucht voort te brengen, of die heide in de wildernis, die het niet gevoelt wanneer het goede komt, die zoute en onbewoonde grond. Daaruit kunnen wij toch opmerken, welk een teer punt het is om het woord te horen. Daarom, val op uw knieën en smeeke voor u en anderen om de Geest bij het woord. En meent gij het dan ernstig, dan hebt gij de stellige belofte van verhoring, want Jezus zegt: een iegelijk die bidt zal gegeven worden, (Luk. 11:13). Dat is het woord dat uit Gods mond uitgaat en daar gij volledig op rekenen kunt.

En gij godvrezend volk! Tot ulieden nog het volgende:

Ten eerste. Gedenkt gedurig de tijd, toen Gods Geest door Zijn woord uw ziel ontdekte, ook aandreef tot een ernstig zoeken naar Jezus, ook uw treurig hart verruimde en bemoedigde, en ook een onberouwelijke keus in uw hart bracht om de Heere te kiezen en van harte gehoorzaam te zijn. Gij hebt misschien een groot geloof of een klein, vele aangename bevindingen of weinig, een heldere Bijbelkennis of gij moet u onder de onkundigen scharen; gij zijt al lang op de hemelweg of gij zijt er kort geleden op gekomen; gij zijt reeds oud en grijs en dicht bij 't vaderland of gij zijt nog jong; gij zijt ruim en rijk met aards goed bedeeld of gij behoort tot de middelstand, of gij zijt een arm mens. Maar wat gij ook hebt of mist, gij hebt oprecht en ernstig de weg naar de hemel gekozen, met al de smaad en strijd die daaraan verbonden is, en die weg en die dienst Gods kiest gij ook nog dagelijks, en gij zoekt uw gerechtigheid en hoop van zaligheid, als een arme zondaar alleen in Jezus. En dit kenmerkt u als een levend gemaakte ziel en onderscheidt u van de wereld en van de trotse mondchristen. Denkt daaraan gedurig en prijst er God voor, die het werk in u begon en dat ook ten spijt van de duivel zal voltooien.

Ten tweede. Leest nog dagelijks uw dierbare Bijbel; dat toch is het woord dat uit Gods mond uitgaat; bijgevolg, reken daar stellig op. Denkt aan het woord van Jozua, hoe hij van de Heere getuigt: de Heere de God Israëls liet geen woord op de aarde vallen van al de goede woorden die Hij gesproken had; het kwam allemaal (Joz. 21:45). Hebt eerbied voor dat woord, tracht het onder biddend opzien naar boven van harte gehoorzaam te zijn, en toont dat voor de wereld.

Ten derde. Bidt veel om zegen over het woord, en om veel licht en ijver voor degenen die het verkondigen, en dat *de hand des Heeren met hen mocht zijn*, gelijk weleer met de Cyprische en Cyreneïsche mannen, waar toen een groot getal geloofde en zich bekeerde, (Hand. 11:20,21). Gij moet zorgen dat Gods dienaren hun gebedenboek niet verliezen, en hen gedurig aan de troon opdragen. Indien gij de leraars vol bidt, dan zullen zij u vol prediken, en God zal zaad geven aan de zaaier en brood aan de eter. En eenmaal komt de oprechte en godvruchtige zaaier en de heilbegerige en hongerige eter tesamen in de hemel om eeuwig God groot te maken voor al Zijn werk.

VIER EN TWINTIGSTE OEFENING

OVER COL. 3:3

Want gij zijt gestorven en uw leven is met Christus verborgen in Gode.

Wij zullen hier de volgende dingen overpeinzen:

- A. *Ten eerste.* Hoe de ware Christen dood is, want gij zijt gestorven.
- B. *Ten tweede.* Hoe de ware Christen levend is, uw leven.
- C. *Ten derde.* In welk opzicht zijn leven verborgen is.
- D. *Ten vierde.* Hoe dat leven met Christus in God verborgen is.

A. *Vooreerst dan*, hoe de Christen dood is — gestorven is.

Hij is niet natuurlijk dood, dan kon Paulus niet meer met hem praten, want de doden weten niet met allen, (Pred. 9:5). Hij is ook niet geestelijk dood, maar integendeel met Christus opgewekt, en enigszins bekwaam gemaakt om te zoeken en te bedenken de dingen die boven zijn, zoals Paulus zegt in het eerste vers van ons teksthooftstuk. Maar in drie opzichten kan hij gezegd worden dood of gestorven te zijn.

Ten eerste. Hij is gestorven aan de wereld. De wereld is mij gekruisigd en ik der wereld, zegt Paulus, (Gal. 6:14). Hij is voor de wereld als een lijk dat men niet acht of bemint, en die men niet graag in het gezelschap heeft. En de wereld is voor hem ook een lijk, waar hij niet recht bij aarden kan; ik bedoel namelijk, dat hij niet aarden kan en geen schik of vermaak heeft bij hun vrolijkheden, uitspanningen en tijdverdrijf.

Ten tweede. Hij is gestorven aan de wet, om namelijk daarin zijn leven, zijn grond van hoop, zijn gerechtigheid te zoeken. Dus zijn eigengerechtigheid is gestorven, en begint al hoe langer hoe meer te sterven en te worden als een wegwerpelij kleeft, (Jes. 64:6). Daarvan zegt Paulus: ik ben door de wet der wet gestorven, (Gal. 2:19). Door de ontdekking van de wet, ben ik gestorven aan mijn hoop op de wet. Ik beschouwde vroeger de wet maar uitwendig, en dacht die tamelijk goed te kunnen onderhouden; maar sedert ik de geestelijkheid, heiligheid en gestrengheid van de wet meer heb leren inzien, en dat die niet op één punt wil toegeven, maar niets minder eist dan volmaakte liefde tot God en mijn naaste, en elke overtreder bij de minste ongehoorzaamheid vervloekt; en sedert ik tevens mijn onmacht ten goede, mijn onrein hart en al mijn vroeger reeds gemaakte schuld, zowel erfschuld als eigen bedreven onrecht, helder heb leren inzien, ben ik voor de voeten der wet doodgevallen. En indien het nu niet was: Christus is het einde van de wet tot rechtvaardigmaking van een iegelijk die gelooft, (Rom. 10:14), dan ging ik eeuwig reddeloos verloren. Maar zalig mij nu, omdat door deze Jezus nu vergeving van zonden verkondigd wordt, en dat van alles waarvan ik niet verlost kan worden door de wet van Mozes, (Hand. 13:38,39).

Ten derde. De ware Christen is der zonde gestorven. Wij die der zonde gestorven zijn, hoe zullen wij nog in dezelve leven? (Rom. 6:6). Houd het daarvoor, dat gij der zonde dood zijt, (Rom. 6:11). En nu, wat betekenen al deze uitdrukkingen? Wil het zeggen dat een bekeerd mens nooit zondigt? Geenszins! dat wist Paulus in zijn eigen persoon wel beter, hoort maar zijn bittere klachten in de brief aan de Romeinen die ons genoeg bekend zijn. Maar het geeft te kennen: Gods kinderen zijn verlost van de vloek en straf der zonde; zij zijn ook verlost van de heerschappij en ook van het vermaak der zonde.

Ik zei: Gods kinderen zijn verlost van de vloek en straf der zonde. De zon kan hen geen meer kwaad doen, dan een dode een levend mens kan doen. Ach! dit lijkt stinkt en is akelig om bij te verkeren, maar het kan ons toch niet vermoorden of ombrengen.

Verder: Gods kinderen zijn verlost van de heerschappij der zonde; de zonde zal over u niet heersen, want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade, (Rom. 6:14). De zonde die ons lichtelijk omringt, altijd bijligt, en zich onder onze beste plichten mengt, is toch haar heersende macht verbroken; zij is als koning Adonibezek, wel van een lelijk en hatelijk karakter, maar deze lelijke koning is toch van zijn troon af, en zijn duimen en grote tenen zijn hem afgehouden, (Richt. 1:7). *Der zonde gestorven!* Dit zegt Paulus met zoveel ronde woorden in het genoemde zesde hoofdstuk van de Romeinen, dat wij daaraan met geen mogelijkheid een andere uitlegging aan geven kunnen. En toch kan ik het best verstaan als de godvruchtigen klagen: „Ach! het lijkt staat bij mij nog boven aarde, en het geeft zulk een akelige lucht van zich, en het is zo afschuwelijk wegens de wormen die er in en uit kruipen. Abraham haastte zich zo om zijn dode van voor zijn aangezicht weg te doen, (Gen. 23:4). Maar ach, mocht ik ook maar voor dit lijkt een Machpela kunnen vinden! Maar het schijnt of dit lijkt boven de aarde moet blijven, zolang als ik er boven blijven zal!" Nu, maar evenwel is de liefhebberij, het vermaak in de zonde, bij al Gods volk toch voor goed opgehouden.

B. Laat ons nu in onze *tweede hoofdzaak* zien, hoe de ware Christen leeft. Zijn leven is een geestelijk leven, en wordt ook hier reeds *het eeuwige leven* genoemd, (Joh. 17:3) omdat dit leven het graf overleeft, en begint bij de bekering en blijft voortduren tot in alle eeuwigheid. Dit leven is hetzelfde in alle trappen van de staat der genade, hetzij men behoort tot de jonge kinderen in Christus, of tot de jongelingen of tot de geestelijke vaders.

Dit leven komt van de nieuwe schepping; het is geen vrucht van eigen kracht, wijsheid of goedheid, maar zoals Paulus zegt: het komt door de uitnemende grootheid van Gods kracht, (Ef. 1:19). Het wordt daarom ook een nieuwe of wedergeboorte genoemd. Het vorige leven in de natuur, met al zijn gewoel en bezigheid, was maar een blote droom, een schaduw van leven, een beweging als die van een beeld, waar geen bloed, geest of leven in was.

Dit leven, gelijk ook ons natuurlijke leven, heeft een teer gevoel. Het voelt de inwendige smartelijke plaag der zonde, en ook het gemis of genot van des Heeren zalige nabijheid. David voelde de zonde, en het deed hem leed die in zijn hart te voelen, en riep erover uit: *ik ben bekommerd vanwege mijn zonden!* En hij voelde evenzeer dat God van hem geweken was, en dit deed hem uitroepen: Heere, waarom staat Gij van ver? Waarom verbergt gij U in de tijd der benauwdheid, (Psalm 10:1). En zijn teer leven gevoelde ook aan de andere zijde Gods zielverkwikkende nabijheid, en dit deed hem zeggen: Hij verkwikt mijn ziele, en Hij leidt mij in het spoor der gerechtigheid, (Psalm 23:3). En evenzo is het ook met des Heeren volk, hoewel de wereld dit acht als dweperij.

Verder: dit leven heeft behoefte aan spijs om te groeien, en om te ontwikkelen en sterk te worden. Welk leven kan er groeien zonder eten? Het woord en de genademiddelen zijn de spijs voor het geestelijke leven; daarom zijn de jonggeboren kinderkens zeer begerig naar de redelijke melk, opdat zij daardoor mochten opwassen in de Heere. Het leven wil toch groeien, opwassen in de genade en kennis des Heeren. Mozes kreeg van de Heere het bevel aan de Rode Zee: *zeg de kinderen Israëls, dat ze voorttrekken!* Zij moesten niet klagen en kermen, niet dreigen en dralen, niet weer omzien naar Egypte, maar haast maken om voorwaarts te raken om eenmaal in het beloofde land aan te komen. En zo ook hier: Paulus waarschuwt om toe te zien dat men niet verachtere van de genade Gods, en bij de profeet Maleachi belooft de Heere: *Zij zullen uitgaan en toenemen als de mestkalveren.* En dit kan toch niet anders, of het moet de behoefte en begeerte van alle levenden zijn.

Nog meer: dit geestelijke leven van de ware Christen, heeft ook behoefte aan gezellig verkeer met zulke mensen die dat leven ook bezitten. Een landbouwer heeft geen aangenaam gezelschap, als hij het gesprek moet bijwonen van twee studenten die de latijnse en griekse taal beoefenen, of als hij spreekt met een instrumentmaker, of met een rechtsgeleerde, of met een sterrenkundige. Elk voegt zich graag bij iemand wiens landsman hij is, of bij iemand waarmee hij over zijn handwerk kan spreken, of over zijn koophandel of landbouwerij, of over enerlei voorrecht dat zij beiden bezitten,

of over enerlei kruis dat zij beiden dragen, of over enerlei smartelijk verlies dat zij beiden moeten betreuren, of over dezelfde reis die zij tezamen ondernomen hebben, en over hetzelfde vaderland waar zij beiden naar toe willen. En zo is het immers ook in het geestelijke? Gods volk verstaat elkaar, zowel in het klagen als in het roemen in de Heere, en zij hebben samen enerlei begeerte om de Heere te dienen. Is het wonder dat zij elkaar liefhebben? Beiden komen zij met Bunyan uit de stad Verderf en reizen zij naar de berg Sion; beiden zijn ze weleens in de poel Mistrouten gezonken, en hebben zij weleens tegen de heuvel Moeilijkheid opgeklommen; beiden hebben zij ook weleens in het gezicht van Christus' kruis en graf gezongen:

Gezegend kruis, gezegend graf,
Gezegend liever Hij, Die zich zo willig overgaf
Aan kruis en graf, voor mij.

Is het dan wonder, dat David zei: *ik ben een metgezel van degenen die de Heere vrezen*; en dat Ruth tot Naomi zei: *uw volk is mijn volk*; en dat al des Heeren volk elkaar kent en lief heeft?

Nog eens: het geestelijke leven is arm uit zichzelf, het betreurt en bestrijdt de zonden, en het zoekt God te dienen en in alles Zijn welbehagen te doen en Zijn wet uit dankbaarheid te betrachten. Hoewel het ook wel aan afwisselingen en toevallen en geestelijke krankheden onderworpen is. Soms vliegt het tot bijna in de hemel, en later kruipt het wel eens weer laag op de aarde; maar sterven doet het toch nooit weer, daar zorgt God voor.

C. Laat ons nu in de *derde plaats* zien, waarom dit leven een *verborgen* leven genoemd wordt.

Ten eerste. Het is een verborgen leven voor de wereld. De wereld weet wel dat zij niet stelen mag, en houdt een stil en onberispelijk gedrag voor prijzenswaardig, maar van het geestelijke leven kent de wereld niets. Wat weet de wereld van de toestand van David toen hij zei: ik zeide wel in mijn voorspoed: ik zal in eeuwigheid niet wankelen. Want Heere, Gij hadt door uw goedgunstigheid mijn berg vast gezet; maar toen Gij uw aangezicht verbergde, werd ik verschrikt, (Psalm 30:7,8). Wat weet de wereld van overtuiging en ontdekking? Nee, daar weet zij niets van; noch van onze strijd, noch van de troost, noch van onze dorst naar God, noch van onze begeerte naar heiligheid, noch van de inwendige band der broederlijke liefde. Geliefden! nu zijn wij kinderen Gods; daarom kent ons de wereld niet, (1 Joh. 3:1,2).

Ten tweede. Het ware leven bidt niet graag op de hoeken van de straten; het is verlegen en dat soms nog meest voor eigen betrekkingen en huisgenoten. En menigeen die het ware leven bezit, durft er niet goed voor uit te komen, hetzij uit ongeloof of door overtuiging van zijn dagelijks gebrek in de wandel. En wat zijn er veel stillen in den lande, die zich nauwelijks goed bij de vromen durven voegen, en meestal zich door vreesachtigheid alleen houden! En zou het dan daardoor niet kunnen plaats hebben, dat dit leven ook enigszins zou kunnen verborgen zijn voor onze medeChristen?

Ten derde. In donkerheid en aanvechting des satans, kan het wel eens verborgen zijn voor de ziel zelf die het bezit. Heman was twijfelmoedig, (Psalm 88:16), en David horen wij zeggen: ik zei in mijn haasten: ik ben afgesneden, (Psalm 31:23). En zo kan het met elke ziel weleens zijn, als zijn leven wat lang aan de lage kant is, en hij moet zijn pad in donkerheid wandelen. Uitwendige en inwendige vijanden kunnen soms zo op de ziel aanstormen, dat zijn leven voor hem verborgen wordt en dat het hem voor een tijd een raadsel kan worden of hij zalig wordt of niet.

D. Nu eindelijk ten laatste, wat geeft het te kennen, *met Christus verborgen in God*? Dat geeft twee dingen te kennen, die beide, dunkt mij, duidelijk zijn.

Ten eerste. Dat Christus voor ons nu ook verborgen is. *Christus zal geopenbaard worden*, zegt Paulus in het vers dat op onze tekst volgt, en dat geeft te kennen, dat Hij nu in de hemel voor ons oog verborgen is. En op een andere plaats zegt hij: al hebben wij Christus vroeger in het vlees gekend, wij kennen Hem nu niet meer naar het vlees, (2 Kor. 5:16). En Petrus zegt: de hemel moet Hem ontvangen, tot de tijd der wederoprichting aller dingen, (Hand. 3:21). Dus Christus woont wel door het geloof in onze harten, (Ef. 3:17). Door Zijn Godheid, majesteit, genade en Geest is Hij overal met ons, en zal Hij ons niet verlaten; maar Zijn lichamelijke tegenwoordigheid blijft voor ons verborgen tot aan de jongste dag.

Ten tweede. Met Christus verborgen in God. Dat is, in God als het ware ingesloten. Ik zal haar wezen, zegt God, een vurige muur rondom, (Zach. 2:5). Gelijk de bergen rondom Jeruzalem, zo is de Heere rondom zijn volk, van nu aan tot in eeuwigheid, (Psalm 125:1,2). De troost van hun leven is in God; de roem van hun leven is in God; de kracht, de veiligheid van hun leven is in God. Wil de duivel nu dat leven vernietigen en als rook in de wind wegblazen, dat schijnbaar voor die sterke vijand een gemakkelijke zaak is, dan moet hij eerst de Almachtige overwinnen, de vurige muur wegruimen en rondom afbreken, waarachter en waartussen het dierbaar leven van dat volk verborgen is. Gij ziet hier wel het onmogelijke, en dus het eeuwig veilige van al Gods volk, dat juist ook daarom niet kan verloren gaan tot in eeuwigheid.

TOEPASSING

Onderzoek nu ernstig of gij dit leven hebt. Dan toch zijt gij uitnemend gelukkig, en uw toestand veilig. Omdat dit leven in de volzalige God is ingesloten, kan Gods volk nooit van de genade vervallen, en is hun staat veel veiliger dan de staat van Adam in het paradijs. Daarom zal de kreupele de prijs winnen, en de lammen zullen de roef roven; zwakke en machteloze, ook donkere en twijfelende zielen zullen meer dan overwinnaars zijn, door Hem die hen heeft liefgehad, en die hen de gehele weg over almachtig bewaarde. O! die wonderlijke veiligheid in Gód, door Jezus Christus onze Heere. En dat niet een veiligheid voor enkelen, of sommigen, of voor velen, maar voor allen die Jezus en Zijn dienst kiezen. Wij zouden zeggen: mensen als Noach, als Henoeh, als Abraham, als Daniël, als Paulus en meer anderen, die hebben een gunstige waarschijnlijkheid om de weg veilig over te komen en de poort eenmaal binnen te stappen; maar ik arm schepsel, die zo midden in de stroom van zware verzoekingën moet wonen, en zulk een ongelovig en aardsgezind hart omdraag, en die al zo menigmaal op de kant van afval gestaan heb, hoe kom ik nog in de hemel? Maar nee; het is hier een veiligheid in God, een volk in God als ingesloten, als binnen een vurige muur. En van de veiligheid zal zowel de zwakke als de sterke zijn deel hebben; geen klauw van de gehele kudde zal achterblijven, allen zullen zij eenmaal voor God in Sion verschijnen.

De vraag blijft echter, bezitten gij en ik iets van dat geestelijke leven? Er is verschillend soort van leven dat ons niet in de hemel brengt. Er is een natuurlijk, een dierlijk leven: eten, drinken, slapen, blij en droevig zijn. Er is een burgerlijk leven: werken, kopen, verkopen, helpen of geholpen worden. Er is een ijdel leven: wij verbeuzelen onze tijd met praten, bezoeken afleggen of bezoeken ontvangen, uitgaan, nieuws horen, nieuws vertellen, overal gaan kijken en andere beuzelingen. Er is een godsdienstig leven: kerkgaan, belijdenis doen, catechismus van buiten leren en enige hoofdstukken lezen. En als dit nu alles is, dan missen wij nog het geestelijke, het verborgen leven voor de Heere, dat arme leven, dat hongert naar Jezus en Zijn gerechtigheid, en waardoor de ziel zich voor eeuwig aan God overgeeft, en de wereld, satan en zonde de oorlog verklaart. En als wij dit missen, dan zijn wij ongelukkig, en missen wij het bij de dood nog dan gaan wij verloren. Nu, gaat hiermee naar huis, en denkt over uw toestand ernstig na. En indien gij nog van uzelf moet zeggen, dat gij nog de ware zaak en het ware leven mist, wat dan? Kunt gij uzelf het leven geven? Kan uw vader of moeder, of een vroom mens, of een getrouwe predikant het u geven? Och nee! wij hebben gezien dat de dood heerst in de mens, en dat het leven een blijk is van de uitnemende grootheid van Gods kracht. Maar nu, bij die God is ook alles te verkrijgen. David bidt: doe wel bij uw knecht, dat ik leve, (Psalm 119:17), en dan weer: maak mij levend naar uw woord, (vs. 25,) maak mij levend door Uw wegen, (vs. 37,) laat mij Uw barmhartigheden overkomen, opdat ik leve, (vs. 77,) maak mij levend naar Uw goedertierenheid, (vs. 88,) maak mij levend naar Uw woord, (vs. 107,) o Heere, maak mij levend naar Uw recht, (vs. 149,) maak mij levend naar uw toezegging (vs. 154,) maak mij levend naar uw rechten, (vs. 156,) o Heere, maak mij levend naar Uw goedertierenheid, (vs. 159,) laat mijn ziele leven, en zij zal U loven, (vs. 175.) Ziedaar, David bidt elf maal in één Psalm om dit gezegend leven, natuurlijk omdat hij de noodzakelijkheid en heilzaamheid daarvan inzag, en tevens overtuigd was, dat het van boven moest komen, en dat hij het zichzelf niet kon geven. Gij ziet hier dus welke schuilplaats wij in moeten. Bij ons is alles onmogelijk; maar bij God zijn al dingen mogelijk. En die God wil met arme zondaren te doen

hebben, en Zijn vermakingen zijn met de mensenkinderen, (Spreuk 8:31). Daarom raad ik u : denk nooit dat gij alles zelf in stand kunt brengen. Twist niet met de Allerhoogste over Zijn hoge eis, of over Zijn verborgen raadsbesluit, maar val op uw knieën en zoek het leven waar David het zocht en vond.

Hebt gij het leven, maar is het alleszins zwak en soms kwijnende zoals het leven van een klein kind of van een ziek mens? Welnu, houd moed, de Heere zal Zijn werk in het leven houden in het midden der jaren, (Hab. 3:2). Als wij een kindje zien van een maand of nog jonger, dan denken wij: „ach, mij dunkt, het wichtje, het wordt nooit groot!" Maar nog een maand, en ziet het is werkelijk bijgekomen, nog een jaar, twee, vier, zes jaren of iets meer, het wordt een flinke vent, en na verloop van nog twintig jaar, ziet het is een man geworden als een reus. Dat gaat zo ongemerkt voort, de tijd maakt de man. Maar in het geestelijke gaat dit nog veel zekerder. In het natuurlijke, ach, ik heb de lieve kindertjes wel met de bleke dood zien worstelen in de wieg, de dierbare adem zien uitblazen als zij slechts weinige weken oud waren. Maar het geestelijke kindje sterft niet; of met andere woorden: het allerzwakste leven zal blijven, zal versterkt worden, zal opgroeien, zal eenmaal in het eeuwige leven overgaan. Dat heeft God beloofd. Dat zal de duivel moeten aanzien. Dat zult gij ondervinden.

Bedenkt echter, gij allen die de Heere zoekt en kent, dat het uw hoge roeping is, om als levenden u onder de mensen te openbaren. Leeft zonder aanstoot te geven in woord en wandel.

Laat een ieder die u ziet, u kennen als een zaad dat de Heere gezegend heeft. Laat uw licht schijnen voor de mensen. Behandelt de wereld getrouw, en zoekt vrij van haar bloed te zijn. Bedenkt altijd dat gij met uw medereizigers op de grote reis zijt naar de Rechterstoel van Christus. Weest evenwel nooit bits of onbeleefd tegen een onbekeerd mens; helpt ze trouw als ze hulp nodig hebben; weest vriendelijk tegen allen, en toont zoveel in u is dat gij ze liefhebt en hun tijdelijk en eeuwig welzijn zoekt. Zoekt in woord en wandel altijd onberispelijk te zijn. Neemt met ernst uw korte tijd waar. Bidt veel om een nauw en teer leven en om een ruim en vrolijk sterfbed.

Eindelijk, bedenkt met blijdschap de veiligheid van uw leven: het is met Christus verborgen in God. Al is uw pad vol doornen, uw hart nog vol gebrek, de wereld vol vijanden, en de hel vol duivelen, geen nood! Jezus is met u in het schip, en daarom, wat zijt gij vreesachtig, gij kleingelovigen! En eenmaal zult gij alle strijd, zonden en droefheid voor eeuwig vaarwel zeggen, en met al de gekochten door Jezus' bloed de eindeloze troost en zaligheid genieten.

VIJF EN TWINTIGSTE OEFENING

OVER EF. 5:8

Want gij waart eertijds duisternis, maar nu zijt gij licht in de Heere; wandelt als kinderen des lichts.

Hier vinden wij:

- A. *Eerst*, de staat der natuur.
- B. *Ten tweede*, de staat der genade.
- C. *En ten derde*, de dure verplichting.

Of anders de ellende; — de verlossing; — de dankbaarheid.

A. *Eerst dan*, de ellende, of de staat der natuur, de staat van de geestelijke dood, waarin de bedelaar geboren wordt, en ook de landman, en de koopman, en de veldoverste, de staatsdienaar, de prins, de koning, de keizer. *Allen* zijn ze afgeweken, samen zijn ze onnut geworden, daar is niemand die goed doet, ook niet tot één toe. De gehele wereld ligt voor God verdoemelijk en ligt onder Gods vloek en toorn. Deze staat van ellende wordt in de tekst genaamd *duisternis*, zeer natuurlijk om de treffende overeenkomst die er bestaat tussen de natuurlijke en geestelijke duisternis, hetwelk uit het volgende nader blijken kan.

De duisternis is nacht bij nacht, algemeen over het hele aardrijk. Zo ook de staat der natuur, of de diep gevallen staat der ellende; in elk werelddeel, koninkrijk, land en luchtstreek, in elk geslacht, rang en leeftijd is de staat der ellende algemeen. Het ganse geslacht van Adam, Christen en Jood en heiden, is besloten onder zonde en ellende. Daarom zegt Paulus, na vooraf over de ellende der heidenen gesproken te hebben: wat dan? Zijn wij uitnemender? Ganselijk niet; want wij hebben tevoren beschuldigd, beide Joden en Grieken, dat zij allen onder de zonde zijn, (Rom. 3:9).

Verder, de natuurlijke duisternis is akelig, en niet minder de geestelijke duisternis. De staat der natuur is sober, akelig en zonder ware rust en troost. Vandaar alle kroegen en drinkhuizen, sociëteiten en komediën, kermissen en volksfeesten, waar die arme troosteloze dwepers elkaar nog wat zoeken op te winden, om nog, al kost het dan ook wat geld, een zogenaamd vrolijk uur of vrolijke dag of nacht te hebben. Vandaar de laffe klederpracht, de onverzadelijke begeerte naar geld, veel geld, nooit genoeg geld. Voeg hier nog bij de zucht naar eer en grootheid; men wil als het volstrekt niet hoger kan, dan toch lid zijn van de kerkenraad of van het gemeentebestuur, maar liever was men advocaat, rechtsgeleerde, notaris, voorzitter in de rechtbank, lid van de tweede kamer, of zo mogelijk, men zou de troon willen beklimmen en koning worden. Dat is de hoogmoed van het menselijk hart, maar dat is tevens een blijk van de gejaagdheid en onrust en troosteloosheid waarin de mens verkeert in de donkere toestand der natuur. De goddelozen zijn als een voortgedreven zee die niet rusten kan, zegt de Profeet, (Jes. 57:20), en ook de ondervinding leert het.

Nog eens: in de natuurlijke duisternis wordt menigmaal de zonde uitgevoerd: de dief gaat stelen als het donker is, en het oog van de overspeler neemt de schemering waar; en zo is de staat van geestelijke duisternis ook een staat van zonden, en waarin men open ligt voor alle verzoeken van de satan, en dagelijks in allerlei zonden opklimt en toeneemt; daarom staat er: die vuil is, dat hij nog vuil worde, (Openb. 22:11). De mens wordt in de staat van duisternis hoe langer hoe vuiler, en hoe langer hoe rijper voor Gods oordeel.

Doet hier nog bij, dat de natuurlijke duisternis een toestand van gevaar is, wegens rovers, of ongelukken die men 's nacht of in de donkere avond krijgt. Veel gevaarlijker nog is de geestelijke duisternis, waarin men elk uur gevaar heeft om het volgende uur in de hel te vallen.

Nog eens: de natuurlijke duisternis kan door ons niet verholpen en weggenomen worden. Zeg, kunt gij een enkele morgen de dageraad laten opgaan? Nu, zo ook met de duisternis van de natuurstaat: gij kunt die noch bij uzelf, noch bij uw echtgenoot, zoon of dochter wegnemen. Woorden kunt gij voorzeggen, leerstellingen kunt gij inscherpen, bestraffingen en vermaningen kunt gij doen, middelen kunt gij aanwenden, maar licht en leven kunt gij aan niemand bezorgen.

Eindelijk: God alleen kan het licht uit de duisternis geven. Dat deed Hij bij de schepping, dat deed Hij na de driedaagse duisternis in Egypte, en dat doet de Heere nog elke lieve morgenstond, waarin gij de werken Gods moogt aanschouwen. Evenzo nu ook weer geestelijk: Hij die gezegd heeft dat het licht uit de duisternis zou schijnen, heeft ook in onze duistere harten geschenen, (2 Kor. 4:6). En ook bij elke wel reeds bekeerde, maar toch nog donkere ziel, is het de Heere die het licht moet doen opgaan uit de duisternis. Dit is een dierbare waarheid.

Elke blijde morgen leert mij wat God doen kan, en waar ik dus mijn licht en leven moet zoeken.

Deze staat der natuur, deze zwarte duisternis, was nu eertijds het beeld en de toestand geweest van de gemeente te Efeze. Nu waren ze medeburgers der heiligen en huisgenoten Gods, maar vroeger had het zo heerlijk niet met hen gestaan; toen waren zij duisternis, toen maakten zij zich schuldig aan zwarte en ijdele kunsten, (Hand. 19:19), toen waren het afgodendienaars, die bij de oploop in Efeze uit de keel schreeuwden: groot is de Diana der Efeziërs! (Hand. 19:28). Toen roemden zij in hun dwaasheid: de stad der Efeziërs is de kerkbewaarder van de grote godin Diana, (Hand. 19:35). En al hadden zij dit niet gedaan, zij waren evenwel dood in de zonden, kinderen des toorns, en zonder God in de wereld, (Ef. 2:1,3,12). Dit was dan hun beeld en afkomst, en dit is ook het beeld en de afkomst van al de gelovigen, en dit wordt hun van Paulus voorgehouden tot hun vernedering en verwondering en blijdschap.

B. Dit zullen wij nu nader zien, als wij in de tweede plaats letten op hun verlossing, of op hun staat der genade, waarvan Paulus zegt: *nu zijt gij licht in de Heere.*

Het licht in de natuur komt eerst van de morgenster en van de dageraad, aler wij iets anders zien, en dan eindelijk ziedaar dan komt de zon als een bruidegom uit zijn slaapkamer, die al hoger en hoger rijst, totdat hij zijn volle middaghoogte bereikt heeft; het is dus een klimmend licht, dat niet in een ogenblik zijn volle glans verkrijgt, maar elke dag geleidelijk hoger rijst tot aan de middag toe. Ook is het licht weleens af- en toenemend, al naar dat de lucht helder of donker is. Ja ook gebeurt het bij een zonsverduistering, dat het licht op de middag voor een kortere of langere tijd, min of meer wordt weggenomen en donkerheid in de plaats komt.

Evenzo is het nu ook met het geestelijke licht dat des Heeren volk ontvangt. Het komt van de *Morgenster*; die wonderlijke en dierbare Morgenster waar Petrus over spreekt, (2 Petr. 1:19) die opgaat in de donkere harten om er aanvankelijk licht in te geven. Verder leest gij dat het licht toeneemt en dat de Zon der gerechtigheid opgaat, (Mal. 4:2). Dus het is een klimmend licht, een toenemend licht, waar de pas beginnende Christen niet zo ruim mee bedeed is als degenen die reeds oud geworden zijn op de weg naar de hemel. De zon, al is die reeds opgegaan, is toch niet dadelijk op zijn volle middaghoogte; en dit mag tot moedgeving dienen voor zwakke en eerst-beginnende vrome zielen, die doorgaans nog over gebrek aan licht klagen. Ook kan het licht bij een godvruchtige voor een tijd weleens weer afnemen, de zon kan wel eens achter een dikke wolk schuilen, of er kan wel eens een treurige zonsverduistering plaats hebben. Daarom leest gij duidelijk van de man die de Heere vreest, en naar de stem zijns knechts hoort, en die toch in de duisternis wandelt en geen licht heeft, (Jes. 50:10). En de vrome Job horen wij klagen: Och, of ik ware gelijk in de vorige maanden; gelijk in de dagen toen God mij bewaarde. Toen Hij zijn lamp deed schijnen over mijn hoofd, en ik bij zijn licht de duisternis doorwandelde, (Job 29:2,3). Evenwel het licht door God ontstoken, door de hemelse Morgenster en Zon der gerechtigheid in de ziel gebracht, het kan nooit weer geheel uitdoven en vergaan. Het is een alleraangenaamst licht, een licht dat de ziel vruchtbaar maakt, om dertig, of zestig, of honderdvoudige vrucht voort te brengen.

Maar laat ons nu eens nagaan wat die ziel leert zien, die dit licht ontvangt. Wat ziet men bij dat geestelijke licht zodra het in onze harten komt? Men ziet bij dat licht naar binnen, men leert er de ware gedaante van zijn eigen boos hart door kennen waar men vroeger toen alles nog donker was, ten enenmale blind voor was. Dus als het hemels licht komt, dan komen ook de bittere klachten

over zonde en ellende met Paulus, David en Daniël. Verder, door dit licht ziet men niet alleen naar binnen, maar ook naar boven; men leert God kennen als volmaakt wijs, heilig, rechtvaardig en genadig; men leert Jezus kennen als een dierbare Middelaar, als noodzakelijk en onmisbaar, maar ook als algenoegzaam en bereidwillig om al onze schulden voor God te bedekken, als een Persoon die ons vriendelijk roept en nooit een komende ziel afwijst of uitwerpt en dit gezicht doet ons bij Jezus schuilen, Hem kiezen en ons voor altijd aan Hem opdragen, om door Hem verlost te worden, maar ook om Hem eeuwig te dienen. Verder, door dat licht kunnen wij rondom ons zien, op het gruwelijke van de zonde, op het zalige dat er is in de dienst van God, op het nietige en wezenloze van alle schatten van deze wereld, en wij zien onze eigen zwakheid en het gevaar dat ons omringt; maar wij zien ook dat er bij Jezus hulp besteld is om staande te blijven tegen onze drie hoofdvijanden die ons dagelijks omringen. Wij zien de heerlijkheid van Gods volk, de dierbaarheid van Gods woord, de onveranderlijkheid van Gods troon, en alles wat Goddelijk en geestelijk is, namelijk zover als ons licht strekt; hebben wij veel licht, dan zien wij alles helder; maar hebben wij weinig licht, dan kunnen wij ook niet zo helder zien, maar zien toch meer dan de wereld die heel blind is; wij zien met smart en beschaamheid onszelf, en met verlangen en verwondering zien wij Jezus en zoeken alleen in Hem onze rust en zaligheid.

Nu, zo was het met de Efeziërs, eertijds waren zij duisternis geweest, blind, dood en vijandig; maar nu licht in de Heere door de wedergeboorte. Licht in de Heere, dat wil zeggen, nog altijd duister en gebrekkig en ellendig in zichzelf, maar licht in de Heere, in Hem volmaakt, en eenmaal volkomen verlost van alle gebrek en duisternis, om God eeuwig in volmaaktheid te verheerlijken.

C. En nu, dat moet hier reeds aanvangen, en daarom zegt Paulus: *wandelt als kinderen des lichts*. En hierbij staan wij nu in de derde plaats stil. Het hier bedoelde wandelen betekent onze levenswijs, karakter en gedrag. Vele mensen wandelen naar het goeddunken van hun boos hart, wandelen op de brede weg, wandelen naar het eeuwig verderf, zonder het met ernst te bedenken. Maar Paulus zegt hier tot de gelovigen: ulieden betaamt het anders; gij waart vroeger geboeide slaven van de satan, en gij zijt door de Heere verlost en vrijgemaakt; God heeft u geroepen uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht; wandelt dan nu als kinderen des lichts. Dat is uw dure plicht en immers ook uw zalig voorrecht. Toont dan voor de wereld wie gij zijt, en dient de Heere met hart en wandel.

En nu, wat is het als een kind des lichts te wandelen? Mij dunkt de volgende dingen liggen daarin opgesloten:

Ten eerste. Wandelen is iets dat wij uit vermaak doen, waar wij lust in hebben; het is voor ons een ontspanning. Dus wandelen als een kind des lichts is dan ook ons vermaak in Gods geboden. David spreekt van een welgelukzalige man, wiens lust is in des Heeren wet, (Psalm 1:2). En onze Catechismus zegt: de Heere heeft ons van harte willig en bereid gemaakt om voortaan voor Hem te leven. Ziet, dat is dus de vrijwillige keus van al Gods oprecht volk, om voor Hem en voor de hemel te leven.

Ten tweede. Wandelen is iets waardoor wij niet altijd op dezelfde plaats blijven staan, maar voorwaarts komen. En zo is het hier ook: de ziel wil vooruit, hij wil zijn dierbare tijd waarderen waar vroeger reeds zoveel uren en dagen van zijn verloren gegaan. Hij wil dag en nacht christelijk verdelen: niet te lang slapen, geen luie ezel zijn, waarvan de Heere in Mozes' wet bevel gaf, om de eerstgeborene van de ezel niet aan de Heere te geven, maar die door kleinvee te lossen, of anders de nek te breken, (Ex. 34:20). Zo bidt hij niet alleen tegen zijn zonde in het algemeen, maar ook tegen zijn traagheid en luiheid, en zoekt vooruit te komen op de weg, en van een kind tot jongeling en vader op te groeien, te lopen zonder moede, en te wandelen zonder mat te worden, (Jes. 40:31). Nooit heeft hij afgedaan werk, en hij bidt om standvastig te zijn, onbeweeelijk en altijd overvloedig in het werk des Heeren, totdat hij op zijn doodbed komt.

Ten derde. Hij die wandelt als een kind des lichts, wil zijn lot en weg vertrouwend aan de Heere overgeven, in Zijn heilige wil berusten, en gedurig in het gebed met de Heere raadplegen. Als Christenhuysvader wil hij een voorbeeld zijn voor zijn kinderen en huisgenoten, en zijn kinderen vermanen om de weg des Heeren met hem te kiezen en te houden. Als burger, als lid van maatschappij en kerk, als overheid of onderdaan, als jongeling of als grijsaard zoekt hij onder

biddend opzien tot God, voorbeeldig en godzalig te wandelen in nederigheid, zachtmoedigheid, milddadigheid, en in alle ware gehoorzaamheid aan God.

Ten vierde. Die wandelt als een kind des lichts, heeft ook een recht begrip van de zin van het woord dat Paulus hier zegt in onze tekst: *Nu zijt gij licht in de Heere*. Ja, zegt zulk een ziel, licht in de Heere, en toch altijd duisternis en onbekwaamheid in mijzelf. Ik ben gelijk aan de maan, die in zichzelf altijd een donker lichaam blijft, en alleen licht is en licht geeft als de zon daarop schijnt, en dan ook toch nog zijn lelijke vlekken behoudt, die zelfs met volle maan nog het duidelijkst te zien zijn. Als de Zon der gerechtigheid niet op mij schijnt, dan ben ik een arme donkere klomp; maar laat die zijn heerlijke stralen op mij neerschieten, dan ben ik licht, en dan geef ik ook licht dat nuttig is voor anderen. Evenwel blijven altijd mijn lelijke vlekken op mij, en ook is mijn licht ver beneden het licht der zon; het is maar arm maanlicht, en als mijn wezenloze maantje dan eens in het eerste of laatste kwartier is, dan is het licht zó onnozel dat gij het nauwelijks kunt opmerken, en het wordt geheel onzichtbaar als de hemel bewolkt is. Nee, hier is dus voor mij geen roem. God alleen wordt in Zijn eigen licht en in Zijn eigen werk verheerlijkt.

Ten vijfde. Die wandelt als een kind des lichts heeft alle mensen lief zonder onderscheid, en dan nog bijzonder zulke mensen die met hem gelijk zijn aan de maan, en waar dus de hemelse zon op schijnt, en die met hem licht in de Heere zijn. Waarlijk, dat volk, zij zijn samen één grote familie, broeders en zusters van hetzelfde huisgezin. Wij zijn maar eenvoudige mensen, en wonen misschien in een klein huisje, en hebben weinig te bestellen en te besturen in de wereld; maar wat hebben wij toch een grote familie, die in alle oorden der wereld verspreid is. Onder de Fransen hebben wij ook nog van onze broeders en zusters, en anderen wonen in Engeland, Schotland, Duitsland, Zweden, Denemarken en Noorwegen. O lieve tijd! nog veel verder bedenk ik wel: zelfs in Egypte en Palestina; in Afrika en Amerika, in China, in Groenland en overal; Parters, Meders, Elamieten, Cretenzen en Arabieren; mensen van allerlei talen en klederdracht, met blanke en zwarte aangezichten, uit joden en heidenen afkomstig, en verspreid over een groot gedeelte der aarde. De meesten hebben wij nooit gezien, van anderen hebben wij eens gelezen of gehoord, duizenden en tienduizenden zijn er onder, die wij niet eens zouden kunnen verstaan al mochten wij ze morgen ontmoeten. En toch zijn wij samen broeders en zusters, samen uit de duisternis en slavernij des satans, door Gods almachtige arm verlost, samen steunt en leunt onze arme ziel op Jezus, en op Zijn schuldverzoenend leven, lijden en dood, samen hebben wij Hem als onze Koning gekozen en begeerd, samen zoeken wij de hemelse dingen, samen betreuren en bestrijden wij de zonden, en bidden om hier als ware vreemdelingen te leven. Het is een lust om te bedenken, hoe groot de schare eenmaal zijn zal, als wij samen uit onze graven zullen opstaan, en samen in hetzelfde vaderland zullen wonen, waar liefde, heiligheid en blijdschap eeuwig volmaakt zullen zijn.

Ten zesde. Wandelt als kinderen des lichts. Praten en roemen is eigenlijk de zaak niet; draagt toch overal en altijd het livrei van uw Koning. Leeft heilig, leeft zachtmoedig en nederig, laat uw licht schijnen voor de mensen. Weest zonder aanstoot te geven in enig ding. Wandelt voor Gods aangezicht en zijt oprecht. Twist met niemand, bidt voor alle mensen. Neemt uw korte tijd in acht en laat er geen enkel uur van verloren gaan. Spreekt vrijmoedig over de dienst van God, en verdedigt de eer en leer van Jezus. Bidt zonder ophouden, dankt God in alles. En zet zo uw vreemdelingsreis voort, totdat gij eenmaal aankomt in het hemelse vaderland.

TOEPASSING

Gelukkige Efeziërs! hier zegt Paulus: *gij zijt licht in de Heere*; en op een andere plaats: *gij zijt uitverkoren in Hem, vóór de grondlegging der wereld*; en wederom: *gij zijt begenadigd in de Geliefde, en verlost door zijn bloed, verzegeld met de Heilige Geest der belofte, medeburgers der heiligen en huisgenoten Gods, en Christus woont door het geloof in uw harten*. Hoe kan het gelukkiger? Zalig de man en de vrouw, waartegen zulke heerlijke taal mag gesproken worden!

Dit moest ons zorg veroorzaken, en ons werkzaam doen zijn voor de Heere, om toch ook zo gelukkig te worden en onze zielen in veiligheid bij Christus geborgen te krijgen. Men is zo bezorgd voor de tijdelijke goederen, als men heeft in de wereld, om dat toch niet te verliezen. Men laat huis

en goed tegen brandschade verzekeren, om een degelijke waarborg te hebben ingeval de vlammen onze aardse bezittingen eens mochten verteren. En moet die arme schuldige ziel dan ook niet verzekerd worden; moet die maar zonder waarborg blijven? Moet al uw zorg dan maar gaan over hout en steen, en hooi en koren, en geld en goed; en moet alles bezorgd worden behalve uw onsterfelijke geest, die voor de eeuwigheid bestemd is, en waar zulk een zware schuld en verantwoording op rust? O diep gevallen mens! gij tobt en zorgt over het mindere, en het allervoornaamste en gewichtigste daar denkt gij niet aan. Wat zult gij een bitter berouw hebben als de gordijnen des tijds eens worden dicht geschoven, en de gordijnen der eeuwigheid voor u geopend worden, en gij moet van hier overstappen om voor Gods Rechterstoel te verschijnen.

Of zegt gij, nee maar stil wat, ik ben ook licht in de Heere! Welnu, waarom zou dat niet waar kunnen zijn, uw vroegere zedeloosheid, of uw geringe afkomst kan dat niet mogelijk maken. Maar dan hebt gij ook bij dat licht uw afschuwelijke gedaante leren zien; gij leerde dan uzelf kennen zoals God in Zijn woord laat beschrijven, als een arme, machteloze, onreine en helwaardige. Die veel goeds van zichzelf denkt, mist nog alle licht. Gij ziet dan ook bij Gods licht de noodzakelijkheid en dierbaarheid van Jezus, en gij vlucht gedurig tot Hem, als een arme schuldenaar tot een Goddelijke Borg en Middelaar. Gij ziet het zalige van des Heeren gunst en dienst en gemeenschap. Gij ziet tevens door dat licht het wezenloze en nietige van de wereld met al haar schatten en goederen. Gij ziet buiten vroeger, een ongekende dierbaarheid in het woord des Heeren. En de deugden Gods en de heerlijkheid der ware vromen, waaraan gij u in liefde verbonden gevoelt om met hen de smalle weg te zoeken.

Hebt ge nog nooit gezien uw eigen misvormde gedaante, lelijk en afschuwelijk door de val in Adam; nooit gezien Jezus' dierbaarheid en noodzakelijkheid, om door Hem met God verzoend te worden; nooit gezien het nietige van de wereld, de dierbaarheid van de Bijbel, de rechtvaardigheid en goedheid Gods, en de heerlijkheid van Zijn volk? Dan zijt gij nog in de duisternis, ja de duisternis zelf; en blijft gij zo, dan komt gij eenmaal in de eeuwige duisternis, in de buitenste duisternis, waar weinig is en knersing der tanden.

„Wat moeten wij daaraan doen?" Wel, hoort wat God zegt: *legt af de werken der duisternis, en doet aan de wapenen van het licht*. Maar gij kunt misschien niet, nee gij kunt zeker niet. Wat dan? maar voortstruikelen in de donkerheid en u overal stoten, en eindelijk van de steilte afstorten in de afgrond? Ach mens! Houd u altijd onder de genademiddelen, en vooral, bid God dat Hij u uit de duisternis moge overbrengen tot Zijn wonderbaar licht. De gemeente van Efeze was vroeger niet beter of sterker of wijzer of geschikter dan gij; zij waren aanbidders van het beeld van Diana, dat naar het zeggen van de priesters uit de hemel gevallen was; het was een arm misleid en bedrogen volk, een zeer afgodisch en zedeloos volk. En toch werden zij door Gods genade verlost, en de godspraak van Jesaja werd aan hen vervuld: het volk dat in de duisternis wandelt, zal een groot licht zien, (Jes. 9:1). Nu die God leeft nog, en gij zult er in eeuwigheid geen berouw van hebben, als gij uw redding en zaligheid bij Hem zoekt.

Volk van God! Al staat de zon bij u nog niet boven in de lucht; al heeft de zon haar middaghoogte nog niet bereikt, ze is toch bij u opgegaan; of immers is de morgenster en de dageraad voor het minste bij u opgegaan, dat kunt gij niet ontkennen. Welnu, wacht dan maar gerust de tijd af, dan zal de zon op zijn gezette uur ook komen. Indien gij des morgens naar het Oosten ziet, en gij ziet daar enig licht van de dageraad, gij ziet zoals wij boerenmensen zeggen, de dag opkomen, dan verzekert gij u dat de zon ook op de komst is, en die verzekering is u nog nooit mislukt, want de dageraad was reeds het schijnsel van de zon. Uw licht dat gij van de Heere ontvangen hebt, en waardoor gij naar binnen ziet en naar boven ziet, en waardoor uw ziel vernederd wordt en op Jezus verliefd wordt, en waardoor de lust tot heiligmaking ontstoken wordt, dat licht zal een klimmend licht zijn, voortgaande en lichtende tot de volle dag toe. Maar alles op Gods tijd. Wacht dus op de Heere, en bidt dagelijks om Zijn licht en gebruikt het licht dat gij hebt tot Zijn eer en verheerlijking. Onttrekt u aan het licht niet, door in de kelder te gaan zitten; teveel te komen waar het licht kan uitdoven, bij wereldse gezelschappen en in Kajafaszalen, waar Petrus zijn licht verloor. Zelfs Abraham en David en Noach hebben hun licht wel eens weggezondigd, en gij hebt uzelf daar ook weleens aan schuldig gemaakt, hetzij door te veel spreken of te veel zwijgen of door andere zondige gebreken. Waakt en

bidt dan, en zoekt als kinderen des lichts te wandelen, nauw, teer en oprecht; totdat gij eenmaal in het eeuwige licht zult overgaan. Hier wisselt nog gelijk in het natuurlijke, dag en nacht elkaar af, maar daar zult gij eeuwig licht en troost genieten met al des Heeren volk in de hemel.

OEFENINGSREDE

OVER

LUKAS 12:32

Vreest niet, gij klein kuddeke! want het is uws Vaders welbehagen, ulieden het koninkrijk te geven.

(Allereerste, door W. Floor gehouden Oefening)

VOORAFSPRAAK

Indien wij acht geven op de mensen, in wier midden wij verkeren, dan zien wij er velen, die doorgaans vrolijk en blij, zeer opgeruimd, praatzuchtig, ijdel, spotachtig en zorgeloos zijn; hoewel zij nooit reden gehad hebben, om zo blij en vergenoegd te leven, naardien zij nog onbekeerd zijn en geen borg hebben voor hun door hen onbetaalbare schuld, en bijgevolg ook geen gegronde hoop, dat zij op weg zijn naar een zalige eeuwigheid.

Het is zeker, dat er vele zulke ongelukkigen ook onder ons zijn. Maar de zodanigen moeten wij de geduchte woorden van onze Zaligmaker herinneren, wanneer Hij zegt: Wee u, die nu lacht, want gij zult treuren en wenen, (Luk. 6:25). En vervolgens moeten wij met Jakobus tot dezulken zeggen: Gedraagt u als ellendigen en treurt en weent; uw lachen worde veranderd in treuren, en uw blijdschap in droefheid. Vernedert u voor de Heere en Hij zal u verhogen, (Jak. 4:9,10). En wederom: Welaan! weent en huilt over uw ellendigheden, die over u komen, (Jak. 5:1). Ach ja! mijn vrolijke vriend of vriendin, wie gij ook zijn moogt, die daar verheugd en blij heendartelt op de weg des verderfs en gij in het bijzonder, vrolijke jongelingen en jonge dochters! die gedurig vervuld zijt of tenminste tracht te zijn van ijdele wereldvreugde! Gij zult nog moeten leren treuren en wenen over uw zonden, over het gemis van Gods beeld, over uw onmacht en onwil ten goede, over uw ellendige slavernij in de dienst des satans, ja in een woord, over uw gehele staat van ellende. De zonden moeten betreurd worden, is het niet hier dan hiernamaals. Ach! smeekt dan om des Heeren Geest, opdat Hij u moge ontdekken aan uw dood en helwaardige toestand, en opdat Hij u de weg der verzoening in het bloed van den Heere Jezus Christus dierbaar moge maken voor uw arme onsterfelijke zielen.

Maar worden er duizenden mensen gevonden, die vrolijk daarheen leven, terwijl zij liever treurig en bedroefd moesten zijn, er zijn ook anderen, die reden hebben om met de bekeerde kamerling hun weg met blijdschap te wandelen en zeer vrolijk te zijn over hun oneindige gelukstaat, en die nochtans treurig daarheen gaan en hun pad lopen onder vele verzuchtingen en tranen. Vanwaar komt het toch, dat vrome zielen zo zelden vrolijk en opgeruimd zijn? Dat komt ten eerste, omdat zij nog leven in een boze wereld, en dat zij zo graag nog de bekering zouden gunnen aan zoveel arme mensen, die nog met lust de weg naar de hel bewandelen. Het komt ten tweede, omdat zij onder hun geliefde betrekkingen nog onbekeerden tellen, die nog zo gerust zijn in hun goddeloosheid, alsof zij een verbond met de dood en een voorzichtig verdrag met de hel hadden gemaakt, (Jes. 28:15). Het komt ten derde en voornamelijk omdat zij zichzelf nog zo zondig en ellendig bevinden, en omdat zij vanwege hun zonden zo menigmaal ondervinding moeten hebben van die zeer droevige scheiding, welke er bestaat tussen de Heere en hun zielen, (Jes. 59:2). Ja, de ondervinding heeft het mij honderden malen geleerd, dat ik dan eens bekropen werd door liefde tot de wereld, die toch zo schoon pronkt met goud en zilver, gemak, vermaak, eer en aanzien; dan weer was ik vervuld met

haat en nijd; dan weer had de hoogmoed mijn hart ingenomen; op een andere tijd liet ik mijn ijdele tong teveel woorden ontglippen; dan eens was mijn hart een moordkuil van zondige gedachten en overleggingen; dan weer schaamde ik mij voor de zaak van mijn Koning, die zich voor mij niet schaamt, en ook niet geschaamd heeft, toen Hij aan de geselpaal stond, en voor mij het moordhout naar de kruisheuvel droeg, en die zich ook voor mij niet zal schamen, wanneer ik op die grote dag voor Hem zal staan, om Zijn geduchte Majesteit te aanschouwen; terwijl Hij alsdan al Zijn en mijn vijanden in de eeuwige verdoemenis zal werpen, maar mij en al Zijn dierbare uitverkorenen tot zich zal opnemen in de eeuwige blijdschap en heerlijkheid. Het zijn alzo deze zonden, die niet alleen de oorzaak zijn dat de mensen mij mijn vlekken weten aan te wijzen, maar die daarenboven veroorzaken dat ik veel smart in mijn ziel voel, en de Heere in mijn gemoed missen moet. Ja, deze ontelbare zonden veroorzaken dat ik niet zelden naar de hemel gegeseld moet worden. O God! van nature wil ik niet naar de hemel gaan, maar ik zal daar komen, omdat Gij mij daar wilt opnemen, en dan zal ik daar ook eeuwig zingen:

Gij toch, Gij zijt mijn roem, de kracht van mijne kracht;
Uw vrije gunst alleen wordt d' eere toegebracht.
Ik steek mijn hoofd omhoog, en zal de eerkroon dragen
Door U, door U alleen om 't eeuwig welbehagen.

Roem, roem dan de eeuwige vrije genade, die zulk een Judas als ik ben, zal voeren boven lucht en wolken!

Vrienden! hebt gij ook enige bevinding aangaande het talloos heir van uw zonden, gelijk ik die zo even, voorzoveel mij betreft, slechts heb aangestipt? Dit zijn dan de voorname oorzaken, waarom de kinderen des Heeren hier zo menigmaal in het zwart moeten gaan. En toch hebben wij reden om niet te vrezen, maar integendeel verblijd te zijn over de toezeggingen des Heeren en onze zalige verwachting. Dit wens ik thans breedvoeriger te ontwikkelen.

TEKST: LUK. 12:32.

Vreest niet, gij klein kuddeke! want het is uws Vaders welbehagen, ulieden het koninkrijk te geven.

De volgende punten zijn ons hier ter overdenking voorgekomen.

- I. Het vrome volk wordt hier een kudde genoemd.
- II. Met nadruk worden zij genoemd een kléine kudde.
- III. Hun wordt bevolen niet te vrezen, omdat God hun Vader is, en het Zijn welbehagen is hun het Koninkrijk te geven.

I. Het vrome volk wordt hier een kudde genoemd. Zij worden hier dus geenszins vergeleken met zwijnen of honden, maar met een kudde of koppel schapen, die de Zoon van God tot hun getrouwe Herder en Leidsman hebben, die hen heeft vergaderd uit het midden van het goddeloze geslacht van Adam: *a.* door de krachtdadige roeping; *b.* door de genadige rechtvaardigmaking; *c.* door het zaligmakend geloof; *d.* door de aanvankelijke heiligmaking.

a. De goede Herder vergadert Zijn schapen door de krachtdadige roeping. Er is een tweeërlei roeping, namelijk een uitwendige en een inwendige. De uitwendige komt tot allen, die onder de bediening van het Evangelie leven, tot wie de Heere roept: Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde, want Ik ben God en niemand meer! (Jes. 45:22). Die dorst heeft kome, en die wil neme het water des levens om niet, (Openb. 22:17). Zo zijn wij dan gezanten van Christus wege, alsof God door ons bade. Wij bidden van Christuswege, laat u met God verzoenen, (2 Cor. 5:20), en vele plaatsen meer. Deze roeping geschiedt alleen door het woord, en is niet zaligmakend, doordat de mens door de zonde zo dood geworden is, dat hij tot God niet komen wil of kan. Maar Jezus roept dan de Zijnen met een krachtige, heilige, onweerstaanbare roeping, niet alleen door het

woord, maar tegelijk door de Heilige Geest, waardoor Hij Zijn woord aan de zielen van de geroepenen vruchtbaar maakt tot zaligheid. Indien God het voornemen heeft om een zondaar te bekeren, dan brengt Hij de genademiddelen tot de zondaar, of Hij brengt de zondaar tot de genademiddelen. Dan komt de arme mens onder het gehoor van Gods woord, of hij leest de Bijbel. Hij leest, zoals hij tevoren nog nooit gelezen had, of Hij hoort, zoals hij te voren nog nooit gehoord had. Vroeger kwam Gods woord slechts tot zijn oren, of wel het drong enigszins in zijn natuurlijk verstand; maar nu valt het in zijn hart; hij beeft voor Gods geduchte dreigingen, terwijl hij zich nu leert kennen als een volslagen vijand van God, die hij in Zijn lankmoedigheid getergd heeft door zijn gruwelijke zonden; hij klaagt over die zonden; hij betreurt zijn onmacht; hij vlucht als een arme schuldenaar naar God en de Heere Jezus; en hij wordt gewillig gemaakt, om zich niet alleen uit louter genade te laten zaligen, maar om ook van nu af aan zijn vorige weg te verlaten en voor de Heere te leven. O wonder der genade! voorheen heeft hij wellicht menigmaal de Bijbel gelezen, preken gehoord, sterfgevallen bijgewoond en meer andere geduchte roepstemmen vernomen; en toch is hij onder dit alles zorgeloos gebleven. Maar nu roept de Heere op een krachtdadige wijze, en de arme zondaar wordt gewillig om dadelijk afstand te doen van zijn vorige weg en wandel. Hij leert zijn oude koning te ontvluchten en kiest voor tijd en eeuwigheid een nieuwe Koning, al is het ook, dat Hij om Jezus' wil hoon, smaad en bespotting moet ondergaan. Hij doet een nieuwe keus, namelijk om God voortaan in het verborgen en in het openbaar te dienen; hij kiest ook een nieuw gezelschap en is van harte bereid het vorige te verlaten, met wie hij de duivel gediend, en de werken van het vlees volbracht heeft. Het nieuwe gezelschap dat hij nu kiest, is de verachte kudde van de Herder Jezus, met wie hij nu niet alleen begeert te sterven, maar ook te leven in de vreze des Heeren. Verder zal ik over deze roeping niet uitweiden, maar iedere heilbegerige lezer verwijzen naar JOHAN VERSCHUUR, die in zijn werk, getiteld: *Bevindelijke godgeleerdheid*, daarover op een zeer bevindelijke en dierbare wijze geschreven heeft.

b. De schapen van de Heere zijn ook van de dode en blinde wereld onderscheiden door de genadige rechtvaardigmaking. Zij zijn een volk, op wie geen mens of duivel iets te zeggen heeft, een volk, dat van nature met alle anderen gelijk staat, maar dat toch om Jezus' wil verlost is van de vloek der wet, omdat Jezus zelf een vloek voor hen geworden is, (Gal. 3:13). Door Jezus zijn zij dus ook verlost van de eeuwige verdoemenis; want er is geen verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn, (Rom. 8:1). Door Jezus hebben zij ook ontvangen het recht ten eeuwigen leven, en zullen zij alleen door Hem en Zijn gerechtigheid verhoogd worden, (Ps. 89:17). Hun gerechtigheid is alleen uit de Heere, (Jes. 54:17) zodat een gerechtvaardigde zondaar met Paulus mag zeggen: Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, die rechtvaardig maakt. Wie is het, die verdoemt? Christus is het, die gestorven is; ja wat meer is, die ook opgewekt is, die ook ter rechterhand Gods is, die ook voor ons bidt, (Rom. 8:33,34). Deze rechtvaardigmaking is een vrijwillige daad Gods, die voor eenmaal geschiedt uit enkel genade, om het zoenoffer van Gods grote Zoon. Wilt gij weten, o mens! of gij deel hebt aan deze genadige heilswelddaad des Heeren? Dan hebt gij vooral uw ziel te onderzoeken, of gij ook een nieuwe natuur van God hebt ontvangen, die over de zonde zucht en treurt, die rechtvaardig begint te leven of vaardig is tot recht. Dit moet het zeker gevolg zijn van onze rechtvaardigmaking, anders is het zeer te duchten, dat wij in het verderf zullen nederstorten.

c. De kudde van den Herder Jezus is van de blinde wereld onderscheiden door het zaligmakend geloof. Door het geloof erkent de ziel, dat zij zo diep ellendig is, dat zij niet alleen niet kan doen, maar zelfs ook niet kan willen. „O God! Zegt zij, ik kan Uw gebod niet volbrengen niet alleen, maar ik kan ook niet eens willen." Door dit geloof erkent de ziel, dat niemand anders dan Jezus in staat is haar vrij te maken van het verderf en haar het recht te geven ten eeuwigen leven. Door dit geloof erkent de ziel, dat Jezus een dierbare en algenoegzame Zaligmaker is voor alle zondaren, die zich oprecht tot Hem wenden, en dat Hij geen ziel, die tot Hem komt, van de hand zal wijzen. Door dit geloof wordt Jezus dierbaar aan de ziel in al Zijn ambten en bedieningen, zodat zij ziet dat zij Jezus zowel tot Profeet en tot Koning nodig heeft als tot Hogepriester.

Met een woord: door dit geloof wordt Jezus verhoogd en de ziel vernederd, het hart gereinigd en de

wereld overwonnen. De zondaar wordt daardoor een vreemdeling op aarde en een burger des hemels, waar hij door het geloof heen reist.

d. De schapen van dezen Herder zijn van de wereld onderscheiden door de aanvankelijke heiligmaking. Zij erkennen met de grote Paulus, dat zij nog geenszins volmaakt zijn, maar zij jagen ernaar of zij de volmaaktheid ook grijpen mochten. Niets zouden zij zo wensen dan dat Jezus Zijn wet mocht schrijven en Zijn volmaakt beeld slechts mocht drukken in hun gebrekkige ziel. Hun ganse geestelijke toestand bestaat in het reikhalzend verlangen en jagen naar gelijkvormigheid aan hun Herder, Heer en Koning, en in het gedurig zuchten en treuren, dat zij nu nog zo weinig Gods beeld vertonen en tot de volmaaktheid niet kunnen komen, maar door het lichaam der zonde en des doods gekweld worden. Zie, zo is dan deze kudde van de goede Herder door roeping, rechtvaardigmaking, geloof en heiligmaking afgezonderd van de grote wereld. Trouwens daartoe waren zij reeds verordineerd en uitverkoren van voor de grondlegging der wereld, toen de almachtige en drie-enige God hun namen schreef in het boek des levens, waaruit geen mens of duivel die ooit weer kan uitwissen, waarom ook Jezus tot de Zijnen zegt: Verblijdt u, omdat uw namen geschreven zijn in de hemelen, (Luk. 10:20). De verdienende oorzaak van hun afzondering van de wereld is alleen de borgtochtelijke voldoening van Jezus Christus, de gezalfde Zaligmaker, die Zijn ziel gegeven heeft tot een rantsoen voor velen, (Matth. 20:28), en hun dus door Zijn dood het leven heeft verworven, en daardoor aan Zijn volk de verlossing van de heerschappij der zonde schenkt. Daarom zegt de Schrift: De zonde zal over u niet heersen, want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade (Rom. 6:14), ook de verlossing van de straf der zonde, zoals de profeet zegt: De straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden, (Jes. 53:5). Daarom mag ook Paulus zeggen: Jezus verlost ons van de toekomstige toorn, (1 Thess. 1:10). Ook verlost Jezus hen van het geweld des duivels; daarom zegt dezelfde Apostel: Opdat Hij door de dood teniet doen zou dengene, die het geweld des doods had, dat is de duivel, (Hebr. 2:14). Ja, met één woord, zij worden door Zijn zoenoffer verlost van de eeuwige verdoemenis, want Paulus zegt: Zo is er dan geen verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn, (Rom. 8:1). Alzo blijkt het, dat Jezus Zijn schapen niet gestolen heeft, nee, maar Hij heeft ze duur gekocht en eerlijk betaald; alzo zijn zij Zijn schapen, die Hij, als een getrouwe Herder, door de woestijn dezer wereld heenleidt, dan eens in een liefelijke en grazige weide, waar hun ziel meer vermaak en troost geniet, dan duizend werelden haar geven kunnen; dan weer in de kale weiden, waar Hij Zijn vriendelijk aangezicht voor hen verbergt en de verzoeker op hen loslaat, om hen zo in de strijd te oefenen en hen voor de zalige hemel voor te bereiden; en eenmaal, wanneer deze schapen lang genoeg in deze woestijn gedooeld hebben, zal Hij ze tezamen vergaderen in de zalige hemel, waar zij altijd hun Goddelijke Herder zullen zien en genieten, en bij elkaar zullen leven in vrede en eeuwige blijdschap.

II. *Deze kudde van de Heere Jezus wordt met nadruk een kleine kudde genoemd.* Zij zijn dus weinig in getal, in vergelijking van die grote kudde zwijnen of honden, die door de satan God als het ware ontstolen zijn in het paradijs. Dat Jezus weinig schapen heeft, mogen wij niet zeggen, want het is een schare, die niemand tellen kan en die zal samenkomen uit al de oorden van deze wereld, om die zalige bruiloft van het Lam bij te wonen. Wanneer er dus hier gesproken wordt van een kleine kudde, dan moet gij geenszins denken, dat het slechts enige honderden of slechts enige duizenden zielen zijn, want het zullen honderd duizenden zijn, de honderd duizenden verdubbeld. Maar klein wordt deze kudde genoemd, om de volgende redenen.

Vooreerst. Omdat dit getal klein moet genoemd worden in vergelijking van het nog veel groter getal dergenen die verloren gaan. Immers zegt de Heere: Gaat in door de enge poort; want wijd is de poort en breed is de weg die tot het verderf leidt, en velen zijn er, die door dezelve ingaan; want de poort is eng en de weg is nauw, die tot het leven leidt, en weinigen zijn er, die dezelve vinden, (Matth. 7:13,14). Immers leert ons dit ook de dagelijkse ondervinding, want duizenden mensen leven er in het blinde heidendom of Jodendom, of een andere ketterse godsdienst, terwijl slechts weinig mensen de zuivere waarheid bezitten. Nog nader: duizenden mensen, die de waarheid in hun huizen hebben, beminnen de leugen toch liever dan de waarheid, en slechts weinigen zijn er, die

nog enige achting hebben voor de zuivere leer der waarheid. Nog eens, duizenden mensen zijn er, die de waarheid navolgen, en nochtans onbekeerd zijn; die bij al hun horen van en hun spreken over de waarheid, nog geenszins daarover in verlegenheid zijn, of het nog eenmaal waarheid in hun binnenste mocht worden, waarnaar toch de ogen van God zien, (Ps. 51:8). Ach! ik vrees dat ook de meesten onder ons tot deze laatste soort behoren. Mijn lieve vrienden! gij hebt achting voor de waarheid, en sommigen van u volgen de leer der waarheid overal, maar ik vraag u: hebt gij om de waarheid wel ooit enige zonde willen nalaten. Niets, nee niets zal het u in de eeuwigheid baten, dat gij de waarheid hebt nagelopen, indien gij haar niet gehoorzamen, en zo uw zondige wegen verlaten wilt. Maar dan zal het zelfs Sodom en Gomorra verdraaglijker zijn in de dag des oordeels, dan ulieden, die de weg hebt geweten en die niet hebt willen bewandelen. Ik zeg dit geenszins om iemand van u het gebruik der middelen te ontraden, maar ik wenste al de onbekeerde belijders der waarheid hierdoor te kunnen bewegen, van nu af de Heere te voet te vallen, om door Zijn Geest bewerkt te worden, om de waarheid te leren gehoorzamen en aldus de Heere te dienen met hun ganse hart, dewijl de Heere toch zegt: Wee de gerusten te Zion, (Amos 6:1). Ach vrienden! verwerpt dan toch niet langer het aanbod der genade, maar leert de Heere zoeken, terwijl Hij te vinden is. Vromen! o wat zijt gij gelukkig, dat gij tot het kleine getal der schapen van Jezus behoort. Ziet eens rond in ons vaderland, o, wat zijn er slechts weinigen die de Heere vrezen! Ziet eens rond in het dorp dat gij bewoont; misschien zijn er slechts tien of twaalf of nog minder personen, die lust hebben in de weg naar de hemel. Ziet eens in uw huis, misschien zijt gij de enige, die lust hebt om de Heere te dienen; want ach! de vromen zijn toch zo dun gezaaid. Hier is de arme meid bekeerd; daar is de arme knecht een deelgenoot des Heeren, of de zoon, of de dochter, of de vrouw, of de man; maar vele huisgezinnen zijn dood, vol wereldlingen, en ten enenmale leeg aan kinderen Gods. Gaat eens naar de begraafplaatsen, waar de doden rusten onder het stof der aarde, en denkt dan eens over na hoeveel lichamen van vervloekten daar liggen. Ja misschien liggen er sommigen onder een schone zerksteen, wier arme zielen nu reeds zo lang in die eeuwige poel gezucht hebben, en slechts zo weinig lichamen, die eenmaal zalig zullen opstaan. Laat dit alles uw zielen nederig, ootmoedig, werkzaam en vrolijk maken over uw zalig lot.

Ten tweede. De gemeente van de Heere Jezus kan een kleine kudde genoemd worden, omdat zij gering geacht worden door de geruste kinderen van deze wereld. De wereld kan dat volk niet dulden, omdat zij hun zeden niet kan verdragen en ook hun taal niet kan verstaan. Gelukkig zijn wij indien de wereld ons haat om onze vroomheid, maar dat een iegelijk toezie, dat hij niet veracht wordt om zijn toornigheid, gierigheid, afgunst, heerszucht of andere zonden.

Ten derde. Zij kunnen ook een kleine kudde genoemd worden, omdat zij kleine en nederige gedachten hebben van zichzelf, omdat zij weten dat de Heere gezworen heeft bij zichzelf, dat Hij een gruwel heeft aan Jakobs hovaardij, (Amos 6:8). Zij hebben zichzelf zo leren kennen, dat zij niet alleen lemen hutten bewonen en hun grondslag in het stof hebben, maar ook dat zij tegen de Heere gezondigd hebben! dat zij ellendig, arm, jammerlijk, blind en naakt, dat zij walgelijk en onverdraaglijk voor God zijn; dat zij niet waard zijn door de aarde gedragen of door de zon beschenen te worden. Als ze zichzelf bij anderen vergelijken, zien zij zichzelf als onwijs, verstandeloos, lauw, aardsgezend en ontrouw; en als zij dit alles bij zichzelf overdenken, roepen zij met de psalmdichter uit: Niet ons, o Heere! maar uw naam geef eer! om uwer goedertierenheid, om uwer waarheid wil, (Ps. 115:1). Ziet dit in Paulus, die van zijn genade zegt: Broeders, ik acht niet, dat ik zelf het gegrepen heb, (Fil. 3:13); en op een andere plaats, als hij van zijn grote genade en van de zegen, die hij op zijn werk gehad had, spreekt, zegt hij, dat hij overvloediger gearbeid had, dan al de andere apostelen; maar hij voegt er ook dadelijk bij: Niet ik, maar de genade Gods die met mij is, (1 Kor. 15:10). Genade maakt de mens zo nederig, arm en klein, dat hij gene woorden kan vinden om zijn nietigheid en onwaardigheid tegenover de Heere recht uit te drukken. De schapen van de Heere Jezus hebben niet zozeer de gewoonte, om met veel woorden over hun gebrek en ellende bij anderen te redeneren, omdat zij een afkeer hebben om met een schijn van nederigheid te koop te lopen, maar voor God verfoeien zij dagelijks zichzelf, en gedragen zij zich als armen en nederigen. Maar nu is het de vraag, of het dan niet anders is dan enkel nederigheid bij de vromen, en of zij dan nooit hoogmoedig zijn? Ik antwoord: Het vlees begeert bij hen tegen de Geest, (Gal. 5:17), de

natuur voert strijd tegen de genade; de genade alleen maakt klein en arm. Dat wij nu nog zoveel hoogmoed in ons ontdekken is een bewijs, dat wij nog slechts kleine genade bezitten.

Maar het is bij alle ware vrome zielen zo: Zij beminnen een nederige gestalte en zij haten de hoogmoed, waarvan hun binnenkamers kunnen getuigen. De hoogmoed is hun een doorn in het oog en dagelijks smeken zij om een nederige ziel.

III. *Deze schapen van de Heere Jezus wordt bevolen niet te vrezen.* Nu, dit volk behoeft immers niet te vrezen; zij hebben daar geen reden toe, en mogen met de psalmdichter zeggen: De Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken, (Ps. 23:1). De Heere is toch een deel van hun ziel, en daarom mogen zij op Hem hopen, (Klaagl. 3:24). En toch is dit volk niet zelden vol vrees. Dan eens vrezen zij, dat zij niet goed door de wereld zullen komen; dan weer vrezen zij, dat zij nog nooit op de weg naar de hemel gebracht zijn, en dus geen deel hebben in de zegeningen van Gods verbond, en dat zij bij hun dood de enge poort des hemels nog zullen mislopen en voor eeuwig verloren gaan. Deze tweërlei vrees ontstaat uit de kracht van het ongeloof, uit de overmacht van de verzoeken des duivels en uit het verbergen van het aangezicht des Heeren, want wezenlijke redenen van vrees bestaan er in deze opzichten voor Gods gunstgenoten niet. Daarom zegt Jezus: Vreest niet. Vreest niet met betrekking tot uw tijdelijk bestaan, want uw hemelse Vader bekleedt de leliën des velds, en waarom zou Hij u dan nog niet veel meer van klederen voorzien, daar gij toch Zijn lieve kinderen zijt. Vreest niet dat gij ooit van honger zult hoeven om te komen, want God voedt de raven en alle andere vogelen des hemels, en daarom zal Hij u immers nog veel meer van het nodige voedsel voorzien, omdat gij Zijn uitverkoren kinderen, en zo de voorwerpen van Zijn tere liefde en vaderlijke zorg zijt. Vreest dan niet, want uw hemelse Vader weet, dat gij deze dingen behoeft. Leest en herleest ons teksthoofdstuk van vers 22 tot 31.

De voorname reden waarom zij ook voor hun eeuwige staat niet hoeven te vrezen is, omdat God hun Vader is, en omdat zij het Koninkrijk zullen ontvangen als een vrucht van Gods welbehagen, en dus niet om hun verdiensten of goede werken, alsof Jezus zei: Al is het ook dat gij in u nog vele gebreken vindt, en elke dag tegen de Heere zondigt; al is het ook, dat gij geen enkele plicht zonder enige daaraan klevende zonde kunt betrachten; al is het ook dat gij zondigen zult tot aan uw laatsten ademtocht, toch hoeft gij niet te vrezen; want de genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk, (Rom. 1:29). Mijn hemelse Vader is door Zijn genade ook uw Vader geworden. Niettegenstaande gij van nature kinderen des toorns waart, gelijk ook de anderen, heeft Hij u om Mijnentwil tot kinderen aangenomen, en gelijk nu een vader zich ontfermt over zijn kinderen, ontfermt zich de Heere over degenen, die Hem vrezen, (Ps. 103:13). En nu schenkt Mijn Vader u allerlei voorrechten. Hij heeft u ook uit genade overgebracht in het koninkrijk der genade, en eenmaal zal Hij u overbrengen in het Koninkrijk der heerlijkheid. Daar zult gij met Mij zitten in Mijn troon, gelijk Ik met Mijn Vader gezeten ben in Zijn troon.

TOEPASSING

Wereldling! gij hebt begeerte om rijk te worden; gij wilt graag schatten en rijkdommen vergaderen. Welaan! dan wil ik u eens iets van een zeer aanzienlijke schat laten zien, en dan wens ik dat gij daarnaar zo begerig wordt, dat gij geen rust hebt voordat gij die schat deelachtig zijt geworden. De schat, die ik u naar mijn vermogen wil tonen, is de schat van het volk des Heeren. Dat volk dan heeft een dierbare betrekking op de drie-enige God. Om deze dierbare betrekking der liefde enigszins voor ons verstand verstaanbaar te maken, vertoont zich de Heere hier aan ons als de Vader van Zijn ellendig volk. Op een andere plaats verschijnt ons de Heere als de Bruidegom van Zijn volk, wanneer de Profeet zegt: Gelijk de bruidegom vrolijk is over de bruid, also zal uw God over u vrolijk zijn, (Jes. 62:5). Weer op een andere plaats komt de Heere ons voor als beziel met een tere liefde voor Zijn volk, wanneer Hij zegt: Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontfermt over de zoon van haar buik? Ofschoon deze vergate, zo zal Ik toch u niet vergeten! (Jes. 49:15). Al deze namen drukken de tere liefde en nauwe vriendschap uit die er bestaat tussen God en Zijn lievelingen. Welnu dan, vriend of vriendin! zoudt gij zulk een vriend ook niet

tot uw vriend willen hebben. Gelukkig, zouden wij zeggen, is de mens, die de koning tot zijn vriend heeft, maar hoe gelukkig is dan niet de mens, die God tot zijn Vriend, Leidsman en Bondgenoot heeft, die hem hier op aarde nooit zal begeven of verlaten, en hem nog daarenboven in de eeuwigheid een geheel Koninkrijk zal geven als een vrucht van Zijn eeuwig welbehagen. Ach! mocht gij dan nog eens behoefte krijgen aan de Heere en nog eens leren uzelf als een werkelijk arme bedelaar aan de voeten van Jezus neer te leggen, en om genade te smeken. Maar gij, o volk van God! geen schatrijke heer of edelman, al had hij zelfs de gehele wereld tot zijn eigendom, is op verre na zo gelukkig als gij, daar gij met de aartsvader Abraham een vriend zijt geworden van God, die u hier zal leiden door Zijnen raad en u daarna zal opnemen in heerlijkheid.

Maar sommige bekommerde zielen zullen wellicht zeggen: Ik vrees dat ik tot dat gelukkig volk nog niet behoor, want gij hebt gezegd, dat Jezus Zijn kudde vergadert door de krachtige roeping, en nu vrees ik, dat ik nog nooit zo krachtig geroepen ben; want ik heb nooit zo'n dadelijke roeping ondervonden, waarvan ik de tijd en de plaats kan aanwijzen. Ook heb ik nooit die zware strijd en die benauwdheid ondervonden, waarover ik toch zoveel van Gods kinderen heb horen spreken. Ik antwoord: Het kan wellicht zijn, dat gij reeds in uw jeugd geroepen zijt, of zelfs wel in uw kindse jaren, en dan wil ik wel geloven, dat gij de tijd van uw roeping niet weet, en ook zulke zware bestrijdingen niet hebt ondervonden als veel anderen. Nochtans wanneer slechts het werk Gods in u mag bespeurd worden, dan hebt gij u zich daarover niet te bekommeren, maar behoort gij veel meer de Heere te danken, dat Hij niet toegelaten heeft dat gij oud zoudt worden in uw zonden en uzelf in vele gruwelijke zonden zoudt verdiepen. God is vrij in Zijn handelingen, en handelt soms met de een geheel anders dan met de ander; zodat het een grote dwaasheid is, juist onze weg naar die van anderen af te meten.

Een ander zal wellicht zeggen: Ik kan niet ontkennen dat God mij heeft geroepen, zodat ik daardoor een grote verandering in mijn hart en in mijn toestand heb ondervonden. O, indien ik er nog aan denk, hoe lang ik het tegen God heb uitgehouden, en hoe de Heere mij eindelijk te sterk werd door Zijn Woord en door Zijn Geest, zodat ik van harte leerde haten wat ik van nature met alle mensen bemin, en leerde beminnen, wat ik te voren haatte, dan wordt mijn gemoed nog vol, en dan moet ik nog wel met Hagar zeggen: Gij God des aanzien! heb ik ook hier gezien naar Die, die mij aanziet? (Gen. 16:13). Nochtans vrees ik, dat ik niettegenstaande dit alles, nog niet van mijn schuld ontlast ben, en dat ik de rechtvaardigmaking nog mis. Ik antwoord: Zij, die geroepen worden, worden geroepen tot Christus, en zij komen ook tot Hem en belijden hun zonden, terwijl zij in Christus de genadige vrijdom van schuld en straf en het genaderecht ten eeuwigen leven zoeken. Zij weten, zoeken of begeren geen andere weg om met God verzoend te worden dan door de gerechtigheid van Zijn Zoon. Daarom zeggen zij met de dichter: Ik zal belijdenis doen van mijn zonden, en God vergeeft dan de veelheid van mijn ongerechtigheden, (Ps. 32:5). Zij roepen uit de diepte van hun ellende met de tollenaar en worden dan om niet gerechtvaardigd, (Luk. 18:14). Er bestaat wel kleine, maar geen halve genade, zodat wij vrijuit mogen zeggen, dat alle geroepenen ook zeker gerechtvaardigd zijn. Daarom zegt ook de Schrift: Die Hij geroepen heeft, heeft Hij ook gerechtvaardigd, (Rom. 8:30). De roeping en de rechtvaardigmaking zijn twee onderscheiden daden des Heeren, die nochtans nooit gescheiden zijn; want God roept de zondaar niet, opdat Hij hem naderhand zou verdoemen.

Een derde zal misschien zeggen: Ik ben wel geroepen, maar ik vrees, dat ik niet wedergeboren ben. Ik antwoord: Vriend! in de grond der zaak is de kracht der roeping en die der wedergeboorte dezelfde: Immers zonder wedergeboorte zal niemand het koninkrijk Gods zien, (Joh. 3:3). Welnu, dan is de wedergeboorte en de roeping immers hetzelfde, dewijl Paulus zegt: Die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt, (Rom. 8:30). Daarom noemt Petrus dit ook een geroepen zijn uit de duisternis tot zijn wonderbaar licht, (1 Petr. 2:9). Laat deze zaken u dan geen hinderpaal zijn om uw weg met blijdschap te bewandelen naar dat Koninkrijk, hetwelk gij van uw Vader ontvangen zult als een vrucht van Zijn eeuwig welbehagen.

En neemt nu nog ten besluit de volgende korte opwekkingen mee naar uw woning.

Ten eerste. Is God uw Vader, ziet dan toe, dat gij Hem eert, opdat Hij ook u niet behoeft te vragen evenals Zijn oude volk; Ben Ik een Vader, waar is dan mijn eer? (Mal. 1:6). Zoekt toch in al uw

wegen God voor ogen te houden, en kent Hem in al uw wegen, dan zal Hij uw paden recht maken, (Spr. 3:6). Smeekt Hem dagelijks om alle gaven, die gij nodig hebt, om uw reis naar de eeuwigheid voort te zetten, en

Spreekt met eerbied en ontzag Van Zijne wond'ren dag aan dag.

Ten tweede. Was het uws Vaders welbehagen u te bekeren en is het ook Zijn welbehagen u het Koninkrijk der hemelen te geven, zijt dan niet al te moedeloos, indien gij bevindt, dat gij nog gevangen zijt in een lichaam der zonde en des doods, en dat het bijgevolg een jammerlijke noodzaak is dat gij nog elke dag tegen Hem zondigt. O vromen! uw zonden, waarover gij treurt, en die gij zo graag met wortel en tak uit uw hart zoudt willen rukken, zij zullen u volgen tot aan uw doodsbed; maar zij zullen uw ziel niet buiten de hemel kunnen houden, dewijl gij uit eeuwige genade die zult binnentreden. Houdt dan slechts moed in de strijd, en gelooft dat uw ziel spoedig alle gebrek en ellende voor eeuwig ontvluichten zal, omdat het uw zaligheid grotelijks zal vermeerderen dat gij daar als zulk een vuile zondaar, alleen om Gods eeuwig welbehagen, gekomen zijt.

Ten derde. Is het Gods eeuwig welbehagen, dat de Heere lust aan u had, met voorbijgaan van vele duizenden, die niet dieper gevallen waren dan gij, o dat dan uwe ziel arm en nederig zij, en ziet toch nooit laag op anderen neer; maar aanbidt Gods wonderbare genade, die een arm kind des duivels en slaaf der hel, gelijk gij waart, heeft willen opzoeken en zalig maken.

Ten vierde. Heeft God een welbehagen in u gehad, en u tot Zijn vriend gemaakt, o weest dan met dat welbehagen Gods tevreden en zoekt niet al te zeer het welbehagen der mensen; want ach! de eer der mensen, ja ook de eer der vromen is slechts rook en damp. Heden wordt gij soms door de mensen gekroond en morgen gehoond. Heden zijt gij hun een hoveling, morgen een verschoveling.

Maar 's Heeren gunst zal over die Hem vrezen, In eeuwigheid altoos dezelfde wezen.

Hij blijft de Getrouwe, ja Zijn trouw en goedertierenheid zullen niet wankelen in der eeuwigheid.

Ten vijfde. Vreest niet, gij klein kuddeken! dat gij in de tijd gebrek aan brood zult lijden, of dat gij in eeuwigheid zult verloren gaan; maar vreest wel voor de zonde. Ach! wantrouwt toch dagelijks uzelf en vreest om door de zonde overvallen te worden. Beroemt u niet over de dag van morgen, want gij weet niet wat de dag zal baren, (Spr. 27:1). Zijt niet hooggevoelende maar vreest, (Rom. 11:20). Toen Petrus meende te kunnen staan, lag hij reeds ter aarde. Spiegelt u hieraan, en waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt. Laat uw christelijk leven hier beneden dan een waar krijgsmansleven zijn, en staat dag en nacht tegen uw drie doodsvijanden in het geweer, en wacht intussen op het einde van de strijd, wanneer God u zal aflossen van uw post, en u als rustende krijgslieden zal inbrengen in dat grote en hemelse, en eeuwigdurende, en eeuwig blijde Garnizoen hier boven. Amen.

LEERREDE

GEHOUDEN OP 20 MEI 1876,

DEN ZONDAG NA DE BEGRAFENIS VAN

WULFERT FLOOR

DOOR A. H. DE KLERCK *thans Predikant te Ridderkerk*

PSALM 37:37

LET OP DE VROME, EN ZIE NAAR DEN OPRECHTE,
WANT HET EINDE VAN DIE MAN ZAL VREDE ZIJN

„Een stem zegt: roept! Wat zal ik roepen? Alle vlees is gras en al zijn sierlijkheid als een bloem des velds. Het gras verdort, de bloem valt af, als de Geest des Heeren daarin blaast. Voorwaar het volk is gras.”

VOORREDE VOOR DEN EERSTEN DRUK.

Deze rede wordt niet dan op aandrang van vele vrome en oprechte vrienden van Wulfert Floor, landbouwer te Driebergen, kerkelijk ressorterende onder Neerlangbroek, uitgegeven. Zij werd door mij gehouden de Zondag, die op zijn begrafenis volgde, en wel bepaaldelijk met het oog op hem, gewoon als ik ben uit treffende gebeurtenissen in de boezem der gemeente, aanleiding te nemen ter bespreking op de kansel. Dit is een der zegeningen die een dorpspredikant, laat ik liever zeggen, die een dorpsgemeente voorheeft boven een stadsgemeente. In een stad toch kan b.v. een familie een eerste kerkgang doen na de dood van een geliefd lid des gezins en de leraar juist tot vreugdebedrijf opwekken; daar kunnen schrijnende contrasten plaats grijpen. Op een dorp is dit minder het geval, daar wordt, ten minste over het algemeen, meer acht op de omgeving geslagen. Dit acht ik hoogst nuttig voor leraar en gemeente beiden; en uit dit oogpunt zou kerspelvorming alle aanbeveling kunnen verdienen. Dan kunnen groten en kleinen, rijken en armen worden herdacht; daar wordt zeer dikwijls de tekstkeuze door Hoger hand geleid, en de klip van voortdurend algemeen-zijn, enigszins vermeden.

Mocht dit gebrekkige honderd-, zestig-, dertigvoudige vrucht voortbrengen; Heere, zij het slechts één in één enkele ziel! Op Uw zegen wachten wij; maak ons niet beschaamd.

NEERLANGBROEK. Juni 1876.

A. H. DE KLERCK,

Predikant.

PSALM 37:37

**LET OP DE VROME, EN ZIE NAAR DEN OPRECHTE,
WANT HET EINDE VAN DIE MAN ZAL VREDE ZIJN**

„Een stem zegt: roept! Wat zal ik roepen? Alle vlees is gras en al zijn sierlijkheid als een bloem des velds. Het gras verdort, de bloem valt af, als de Geest des Heeren daarin blaast. Voorwaar het volk is gras.”

Dit hebben wij weer in de afgelopen week ondervonden, niet waar, Toehoorders, toen wij een van onze vrienden in de groeve der vertering hebben geborgen. Zou ik hiervan zwijgen? O nee; zomin als ik daarvan spreken wil, om mensen te behagen.

Maar zou ik de medearbeider in de wijngaard van onze Heere Jezus Christus vergeten en de menigerlei genadegaven hem geschonken?

O gewis, hij was een profeet, niet door de profetenmantel maar door de kracht van de Heilige Geest, die zich in zijn spreken en leven en sterven ondubbelzinnig heeft geopenbaard.

Hij was een priester in zijn huis, waarin hij zich en de zijnen in het gebed aan de Drie-enige God zo innig wist op te dragen, in de plaatsen der bijeenkomsten, waar het Godegevallig offeren hem in geen enkel opzicht vreemd was.

Hij was een koning, maar die het drijven en heersen stelde beneden het dienen; en al miste hij het purperen gewaad, in zijn boerenpij gestoken, heeft hij toch menigeen tot onmiskenbare zegen gestrekt.

En toch, ook dit koninklijk priesterdom, ook deze profeten zijn als gras, dat heden is en morgen verdort.

Zijn zij in sterfelijkheid aan de kinderen der wereld gelijk; zijn wij allen bij onze geboorte ingewijd ten dode, dan dient toch ook wel de vraag zonder uitstel te worden onderzocht: hoe zal mijn einde wezen, in vrede of in wanhoop; dat van een vrome en oprechte of van een verkeerde van zin en weg.

Haar te beantwoorden, zietdaar Mijne Hoorders, het doel van dit uur.

„Let op den vrome en zie naar den oprechte, want het einde van dien man zal vrede zijn.”

Hoogst eenvoudige en toch hoogst gewichtige woorden!

Zij zijn ontleend aan een psalm van David, merkwaardig allereerst van vorm.

Immers in 't oorspronkelijke vangt ieder vers aan met een letter van het alfabet, en is in spreukenvorm gegoten, zonder nadeel voor het geheel.

Het geheel nu is als een keten van los aaneengeregen parelen, schitterend schoon en onberekenbaar van waarde.

Merkwaardig ook van inhoud; hoe veelzijdig en keurig toch wordt het verschil tussen den goddeloze en de rechtvaardige getekend.

Ja, ook merkwaardig, omdat hier niet een onervaren jongeling optreedt, maar de ondervinding spreekt van een, die jong geweest is en nu oud is geworden.

En waar wij deze woorden nader beschouwen, blijkt ons daaruit, *hoe vrede het einde is van den vrome en oprechte*, . . . gelijk ook vrede het einde is geweest van onzen vriend.

Komt, dat wij onderzoeken:

I. Waarin die vrede bestaat,

II. Waaronder die vrede aanlokt,

III. Waartoe die vrede dringt.

IV. Een toepasselijk woord ten slotte moge een weg vinden tot onze harten.

Deze bane de Heilige Geest. Hij zij u en mij uit genade nabij: u in het horen, mij in het getuigen. Amen.

I. Waarin bestaat de vrede, die de vrome en oprechte aan de eindpaal zijns levens smaakt?

Bij de blik op 't verleden *heeft hij rust*, want hij weet zich met God verzoend, bij de blik op zijn toestand *berust hij*, want hij ziet in alles 's Heeren aanbiddelijke leiding, bij de blik op de toekomst *is hij gerust*, want hij weet, dat God alles wél zal maken.

De herinnering stemt tot rust.

De mens toch is in zonde ontvangen en geboren, van nature dus een kind des toorns, gebukt onder de vloek Gods, die over alle ongerechtigheden van zijn gevallen schepselen uitgesproken is.

En niet alleen dit; niettegenstaande vele dringende roepstemmen en onverplichte liefdekoorden, wordt de zonde nog dagelijks ingedronken als water, worden de gaven en krachten in de dienst van een armzalige wereld aangewend en verspild, schoon alles der verderfelijke eens prijsgegeven zal worden.

Wat nu heeft de zondaar de Rechter in de uiterste ure aan te bieden, dat in het oog van de rechtvaardige en heilige God kan bestaan?

Staan wij niet allen in het schuldboek, dat voor, Zijn aangezicht ligt, als bankbreukigen, die met boos opzet noch de hemelse inkomsten noch de wereldse uitgaven boekten, en deze laatsten alleen in de dienst des vleses hebben besteed? Maar nu, wat vrede zal er niet wonen in het hart desgenen, die weet, dat zijn door hem onbetaalbare schulden met een rechtmatig vertoornd God zijn vereffend en uitgewist door het dierbaar bloed van Jezus Christus, dat reinigt van alle zonden, hoe vele, hoe zware ook.

Wél kent hij nog vele duistere, pijnlijke uren, waarin schaamte oprijst over het verledene, dat hem afschuwelijker voorkomt, naarmate hij door de Heilige Geest dagelijks meer ingeleid wordt in het heiligdom der zelfkennis; wél kan hij zijn zuchten en tranen dikwijls niet bedwingen, als hij over zijn ellende moet klagen, maar is dit niet zijn troost, dat hij zich bekeerd weet dóór de genade des Heeren, die wel met liefkozingen, niet met verwijtingen de Zijnen overlaadt.

Al rijzen ook uit het verleden beelden als schrikbeelden op voor zijn oog, hij herinnert zich ook de bewijzen van 's Heeren nabijheid en trouw, Die zich immers over hem ontfermde; Die, toen hij viel, hem niet wegwierp maar ophief; en de onrust lost zich op in een danklied voor zoveel verbeurde goedheid, die hem wist op te leiden tot dit einde, dat nu vrede is, vrede door God met een doemwaardige gesloten, vrede als gevolg van een waarachtig heilige en daarom onbreekbare Alliantie.

Is de gerechtigheid van Christus hem uit genade toegerekend, dan kent hij geen onrust, geen wroeging meer, zoals die in 't onverzoend gemoed gewisselijk aan 't einde der baan moet woelen en pijnigen.

De vrome en oprechte heeft vrede in betrekking tot de toestand, waarin hij verkeert als de laatste ure gaat slaan: want hij berust in Gods aanbiddelijke en wijze leiding.

Leeft door genade het geloof in zijn hart, dan weet hij ook, hoe er niets bij toeval geschiedt, maar dat zijn Vader in Christus Jezus alles bestuurt en regeert, tegen Wiens wil geen haar van 't hoofd zal vallen.

Dan is hij ten volste overtuigd, dat alle dingen, ook droefheid en lijden, ook scheiden en sterven meewerken ten goede van Gods kinderen. God heeft hem immers lief, meer dan een vriend zijn vriend, ja een moeder haar zuigeling. Blijkt het niet reeds hieruit, dat anderen nog ten prooi zijn gebleven van ellende en dood, maar Gods vrijmachtig welbehagen hem heeft verkoren, behouden, de ogen geopend, zodat hij het kruis van Golgotha zien mag met al zijn geheimen van wijsheid, verlossing, vertroosting. Heeft hij Gods wegen als aanbiddelijk leren kennen, hoe, zou hij dan nog morren? De Vader is zijn beul niet; de wereld immers ook niet zijn behouder. Dat deze laatste verzinke als de Eerste zijn deel maar mag blijven in de uiterste ure. Wat Hij doet is welgedaan; en dit is Zijn laatste weldaad hier op aarde, dat de pijnlijke strijd tegen zonde en ongeloof, wereld en dood weldra zal zijn geëindigd, en volkomen verlossing van alles de eeuwige vrede aanbrengen gaat.

En in betrekking tot de toekomst is de vrome en oprechte gerust.

Zal niet, waar het beginsel der eeuwige vreugd in het hart mag leven, dit hart vertrouwen op volkomen zaligheid, zoals geen mond die nog uitgesproken, geen engelenwijsheid die nog uitgedacht heeft? Zal niet de zachtgemoedige (vs. 11) de aarde erfelijk bezitten, ja zijn erfenis tot in eeuwigheid blijven? Hij heeft wat hij durft wensen; en hoopt, op wat hij nog mist. Hijgend smacht hij naar het einde, als wanneer de rechtvaardige Rechter hem de kroon der rechtvaardigheid genaderijk toereiken zal.

Deze Rechter is zijn Redder, hoe zou hij nog vrezen? Deze is zijn Voorspraak, hij is van zijn vrijspraak zeker. Deze is zijn Borg, hij zal worden verheerlijkt.

Is er vrede, wat eigen toekomst en uitzicht betreft, er is ook gerustheid bij de gedachte aan het lot der zijnen.

Nooit toch zag hij de rechtvaardige verlaten, of zijn zaad zoekende brood, want er is een belofte voor het nakroost van Gods kinderen, een verborgen zegen in het bezit van vrome en oprechte ouders.

Hij geeft alles over aan Hem, Die het welmaakt. Komt dan het einde, als Stéfanus ziet hij de hemel geopend, ziet hij de Zoon des mensen staande in de houding der hulpvaardigheid, ziet hij Hem aan de rechterhand des Vaders in eer en heerlijkheid; en 't is hem als hoort hij Hem roepen: kom herwaarts gij gezegende mijns Vaders! Ik wil dat waar Ik ben ook gij zijt. Volg Mij in mijn heerlijkheid, in de rust, die overblijft voor het volk van God!

Zo dan, Mijne Hoorders, letten wij op het einde van de vrome en oprechte. Is niet zulk heengaan zo begeerlijk, dat het de bede doe stamelen: Och Heere, laat ook Uw knecht Uw zaligheid zien, opdat ook ik mag heengaan in vrede!

Een tweede vraag moet ons bezighouden: waarom toch de vrede van de oprechte vrome zo aanlokkelijk mag heten.

Alles wat geboren wordt is ingewijd ten dode. De tijd mag traag aankruipen of pijlsnel voorwaarts vliegen, eenmaal komt de laatste ure, die het zegel zet op geheel ons leven. Nu nog stroomt ons bloed krachtig of traag door de aderen, weldra zal het stollen. Nu nog schijnt de dood ver, het is slechts schijn, want onverwacht staat hij voor ons, en staat niet toe, dat wij een voet verzetten. Het leven toch is als een bloem des velds, en gelijk het gras.

Het einde laat zich zelden voorzien, en hoe vreselijk moet niet de verrassing wezen, als de dood met een tijgersprong ons naar de keel vliegt en als verwinnaar op zijn offer ligt, waarvoor hij geen genade kent.

Maar zegt ons, Mijne Hoorders, zou het nu niet verreweg te verkiezen zijn een einde vol vrede boven dat van wanhoop en onzekerheid? Wat toch heeft de goddeloze op zijn sterfbed, dat hem bevredigt, 't zij hij rondom zich ziet, 't zij hij in de toekomst staart? Toen hij de wereld en haar wulpse begeerlijkheid volop genoot (indien er van genot sprake mag wezen), vergat hij aan het einde van zijn tijd te denken, en nu hij op de stervenssponde ligt geketend, zonder hoop op de hemel, doemt alles gelijktijdig voor hem op als een scherpgewapende, dicht aaneengesloten vijandige bende. Wat rust kan hij genieten, als hij indenkt, hoe hij zich meevoeren liet in een maalstroom, in de doolhof van uitspatting tot uitspatting, en anderen ten verderve werd? Niets dan kwelling en onrust gevoelt hij bij de herinnering aan zoveel versmade roepstemmen, verbroken liefdekoorden, vruchteloze beproevingen. Nu is er geen bedwelming meer. . . . en als hij terugziet is het akelig duister, want ook zijn vermeende goede werken komen hem als ijdelheid voor, en zijn zogenaamde plichtsbetrachting is niets dan vergulde godvergetelheid.

En rondom hem? Ook daar is het nacht.

Zal hij God aanroepen in de nood des doods, Die hij in goede uren verguisde? Dit is zijn oordeel, dat, wat hem vroeger door de lankmoedigheid des Heeren vergund werd, hij nu niet meer durft, noch mag, noch kan aanvaarden.

Vreselijk gezicht als zulk een alles, waarop hij bouwde, moet verlaten, zonder dat de wereld, zijn vriendin!? hem hulp of vertroosting kan schenken. IJzingwekkend als zelfverwijt, als bittere wroeging het hart doorknaagt en hem reeds bij voorbaat pijnigt als in de hel. Afschuwelijk, als zulk een, hopen op vlees, van 't gelaat des geneesheers en der omstanders vernemen moet, dat het hier beneden weldra is gedaan en dan dan geen geneesmeester voor zijn arme ziel te kennen.

Dan niemand te zien treuren met oprechtheid, omdat zulk een heengaat zonder beweend te worden, of ooit begeerd te zijn. Zijn onrust en angst leest gij in zijn oog, in zijn hand, in zijn houding; hij zoekt zich aan de vreselijke vijand te ontworstelen, maar deze laat hem niet los, nee, in eeuwigheid niet, want de eeuwige dood is voor de goddeloze beschoren.

En dan met het oog op de toekomst kan zijn einde nooit vrede wezen.

Kan hij hopen op goedertierenheid, hij die altijd leefde in de zonde, en ongerechtigheid indronk als water?

Kunnen beloften voor de toekomst hém vertroosten, van wie de Heiland niet zeggen kan: Ik heb uw ongerechtigheden van u genomen, ga heen in vrede! De rechtvaardigheid des Heeren kan hem geen verwachting doen koesteren op kwijtschelding van schuld en straf beide, zo zijn zonden niet gekend, betreurd, beleden werden.

Zo er nog sprake van gezond verstand mag wezen, dan moet zich zulk een immers voorstellen, dat de hemel de plaats van zijn woning niet zijn kan, waar de liefde in hem vreemdeling, Christus en Zijn volk hem tot walging waren.

Daar nadert zijn einde; hij is geëindigd de wanhopige strijd.

Geëindigd? O nee, juist nu volgt het begin in de plaats, die de duivel en zijn engelen bereid is, waar wening is en knarsing der tanden.

Nu is het rechtvaardig vonnis voltrokken, waarvan in eeuwigheid niet afgeweken wordt.

Zo is het einde van de goddeloze. Zo zullen allen sterven, wier zonden niet waren verzoend door het dierbaar bloed van Christus, wier leven, als teken hiervan, niet de Heere was geheiligd; allen, die met geloof en bekering hebben gespot, als waren die dingen slechts voor kinderen en onwijzen.

Zegt ons, is dan het einde van de vrome en oprechte niet boven alles begeerlijk?

Indien het einde van de vrome en oprechte begeerlijk is, waartoe moet die vrede dan dringen?

Tot oplettendheid. Er wordt ons van Godswege zoveel voorgehouden en toch vergeten. Er wordt gelet op veel, wat geen blik waardig is, omdat het geen blijvende waarde bezit.

Er wordt veel gesproken over de vertroosting Gods op het sterfbed aan de vromen en oprechten uit genade meegedeeld; meer nog over hun tekortkomingen als konden zij tot dekmantel dienen, ja tot bewijs strekken van gelijkheid en gelijkvormigheid der goddelozen en rechtvaardigen.

Maar wat gij, Mijne Hoorders, ook vergeten moogt, vergeet het einde der rechtvaardigen niet.

Ziet Mozes op Nebo, zoals hij de adem uitblaast aan de mond des Heeren.

Gedenkt Henoch en Elia, en vergeet ook Simeon niet.

Die herinnering dringe tot heilige jaloersheid. Jaloersheid in 't dagelijks leven is een bewijs óf van wantrouwen óf van de dood der liefde. Mocht er wantrouwen komen en de dood der liefde intreden voor een wereld, die een valse vriendschap koestert en in de ure des doods haar trawanten zo onbarmhartig weet te lonen.

Mocht er heilige naijver komen, dat is, begeerlijkheid naar het eeuwige, het nodige, het goede; deze begeerlijkheid is heilige plicht.

Zal deze er zijn, namelijk jaloersheid op het einde van de vrome en oprechte, er kome begeerte naar het begin.

Vroomheid en oprechtheid ziet daar het begin. Ge vraagt allicht wat is een vrome, een oprechte?

Vroom is niet ieder, die het zegt te zijn. Zo noemden zich Jozefs broeders, die een gedaante der godzaligheid aannamen en vertoonden, maar de kracht er van ten enenmale verloochenden.

Vroomheid is de uiting der godsvrucht. Het is: af te wijken van het kwade, het goede te doen. Het is: de Heere God te zoeken op, te kennen in al Zijn wegen, van Hem alleen de hulp te verwachten.

Vromen, in verband met oprechtheid, zijn zij die liefde tot de Heere Jezus bezitten, als uitvloeisel des geloofs in Zijn dierbaar zoenbloed.

Vromen zijn zulken, van wie de ogen geopend werden, zodat zij in het kruis van Christus een liefde zagen geopenbaard, die hen van het eeuwig verderf heeft gered, en nu tot een wederliefde dringt, waarvan het vuur door een zee van beproevingen, door de zwarte zee des doods niet uitgeblust worden kan, omdat zij uit God is.

Vromen zijn zij, wier hart gereinigd is van alle zonden, uit genade alleen, door het geloof, dat liefde wekt.

Het geloof, uit de Heilige Geest, brengt Christus in het hart met zijn zelfverloochenende, overgeevende, volmaakte liefde, doet het kruis de Heere achterna dragen, de strijd strijden zijn roeping waardig, opdat zijn verkiezing vast moge worden.

Vromen, al scheldt u de wereld, zij heeft het uw Zaligmaker reeds sinds lang gedaan; als Zijn bloed uw schulden mag bedekken, als gij Zijn eigendom zijt, te midden van duivelen geniet gij toch een onontrofbare hemel.

Maar de vroomheid zij oprechtheid. Beide bezat Job. Weet u wat oprechtheid is? Het is overeenstemming van mond en hart; daar is eerlijkheid; daar doet men zich voor zoals men zich gevoelt, zoals men is. Daar is gemis van politiek in zake godsvrucht. Daar veinst men niet tegenover de mens, daar veinst men niet tegenover God.

De voor God oprechte ziet daar het ware, het noodwendige, het in onszelf onmogelijke.

Die voor God oprecht is gemaakt is degene, wiens behoefte het is geworden Hem zijn behoeften, zijn ellende, zijn zonden te openbaren. Dezen zijn Hem ontdekt geworden. Nu heeft hij zijn onmacht, zijn onwijsheid, zijn onwilligheid, zijn armoede voor Hem blootgelegd; en waar deze in de verzoeking mocht vallen iets ter verontschuldiging aan te wenden of voor te brengen, zucht de Heilige Geest in hem: och Heere, doorgrond Gij mij en zie of bij mij een schadelijke weg zij en leid mij op de eeuwige weg.

Deze waarheid en oprechtheid kweekt niet de van nature God hatende tot iets goeds volkomen onmachtige mens, zij is Gods vrijmachtige genadegave, welke Hij meedeelt of onthoudt naardien Hij oorbaar en nuttig acht, zoals Hij van eeuwigheid in Zijn raad heeft besloten.

Och, mocht deze tot jaloersheid wekken, dit dringen op de knie.

Indien ons einde komt Mijne Hoorders, zal er vrede of gevaar zijn?

Zegt niet: altijd aan de dood te denken maakt het leven onaangenaam, vergalt zijn genot.

Vergunt mij daartegenover te stellen, dat, wie voor de eeuwigheid geen borg, geen zekerheid heeft op behoud, ook het heden nooit naar waarheid kan genieten.

Indien ons de dood overvalt als een dief in de nacht der zonde, der zorgeloosheid, der onkunde, des doods, zullen wij te moede zijn als Belzazar, zal het ons als Judas vergaan?

Er zijn er helaas, die zich om niets bekreunen, die menen, dat God wel goed zal wezen en bijstaan als het einde komt: ik zeg u, die zo zorgeloos voortleeft zal de eerste zijn, die als het nijpt, zijn eigen verwachtingen in het aangezicht zal slaan.

Zegt niet langer, dat het u onverschillig is, hoe ge sterft, want dan zou de natuurlijke oprechtheid ondergaan.

Het kan geen onverschillige zaak zijn hoe wij sterven; nooit kan de wanhoop begeerlijk wezen, en zwaar is de taak om zichzelf op te dringen, wat men toch niet gelooft.

Zegt niet, dat niemand weet hoe hij zal sterven, en dat Gods goedheid wel de doodstrijd zal gemakkelijk maken.

Kan er dan kalmte wonen in een onverzoend gemoed, in een beschuldigend geweten; en dan, wie zou het onbekend kunnen zijn hoe hij heengaat? Als Simeon de zaligheid heeft gezien, gaat hij heen in vrede; als Paulus op Damaskus' heirweg is gegrepen, dan weet hij bij de aanblik van de dood, dat God hem mede gezet heeft in de hemel in Christus, en hem uit genade de hemel zeker zal binnenleiden.

Weer zegt een ander, tegenover de aandrang om vroeg de Heere te zoeken, daar niemand van lange levensduur is verzekerd: het zou geen leven zijn als ik vroeg reeds vroom moest wezen. Zegt mij, kent gij dat leven dan, dat gij het zo ondraaglijk acht? O, zo het u onbekend is, laster toch nooit, wat gij niet kent; en zo gij spreekt van te vroeg, 't is toch immers beter dan te laat. Nu is het nog tijd, wellicht reeds laat - heden, verhardt uw harten niet maar laat u leiden.

Nu ja, zeggen sommigen, ik zou wel zulk een einde willen hebben. Is die wens oprecht, dan moet gij ook de middelen willen; die een goed einde begeert moet een goed begin dan ook maken.

Het goede begin, zietdaar de oprechte vroomheid. Deze woont niet in een natuurlijk hart. Deze schenkt de mens zichzelf niet. Zij is gave van de Heilige Geest.

O, als de genade des Heeren u het einde van een rechtvaardige heeft doen zien of aanschouwen doet, en gij hun zalig lot als voelt en tast, leert dan vragen om een wijs hart, dat zijn noden en

behoeften leert kennen en bekommerd wordt om het ene nodige, ja oprecht voor de kenner der harten.

Smeekt dan de Heilige Geest, dat Hij u lust geve tot vroomheid, uw hart door het woord daartoe bereidt en door alle middelen, al zijn het ook harde, die Deze nuttig acht voor een wederhorige, voor een weerspannige; dat Hij u afkeer inboezemt van de oude mens en waarheid in uw binnenste kweekt.

Zeg, zeg, zo luidt mijn last, dat het de goddeloze kwalijk gaat en deze geen vrede heeft, hier noch hierna!

En wederom: zeg, dat hij zijn mond wijd open doe, opdat Ik die vervulle, spreekt de Heere.

Hoort, hoort toch niet langer naar de valse en baatzuchtige raad van de vijand. Komt tot uzelf. Keert tot uzelf in. Ziet niet op tegen het opzien; zalig is het weerkeren als de verloren zoon; vreselijk is het te vallen in de handen van de levende God.

Zijt gij bekommerd gemaakt over uw einde, of het vrede dan wel gevaar zou kunnen zijn: gevaar, gewis indien het de Heere behaagde u aan eigen lot en keus over te laten: is die bekommering oprecht, laat de Heilige Geest in u toe, dat Hij u leidt in alle waarheid, trooste in deze uw ontzaglijke droefheid; laat de Zoon u in de binnenkamer vinden, terwijl u Hem uw onbetaalbare, vreesaanjagende, onrustinboezemende, krachtverlammende schulden belijdt.

Zijt gij bekommerd, beproefd over levenslange snoodheid, o, zegt het de Heiland van bekommerde zondaren! Zegt Hem, dat gij gezondigd hebt en niet waardig zijt om voor Zijn aangezicht te verschijnen! Zegt Hem, dat gij niets durft vragen, dan kruimels zoals de Syrofenicische, dan het vergeet-mij-niet van de boetvaardige moordenaar. Hij zal dit leven uit Hem opkweken, aanbinden, opdat gij in waarheid leeft en uw einde vrede zij, al moet het lichaam de vinnigste smarten lijden.

Zijt gij oprecht vroom geworden zoals Job, gij volk des Heeren, laat het u tot dankbaarheid stemmen voor die rijke en vrije genade, die haar kracht, ondanks uw ontrouw, tot in de laatste uur, ja voor Gods troon zelfs, zal behouden.

Dat dit u dringe tot diepe verootmoediging, want wat hebt gij, dat gij niet ontvangen hebt, en indien gij het ontving, wat deedt gij daartoe boven anderen, zodat eigen roem recht van bestaan zou hebben?

Dat wekt tot blijdschap; waar het beginsel der eeuwige vreugd door de verlossing in Christus is teweeggebracht zal het einde het begin zijn der volkomen verlossing.

Zo dan waakt in het gebed, opdat gij dagelijks meer inzicht in de genade des Heeren, dagelijks meer droefheid over valse vroomheid, dagelijks meer kracht tot volhardende trouw, dagelijks meer lust tot waakzaamheid moogt verkrijgen.

Hebt goede moed. Nog is het einde niet, nog is de beslissende ure niet aangebroken. Hij, die getrouw is, zal het door Hem aangevangen werk voleindigen. Heeft de Heere Jezus Christus Zijn welbehagen in uw behoud getoond: donkere dagen, slapeloze nachten, onrust, strijd, miskennen mogen aanstaande zijn, wat Hij geeft rooft de dood niet, uw einde zal gewisselijk vrede zijn. Amen.